

๒๘

46 ปี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

28 เมษายน 2538

๑๘๗๘๖

สารบัญ

สารอธิการบดี มศว.	5
สารนายกสมาคมศิษย์เก่า มศว.	6
คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ 2007/2537	7
กำหนดงาน 46 ปี มศว.	12
ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	13
โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร	17
วิทยาลัยวิชาการศึกษา	27
มองอนาคตคณะแพทยศาสตร์ มศว.	39
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	45
อดีต ปัจจุบัน อนาคต ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์	51
แลไปข้างหน้า : สำนักหอสมุดกลางในยุคโลกาภิวัตน์	59
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	67
ส.มศว. ในช่วงทศวรรษใหม่	83
ชีวประวัติ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	93
หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ	109
ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี	135
ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ผู้อุทิศตนเพื่อวิชาชีพการศึกษา	141
ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี	
แบบฉบับที่ดีของครูและนักการศึกษาชั้นเยี่ยมของไทย	144
เจมส์วัตต์-เฮนรีฟอร์ด-มอส-เบล-มาร์โคนี กับ ดร.สาโรช บัวศรี	
ในเลี้ยวหนึ่งของการฝึกหัดครูไทย	151
รอยหลัง	157
ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร	161
สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	169
มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	175
มูลนิธิศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	186
มูลนิธิหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ	189
ทำเนียบศิษย์เก่าดีเด่น	193
ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาศิษย์เก่าดีเด่น พ.ศ. 2537	197
ประกาศรายนามศิษย์เก่า มศว. ดีเด่น พ.ศ. 2537	199
ประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่า มศว. ดีเด่น พ.ศ. 2537	201

คำนำ

หนังสือที่ระลึกครบรอบ 46 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เล่มนี้ สำเร็จลงด้วยความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้จัดเขียนต้นฉบับ เนื้อหาสาระเป็นเรื่องอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของหน่วยงานสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะสดุดีท่านผู้มีบุญคุณยิ่งต่อความเป็นมาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อันได้แก่ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร

และโดยเหตุที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีรากเหง้ามาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ซึ่งประกาศตั้งโรงเรียนเมื่อ 28 เมษายน 2492 จึงได้นำเรื่องราวของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ตีพิมพ์ไว้ด้วย

หนังสือเล่มนี้จะไม่สามารถปรากฏต่อสาธารณชนได้ หากปราศจากการอุปถัมภ์ของท่านผู้มีใจบุญกุศลทั้งหลาย รวมทั้งคุณทองใบ บุญทวี และคณะ ซึ่งได้ทุ่มเทแรงและเวลาเต็มที่เพื่อให้หนังสือเสร็จทันงาน 46 ปี มศว ชื่นชมnunm

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องไว้เป็นอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค)

นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารจากอธิการบดี

มหาวิทยาลัยขอต้อนรับศิษย์เก่าทุกท่านกลับสู่ถิ่นเทาแดงอันอบอุ่นของเรา อีกวาระหนึ่ง ผมมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทราบว่า สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดจัดงาน “46 ปี มศว ชื่นชมคุณ” เนื่องจากเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะเชิญชวนท่านกลับมาชื่นชมผลการพัฒนามหาวิทยาลัย และเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนของนิสิตรุ่นน้องอีกด้วย ความยินดีดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นอีกมากมาย เมื่อได้ทราบว่า ท่านทั้งหลายจะได้ร่วมกันจัดตั้งมูลนิธิศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้ซึ่งเป็นปูชนียาจารย์อีกท่านหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในที่สุดนี้ ผมขอให้กุศลเจตนาของท่านทั้งหลาย ได้หนุนนำให้ท่านประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและในชีวิตส่วนตัวตลอดไป และขอขอบคุณคณะกรรมการของสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดงานนี้จนสำเร็จลุล่วงสมดังวัตถุประสงค์ด้วยดี

ดร. พจน์ สะเพียรชัย

(ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารจากนายกสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชาวศรีนครินทรวิโรฒ ที่เคารพรักยิ่งทุกท่าน

งาน 46 ปี มศว ชื่นชมคุณ นี้ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดขึ้นนี้ ก็เพื่อสร้างความรักสมัครสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชาวศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการเฉลิมฉลองโอกาสที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอายุครบรอบ 46 ปี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2538 วันเสาร์ที่ 29 เมษายน 2538 จึงมีงานเฉลิมฉลอง

ในโอกาสเฉลิมฉลองครบรอบ 46 ปี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นี้ ก็จะได้ถือโอกาสประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537 ด้วย

ศิษย์เก่าเป็นประชากรของมหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะให้ความสำคัญแก่ศิษย์เก่า สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ตระหนักถึงความสำคัญของศิษย์เก่า ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัย ได้สนับสนุนให้ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในทุกจังหวัดดำเนินการจัดตั้งชมรมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจังหวัดขึ้น เพื่อให้ชมรมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจังหวัดได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและประเทศชาติโดยรวม สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะเป็นผู้ประสานงานกับชมรมศิษย์เก่า มศว. จังหวัด ในกิจกรรมทั้งหลาย

บุคคลที่มีความสำคัญและมีบุญคุณต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในเบื้องต้นที่ชาวศรีนครินทรวิโรฒจะลืมเสียมิได้ คือ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล หลวงสวัสดิสาร ศาสตรปุทธิ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร ทุกท่านยกเว้น ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ชาวศรีนครินทรวิโรฒได้ร่วมกันดำเนินการสร้างและก่อตั้งสิ่งที่ระลึกถึงแล้ว ยิ่งแต่ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้ซึ่งบุกเบิกซื้อที่ดินที่ประสานมิตร พวกเราชาวศรีนครินทรวิโรฒ ยังไม่ได้ดำเนินการสิ่งใดเพื่อรำลึกถึงบุญคุณท่าน ดังนั้น ผมจึงตั้งใจจะหาเงินจัดตั้ง **มูลนิธิศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล** และคงจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับรูปปั้นด้วยความที่เคยตั้งกองทุนสร้างรูปปั้นไว้แล้ว

(รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค)

นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ 2007/2537

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน 46 ปี มศว ขึ้นชุมนุม

เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีอายุครบรอบ 46 ปี ในวันศุกร์ที่ 28 เมษายน 2538 เพื่อเป็นการรำลึกถึง และให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิตและศิษย์เก่าได้พบปะสังสรรค์ สร้างความสามัคคีและส่งเสริมเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้ร่วมกันจัดงาน 46 ปี มศว ขึ้นชุมนุม ขึ้น ในวันเสาร์ที่ 29 เมษายน 2538 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเป็นการฉลองโอกาสครบรอบ 46 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เพื่อพบปะสังสรรค์กันระหว่างคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เพื่อประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537
5. เพื่อหาเงินทุนสำหรับดำเนินการสร้างรูปปั้น ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้มีบุญคุณยิ่งต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อให้การจัดงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสมเกียรติ จึงอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงาน 46 ปี มศว ขึ้นชุมนุม ดังนี้

ก. คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ประธาน
2. นายจรรยา มิลินทร์	กรรมการ
3. คณบดี และผู้อำนวยการ ทุกคน	กรรมการ

ข. คณะกรรมการดำเนินงาน

1. ประธานและรองประธาน

1.1 นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ประธาน
1.2 รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	รองประธาน
1.3 นายจันทร์ ชุ่มเมืองปัก	รองประธาน

2. ฝ่ายสถานที่ แสงเสียงและความปลอดภัย สวัสดิการ

1. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	ประธาน
2. นายวันชัย วิเศษสุวรรณ	รองประธาน
3. นายสุพจน์ โดนวล	กรรมการ
4. นายพิพัฒน์ บุญปก	กรรมการ
5. นายมงคล สไล	กรรมการ
6. นายสายฝน ขุนเศรษฐี	กรรมการ
7. นายบุญเสริม ขุนเศรษฐี	กรรมการ
8. นายน้อม ชลศิริ	กรรมการ
9. นายชม โสภา	กรรมการ
10. นายสมชาย หาบ้านแท่น	กรรมการ
11. นายหนูบน สหาย	กรรมการ
12. นายทวีศักดิ์ พิพัฒน์โยธะพงษ์	กรรมการ
13. น.ส.พรรณราย ประสิทธิ์นราพันธ์	กรรมการ
14. นายสันหนกข สัมมาชีพ	กรรมการ
15. นายไพฑูรย์ รัตนศิริ	กรรมการ
16. นายกระสันต์ กริทธิบุญ	กรรมการ
17. นายบุญจันทร์ รักชาติ	กรรมการ
18. นายสมัย ขุนเศรษฐี	กรรมการ
19. นายสมหมาย กำลังเดช	กรรมการ
20. นายอนันต์ กิตติวิทยากร	กรรมการ
21. นายสุพจน์ ดวงเพชร	กรรมการ
22. นายสุบรรณ มั่นจิต	กรรมการ
23. บุคคลอื่นที่ประธานกำหนด	กรรมการ

3. ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

1. นายจรูญ มุ่งการนา	ประธาน
2. นายภิรมย์ ลิ้มสุวัฒน์	กรรมการ
3. นายทองใบ บุญทวี	กรรมการ

4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

1. นายสมเจตน์ อภิมนต์รักษา	ประธาน
2. พ.อ.หญิงจารุณี รำไพ	กรรมการ
3. นายไพโรจน์ เบาใจ	กรรมการ
4. นางจันทิรา จิตวีระ	กรรมการ
5. นายดำรง พุฒตาล	กรรมการ
6. นางบัวทอง พัฒนถาบุตร	กรรมการ
7. นายทองใบ บุญทวี	กรรมการ
8. นายภิรมย์ ลิ้มสุวัฒน์	กรรมการ

5. ฝ่ายจำหน่ายบัตร

1. นางอมรรัตน์ เสวदनันท์	ประธาน
2. นายสุรัชย์ สิกขาบัณฑิต	กรรมการ
3. นางสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต	กรรมการ
4. นางสาวสมสุข ธีระพิจิตร	กรรมการ
5. นายไพโรจน์ เบาใจ	กรรมการ
6. นายกฤษมนต์ วัฒนานรงค์	กรรมการ
7. นายปริญญา หลวงพิทักษ์ชุมพล	กรรมการ
8. นายปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ

6. ฝ่ายดนตรีและการแสดง

1. ท่านหญิงประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ	ประธาน
2. นายอำนาจ เย็นสบาย	กรรมการ
3. นายสุเทพ บรรลือสินธุ์	กรรมการ
4. นายประทีป เล้ารัตนอารีย์	กรรมการ

7. ฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก 46 ปี มศว.

1. นายอำนาจ เย็นสบาย	ประธาน

2. นายสุพจน์ โตนวล	กรรมการ
3. นายทองใบ บุญทวี	กรรมการ
4. นางสาวณีย์ สีخابัณทิต	กรรมการ
5. นายเลิศ ชูนาค	กรรมการ

8. ฝ่ายปฎิคม

1. นางอมรรัตย์ เศวตนันท์	ประธาน
2. นายศรี ประจิมนอก	กรรมการ
3. นางสาวสมสุข วีระพิจิตร	กรรมการ
4. นายสุรัชย์ สีخابัณทิต	กรรมการ
5. นายปริญญา หลวงพิทักษ์ชุมพล	กรรมการ
6. นายสมรภูมิ ขวัญคุ้ม	กรรมการ
7. นางสาวณีย์ สีخابัณทิต	กรรมการ

9. พิธีกร

1. ท่านหญิงประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ	ประธาน
2. ม.ล.จุฑามาศ นิลเชน	กรรมการ
3. พ.อ.หญิงจารุณี รำไพ	กรรมการ

10.ฝ่ายจัดหาของรางวัล

1. นายปริญญา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	ประธาน
2. นายไพโรจน์ เบาใจ	กรรมการ
3. ท่านหญิงประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ	กรรมการ
4. นายทองใบ บุญทวี	กรรมการ
5. นายสมเจตน์ อภิมนตร์รักษา	กรรมการ

11.ฝ่ายบันทึกภาพ เสียง และสื่อมวลชนสัมพันธ์

1. นายไพโรจน์ เบาใจ	ประธาน
2. นายเพชร สระทองไธ	กรรมการ
3. นายมงคล สไธ	กรรมการ
4. นายทวีศักดิ์ พิพัฒน์โยธะพงษ์	กรรมการ
5. บุคคลอื่นที่ประธานกำหนด	กรรมการ

12.ฝ่ายเหรียญกษาปณ์

1. นายสมศักดิ์ แสนสุข

ประธาน

2. นางโศภา เงินรวม

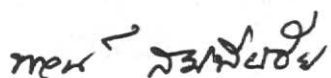
กรรมการ

3. นางอังคณา แก้วคำ

กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่างานจะแล้วเสร็จ

ลง ณ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2537

(ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กำหนดการ

วันเสาร์ที่ 29 เมษายน 2538

- 18.00 น. สังสรรค์ตามอัธยาศัย
- 19.49 น. ประธานงาน พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก รองนายกรัฐมนตรี
มาถึงบริเวณงาน
- 19.59 น. นายกสมาคมศิษย์เก่า มศว. รายงาน
ประธานกล่าวปราศรัยและเปิดงาน
- 20.20 น. รำอวยพร
- 20.30 น. เริ่มรับประทานอาหาร
- 21.30 น. ประธานมอบโล่แก่ผู้สนับสนุนการก่อตั้งมูลนิธิ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
- 22.00 น. มอบโล่แก่ศิษย์เก่า มศว. ดีเด่น
- 22.30 น. สืบเสาะ รำวง
- 24.00 น. ปิดงาน

ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (Srinakharinwirot University) เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีอธิการบดี ซึ่งมีฐานะเทียบเท่าอธิบดีเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเป็นกฎหมายสำหรับเป็นฐานรองรับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แต่เดิมคือ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ทำให้มหาวิทยาลัยขยายการจัดการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ นอกจากเป็นแหล่งผลิตครูและนักการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีและปริญญาเอกแล้ว มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ยังได้เปิดทำการสอนระดับปริญญาเอกทางการศึกษาเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ในด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา และพฤติกรรมศาสตร์อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งมาอย่างต่อเนื่อง ยิ่งกว่านั้น มหาวิทยาลัยยังสร้างแบบทดสอบมาตรฐานได้สำเร็จเป็นแห่งแรกของประเทศไทย แบบทดสอบมาตรฐานเหล่านี้ได้ให้บริการสอบแก่นักเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขตทั้งหมด 5 วิทยาเขต ตั้งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ กัน ที่ในส่วนกลางมีวิทยาเขตประสานมิตร ปทุมวัน บางเขน ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิทยาเขตอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม และภาคใต้มีวิทยาเขตอยู่ที่จังหวัดสงขลา การที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขตตั้งกระจายอยู่ในสถานที่และภูมิภาคต่าง ๆ กันเช่นนี้ ทำให้มีรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัย เป็นแบบการบริหารวิทยาเขต เป็นแห่งแรกของประเทศอีกเช่นกัน

ประวัติความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ขึ้นที่ถนนประสานมิตร เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 รับผู้ที่เรียนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาเรียนต่อตามหลักสูตร 3 ปี เมื่อจบแล้วได้รับวุฒิประกาศนียบัตรครูประถม (ป.ป.) และถ้าเรียนต่อจากหลักสูตร 3 ปีไปอีก 2 ปี จะได้รับประกาศนียบัตรครูมัธยม (ป.ม.) ในขณะนั้นอาชีพครูมีวุฒิสูงสุดเพียงแต่ป.ม. เท่านั้น ทำให้เกิดความล้าหลังในการประกอบอาชีพครู และในวงการศึกษไทยก็ขาดแคลนครูเป็นอย่างมาก ผู้ที่เป็นครูพอได้วุฒิป.ม. แล้ว ก็หันเหไปศึกษาวิชากฎหมาย ครั้นได้รับปริญญาทางกฎหมายแล้วก็ลาออกจากการเป็นครู ยิ่งทำให้ครูขาดแคลนมากยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าวนี้นี้ และดำริที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้เชิญผู้รู้ทางการศึกษาทั้งหลายมาร่วมประชุมเพื่อหาทางแก้ปัญหา ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เสนอให้จัดตั้งวิทยาลัย

วิชาการศึกษาขึ้น ให้มีการสอนถึงขั้นปริญญา ดังนั้นในปี พ.ศ. 2496 กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษารุ่นแรกและประกาศรวมโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เข้ากับวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และได้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2497 ได้ขยายวิทยาเขตไปตั้งในสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2498 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน (สถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อ 30 กรกฎาคม 2533)

พ.ศ. 2510 ตั้งวิทยาลัยการศึกษา พิษณุโลก (สถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อ 30 กรกฎาคม 2533)

พ.ศ. 2511 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม และวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา

พ.ศ. 2512 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร

พ.ศ. 2513 ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา (สิ้นสุดใน พ.ศ. 2532)

เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น และต้องการจะขยายการจัดการศึกษาในสาขาอื่น ๆ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เหล้าสุนทร จึงดำเนินการเพื่อยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยและได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2517 ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช 2517 ทำให้มหาวิทยาลัย สามารถจัดการศึกษาและประสาทปริญญา ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้นกว่าเดิม

สำหรับชื่อ ศรีนครินทรวิโรฒ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้แก่มหาวิทยาลัย มีความหมายว่า “มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร”

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังคงใช้สี และตราของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นสีและตราประจำมหาวิทยาลัยคือ สีเทา-แดง

สีเทาเป็นสีของสมอง หมายถึงความคิด

สีแดงเป็นสีของเลือด หมายถึง ความกล้าหาญ ดังนั้นเมื่อรวมสีเทา-แดง จึงหมายถึงคิดอย่างกล้าหาญหรือกล้าหาญที่จะคิด

ตราของมหาวิทยาลัยใช้รูปกราฟที่เขียนแทนสมการทางคณิตศาสตร์ $y=e^x$ เส้นกราฟของสมการดังกล่าวนี้ มีแต่จะขยายเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด อันเป็นกราฟที่แทนความหมายถึงความเจริญงอกงาม ตรงกับปรัชญาการศึกษาที่ว่า การศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม และ ตรงกับภาษาบาลีว่า ศึกษา วิรุฬหิ สัมปัตตา ซึ่งความเจริญงอกงามนี้มหาวิทยาลัยเน้นทั้งด้านความรู้และคุณธรรม

การแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัย

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย 5 วิทยาเขตและมีสถาบันสมทบอีก 2 แห่งดังนี้

1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
3. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
6. วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ กระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันสมทบ
7. วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ เป็นสถาบันสมทบ

ด้วยเหตุที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวิทยาเขตตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ กัน ดังนั้นจึงมีรูปแบบการบริหารแบบวิทยาเขต โดยแต่ละวิทยาเขตมีรองอธิการบดีประจำวิทยาเขต เป็นหัวหน้าส่วนราชการบริหารงานในวิทยาเขตนั้น ๆ ตามอำนาจและหน้าที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนดหรืออธิการบดีมอบหมาย

สำหรับส่วนราชการของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน มีดังนี้

1. สำนักงานอธิการบดี ประกอบด้วยส่วนราชการคือ กองกลาง กองการเจ้าหน้าที่ กองกิจการนิสิต กองคลัง กองแผนงาน กองธุรการวิทยาเขตทุกวิทยาเขต กองบริการการศึกษา ฝ่ายกิจการต่างประเทศ ฝ่ายกิจการพิเศษ ฝ่ายวิจัย

2. คณะพลศึกษา มี 3 ภาควิชา คือ ภาควิชาพลศึกษา ภาควิชานันทนาการและภาควิชาสุขศึกษา

3. คณะมนุษยศาสตร์มี 7 ภาควิชาคือ ภาควิชาจิตวิทยา ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาภาษาตะวันตก ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก ภาควิชาภาษาศาสตร์ และภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม

4. คณะวิทยาศาสตร์ มี 6 ภาควิชาคือ ภาควิชาคณิตศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาเคมี ภาควิชาชีววิทยา ภาควิชาฟิสิกส์ ภาควิชาวาริชศาสตร์ (เฉพาะวิทยาเขตบางแสน) และภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

5. คณะศึกษาศาสตร์ มี 8 ภาควิชาคือ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน และภาควิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

6. คณะสังคมศาสตร์ มี 6 ภาควิชาคือ ภาควิชาบริหารธุรกิจ ภาควิชาประวัติศาสตร์

ภาควิชาภูมิศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ และภาควิชาสังคมวิทยา

7. คณะแพทยศาสตร์ มี 17 ภาควิชา คือ ภาควิชาอายุรศาสตร์ ภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ภาควิชารังสีวิทยา ภาควิชาพยาธิวิทยา ภาควิชาวิสัญญีวิทยา ภาควิชาออร์โธปิดิกส์ ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชศาสตร์ ภาควิชาจักษุ-โสต-ศอนาสิก-ลาริงส์-วิทยา ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม ภาควิชานิติเวชศาสตร์ ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาเภสัชศาสตร์ ภาควิชาชีวเคมี และภาควิชาสรีรวิทยา ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตประสานมิตร และคณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล

8. บัณฑิตวิทยาลัย ทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

9. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ รับผิดชอบงานวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์ ให้บริการทางวิชาการแก่นหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนให้คำปรึกษาและเผยแพร่งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ความร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัยผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตประสานมิตร

10. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา รับผิดชอบงานด้านการวิจัย และสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน สอนอบรม และให้บริการวิชาการในด้านการทดสอบ และการประเมินผลการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์รวมแบบทดสอบต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำนักนี้ไม่มีการผลิตบัณฑิตโดยตรง แต่ให้ความร่วมมือกับคณะและบัณฑิตวิทยาลัยในการผลิตมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตประสานมิตร

11. สำนักหอสมุดกลาง จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์วิชาการ และศูนย์บริการโสตทัศนวัสดุทางการศึกษา ให้บริการด้านการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า และการวิจัยของคณาจารย์ข้าราชการและนิสิตทุกระดับในทุกวิทยาเขต ตลอดจนผลิตคู่มือที่ช่วยในการสืบค้นและการใช้ทรัพยากรวิชาการด้วย สำนักหอสมุดกลางนี้ไม่มีการผลิตบัณฑิตโดยตรง แต่ให้ความร่วมมือกับบัณฑิตวิทยาลัยและคณะต่าง ๆ ผลิตบัณฑิตทุกระดับ นอกจากสำนักหอสมุดกลางที่วิทยาเขตประสานมิตรแล้ว ยังมีหอสมุดวิทยาเขตตั้งอยู่ในทุกวิทยาเขต

12. สถาบันทักษิณคดีศึกษา จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำนุบำรุง อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมภาคใต้ และยังเป็นศูนย์กลางศึกษาค้นคว้า และวิจัยวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ เป็นแหล่งกลางในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางภาคใต้ ตั้งอยู่ ณ วิทยาเขตสงขลา

แต่เดิมนั้นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทั้งหมด 8 วิทยาเขต ปัจจุบันเหลือวิทยาเขตประสานมิตร และสงขลา ซึ่ง มศว สงขลา นั้นกำลังจะแยกตัวเป็นมหาวิทยาลัยทักษิณ ส่วนที่องครักษ์นั้นจะเป็นคณะต่าง ๆ อยู่ภายใต้วิทยาเขตประสานมิตร

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค

ความนำ

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เป็นสถานศึกษาที่ก่อตั้งขึ้นโดยความริเริ่มและดำเนินการของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล โดยแท้ ท่านผู้หญิงดุษฎีมาลา มาลากุล ได้บันทึกไว้ในหนังสือ “ประวัติท่านผู้หญิงดุษฎีมาลา มาลากุล”

“เรื่องโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงหรือวิทยาลัยวิชาการศึกษาี้เผอิญมาเกี่ยวกับตัวฉัน จึงจะบันทึกได้ด้วย เมื่อ ม.ล.ปิ่น เป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษานั้น กรมการฝึกหัดครู กรมวิชาการ และกรมศึกษาธิการ ยังไม่มีทั้งสามเรื่องนี้จึงอยู่รวมในกรมสามัญศึกษาซึ่งขึ้นกับ ม.ล.ปิ่น ผู้เป็นอธิบดี ม.ล.ปิ่น เป็นห่วงเรื่องการศึกษาของประชาชนและเห็นว่าการศึกษาวិชาครเป็นหัวใจสำคัญ แต่ขณะนั้นผู้มีอำนาจไม่มีใครเล็งเห็นโรงเรียนฝึกหัดครู ซึ่งตั้งขึ้นตั้งแต่สมัยท่านเจ้าพระยาพระเสด็จ บิดาของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ก็ถูกไล่ที่ ต้องย้ายรำไปจนตั้งตัวไม่ติด ม.ล.ปิ่น กลุ้มใจจึงบอกฉันว่าอยากจะได้ที่ดินใหญ่ ๆ ที่ไม่ไกลนัก ตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงสักแห่งหนึ่ง ฉันไปปรึกษาเจ้าคุณไชยยศสมบัติ เจ้าของสำนักงานไชยยศ เจ้าคุณไชยยศก็ช่วยได้ทันที ท่านบอกว่ากระทรวงเกษตรมีที่เลี้ยงวัวอยู่ ที่ปลายถนนประสานมิตร ริมคลองแสนแสบแปลงใหญ่ เพราะในระหว่างสงครามไม่มี นม เนย เข้ามาจากต่างประเทศ กระทรวงเกษตรจึงตั้งฟาร์มเลี้ยงโคไว้ แต่บัดนี้ทิ้งร้างอยู่เฉย ๆ กระทรวงเกษตรได้ขอร้องให้สำนักงานไชยยศเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ พอ ม.ล.ปิ่น ทราบเรื่องก็ตั้งใจรับทำหนังสือราชการขอซื้อที่จากกระทรวงเกษตรทันที ในราคาตารางวาละ 38 บาท พอซื้อแล้วเราก็ไปดูกัน ขณะนั้นชาวนาปลูกข้าวออกรวงจวนจะสุก ฉันแลเห็นก็อยากกินข้าวกระยาจกเป็นกำลัง จึงบอก ม.ล.ปิ่น ว่าฉันจะเก็บรวงข้าวไปทำข้าวกระยาจก เธอบอกว่าข้าวของชาวนาจะเก็บเอาไปได้อย่างไร ฉันเถียงว่าก็ชาวนาปลูกข้าวในที่ของเรานี้ เธอบอกว่าไม่ใช่ที่ของเราเลย เป็นที่ของหลวงต่างหาก ฉันก็เลยพูดไม่ออกและเลยอดข้าวกระยาจกที่อยากกิน ขณะนั้นยังไม่มีถนน มีแต่ทางเดิน เป็นดิน พอเดินจากทุ่งนาจะกลับไปขึ้นรถที่จอดไว้ที่ถนนสุขุมวิท ม.ล.ปิ่น นึกได้ว่าในมือมีดินถืออยู่ 2 ก้อน คือ ก้อนดินที่เก็บไว้สำหรับขวางสุนัขที่มันมารุมเห่าเรา เธอจึงเดินย้อนกลับไปเอาดินทิ้งที่ที่กำลังถม ฉันบันทึกเรื่องนี้ไว้เพื่อจะให้ลูกหลานที่เกิดมาภายหลังได้ทราบว่าคนรุ่นฉันนั้นที่ดืๆ ไม่ชั่วร้ายชั่วร้ายหลง แม้แต่ข้าวเมื่อดินก้อน ก็มีอยู่เหมือนกัน บิดาฉันเองเวลาที่มียานาใจเต็มทีนั้น ใครเอาของกำนัลมาให้เป็นที่ผิดสังเกต ท่านก็ไล่เตะเปิดไปหมด ครั้งหนึ่งฉันยังเสียดายไม่หาย ที่ เจ้าศักดิ์ประเสริฐ พระญาติผู้ใหญ่ของเจ้าแผ่นดิน ประเทศลาว ซึ่งขณะนั้นสร้างบ้านอยู่ที่เมืองจำปาศักดิ์ และนับญาติทางลาวกับคุณแม่ของฉัน โดยเจ้าศักดิ์ประเสริฐเรียกคุณแม่

ว่าคุณพี่ท่าน วันหนึ่งเมื่อฉันแต่งงานใหม่ ๆ เจ้าศักดิ์ประเสริฐเอาผ้าขึ้นอย่างสวยหดย้อยมาให้ฉัน 6 ผืน ฉัน กำลังชมเชยอย่างดีใจอยู่ คุณพ่อก็ถามว่าเอาผ้ามาจากไหน ฉันบอกว่าเจ้าศักดิ์ประเสริฐ ญ จำปาศักดิ์ ญาติคุณแม่เอามาให้ฉัน คุณพ่อเอ็ดตะโรบอกว่าตาเจ้าคนนี้กำลังถวายเป็นกุศลในหลวง ฉะนั้นให้ฉันส่งผ้าขึ้นคืนแก่ให้หมด ฉันก็ต้องรับส่งผ้าขึ้นไปทางไปรษณีย์วัดฤไปคืนเจ้าศักดิ์ประเสริฐ ทั้งที่ฉันเข้าใจว่าเจ้าศักดิ์ประเสริฐเจตนาจะให้ผ้าชิ้นนั้นเป็นของขวัญในการแต่งงานของฉัน

ส่วนวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่ถนนประสานมิตรนั้น เมื่อแรกตั้งขึ้น ม.ล.ปิ่น ได้เรียกว่า โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ม.ล.ปิ่น มอบให้หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ไปอยู่ประจำในโรงเรียน เพื่อ ดูแลการก่อสร้างและอื่น ๆ อยู่หลายปี

ม.ล.ปิ่น เป็นปลัดกระทรวง อยู่ 11 ปี ในตอนหลังนั้นพระยาศรภักย์ นักการเมืองที่เพิ่งพ้นโทษขบฏได้เป็นรัฐมนตรีศึกษา ที่เป็นประชาธิปไตยจริง ๆ ม.ล.ปิ่นเชิญให้เป็นผู้วางฤกษ์ก่อสร้างวิทยาลัย พระยาศรภักย์ ท่านก็ลงมือตอกเข็มเอง โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงได้เลื่อนขึ้นเป็นวิทยาลัย วิชาการศึกษา เมื่อ ม.ล.ปิ่น เป็นรัฐมนตรี ใน พ.ศ. 2500 ได้เชิญเสด็จพระราชดำเนิน พระเจ้าอยู่หัวไปพระราชทานปริญญาบัตรเป็นครั้งแรก และอัญเชิญเสด็จครั้งต่อ ๆ มาอีก 2-3 ครั้ง ฉันต้องทูลเกล้าถวายดอกไม้และนั่งโต๊ะเสวยพระสุธารสด้วย ม.ล.ปิ่น ได้เชิญเสด็จไปทอดพระเนตรโรงเรียน ประถมสาธิตครั้งหนึ่ง เมื่อเสวยอยู่นั้นมีพระราชกระแสว่า วันนี้ตั้งแต่เช้ายังไม่ได้เสวยอะไรเลย เพราะทรงทำพระทนต์ เพิ่งได้เสวยครั้งแรกในวันนั้น คือ พระสุธารสที่โรงเรียนประถมสาธิตจัดถวาย

เนื่องจาก ม.ล.ปิ่น เป็นผู้สร้างวิทยาลัยการศึกษาชั้นสูงแห่งนี้ เมื่อท่านเป็นรัฐมนตรี ท่านจึงเป็นประธานสภาวิทยาลัยแห่งนั้น ซึ่งขึ้นอยู่กักระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาท่านได้พ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรี ใน พ.ศ. 2512 รัฐมนตรีคนใหม่ก็เป็นประธานแทนต่อไปตามหน้าที่ ครั้นถึง พ.ศ. 2516 นักศึกษาเดินขบวนเรียกร้องจะให้ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย และย้ายสังกัดไปขึ้นกับทบวงมหาวิทยาลัยในปลาย พ.ศ. 2517 ขณะที่ฉันเขียนเรื่องของฉันมาถึงตอนนี้ รัฐบาลได้ประกาศยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแล้ว และขนานนามว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ วิทยาลัยทุกแห่งที่ขึ้นกับวิทยาลัยวิชาการศึกษาแต่เดิมก็ได้เลื่อนฐานะมาสังกัดสภามหา-วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งหมด¹

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร นั้นตั้งเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 หลักฐานการเปิดโรงเรียนปรากฏในรายงานการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประ-สานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ครั้งที่ 1 วันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2492 ว่าในวาระที่ 1 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในฐานะประธานกรรมการ โรงเรียนกล่าวเปิดประชุม แล้วซักซ้อมความเข้าใจในเรื่องคำสั่งเปิดโรงเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการและระเบียบ ลงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 แล้วพิจารณาชื่อของโรงเรียนว่า ขณะนี้โรงเรียนยังไม่มีชื่อเฉพาะ ซึ่งได้พิจารณาในภายหลัง จึงขอ

¹ “ประวัติท่านผู้หญิงคุณหม่อมมาลากุล”

ให้ใช้ชื่อชั่วคราวไปก่อน ในที่สุดตกลงให้ใช้ชื่อชั่วคราวว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร”

และให้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ดำเนินการเพื่อขอพระราชทานชื่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

ในรายงานการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน ครั้งที่ 7 วันจันทร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2493 เรื่องที่ 7 ชื่อโรงเรียนและชื่อคณะที่ประชุมเห็นว่าควรขอพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินกลับมาถวายพระเพลิง พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล และทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จึงให้ทำเรื่องเสนอกระทรวงไป

ในการประชุมครั้งที่ 9 วันอังคารที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 เรื่องที่ 2 เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จากการประชุมครั้งที่แล้ว หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบเรื่องต่าง ๆ ในการประชุมครั้งที่แล้ว คือเรื่องโรงเรียนที่ได้ขอพระราชทานไปแล้วนั้น บัดนี้ยังติดอยู่ที่คณะรัฐมนตรี

ในการประชุมครั้งที่ 13 วันพุธที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2495 เรื่องที่ 5 ชื่อโรงเรียน ตราประจำสีเสื้อ ธงภาชิตรประจำ เรื่องชื่อโรงเรียนที่เคยทำเรื่องขอพระราชทานไปแล้วนั้น ปรากฏว่าเรื่องหายไปในให้นำเสนอใหม่

แต่โดยเหตุนี้ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2496 การขอพระราชทานชื่อโรงเรียนจึงไม่ได้ดำเนินการต่อไป

ในรายงานการประชุมคณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ครั้งที่ 13 วันพฤหัสบดีที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2496 เรื่องที่ 3 การเปิดชั้นต่อไปจากฝึกหัดครูมัธยมอีก 2 ปี หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการแจ้งว่า คณะกรรมการผลิตครูของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตกลงให้เปิดสอนต่อไปจากฝึกหัดครูมัธยมอีกเป็นเวลา 2 ปี โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงนี้ หลักสูตรที่ต่อไป 2 ปีนี้ เมื่อเรียนจบแล้ว ผู้เรียนก็มีฐานะประดุจปริญญาตรีในการศึกษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อหาทางให้ครู ป.ม. ได้ก้าวหน้าต่อไป เป็นการหาคนไว้รับงานทางอะเซิงเทรา เมื่อพวกเขาต่างประเทศไปแล้ว และเป็นการช่วยให้ไม่ต้องส่งคนไปต่างประเทศมากนัก ในปีแรกคือ ปีการศึกษา 2496 นี้ จะรับเพียง 32 คน แบ่งเป็น 4 แขนง คือ การศึกษาชั้นประถม การศึกษาชั้นมัธยม การอาชีวศึกษาและการบริหารการศึกษา โดยให้กรมต่าง ๆ ส่งคนมาเรียน กรมละ 8 คน และให้ทางโรงเรียนเป็นผู้สอบคัดเลือก เป็นอันว่าในปีการศึกษา 2496 ได้เริ่มมีนักเรียนชั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษาที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

ชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรเป็นอันสิ้นสุดลงตามมติของการประชุม คณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ครั้งที่ 16 วันเสาร์ที่ 18 กรกฎาคม 2496 เรื่องที่ 12 ชื่อของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการ

ได้ปรากฏว่า ขณะนี้ชื่อของโรงเรียนมีอยู่ 2 อย่างคือ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงอย่างหนึ่ง และวิทยาลัย
 วิชาการศึกษา อีกอย่างหนึ่ง ดูไม่รัดกุม ควรจะแก้ไข ที่ประชุมตกลงว่า ควรใช้คำว่า “วิทยาลัยวิชา-
 การศึกษา” แต่ชื่อเดียว โดยให้กรมวิสามัญศึกษาดำเนินการประกาศแก้ไข

ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิทยาลัยวิชาการศึกษา อันประกอบด้วย

1. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	ประธาน
2. หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ	กรรมการ
3. หลวงปราโมทย์จรรยาวิภาช	กรรมการ
4. นายอภัย จันทวิมล	กรรมการ
5. นายวิฑูร ทิวทอง	กรรมการ
6. นายสนั่น สุมิตร	กรรมการ
7. นายเยื้อ วิชัยดิษฐ	กรรมการ
8. นายเชื้อ สาริมา	กรรมการ
9. นายพร ทองพูนศักดิ์	กรรมการ
10. นายรอง ศยามานนท์	กรรมการ
11. หม่อมหลวงบุญเหลือ กุญชร	กรรมการ
12. นางสมัยสวาท พงศ์ทัต	กรรมการ
13. นายสวัสดิ์ สิงหนพงษ์	กรรมการ
14. นายสาโรช บัวศรี	กรรมการและเลขานุการ

ในการประชุมคณะกรรมการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ครั้งที่ 17 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2496
 เรื่องที่ 7 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการ กล่าวเปิดประชุม และแถลงว่า เพื่อที่จะให้
 กิจการด้านฝึกหัดครูได้ขยายตัวกว้างขวางยิ่งขึ้น “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ณ ถนนประสานมิตร”
 เดิมจึงได้เปลี่ยนรูปมาเป็น “วิทยาลัยวิชาการศึกษา” และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศแต่งตั้ง
 คณะกรรมการชุดใหม่ขึ้นบริหารงานให้เหมาะสมกับงานที่ขยายออกไป และประธานกรรมการได้
 ถือโอกาสแสดงความยินดี ที่คณะกรรมการชุดใหม่จะได้ดำเนินงานอันสำคัญต่อไป

ในปี พ.ศ. 2497 ได้มีพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งทรงลงพระปรมาภิไธย
 เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2497 และต่อมาอีก 20 ปี คือในปี พ.ศ. 2517 ได้มีพระราชบัญญัติมหา-
 วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2517 จึงถือเอาวันที่ 29 มิถุนายน เป็น
 วันยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

ในการประชุมรองอธิการบดี คณะบดี ผู้อำนวยการ ครั้งที่ 10/2527 วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ.
 2527 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วาระที่ 8 พิจารณาวັນศรีนครินทรวิโรฒ

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำหนดเอาวันที่ 28 เมษายน ของทุกปีเป็นวันศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยเหตุที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ยกฐานะมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้นเปลี่ยนรูปมาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เกิดวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 จึงถือเอาวันนี้เป็นวันเกิดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นวันศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นชอบตามเสนอ

ชื่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นชื่อพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน นับเป็นการสมเจตนาารมณ์ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ที่จะขอพระราชทานนามของสถานศึกษาแห่งนี้

บัดนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ขยายออกไปมีวิทยาเขตรวม 8 วิทยาเขต รวมเวลาดังแต่ต้นจนบัดนี้ได้ผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ออกไปรับใช้ชาติ รวมทุกระดับเป็นจำนวนนับแสนคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่พระครู ความคิดริเริ่มของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในการเปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ตลอดจนการเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้นมีผลสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการพัฒนาการศึกษาของไทย นับเป็นผู้ที่มีสายตากว้างไกลอย่างยิ่ง

มูลเหตุของการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตร

ข้าพเจ้าเองเป็นนักเรียนรุ่น 1 ของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ประสานมิตร เข้าเรียนเมื่อเดือนมิถุนายน 2492 มีความประทับใจในท่านประธานกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ท่านสูงใหญ่ เป็นสง่า ท่านสนใจในโรงเรียนและนักเรียนมาก วันเสาร์แทบทุกเสาร์ ท่านจะมาเยี่ยมโรงเรียน และร่วมรับประทานอาหารกลางวันกับพวกเรา ซึ่งมีอยู่ 31 คน สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดกันอยู่เสมอว่าท่านเป็นผู้ให้กำเนิดประสานมิตร เคยคิดกันว่า จะขออนุญาตสร้างรูปของท่านเป็นรูปปั้นไว้ในประสานมิตร และเคยไปพบท่าน เรียนถามท่านเรื่องการตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ท่านได้เล่าให้ฟังโดยละเอียด ซึ่งก็ตรงกับที่ท่านบรรยาย เรื่องพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วันเปิดนิทรรศการ “เย็นศิระเพราะพระบริบาล” เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2520 ผู้เขียนขอนำคำบรรยายของท่านมาพิมพ์ไว้ด้วย ดังนี้

“ผมมีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาให้บริการเล็กๆ น้อยๆ อย่างนี้ในสถานที่แห่งนี้ ทำให้ปลื้มปิติ สถานที่แห่งนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแห่งนี้ ก็เพราะมีความรู้สึกว่าคุณสถานที่แห่งนี้ได้เริ่มก่อสร้างตัวขึ้น และเจริญงอกงามมาจนบัดนี้ในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แน่นอน

เป็นเวลาประมาณ 30 ปี ผมมีหลักฐานยืนยันในความจำว่า วันที่ 31 พฤษภาคม พุทธศักราช 2489 ได้เข้าไปยังพระที่นั่งบรมพิมานเพื่อเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 ตัวผมเองได้รับเกียรติอย่างสูงสุด ให้ไปกราบบังคมทูลเรื่องการศึกษาของบ้านเมือง

ผมรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของผมเองที่จะต้องกราบบังคมทูลทั้งส่วนดีและส่วนไม่ดี ถ้าปิดบังส่วนไม่ดีไว้ ผมถือว่าเป็นความผิดของผมอย่างมาก ดังนั้นก็เลยได้กราบบังคมทูลเรื่องกิจการฝึกหัดครู ผมได้กราบบังคมทูลว่า บ้านเมืองไม่ได้ให้ความสำคัญต่อกิจการฝึกหัดครูเลย กราบบังคมทูลถามว่าทรงทราบบ้างหรือไม่ว่าโรงเรียนฝึกหัดครูอยู่ที่ไหนบ้าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าไม่ทราบเลย ขณะนั้นเรากำลังเดือดร้อนจริง ๆ การฝึกหัดครูมีสถานที่ที่ไหน คนก็มาแย่งเอาไปหมด เช่น โรงเรียนฝึกหัดครูประถมซึ่งเป็นโรงเรียนสำคัญของเรา ขณะนั้นถูกหนีบกักเอาไปให้กระทรวงอุตสาหกรรมทันที โดยเจ้าหน้าที่ไม่รู้เรื่องเลย สถานที่นั้นกลายเป็นกองพล 1 ขณะนี้ผมและเพื่อนฝูงในกระทรวงศึกษาธิการเดือดร้อนมาก จึงได้คิดว่าจะต้องสร้างฝึกหัดครูให้ถาวรไม่ให้ใครมาแย่งสถานที่ไปได้ และได้เริ่มหาสถานที่เช่นว่านี้ที่ประสานมิตร ความข้อที่กล่าวนี้ผมได้กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอาหนักหนามากแล้ว ในที่สุดก็ทรงฝากฝังไว้ว่า อย่าให้ทั้งเรื่องนี้เป็นอันขาด แล้วผมก็กราบบังคมทูลลากลับ ผมอดไม่ได้ที่จะสืบว่า ภายหลังมีพระราชดำรัสเรื่องนี้กับใครบ้าง ก็ได้ทราบมาอย่างแน่นอนว่า ได้ทรงนำเรื่องนี้ไปรับสั่งแก่สมเด็จพระอนุชาธิราชภูมิพลอดุลยเดช

เพราะฉะนั้นผมอยากจะบอกว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงทราบเรื่องการศึกษาในข้อแรกคือ เรื่องการฝึกหัดครูจะมาสร้างรากฐานที่ประสานมิตร รู้สึกว่าเรื่องนี้เป็นของพระองค์ เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอาหนักหนามากตลอดสวรคตภายใน 10 วัน ตั้งแต่ที่ผมได้เข้ากราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชจะทรงรู้สึกอย่างไร ผมก็ไม่ทราบ แต่ผมเองรู้สึกว่ **สถานที่แห่งนี้**เป็นของพระองค์ตั้งแต่เริ่มแรกเป็นเวลาถึง 31 ปี ครึ่งแล้ว ขณะนั้นเรามาหาซื้อที่ดิน ก็ได้ที่ดินราคาตารางวาละ 38 บาท และถ้าที่ไหนถมแล้วก็ให้อีก 4 บาท เป็น 43 บาท พยายามขยายให้ใหญ่โตเพราะรู้แน่ว่าเรากำลังจะก้าวไปสู่ความเจริญองงาม ที่ดินเพิ่มขึ้นเรื่อยจนกระทั่งมีประมาณ 100 ไร่เศษ บังเอิญก็มีคนมากว่านซื้อที่ดินบังหน้าจะเอามาขายให้เราตั้ง 60 บาท วาหนึ่ง 60 บาท ใครจะไปซื้อ ก็ไม่ซื้อ ผู้ที่กว้านที่ดินนั้นก็เลยไปฟ้องรัฐมนตรีบอกว่า “ม.ล.ปิ่น เล่นตลกเกี่ยวกับเรื่องที่ดิน” รัฐมนตรีขณะนั้นมีหนังสือมาบอกว่าการซื้อที่ดินที่ประสานมิตรให้ระบับทั้งหมด ผมเสียใจจนกระทั่งวันนี้ แต่ว่าผู้ที่ทำงานภายหลังก็ยังสามารซื้อที่ดินได้อีกมาก แต่ก็ยังน้อยนัก ผมอดคิดไม่ได้ถึงประสานมิตร และอดคิดไม่ได้ว่าเราเจริญองงามมาเป็นเวลา 30 ปีเศษ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลนี้ น่าปลื้มใจจริง ๆ”

ที่ยกคำกล่าวของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มานั้นเพื่อให้เห็นว่า ท่านมีเจตนารมณ์แรงกล้าที่จะพัฒนาการฝึกหัดครูไทย อันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา

และ ณ ตึก 2 โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เมื่อพุทธศักราช 2494 หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ได้นำคำใหม่มาใช้ในการศึกษาไทย คือ คำว่า “สัมมนา” ใช้ครั้งแรกในเรื่องการปรับปรุงการศึกษาประชาบาล และการศึกษาภาคบังคับ

การบริหารโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร นั้นไม่ได้ขึ้นกับกองฝึกหัดครู แต่ขึ้นตรงต่อกรมสามัญศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนคนแรก เป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา มีคณะกรรมการโรงเรียน มีหน้าที่ควบคุมดูแลจัดการโรงเรียน ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาของ โรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียน มีหน้าที่ควบคุมการเรียนการสอน ดูแลสถานที่การเงินและพัสดุ

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร มีผู้อำนวยการ ดังนี้

1. หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ พ.ศ. 2492-31 มีนาคม 2496
2. นายสาโรช บัวศรี 1 เมษายน 2496-18 กรกฎาคม 2496

หลังวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2496 ไม่มีคำว่า โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง มีแต่วิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมี นายสาโรช บัวศรี เป็นผู้อำนวยการ

คณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร (เมษายน 2492-31 มกราคม 2495) ได้แก่

1. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	ประธาน
2. หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ	รองประธาน
3. นายอภัย จันทวิมล	กรรมการ
4. นายพร ทองพูนศักดิ์	กรรมการ
5. นายสวัสดิ์ สิงหพงษ์	กรรมการ

คณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร (ชุดที่ 2 กุมภาพันธ์ 2495-18 กรกฎาคม 2496)

1. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	ประธาน
2. หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ	รองประธาน
3. นายอภัย จันทวิมล	กรรมการ
4. นายวิฑูร ทิวทอง	กรรมการ
5. นายพร ทองพูนศักดิ์	กรรมการ
6. นายสาโรช บัวศรี	กรรมการ และเลขานุการ
7. นายสวัสดิ์ สิงหพงษ์	กรรมการ

การสอน การอบรม และการกีฬา

การสอน การฝึกอบรมในโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร นั้นทำกันอย่างเข้มงวดผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์และนักเรียนมีความใกล้ชิดกันมาก อาจารย์และนักเรียนอยู่ในหอพักเดียวกัน บ้านผู้อำนวยการโรงเรียนก็อยู่ใกล้หอพักนักเรียน การอยู่หอพักนั้นได้รับการฝึกอบรมในเรื่องความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความตรงต่อเวลาอย่างจริงจัง จัดห้องนอนเป็นหมวดหมู่มีหัวหน้าห้องนอน หัวหน้าชั้นตึกนอน และหัวหน้าหอนอน ทำการปกครองกันเป็นกลุ่มหัวหน้านักเรียน ทำหน้าที่ดูแลนักเรียน เป็นผู้ช่วยอาจารย์

กิจวัตรประจำวันในวันเรียนจะมีดังนี้

5.45 น.	ตื่นนอนและหัดกายบริหาร โดยผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ควบคุม
7.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
8.00-12.00 น.	เรียน
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.00 น.	เรียน
16.00-17.30 น.	ลงสนาม (จันทร์ พุธ ศุกร์ ซ้อมกีฬา อังคาร พุธหัดเป็นงานโยธา)
18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
19.30 น.	เข้าห้องพิเศษ หรือทำงานในห้องเรียนตามลำพัง
21.30 น.	สวดมนต์ไหว้พระ
22.00 น.	ปิดไฟนอน

ในด้านกีฬานั้นนักเรียนทุกคนต้องฝึกเล่นรักบี้ฟุตบอล ฟุตบอล และบาสเกตบอล โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ชนะเลิศรักบี้ ประเภทโรงเรียนประจำปี 2495 ข้าพเจ้าเป็นนักกีฬารักบี้ในทีมชนะเลิศนี้ด้วย

หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร นั้น 3 ปีแรกใช้หลักสูตรครูประถม ผู้สำเร็จ 3 ปี ได้วุฒิ ป.ป.การสอบไล่ ชั้นปีที่ 3 นี้สอบรวมกับของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วน 2 ปีหลัง คือปีที่ 4 และ 5 นั้น โรงเรียนกำหนดหลักสูตรเอง สอบไล่เอง สำเร็จปีที่ 5 ได้วุฒิ ป.ม.

หลักสูตรปีที่ 4 และปีที่ 5 ของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ได้ทดลองเป็นแบบรายวิชา (Course) สำหรับวิชาการศึกษา และด้วยเหตุที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร หมดยุคไปตั้งแต่การประชุมกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ครั้งที่ 16 วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2496 คงมีแต่วิทยาลัยวิชาการศึกษา ดังนั้นผู้ที่สำเร็จประโยคครูประถมเท่านั้น ที่ได้วุฒิ ป.ป.จากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ผู้สำเร็จ ป.ม.ในปีการศึกษา 2496 จึงเป็นผู้สำเร็จ ป.ม. จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาตัวอย่างเช่น ผู้เขียนเอง สำเร็จ ป.ป.ปีการศึกษา 2494 โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร สำเร็จ ป.ม. ปีการศึกษา 2496 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ส่งท้าย

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ประกาศเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2492 และชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร หมุดไปในการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2496 เปลี่ยนรูปมาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา

นักเรียนที่เข้าเรียนปีการศึกษา 2492, 2493, 2494, 2495 และ 2496 (ยกเว้นพวกที่เข้าเรียนวิทยาลัยวิชาการศึกษา รุ่นแรก) ถือว่าเป็นนักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง มี 5 รุ่น รวมกันทั้งสิ้น 168 คน รวมเรียกตัวเองว่า แสนแสบ 168 จัดงานพบปะกันทุกปี ถึงปี 2529 จัดเป็นครั้งที่ 21 แล้ว

การสอนการฝึกอบรมในโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตรนั้น อาจารย์เกยูร ลิ้มทอง อาจารย์รุ่นแรกของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง เขียนไว้ในหนังสือ ที่ระลึกแสนแสบ 168 ครั้งที่ 18 ไว้ดังนี้

“ต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2492 (เข้าใจว่าเป็นวันที่ 9) ร.ร.ฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร มีพิธีสงฆ์เป็นการเปิดโรงเรียนทุกอย่างเครื่องใช้ไม้สอยใหม่หมด รวมทั้ง Bulletin Board ด้วย ภายในนั้นมีข้อความ (จำไม่ได้ว่าเขียนหรือพิมพ์) ว่า ‘It is of great importance that punctuality must be strictly observed’ ต่อมาอีกสักปีหนึ่งเห็นจะได้ คุณหลวงสวัสดิ์ฯ ท่านคงเห็นพวกเรานอนกันดึก ๆ จึงมีข้อความใน Bulletin Board ว่า ‘Confucius, he says, Successful men stay awake in daytime and not sit up at night’ คุณหลวงสวัสดิ์ฯ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนได้กรุณาสอนภาษาอังกฤษพิเศษให้ด้วย เข้าไปฟังอยู่ด้วย ยังจำลุ่มเสียงที่ท่านพูดเป็นภาษาอังกฤษได้เช่น ‘The human body consists of three parts; the head, the trunk and the limbs.’”

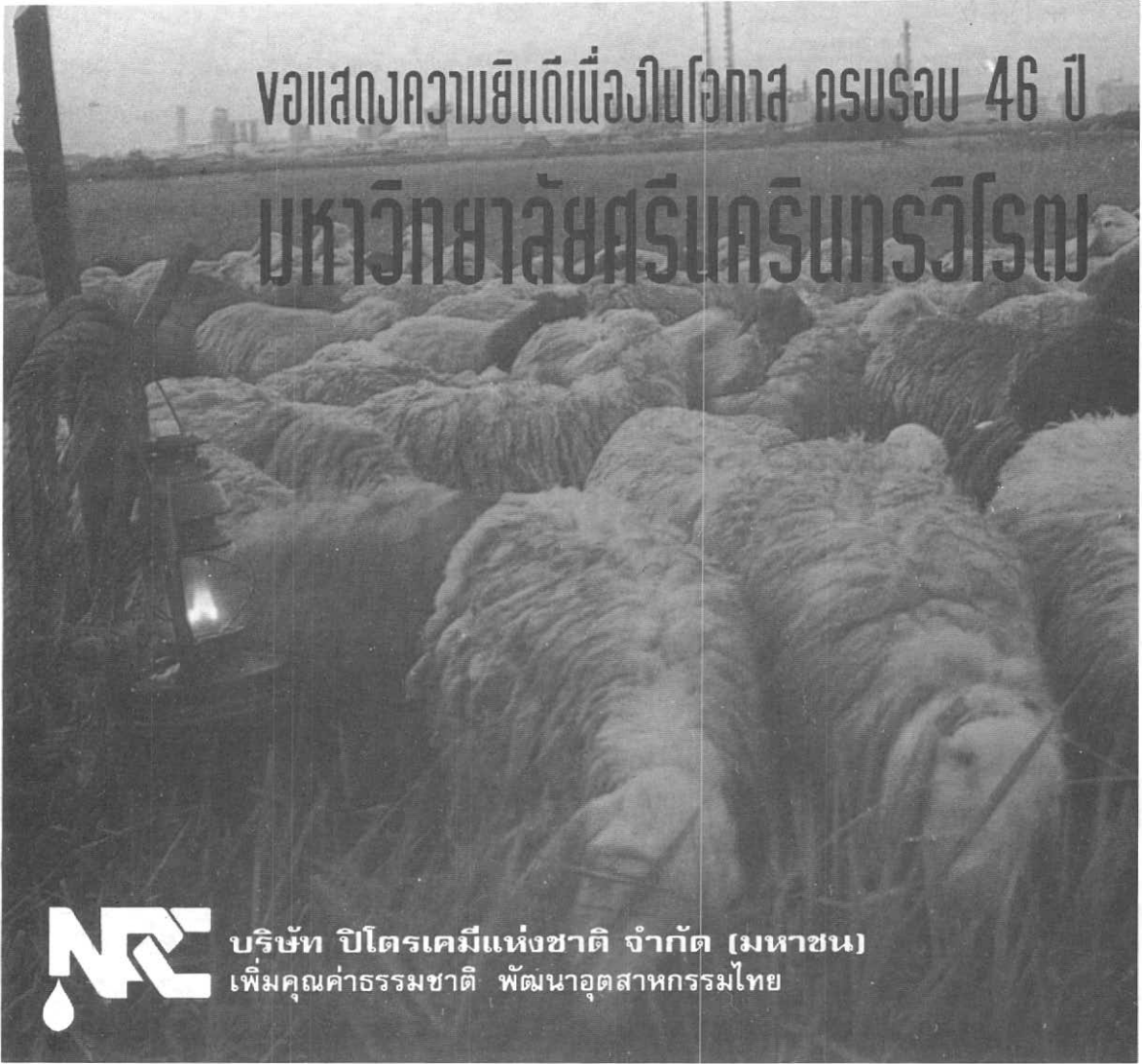
ที่เขียนถึงประโยคภาษาอังกฤษมา 3 ประโยคนั้น ก็เพราะเกิดความนึกคิดขึ้นได้ว่า ชาวแสนแสบนั้นได้รับการอบรมเป็นอย่างดีในหลายสาขาวิชา สำหรับภาษาอังกฤษซึ่งสมัยนั้นหาครูสอนยาก เพราะยังมีนักเรียนนอกนับตัวได้ ก็ยังได้ครูซึ่งเป็นนักเรียนอังกฤษมาช่วยสอนให้ ผลจึงทำให้ส่วนหนึ่งของชาวแสนแสบจบ Ph.D. ไปหลายคน และส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

ทางด้านความมีระเบียบ (Discipline) ชาวแสนแสบได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี จนบางคนอาจจะบ่นว่ามากเกินไป การกีฬารักบี้ ทั้ง ๆ ที่เราใหม่ก็ยังชนะเลิศ ตอนเย็น ๆ หลังดึกหนึ่ง พวกเราเล่นกีฬาเป็นประจำ เช่น แบดมินตัน ตะกร้อ ขำตาข่าย ยังไม่คิดรวมถึงตอนเช้ามีดต้องลุกขึ้นมาเล่นกายบริหาร โดยมีเพลงประกอบ

กล่าวโดยสรุป ชาวแสนแสบได้รับการฝึกอบรมชนิดไม่ซ้ำแบบใครเป็น Unique และพูดได้ว่าเป็นแบบการฝึกอบรมที่ใช้ได้ผลดีเยี่ยม ภายใต้เงื่อนไขของเวลาและสถานการณ์ขณะนั้น เราจึงได้ผลผลิตชนิดที่ไม่ซ้ำแบบใคร ดูแต่ความสัมพันธ์ของเราชาวแสนแสบก็ไม่เหมือนใคร ไม่เหมือนชมรมหรือสมาคมนักเรียนเก่ากลุ่มไหน โรงเรียนใด เป็นความสัมพันธ์ชนิดแนบแน่น ลึกซึ้ง จริงจัง

และจริงใจและยาวนานตลอดไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่”

การทั้งหลายที่เป็นไปเช่นนี้ ก็ด้วยผลงานของศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้มีสายตากว้างไกลในด้านจัดการศึกษาของชาติ ท่านเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มและติดตามการปฏิบัติงานทุกอย่าง อย่างจริงจัง การก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ของท่านนั้น รวมทั้งการเปลี่ยนรูปโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้นได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของชาติไทย ดังที่ชาวมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสาธารณชนได้เห็นประจักษ์อยู่ทั่วไปในทุกวันนี้

ขอแสดงความยินดีเนื่องในโอกาส ครบรอบ 46 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บริษัท ปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด (มหาชน)
เพิ่มคุณค่าธรรมชาติ พัฒนาอุตสาหกรรมไทย

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ณ วันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2497 นับเป็นปีที่ 9 ในรัชกาลปัจจุบัน วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงเป็นสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่ประสาธน์ปริญญา สถาปนาขึ้นเป็นแห่งแรกในรัชกาลปัจจุบัน มีอายุอย่างขึ้นปีที่ 17 นับว่าเป็นสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่เริ่มตั้งเมื่อไม่นานนัก ในเมื่อเปรียบกับสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่สำคัญอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

1. ฐานะของวิทยาลัย

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถานการศึกษา และการวิจัยในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา

มาตรา 6 ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นนิติบุคคล

ตามความในมาตราทั้ง 3 แห่ง พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497 วิทยาลัยจึงอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นนิติบุคคล และมุ่งหมายจะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา สอนและวิจัยวิชาการศึกษา และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง

ฉะนั้นขณะนี้วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงทำการสอนและวิจัยวิชาการศึกษา และวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องถึงขั้นปริญญาโท โดยมีนิสิตและนักศึกษาจบชั้นปริญญาแล้ว 9998 คน¹ เป็นนิสิต² 6224 คน เป็นนักศึกษา³ 3774 คน จบประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ 307 คน และมีนิสิตจบชั้นปริญญาโท 167 คน มีคณะวิจัยวิชาการศึกษา สำนักทดสอบ และสถาบันการค้นคว้าเรื่องเด็ก ทำการวิจัย การศึกษาและจิตวิทยา และทำแบบทดสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียน และสำหรับชั้น ป.7

วิทยาลัยวิชาการศึกษาอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติ แต่ไม่มีฐานะเป็นส่วนในทางราชการ ไม่เป็นทั้งกรม ไม่เป็นทั้งกอง และไม่ใช่วิชาการอื่น ๆ โดยทั่วไป ฉะนั้นอาจารย์ทุกคนจึงเป็นข้าราชการสังกัดกรมการฝึกหัดครู ไม่ใช่อาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา เพราะ วิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่เป็นอะไรทั้งสิ้นในระบบราชการ เป็นแต่นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติเท่านั้น

¹ เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2512

² ผู้เข้าศึกษาในภาคกลางวัน

³ ผู้เข้าศึกษาในภาคเย็น

2. สถานที่

วิทยาลัยวิชาการศึกษาในปัจจุบันได้ดำเนินการสอนอยู่ในสถานต่าง ๆ รวม 7 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
2. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน
3. วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ชลบุรี
4. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
5. วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม
6. วิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา
7. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร

และได้ผนวกวิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา ณ สนามกีฬาแห่งชาติ ปทุมวัน โดยมีกรมพลศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ตามมติของสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2513

นอกจากนี้คาดว่าจะมีวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในภาคต่าง ๆ ของประเทศเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่แล้วในอนาคตอันใกล้อีกหลายแห่ง

การก่อสร้างอาคารเรียนและหอนอน ตลอดจนอาคารที่จำเป็นอื่น ๆ นั้นดำเนินไปด้วยดีพอเพียงกับจำนวนนิสิตนักศึกษา เพราะการรับนิสิตนักศึกษาจำกัดจำนวนตามความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2513 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับงบประมาณรวมเป็นเงิน 47.48 ล้านบาท

3. นิสิตนักศึกษาและนักเรียนสาธิต

จำนวนนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทุกแห่ง ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของชาติในการที่จะให้มีครูปริญญาเพื่อทำการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ให้เพียงพอ

ในปีการศึกษา 2513 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้มีนิสิตในทุก ๆ แห่งรวม 5,041 คน และมีนักศึกษาอีก 5,750 คน รวมทั้งสิ้นมี 10,791 คน ดังนี้

จำนวนนิสิตนักศึกษาเมื่อมิถุนายน 2513

	ประสานมิตร	ปทุมวัน	บางแสน	พิษณุโลก	มหาสารคาม	สงขลา	พระนคร	รวมทั้งสิ้น
นิสิต								
ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1	114	250	197	-	-	-	-	561
ชั้นปีที่ 2	125	130	224	-	-	-	-	479
ชั้นปีที่ 3	638	201	275	234	214	112	296	1,970
ชั้นปีที่ 4	582	218	179	210	121	119	223	1,652
ประกาศนียบัตรชั้นสูง-								
วิชาเฉพาะ	93	-	-	-	-	-	-	93
ปริญญาโท ชั้นปีที่ 1	128	-	-	-	-	-	-	128
ชั้นปีที่ 2	158	-	-	-	-	-	-	158
รวมนิสิตทั้งสิ้น	1,838	799	875	444	335	231	519	5,041
นักศึกษา								
อนุปริญญา	-	398	166	43	-	-	-	607
ปริญญาตรี	2,159	-	1,144	1,060	357	423	-	5,143
รวมนักศึกษาทั้งสิ้น	2,159	398	1,310	1,103	357	423	-	5,750
รวมนิสิตนักศึกษาทั้งสิ้น	3,997	1,197	2,185	1,547	691	654	519	10,791

นอกจากนี้วิทยาลัยวิชาการศึกษายังมีโรงเรียนสาธิต รวม 4 แห่ง คือโรงเรียนประถมสาธิต ประสานมิตร โรงเรียนมัธยมสาธิต ประสานมิตร โรงเรียนมัธยมสาธิต ปทุมวัน โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ บางแสน รับนักเรียนในชั้นเด็กเล็ก ชั้นประถม ชั้นมัธยม และวิชาอาชีพบางวิชา ตามแบบโรงเรียนมัธยมแบบประสม มีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 3,376 คน

4. อาจารย์

เนื่องจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ขยายการดำเนินงานออกไปเป็นอย่างมาก เพื่อให้สามารถผลิตครูในระดับปริญญาได้มากตามความต้องการของประเทศ จึงมีการขาดแคลนอาจารย์อยู่บ้าง วิทยาลัยจึงได้ขยายการศึกษาในชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะและชั้นปริญญาโทให้กว้างขวางขึ้น ตามกำลังอาจารย์ชั้นสูงที่สามารถหาได้ ทำให้มีนิสิตในชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ในปีการศึกษา 2513 นี้ 93 คน นิสิตปริญญาโท 386 คน

นิสิตปริญญาโทที่มีความสามารถดี วิทยาลัยได้จัดให้เข้าสอนนิสิตในชั้นปริญญาตรีด้วย จึงนับว่าสามารถบรรเทาความขาดแคลนอาจารย์ของวิทยาลัยไปได้บ้าง

ในต้นปีการศึกษา 2513 นี้วิทยาลัยมีอาจารย์ในระดับต่าง ๆ รวมกันทั้งสิ้น 706 คน (รวมทั้งโรงเรียนสาธิตทั้ง 4 แห่ง) มีผู้ได้รับปริญญาเอก 36 คน ปริญญาโท 280 คน ปริญญาตรีและผู้ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ 334 คน ผู้ที่ไม่มีปริญญา 46 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ทางฝ่ายธุรการและสอนบางวิชาในโรงเรียนสาธิตต่าง ๆ

5. การเลื่อนเงินเดือนและตำแหน่ง

เนื่องจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการเช่นส่วนราชการอื่น ๆ ตามปกติ การเลื่อนเงินเดือนและเลื่อนตำแหน่งของอาจารย์จึงรวมอยู่กับข้าราชการกรมการฝึกหัดครู อาจารย์ตั้งแต่ชั้นเอกลงมาอยู่ภายใต้การพิจารณาของคุรุสภา ซึ่งทำหน้าที่แทน ก.พ. สำหรับข้าราชการครู ส่วนอาจารย์ที่จะดำรงตำแหน่งชั้นพิเศษตั้งแต่รองศาสตราจารย์ขึ้นไป ต้องได้รับการพิจารณาจาก ก.พ. โดยตรง แม้ว่าสภาวิทยาลัยจะอนุมัติให้เป็นไปได้ก็ต้องรออนุมัติจาก ก.พ. ดังเช่นข้าราชการที่จะเลื่อนเป็นชั้นพิเศษทั่วไป

อาจารย์ที่จะได้เลื่อนเป็นรองศาสตราจารย์ จะต้องทำปริมาณงานในหน้าที่ของตน และต้องทำ “วิทยานิพนธ์” เพื่อการเลื่อนตำแหน่งด้วย เมื่อสภาวิทยาลัยพิจารณาและอนุมัติแล้ว จะต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมอธิบดี ซึ่งทำหน้าที่ อ.ก.พ. ของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นกระทรวงฯ จึงเสนอให้ ก.พ. พิจารณา การพิจารณาของ ก.พ. เต็มไปด้วยความล่าช้าและเหนียวแน่น แตกต่างกับการพิจารณาของ ก.ม. อย่างหาที่เปรียบมิได้ มีอาจารย์ของวิทยาลัยหลายคนที่ยื่นขอไปถึง ก.พ. แต่ยังไม่ทราบผล เพราะวิถีทางอันล่าช้าและน่าเบื่อหน่ายของ ก.พ.

สิ่งที่น่าจะคำนึงถึงอีกอย่างหนึ่งสำหรับอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็คือตำแหน่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษาเรียกชื่ออย่างอื่นตามกฎหมาย ก.พ.ที่ 295 นั้น ตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการ ซึ่งความจริงเป็นตำแหน่งเช่นเดียวกับเลขาธิการของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้รับการเทียบให้เทียบเท่าหัวหน้ากอง ส่วนตำแหน่งอื่น เช่น อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา ไม่มีเทียบไว้ ส่วนมหาวิทยาลัยอื่น หัวหน้าภาควิชา รองคณบดี ต่างเทียบเท่า ผู้อำนวยการกอง คณบดี รองอธิการบดี เทียบเท่ารองอธิบดี ตำแหน่งหัวหน้าของวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงต้องอาศัยตำแหน่งแฝงกับรองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งผู้อำนวยการกอง และรองอธิบดีตามลำดับ เปรียบตำแหน่งศาสตราจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก.พ. อนุมัติให้ 5 ตำแหน่งเท่านั้น ฉะนั้นรองอธิการจึงเท่ากับผู้อำนวยการกองเท่านั้น เพราะแฝงอยู่กับตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างเมื่อเปรียบกับตำแหน่งในมหาวิทยาลัยอื่นเป็นอันมาก

6. โครงการผลิตครูปริญญา ตามแผนพัฒนาการศึกษา

เพื่อให้ประเทศได้มีครูปริญญา เพื่อทำการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ประมาณปีละ 5,000 คน วิทยาลัยจึงได้ทำโครงการเสนอเข้าในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 3 (2515-2519) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญคือ ขยายการรับนิสิตและนักศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 1,000 คน ต่อประเภททุก ๆ ปี ฉะนั้นในปีการศึกษา 2519 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดของแผนการพัฒนาการศึกษา จะมีนิสิตทั้งหมดในปีนั้นประมาณ 11,000 คน และนักศึกษาอีกประมาณ 11,900 คน และจะมีบัณฑิตจากนิสิตระดับต่าง ๆ เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2519 ประมาณ 4,500 คน และจากนักศึกษาอีกประมาณ 2,500 คน โดยคาดว่าจะมีบัณฑิตที่ปฏิบัติงานหน้าที่ครูอยู่แล้ว ประมาณ 2,000 คน

อนึ่งเมื่อได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาไปแล้วประมาณปีที่ 3 ของแผนการและถ้าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนพัฒนาวิทยาลัยจะเปิดการสอนชั้นปริญญาเอกให้แก่นิสิตเปิดสอนชั้นปริญญาโทให้แก่นักศึกษา ฉะนั้นเมื่อหมดแผนพัฒนาระยะที่ 3 แล้ว วิทยาลัยจะมีบัณฑิตปริญญาเอก และมีนักศึกษาที่ได้รับปริญญาโท ออกช่วยปฏิบัติงานการศึกษาของประเทศ จำนวนบัณฑิตทั้งปริญญาเอกและปริญญาโทจะเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี จนพอกับความต้องการของประเทศ

วิทยาลัยจะพยายาม “ส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการศึกษา” อย่างสุดความสามารถ

7. ปัญหา

วิทยาลัยได้พยายามแข่งขันในด้านวิชาการ เพิ่มจำนวนนิสิตนักศึกษามากขึ้น พยายามให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกับสถานศึกษาชั้นปริญญาที่ดี และเป็นที่เชื่อถือทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้มีภาระต่าง ๆ ทั้งในการสอน ปรับปรุงการสอน ค้นคว้าทางวิชาการของอาจารย์เพิ่มยิ่งขึ้น อาจารย์ส่วนใหญ่จึงรู้สึกว่าคุณค่าตนควรจะได้รับยกย่องให้เท่าเทียมกับอาจารย์ของสถานการศึกษาชั้นปริญญาอื่น ๆ และมีอิสระในการดำเนินงานทางวิชาการเช่นเดียวกัน

การศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ควรจะได้รับการยกย่องดังเช่นในสถานศึกษาชั้นปริญญาอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ฉะนั้นควรได้มีฐานะเป็น “บัณฑิตวิทยาลัย” เช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่น ๆ มิใช่ต้องซุกซ่อนหรือแอบแฝงอยู่ในรูปอื่น หรือให้เป็นแต่เพียงแผนกวิชา ในสถาบันศึกษาโดยทั่วไป “บัณฑิตวิทยาลัย” ได้รับการยกย่องว่าเป็นแหล่งวิชาการชั้นสูง เป็นชุมก้ำล้งของสถานศึกษา เป็นแหล่งชื่อเสียงและเกียรติคุณทางวิชาการของสถานศึกษานั้น ๆ

ขณะนี้วิทยาลัยวิชาการศึกษายังไม่มีฐานะในการแบ่งส่วนราชการอย่างใดเลย ไม่เป็นแผนก ไม่เป็นกอง ไม่เป็นกรม ไม่เป็นอะไรทั้งสิ้น เหมือนเช่นหน่วยราชการอื่น ๆ และได้เป็นเช่นนี้มาตั้งแต่วิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี พ.ศ.2497 เป็นการถูกต้องด้วยระเบียบแบบแผนทางราชการแล้ว หรือ กิจการที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ตั้งแต่ต้นจะมีอะไรเป็นโมฆะบ้างหรือไม่ น่าจะเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอยู่มาก ฉะนั้นถ้าได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนทางราชการ จะน่าดูและถูกต้องกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นอย่างยิ่ง

กรรมการสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกอบด้วยผู้มีตำแหน่งบังคับบัญชาชั้นอธิบดี ในกระทรวงศึกษาธิการเป็นอันมาก ทำให้ความคิดเห็นของสภาวิทยาลัยเป็นความคิดเห็น เพื่อแก้ปัญหาของกระทรวงมากกว่าจะแก้ปัญหาของวิทยาลัย บางครั้งอาจเป็นการเพิ่มปัญหาให้แก่วิทยาลัยเสียอีก เช่น การส่งข้าราชการมาศึกษาต่อ แม้เรื่องการยกฐานะของวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยก็เช่นกัน

การใช้คำ “วิทยาลัย” ในความหมายสำหรับสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษา ทำให้เกิดความเข้าใจผิดแก่ประชาชนทั่วไป เพราะว่า “วิทยาลัย” แต่ไหนแต่ไรมาในประเทศเราใช้สำหรับโรงเรียนมัธยม (กินนอน) เช่น ราชวิทยาลัย สอนกุลหลาบวิทยาลัย กรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ยุพราชวิทยาลัย วัฒนาวิทยาลัย และต่อมาก็ใช้กับสถานศึกษาชั้นปริญญา จึงเกิดความเข้าใจผิดโดยทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ล้วนแต่เริ่มจากสอนวิชาเดียว เช่นเดียวกับวิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ผู้ตั้งชื่อใช้คำว่ามหาวิทยาลัย ซึ่งหมายถึงวิทยาลัยใหญ่ เป็นการสอนชั้นปริญญา ไม่ใช่สอนชั้นมัธยม หรือสูงกว่าเล็กน้อย ทั้งเป็นแนวทางที่จะเพิ่มวิชาแขนงต่าง ๆ ได้อีกมากมายในอนาคต นับว่าเป็นความคิดที่น่ายกย่องชมเชยอย่างยิ่ง

การเอาคำที่เป็นที่เข้าใจในความหมายอย่างชัดเจนอยู่แล้วมาใช้ในที่ที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดความเข้าใจผิดดังกล่าวมานี้เป็นอย่างมาก ดังเช่น โรงเรียนอนุบาล เมื่ออนุบาลเป็นโรงเรียนไม่ใช่ “สวนเด็ก” ก็ต้องสอนหนังสือ สอนเลข สอนวิทยาศาสตร์ และสอนภาษาอังกฤษแถมให้ด้วย เพราะฉะนั้นผู้ปกครองจะหาว่าโรงเรียนสอนไม่ดี เด็กอ่านหนังสือไม่ออก คิดเลขไม่ได้ และก็听不懂ภาษาอังกฤษเสียด้วย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็เช่นกัน เมื่อใช้คำว่า “วิทยาลัย” จะห้ามไม่ให้ประชาชนคิดถึงสถานศึกษาที่เป็น “วิทยาลัย” ดังกล่าวมาแต่ต้นได้อย่างไร

ชื่อของสถานศึกษาชั้นอุดมศึกษา มีความสำคัญเพียงใดนั้น จะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยมหิดล นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รำร้องจะเปลี่ยนชื่อจากเกษตรศาสตร์ให้เป็นอื่น จึงไม่แปลกอะไรเลยที่อาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะไม่มุ่งที่จะทิ้ง “วิทยาลัย” เป็นมหาวิทยาลัย

8. จำนวนบัณฑิตปริญญาตรี ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ และปริญญาโท ที่จบจาก วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ปี	ปริญญาตรี		วิชาเฉพาะ	ปริญญาโท	
	นิสิต	นักศึกษา	นิสิต	นิสิต	รวม
2497	30	-	-	-	30
2498	38	-	-	-	38
2499	70	-	-	-	70
2500	172	-	-	7	179
2501	301	56	-	-	357
2502	483	135	-	7	625
2503	453	176	-	-	629
2504	450	218	-	14	682
2505	373	194	-	4	571
2506	442	235	-	7	684
2507	417	316	54	21	808
2508	446	502	50	1	999
2509	490	597	33	17	1,137
2510	496	427	44	10	977
2511	684	400	57	31	1,172
2512	879	518	69	48	1,514
รวม	6,225	3,774	307	167	10,472

9. คุชฌีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ทูลเกล้าถวายปริญญาคุชฌีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ.2502 และแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อ พ.ศ.2509

นอกจากนั้นวิทยาลัยวิชาการศึกษายังได้ประสาทคุชฌีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ในปีต่อ ๆ มา ดังนี้

พ.ศ. 2510	ม.ล.ปิ่น มาลากุล หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ
พ.ศ. 2511	กรมหมื่นพิทยาลาภพิทยากร Dr. Herman B Wells
พ.ศ. 2512	นายบุญถิ่น อัตถากร ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี Dr. Willis P. Porter

10. การยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย

ความเข้าใจเรื่องมหาวิทยาลัยจะต้องมีการสอนหรือมีคณะวิชาต่าง ๆ มาก ทุกประเภทของแขนงวิชานั้น เป็นแต่เพียงความคิดว่าควรจะเป็นเช่นนั้น ถ้าจะถือเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย หรือไม่แล้ว คงมีมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ในขณะนี้ ไม่เป็นมหาวิทยาลัยตามความหมายเช่นนี้มากมาย ในสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นตามกฎหมายที่เรียกว่า LAND GRANT สอนเฉพาะวิชา เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาเกี่ยวข้องอื่น ๆ ไม่มากนัก มหาวิทยาลัยเปอติวในรัฐอินเดียนา ซึ่งตั้งมาได้ 100 ปีพอดี มีนิสิตประมาณ 30,000 คน ตั้งขึ้นตามกฎหมายดังกล่าว และมหาวิทยาลัยอินเดียนาในรัฐเดียวกัน ทั้ง 2 มหาวิทยาลัยนี้ไม่เปิดสอนในวิชาที่อีกมหาวิทยาลัยหนึ่งเปิดสอน ฉะนั้นถ้าถือตามความคิดข้างต้นทั้งสองมหาวิทยาลัยใหญ่ ซึ่งมีนิสิตแต่ละ 30,000-40,000 คน ก็คงไม่เป็นมหาวิทยาลัยทั้ง ๆ ที่ได้รับนับถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยมาแล้ว 100 กว่าปี มหาวิทยาลัยอินเดียนาตั้งเมื่อ ค.ศ. 1852 (เริ่มตั้งจริงเมื่อ 1820 แต่เรียกเป็น State Seminary) ขณะนี้มีนิสิตประมาณกว่า 40,000 คน

วิทยาลัยวิชาการศึกษาขณะนี้มีนิสิตนักศึกษาประมาณ 10,000 เศษ มีผู้จบปริญญาตรีไปแล้วประมาณ 10,000 คน เช่นกัน และมีผู้จบชั้นสูงกว่าปริญญาตรีแล้วอีก ประมาณเกือบ 500 คน สมควรจะได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยหรือยังเป็นเรื่องที่น่าสมควรจะคิดอย่างยิ่ง

สาธารณรัฐจีนไต้หวัน มี Taiwan Normal University ทำหน้าที่ผลิตครูให้แก่ประเทศและเป็นที่เชิดหน้าชูตาของประเทศในด้านอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง Philippine Normal College สถานฝึกหัด

ครูชั้นปริญญาของประเทศฟิลิปปินส์กำลังจะได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัย เรียกชื่อเป็น Philippine Teachers State University โดยสภาวิทยาลัยของเขาเป็นผู้เสนอให้รัฐบาลยกฐานะให้เป็นมหาวิทยาลัย

สำหรับมหาวิทยาลัยที่ชื่อตามวิชาที่สอน เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนั้น ในประเทศพม่าก็มี Arts and Science University อยู่ถึง 2 แห่ง คือ ที่แรงกุน และมันดเลย์ ต่างมีอธิการบดีของตนเอง

วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติ ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย และเสนอต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2512 ต่อมาในเดือนกรกฎาคม 2513 ได้มีการประชุมอาจารย์ในระดับหัวหน้าเพื่อพิจารณาในเรื่องนี้และวิทยาลัยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ยกฐานะต่อประธานสภาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 พร้อมกันนี้ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกฐานะนี้ให้เลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในด้านอุดมศึกษาของประเทศโดยตรงอีกทางหนึ่ง ขณะนี้ทราบว่าเลขาธิการการศึกษาแห่งชาติได้กำลังดำเนินการเพื่อยกฐานะของวิทยาลัยอยู่

11. รายนามกรรมการสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาปัจจุบัน

1. นายสุกิจ นิมมานเหมินท์	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นายสนั่น สุมิตร	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. นายสาโรช บัวศรี	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. นายเยื้อ วิชัยดิษฐ์	อดีตเลขาธิการคุรุสภา
5. นายเกรียง เอี่ยมสกุล	อธิบดีกรมสามัญศึกษา
6. นายบุญถิ่น อัตถากร	อธิบดีกรมการฝึกหัดครู
7. นายพงศ์ศักดิ์ วรสุนทรโรสถ	อธิบดีกรมอาชีวศึกษา
8. นายก่อ สวัสดิพิพาณิชย์	อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา
9. นายสุดใจ เหล่าสุนทร	อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา
10. น.ส.ละม้ายมาศ ศรีทนต์	รองอธิการบดีวิทยาลัยวิชาการศึกษา
11. คุณหญิงอุบล หุwnันท์	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน
12. นายพิทักษ์ รัชชพลเดช	หัวหน้าคณะวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
13. นางนาฏเจลิยว สุมาวงค์	หัวหน้าคณะวิชาการศึกษา
14. นายประสาธ หลักศิลา	หัวหน้าคณะวิชามนุษยธรรมศึกษา
และสังคมศึกษา
15. นายสวัสดิ์ ปุષปาคม	รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

16. นายพนัส หันนาคินทร์
17. น.ส.บุญชม ไชยโกษี
18. นายสมพร บัวทอง
19. น.ส.ฟุ้งเฟื่อง เครือตราชู
20. นายบุญถึง แน่นหนา

รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม
รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา สงขลา
รองอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร
หัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัย

12. ข่าวการยกฐานะของวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย

ข่าววิทยุแห่งประเทศไทย

เวลา 06.30 น.

ประจำวันที 19 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2513

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติรายงานว่า เนื่องจากได้มีคณะกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติบางท่านได้เสนอว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง 6 แห่งนั้น สมควรที่จะโอนไปสังกัดอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรีแทนที่จะอยู่ในกรมฝึกหัดครู เพราะเมื่อมีสภาพเป็นมหาวิทยาลัยจะได้สะดวกต่อการบริหาร และในแง่ของอาจารย์ก็จะสามารถเลื่อนวิทยะฐานะได้ถึงขั้นพิเศษอีกด้วย ในการพิจารณาเรื่องนี้ในชั้นกรรมการบริหาร ซึ่งมีรายงานข่าวกล่าวว่า ทางกระทรวงศึกษาธิการไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอ นั้น โดยให้เหตุผลว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถาบันผลิตครูสำหรับกระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นที่จะให้สังกัดอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการตลอดไป เพื่อที่จะได้ทำงานประสานกับนโยบายการผลิตครูด้วย นอกจากนี้ยังกำลังทางวิชาการที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาที่มีอยู่ในขณะนี้มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคในกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย รายงานข่าวกล่าวต่อไปว่า ในที่สุดคณะกรรมการมีความเห็นว่า ถ้าหากได้โอนไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีแล้วก็น่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.วิทยาลัยวิชาการศึกษาเสียใหม่ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการบริหารและให้ครูอาจารย์ในสังกัด สามารถสอบเลื่อนวิทยะฐานะได้ เช่นเดียวกันกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งขณะนี้ทางสภาการศึกษาแห่งชาติกำลังดำเนินการอยู่

ข่าวจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ประจำวันที่ 28 สิงหาคม 2513

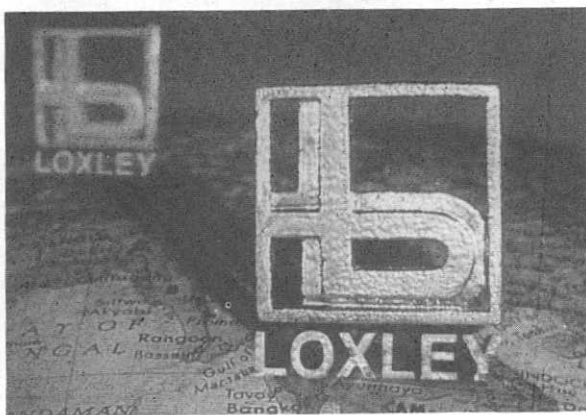
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ขอโอนสังกัด

ดร.กำแหง พलगูร เลขธิการสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติแถลง ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมว่า

ทางสภาการศึกษาได้รับข้อเสนอจากวิทยาลัยการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องจะขอเข้าอยู่ในสังกัดของสำนักนายกรัฐมนตรีแทนสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการแล้ว ดร.กำแหง พलगูร กล่าวต่อไปว่าทางสภาการศึกษาแห่งชาติจะได้นำรายละเอียดเข้าพิจารณา ในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ข้อเสนอของทางวิทยาลัยวิชาการศึกษานั้น เป็นความดำริของวิทยาลัยโดยตรง มีรายงานข่าวจากสภาการศึกษาแห่งชาติแจ้งว่า ที่มีข้อเสนอเช่นนี้ก็เพราะเมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครูนั้นขาดความคล่องตัวหลายกรณี โดยเฉพาะการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งตลอดจนมีอิสระในการบริหารงาน ซึ่งถ้าสังกัดสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักราชการรัฐมนตรี แล้วจะมีความคล่องตัวในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น รายงานข่าวกล่าวว่าทางกระทรวงศึกษาธิการอาจจะคัดค้านข้อเสนอนี้

ล็อกชเลย์... เทคโนโลยี...เพื่อคุณ

บริษัท ล็อกชเลย์ จำกัด (มหาชน)

304 ถนนเสือป่า เขตป้อมปราบ กรุงเทพฯ

โทร. 221-6121, 221-5111, 225-0199, 225-9711

โทรสาร : (662) 224-4499 เทเล็กซ์ : 81188 LOXLEY TH

โรงพยาบาลราชธานี

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บองอนาคตคณะแพทยศาสตร์ มศว.

มโนธรรม

เจตจำนงผู้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ มศว. ได้ก่อตั้งและดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2528 และผลิตแพทย์ออก รับใช้ชาติจะได้ 5 รุ่น ในเดือนเมษายน 2538 นี้ ปัญหาของคณะแพทยศาสตร์เป็นปัญหาที่ซับซ้อน และสะสมมานานหลายปี หากไม่มีผู้บริหารระดับสูงที่มีความจริงใจและลงมาศึกษาปัญหาอย่างละเอียดลึกซึ้งแล้ว การพยายามแก้ปัญหาอาจจะเป็นการสร้างปัญหาให้มากขึ้นได้

การดำเนินงานของคณะแพทยศาสตร์ มศว. เป็นการประสานงานของสองหน่วยงาน คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และกรุงเทพมหานคร จุดประสงค์ของวชิรพยาบาลเพื่อแก้ไขปัญหา การไม่มีแพทย์ฝึกหัดในสมัยนั้น และเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการของแพทย์ประจำ วชิรพยาบาล ในส่วนของมหาวิทยาลัยมีจุดประสงค์ผลิตแพทย์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแพทย์ ของประเทศ และขยายการศึกษา และพัฒนามหาวิทยาลัย สิ่งสำคัญเพื่อเป็นไปตามพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เมื่อดำเนินการไปได้ระยะหนึ่ง ผู้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ซึ่งเป็นคนบดีในสมัยนั้น ได้เล็ง เห็นว่าอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคณะแพทยศาสตร์มี 2 ประการ คือ

1. การขาดเอกภาพในการบริหารงาน ซึ่งถูกบังคับด้วยข้อตกลงที่ให้ข้าราชการวชิร-พยาบาลเป็นผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์
2. การขาดความอิสระในการดำเนินงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการวิจัย การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาวิชาการของอาจารย์

อุปสรรคที่สำคัญนี้ จะขัดขวางการพัฒนาคณะแพทยศาสตร์ทุกระดับ ตลอดจนเป้าหมาย การขยายการผลิตบัณฑิตแพทย์ให้ได้ 120 คนต่อปี ผู้บริหารขณะนั้นจึงได้วางแผนทางการแก้ไขไว้คือ

1. ผู้บริหารจะต้องมาจากการสรรหาของคณาจารย์ตามระเบียบของมหาวิทยาลัยศรี-นครินทรวิโรฒ เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่รู้งาน รู้ปัญหา และสามารถอุทิศเวลาพัฒนาคณะได้เต็มที่ ไม่ใช่ด้วยการส่งบุคคลนอกคณะแพทยศาสตร์ที่ไม่รู้เรื่องการศึกษามาเป็นคนบดีแบบล่องเวลา (part time)

2. การขยายการศึกษา โดยเพิ่มโรงพยาบาลสมทบเพราะวชิรพยาบาลเพียงแห่งเดียว ไม่สามารถรองรับนิสิตแพทย์ที่เพิ่มขึ้นได้หมด โรงพยาบาลที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาต่อไปเป็น

โรงพยาบาลสมทบ คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า และโรงพยาบาลตำรวจ ทั้งนี้จะต้องให้
ทันในปีการศึกษา 2538

3. การจัดสร้างศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

ก. เพื่อเป็นสถานที่ฝึกงานแห่งหนึ่งของนิสิตแพทย์

ข. เพื่อเป็นสถานที่วิจัย และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของอาจารย์ ตลอดจนพัฒนาด้าน
แพทยศาสตรศึกษา

ค. เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน
วโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 36 พรรษา

นี่คือ เจตจำนงของผู้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ ที่ต้องการเห็นคณะแพทยศาสตร์ได้พัฒนา
ก้าวหน้าอย่างสมเกียรติและสมศักดิ์ศรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศูนย์การแพทย์ฯ คืออนาคตคณะแพทยศาสตร์

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ศูนย์การแพทย์ฯ ควรประกอบ คือ

1. โรงพยาบาล ควรมีจำนวนเตียง 500-600 เตียง และตั้งอยู่ในชุมชนที่หนาแน่น การ
คมนาคมไปถึงได้สะดวก เพื่อให้มีจำนวนและความหลากหลายของผู้ป่วยมากเพียงพอต่อการ
ศึกษา

2. หน่วยการศึกษาต่าง ๆ : หน่วยแพทยศาสตรศึกษา หน่วยบริการการศึกษา หน่วย
สนับสนุนการศึกษา เช่น ห้องสมุด เวชนิทรรศน์ เป็นต้น

3. ศูนย์วิจัย

4. ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น ๆ เช่น กายภาพบำบัด เป็นต้น

5. ส่วนที่ส่งเสริมสุขภาพและการออกกำลังกาย เช่น โรงยิม สนามเทนนิส สนามบาสเก็ต-
บอล เป็นต้น

ปัญหาที่รบกวน คือ สถานที่เรียนของนิสิตแพทย์ยังก่อสร้างศูนย์การแพทย์ฯ ได้เร็วเท่าไร
จะคลี่คลายปัญหาได้เร็วขึ้น ศูนย์การแพทย์ฯ ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อกระจายการบริการสาธารณสุข
ไปยังชุมชนที่ห่างไกล หรือเป็นหัวหอกเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ห่างไกล และนั่นไม่ใช่เป็นการแก้
ปัญหาของคณะแพทยศาสตร์ และไม่ใช่เป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาอาจารย์ด้วย

สถานการณ์ในปัจจุบัน

นับตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา มีเหตุการณ์ต่าง ๆ หลายอย่างเกิดขึ้น ที่มีผลกระทบต่อการ
พัฒนาคณะแพทยศาสตร์โดยตรง

1. การจัดตั้งวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร โดยการรับรองเป็นสถาบันสมทบ

ของมหาวิทยาลัยมหิดลผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์ขณะนั้นไม่เคยคิดแยกตัวออกจากวชิรพยาบาลเลย แต่การกำเนิดของวิทยาลัยแห่งนี้ทำให้ผู้บริหารคณะต้องมองถึงปัญหาในอนาคต โดยเฉพาะปัญหาเรื่องหอพัก ห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนจำนวนคนไข้ สิ่งเหล่านี้ผลักดันให้ผู้บริหารคณะต้องเร่งดำเนินการเรื่องโรงพยาบาลสมทบ และการหาสถานที่ก่อตั้งศูนย์การแพทย์ให้เร็วยิ่งขึ้น

2. การปลดผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์ทั้งหมดโดยสภามหาวิทยาลัยเมื่อปลายปี 2537 และการแต่งตั้งข้าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บริหารคณะเป็นการบีบคั้นอย่างแรงต่อคณะแพทยศาสตร์ และมีผลกระทบต่อการพัฒนาคณะ ตลอดจนอนาคตนิติแพทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เหตุการณ์นี้แสดงอย่างชัดเจนถึงการร่วมมือกันของผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้บริหารกรุงเทพมหานครเพื่อจัดการถอนรากถอนโคน “ผู้ก่อตั้ง” คณะแพทยศาสตร์ซึ่งเป็นคนบดที่ถูกลดไป

3. สภามหาวิทยาลัยลงมติให้ก่อตั้งศูนย์การแพทย์ฯ ที่องครักษ์ จ.นครนายก ซึ่งจะทำให้อนาคตคณะแพทยศาสตร์ดื่บวบลลงเพราะศูนย์การแพทย์ฯ ไม่สนองตามวัตถุประสงค์และองค์ประกอบต่าง ๆ ก็ไม่สามารถดำเนินไปตามเป้าหมาย นั่นคือ ศูนย์การแพทย์ฯ ที่องครักษ์ไม่สามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนแพทย์ได้

คณะแพทยศาสตร์จึงเสมือนอยู่ในจุดดับ ทุกอย่างอยู่ในความควบคุมของข้าราชการกรุงเทพมหานคร และแสดงถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ยืมมือข้าราชการหน่วยงานอื่นให้มาปราบปรามและกดหน่วยงานและข้าราชการในบังคับบัญชาของตนเอง

มองอนาคต...สุดวังเวง

จากเหตุปัจจัยที่ซับซ้อนหลายประการ พอจะคาดการณ์อนาคตคณะแพทยศาสตร์ได้ว่า

1. การได้มาซึ่งคนบดจะไม่เป็นไปตามระบบมหาวิทยาลัยเอกชนคณะอื่น ๆ โดยไม่ฟังเสียงเรียกร้องจากคณาจารย์คณะแพทยศาสตร์ คณะกรรมการประสานงานระหว่างกรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจะเป็นผู้กำหนดตัวคนบดให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นที่น่าสังเกตว่าคณะกรรมการประสานงานฯ ชุดนี้ไม่มีตัวแทนที่แท้จริงจากอาจารย์สังกัดคณะแพทยศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานครและผู้บริหารมหาวิทยาลัยอีกไม่กี่คน หากให้มีการสรรหาคณบดี ฝ่ายมหาวิทยาลัยเกรงว่าจะได้คนเก่าที่ถูกลดไปกลับมาเป็นคนบดอีก ในส่วนกรุงเทพมหานคร 4-5 ปีที่ผ่านมาได้พยายามให้คนวชิรพยาบาลปกครองคณะแพทยศาสตร์ทุกระดับ ในสถานการณ์ขณะนี้จึงเป็นโอกาสที่จะแต่งตั้งข้าราชการวชิรพยาบาลเป็นผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์ได้ตามความประสงค์ซึ่งจะทำให้มองอนาคตต่อไปได้ว่า

ก. โอนการเรียนการสอนระดับปี 1-3 ของนักศึกษาวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครมาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อที่ทางกรุงเทพมหานครไม่ต้องเสียเงินจำนวน

50-60 ล้านบาทต่อปี สำหรับการฝากเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และคงจะเกิดปรากฏการณ์ใหม่ในวงการอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้รับรองหลักสูตร แต่มาเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และรับปริญญาที่มหาวิทยาลัยมหิดล

ข. ไม่มีการดำเนินการต่อเรื่องโรงพยาบาลสมทบกับโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าฯ ส่วนการแก้ไขปัญหาที่เรียนไม่พอ คือ การส่งไปฝึกงานที่โรงพยาบาลอื่นในสังกัดสำนักงานการแพทย์ ได้แก่ โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ วิธีการนี้สามารถดึงงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ของคณะแพทยศาสตร์มาพัฒนาโรงพยาบาลนั้นได้เต็มที่

ค. จัดการเรียนการสอนทางคลินิกของวิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานคร ตามแบบคณะแพทยศาสตร์ มศว. นั่นคือ ใช้คณะแพทยศาสตร์เป็นฐานนั่นเอง

งบประมาณด้านต่าง ๆ ของคณะแพทยศาสตร์ การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรต่าง ๆ จะเป็นไปเพื่อเสริมส่วนที่ขาดหรือยังไม่มีของศิริพยาบาลและโรงพยาบาลอื่น ๆ ไม่ได้เป็นไปเพื่อการพัฒนาคณะแพทยศาสตร์อย่างแท้จริง

2. ก่อสร้างศูนย์การแพทย์ฯ ที่องครักษ์ ด้วยความเห็นชอบของผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์ที่เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร เนื่องจากจะต้องใช้เวลาอีกหลายปีในการพัฒนาศูนย์การแพทย์ฯ ให้เป็นโรงเรียนแพทย์ และคณะแพทยศาสตร์ก็ต้องพึ่งศิริพยาบาลต่อไป อีก 10 ปีข้างหน้าศูนย์การแพทย์ฯ อาจยังไม่สามารถเป็นโรงเรียนแพทย์ได้และอาจเป็นเพียงโรงพยาบาลหรือศูนย์สุขภาพของข้าราชการ มศว. ที่วิทยาเขตองครักษ์

3. อนาคตมีมติสำหรับคณาจารย์สังกัดคณะแพทยศาสตร์ การพัฒนาอาจารย์แทบเป็นไปไม่ได้เมื่อศูนย์การแพทย์ฯ อยู่ที่องครักษ์ โอกาสที่จะก้าวหน้าทางบริหารก็ถูกปิดกั้นด้วย ข้อตกลงที่ให้ข้าราชการศิริพยาบาลเป็นผู้บริหารคณะ ผลงานที่ทำก็เป็นผลงานของผู้บริหาร การปฏิบัติงานในโรงพยาบาลก็เหมือนผู้อาศัยที่ไปช่วยทำงานให้หน่วยงานอื่นเจริญขึ้น แล้วใครจะยอมจมปลักในหน่วยงานที่ไม่มีอนาคตเช่นนี้

4. มาตรฐานการผลิตบัณฑิตแพทย์ต่ำลง จากปัจจัยต่าง ๆ หลายอย่าง ศูนย์การแพทย์ฯ ไม่ใช่หลักสำคัญอีกต่อไป การย้ายโรงพยาบาลสมทบไปอยู่โรงพยาบาลที่ไม่ได้เตรียมความพร้อมให้เป็นโรงเรียนแพทย์ การได้ผู้บริหารที่ไม่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาและไม่มีความรู้ด้านแพทยศาสตร์ศึกษา การขาดการพัฒนาด้านแพทยศาสตร์ศึกษา การขาดประสบการณ์ของอาจารย์และการขาดการพัฒนาอาจารย์ด้านต่าง ๆ การลาออกของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ความไม่พร้อมของสถานที่ไม่ว่าจะเป็นหอพัก ห้องเรียน อุปกรณ์สื่อการสอนต่าง ๆ ตลอดจนจำนวนคนไข้ ผลที่ตามมาคือ นักเรียนที่เรียนดีจะไม่เลือกสอบเข้าคณะแพทยศาสตร์ มศว. นอกจากนี้ อีก 5-6 ปีข้างหน้า อาจมีการสอบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมบัณฑิตแพทย์ทั่วประเทศ ไม่อยากคาดการณ์เลยว่าในตอนนั้นบัณฑิตแพทย์ มศว. จะเป็นอย่างไร

บทสรุป

เจตจำนงผู้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ มศว. ต้องการให้คณะแพทยศาสตร์มีเอกภาพในการบริหารตามระบบมหาวิทยาลัย และมีความอิสระในเชิงวิชาการที่จะศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้ เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัญหาคณะแพทยศาสตร์เป็นปัญหาที่ลึกซึ้งและซับซ้อนเกี่ยวเนื่องจากเหตุการณ์ที่สะสมมานานปีบนพื้นฐานของประสบการณ์ที่เจ็บปวด ความพยายามดิ้นรนแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตไปสู่การถูกปลดอย่างยุติธรรม จุดสำคัญอยู่ที่การขาดความเข้าใจและความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้บริหาร คณะชุดเก่าและผู้บริหารมหาวิทยาลัย หากความต้องการที่ซ่อนเร้นในส่วนลึกของมหาวิทยาลัย คือความกลัวการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของคณะแพทยศาสตร์ และเกรงว่าคนของคณะจะมาเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยในอนาคตจนสูญเสียเอกลักษณ์ของ มศว. ถ้าเช่นนั้นการขับไล่ศูนย์การแพทย์ฯ ออกจากประสาธน์มิตรในปี 2536 การปลดคณบดีผู้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ในปี 2537 การให้ผู้บริหารกรุงเทพมหานครเป็นผู้บริหารคณะและการลงมติให้สร้างศูนย์การแพทย์ฯ ที่องครักษ์ในปี 2538 ก็เป็นแผนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องด้วยความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน คือ สภามหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีเป้าหมายที่จะชะล้างและขูดรากถอนโคนสามผู้ก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ให้หมดสิ้น โดยไม่คำนึงถึงอนาคตของคณะเลย คณะแพทยศาสตร์เป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยและอยู่ในสีเทา-แดงด้วยใช่หรือไม่ กาลเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ผลกรรม บาปกรรมเมื่อเกิดขึ้นแล้วไม่สามารถเรียกร้องให้กลับคืนได้อีก แต่ใครล่ะจะมารับผิดชอบ

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อภินันทนาการจาก

บริษัท สิริน เทคโนโลยี จำกัด

สำรวจ ออกแบบ ติดตั้ง จำหน่าย
ระบบ/อุปกรณ์ โทรคมนาคม
ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ป้องกันประเทศ ทุกชนิด

สำนักงาน :

ชั้น 14 อาคารสีลมเซ็นเตอร์ เลขที่ 2 ถนนสีลม กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ : 235-8206, 235-8260, 235-8043

โทรสาร : 236-5850

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.ณสรศักดิ์ ผลโภาค

คุณสมบัติคณะวิทยาศาสตร์

เมื่อครั้งที่มาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (16 กันยายน 2497 ถึง 27 มิถุนายน 2517) นั้น คณะวิทยาศาสตร์มีฐานะเป็น คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีหัวหน้าคณะวิชาเป็นผู้บริหารสูงสุด หัวหน้าคณะวิชา 2 ท่านสุดท้ายคือ ศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ รัชพลเดช และ ดร.ประยงค์ พงษ์ทองเจริญ ในช่วงเวลาดังกล่าว คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ประกอบด้วยภาควิชา 5 ภาควิชาด้วยกันคือ ภาควิชา ชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ และคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาเหล่านี้มีหน้าที่สอนวิชา เอก-โท ใน 5 สาขา และวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์พื้นฐานทั่วไปให้แก่บัณฑิตในหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาเฉพาะ และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตอีกด้วย

หลังจากที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2517 คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้เปลี่ยนฐานะเป็นคณะวิทยาศาสตร์จนถึงปัจจุบัน

คุณสมบัติคณะวิทยาศาสตร์

หลังจากที่ ดร.ประยงค์ พงษ์ทองเจริญ ได้เข้ารับตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในช่วงเวลาระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2517 ถึง ตุลาคม 2518 คณะวิชาได้เลื่อนฐานะ ขึ้นเป็นคณะวิทยาศาสตร์จึงนับได้ว่า ดร.ประยงค์ พงษ์ทองเจริญ เป็นคนบัตืท่านแรกของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับรายนามคนบัตืคณะวิทยาศาสตร์จากในอดีต จนถึงปัจจุบันเป็นดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ พงษ์ทองเจริญ	พ.ศ. 2518-2526
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมนทนา พรหมบุญ	พ.ศ. 2526-2530
3. ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน	พ.ศ. 2530-2532
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาภรณ์ วีรสสาร	พ.ศ. 2532-2536
5. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเอื้อ มิลินทสุต	พ.ศ. 2536-ปัจจุบัน

คณะวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน

ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วยภาควิชา 6 ภาควิชาด้วยกัน ได้แก่

ภาควิชาคณิตศาสตร์

ให้การศึกษาด้านคณิตศาสตร์บริสุทธิ์ คณิตศาสตร์ประยุกต์ คณิตศาสตร์ศึกษา สถิติ และคอมพิวเตอร์

ภาควิชาเคมี

ให้การศึกษาเกี่ยวกับ เคมีวิเคราะห์ เคมีอินทรีย์ เคมีอนินทรีย์ เคมีเชิงฟิสิกส์ เคมีประยุกต์ และ เคมีอุตสาหกรรม

ภาควิชาชีววิทยา

ให้การศึกษาเกี่ยวกับ กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา อนุกรมวิธานของทั้ง พืช สัตว์ และจุลชีพ นิเวศวิทยา พืชสมุนไพร พันธุศาสตร์ ชีววิทยาในเชิงอุตสาหกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ

ภาควิชาฟิสิกส์

ให้การศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติ และสมบัติทางกายภาพของสสาร แรงต่าง ๆ ในธรรมชาติ นอกจากนี้ยังให้การศึกษาเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการประยุกต์ใช้ฟิสิกส์ในด้านอื่น เช่นด้าน สุญญากาศ ฟิสิกส์นิวเคลียร์ แสง ออตราโซนิกส์ เป็นต้น

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์

ผลิตบัณฑิต 2 หลักสูตร คือ วิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ กับหลักสูตรคหกรรมศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการเน้นเรื่องการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์และประกันคุณภาพอาหารโดยใช้ความสำคัญเรื่องโภชนาการ ส่วนหลักสูตรคหกรรมเน้นหนักใน 2 แขนงวิชาคืออาหารและโภชนาการ กับสิ่งทอและการแต่งกาย บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาสามารถประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร และสิ่งทอ หรือธุรกิจในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือประกอบอาชีพอิสระ

ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป

ให้การศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ ชีวภาพ สิ่งแวดล้อมวิทยาศาสตร์ศึกษา นอกจากนี้ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปยังทำการสอนในสาขาวัสดุศาสตร์ เน้นทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัญมณีและเครื่องประดับ สามารถพัฒนาคุณภาพและคุณค่า ตลอดจนรอบรู้ในการบริหารและการจัดการทรัพยากรอัญมณีและเครื่องประดับ

หลักสูตร

คณะวิทยาศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรทางวิทยาศาสตร์ 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับปริญญาตรี

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.)

ประกอบด้วยสาขาวิชาเอก 11 สาขาด้วยกัน ได้แก่

- สาขาวิชาคณิตศาสตร์
- สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
- สาขาวิชาสถิติ
- สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
- สาขาวิทยาศาสตร์อาหารและโภชนาการ
- สาขาวิชาเคมี
- สาขาวิชาเคมีอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาจุลชีววิทยา
- สาขาวิชาชีววิทยา
- สาขาวิชาฟิสิกส์
- สาขาวิชาวัสดุศาสตร์ (อัญมณีและเครื่องประดับ)

หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.)

เป็นการดำเนินงานร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาต่าง ๆ ดังนี้

- คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์-เคมี
- วิทยาศาสตร์-ชีววิทยา
- วิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์
- วิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ
- วิทยาศาสตร์-คหกรรมศาสตร์

2. ระดับปริญญาโท

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) ประกอบด้วย 2 สาขาวิชาเอก ได้แก่

- สาขาวิชาฟิสิกส์
- สาขาวิชาเคมีชีวภาพ

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

ด้วยดำเนินการร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาเอก 5 สาขา ได้แก่ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และวิทยาศาสตร์ศึกษา

งานวิจัย

คณะวิทยาศาสตร์มีแนวทางที่จะจัดให้มีหน่วยงานวิจัยเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น หน่วยวิจัยสารออกฤทธิ์ทางชีววิทยา (Bioactive Substances Unit) หน่วยวิจัยทฤษฎีสารกึ่งตัวนำยิ่งยวด (Theoretical Superconductivity Research Unit) นอกจากนี้บุคคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ยังมีความวิจัยทางด้านอื่นอีก เช่น

ด้านเคมี มีการวิจัยเรื่อง Biopolymer เรื่องของปฏิกิริยา deoxydative substitution ของ pyridine 1-oxides เรื่องการสังเคราะห์แบบอสมมาตรของสารประกอบสไปโรไคโน โดยใช้เทคนิค คีเลชั่น-เอฟเฟค การวิจัยเรื่องกับ boron capture therapy เพื่อรักษาโรคมะเร็ง การวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ โครงการพัฒนายาวิธีวิเคราะห์สารเสพติดและสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท โครงการวิจัยพิษและแอนติดอตแก้พิษ โดยร่วมมือกับสภาการศึกษาไทย

ด้านชีววิทยา มีโครงการวิจัยเกี่ยวกับฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารังไข่ในกึ่งโครงการผลิตกรดอินทรีย์จากกากมะเขือเทศ โครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ

ด้านคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ มีการสร้างและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างผลงานแพร่หลาย ได้แก่ โปรแกรมสี่รี ซึ่งเป็นโปรแกรมเกี่ยวกับการทำข้อสอบแบบเลือกตอบบนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

ด้านคหกรรมศาสตร์ มีงานวิจัยเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การอาหารและโภชนาการ เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ ประมง นม ธัญพืช พืชหัว ถั่วเมล็ดแห้ง ผักและผลไม้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเรื่องสารทดแทนน้ำตาลและไขมัน การพัฒนาอาหารที่มีคุณค่าสำหรับผู้สูงอายุไทย รวมทั้งงานวิจัยทางสาขาสัตวศาสตร์ เช่น การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผ้าพิมพ์ การตกแต่งสำเร็จ

ด้านฟิสิกส์ นอกจากจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับสารตัวนำยิ่งยวดแล้ว ยังมีงานวิจัยในด้านเทคนิคสุญญากาศ ด้านฟิสิกส์นิวเคลียร์ และการวิจัยที่เกี่ยวกับอัลตราโซนิก

วิทยาศาสตร์ทั่วไป มีโครงการพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษา โครงการศึกษาในห้องปฏิบัติการ อุดมศึกษา นอกจากนี้ยังมีโครงการศึกษาวิจัยในด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย เช่น โครงการศึกษาสิ่งแวดล้อมคลองแสนแสบและบริเวณที่เกี่ยวข้อง

การบริการวิชาการ

คณะวิทยาศาสตร์ได้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในหลายรูปแบบ เช่น การให้การอบรมระยะสั้น ได้แก่ การอบรมครูคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับสาขาคณิตศาสตร์มีการอบรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถม นอกจากการอบรมครูแล้ว ยังมีการอบรมการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์อีกด้วย

นอกจากนี้การบริการทางวิชาการยังอยู่ในรูปแบบอื่นได้แก่ การจัดสัมมนาทางวิชาการ เช่น การสัมมนาในเรื่องเด็กปัญญาเลิศ เรื่องโภชนาการผู้สูงอายุ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโอลิมปิก วิชาการกับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในประเทศไทย

ในภาคฤดูร้อน คณะวิทยาศาสตร์ยังได้จัดค่ายวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชนเป็นประจำทุกปี

นอกจากบริหารที่กล่าวแล้ว คณะวิทยาศาสตร์ยังได้จัดส่งวิทยาการไปบรรยายให้แก่หน่วยงานอื่นตามคำร้องขออีกด้วย

คณะวิทยาศาสตร์ในอนาคต

คณะวิทยาศาสตร์และคณะวิชาอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพื้นฐานร่วมกัน คือ ทางด้านการศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ดี และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่คณะวิชาในมหาวิทยาลัยอื่นไม่มี อย่างไรก็ตามก็ดีคณะวิทยาศาสตร์ก็ต้องเป็นเลิศในสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์ด้วยเช่นกัน ดังนั้น คณะวิทยาศาสตร์อาจจะยังต้องให้ความสำคัญในด้านการศึกษาและวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยีต่อไป ในขณะที่เดียวกันจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ควรจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนคณะวิทยาศาสตร์ของชาติ การแก้ปัญหานี้อาจจะทำได้โดยให้มีโครงการผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์ แล้วให้บัณฑิตนี้ได้ศึกษาต่อทางศึกษาศาสตร์ เพื่อให้บัณฑิตดังกล่าวมีพื้นฐานวิทยาศาสตร์ที่แข็งแกร่ง และมีพื้นฐานในความเป็นครูไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ แนวทางแก้ไขปัญหานี้อาจจะทำได้โดยปรับปรุงคุณภาพของครูประจำการ โดยการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์การศึกษา อันประกอบด้วยหลักสูตรในลักษณะของฟิสิกส์ศึกษา เคมีศึกษา ชีวศึกษา และคณิตศาสตร์ศึกษา เป็นต้น

อุปสรรคในการทำงานของคณะวิทยาศาสตร์เพื่อให้เข้าสู่เป้าหมายดังที่ได้กล่าว ได้แก่ ความไม่แน่นอนของกำลังคน ในปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ไม่สามารถนำอัตราเกษียณมาใช้ได้ ทำให้กำลังที่ลดลงตามวาระต้องสูญหายไปอย่างไม่กลับคืน มีหลายครั้งที่มีคนรุ่นใหม่ต้องการเข้ามารับใช้ประเทศชาติด้วยการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย คนหนุ่มสาวเหล่านี้ปฏิเสธรายได้ที่จัดว่าสูงจากภาคเอกชนเพื่อที่จะได้มีโอกาสที่เขาจะได้ทำงานตามอุดมการณ์ของพวกเขา แต่ก็ไม่สามารถจะทำได้ทั้ง ๆ ที่มีตำแหน่งว่างด้วยเหตุผลเพียงว่า ตำแหน่งเหล่านั้นเป็นตำแหน่งเกษียณผู้ที่รับผลร้ายในเหตุการณ์เช่นนี้ก็คือประเทศชาตินั่นเอง

วิธีประเมินปริมาณภาระงานของอาจารย์ เพื่อจัดอัตรากำลังของคณาจารย์ก็เป็นอุปสรรคในการสร้างสรรค์งานสอนที่มีคุณภาพและงานวิจัยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้วิธีการประเมินดังกล่าวได้นำจำนวนนิสิตเข้ามาเป็นปัจจัยที่ค่อนข้างจะสำคัญในการตีค่าปริมาณงานของอาจารย์ โดยหลักการ

แล้วการนำจำนวนนิสิตเข้ามาเป็นปัจจัยในการประเมินค่าภาระงานของอาจารย์เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ผู้ที่กำหนดกระบวนการของการประเมินต้องตระหนักว่า งานการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เป็นงานในเชิงคุณภาพ ถึงแม้จะมีนิสิตเรียนเพียงคนเดียว อาจารย์ผู้สอนก็ต้องใช้กำลังสมองและ กำลังกายในการเตรียมเนื้อหาในการสอนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสอนนิสิตถึงร้อยคน ดังนั้นการตัดอัตรา กำลังอาจารย์ในภาควิชาที่มีจำนวนนิสิตเลือกเป็นวิชาเอกไม่มากนัก จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

กล่าวได้ว่าหากได้รับการสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นอัตรากำลัง งบประมาณ รวมทั้งขวัญและ กำลังใจแก่คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะสามารถ รับใช้ประเทศชาติทั้งในด้านผลิตบุคคลากรทางวิทยาศาสตร์ และด้านการค้นคว้าวิจัย

ผู้เรียบเรียงขอขอบคุณ

กรรมการวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน และงานวิจัย ในภาควิชาแต่ละภาค

อาจารย์ ดร.ละออ อัมพรพรวดี ที่กรุณารวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับประวัติของคณะ วิทยาศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ พงษ์ทองเจริญ ที่กรุณาตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ของคณะวิทยาศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเอื้อย มลิณฑสุต คณะบดี คณะวิทยาศาสตร์ ที่กรุณาอ่านต้นฉบับ และให้คำแนะนำ

อภินันทนาการจาก บริษัท เคป จำกัด สถาปนิก - ช่างวางผัง - วิศวกร

บริษัท เคป จำกัด
cabe co., ltd

COLLABORATIVE ARCHITECTS - PLANNERS - ENGINEERS

432 สยามสแควร์ ชั้น 7 ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 2549114 แฟกซ์ 2549115

ทรงคุณ อัดถากร วุฒิสถาปนิก นฤมิตรศิลป์ ประธานกรรมการบริษัท

อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

รศ.ดร.ผจงจิต อินทสุวรรณ*

ประวัติความเป็นมา

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มีพัฒนาการมาจากสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยหลักการและเหตุผลที่ว่า จากการที่ประเทศต่าง ๆ จัดการศึกษาโดยดูแบบอย่างจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังเช่นประเทศในยุโรปและสหรัฐอเมริกาแล้วประสบความล้มเหลวเนื่องจากไม่เข้าใจว่าการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชนในสังคมนั้น การนำทฤษฎีหลักการและวิธีการที่พัฒนาขึ้นและใช้ได้ผลจากสังคมหนึ่งไปใช้ในอีกสังคมหนึ่งจึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม วิธีเหมาะสมกว่าคือ การอาศัยข้อมูลที่ศึกษาจากรากฐานในสังคมนั่นเอง ในเรื่องการศึกษานั้นจุดสำคัญคือ เรื่องความต้องการและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม เนื่องจากพ่อแม่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกที่แตกต่างกัน ดังนั้นการที่จะปรับปรุงการศึกษาในสังคมใดให้ดีขึ้น จึงต้องเริ่มจากการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ และพัฒนาการของเด็กในสังคมนั้นโดยเฉพาะ โดยอาศัยหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาเป็นแนวทางในการทดลองค้นคว้า

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวแล้ว องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization...UNESCO) จึงมีความประสงค์จะตั้งศูนย์กลางการค้นคว้าวิจัยและฝึกฝนในเรื่องจิตวิทยาการศึกษา (Research and Training Center in Educational Psychology) ขึ้นในประเทศแถบเอเชีย และในที่สุดได้ตกลงเลือกสถานที่ในกรุงเทพฯ ด้วยความสามารถในการชี้แจงของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐบาลไทยได้เห็นชอบด้วย (คณะรัฐมนตรีลงมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2496) โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าของเรื่องรับผิดชอบ และสถานที่ตั้งคือ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ถนนประสานมิตร (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรปัจจุบัน) ในที่สุดตกลงใช้ชื่อเป็นทางการว่า “สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก” (International Institute for Child Study) นับว่าเป็นสถาบันในลักษณะนี้เป็นแห่งแรกในโลกทีเดียว

* ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

วัตถุประสงค์ในการตั้งสถาบันมีดังต่อไปนี้

1. ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการของเด็ก เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาในประเทศที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากประเทศในตะวันตก ซึ่งเป็นเจ้าของทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา และเป็นแนวทางในการดัดแปลงแก้ไขทฤษฎีก่อนที่จะนำมาใช้

2. ทำการฝึกหัดเจ้าหน้าที่การศึกษาเกี่ยวกับวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ (Developmental Psychology) และให้รู้จักทำการวิจัย

3. จัดบริการทางจิตวิทยาให้แก่โรงเรียน ซึ่งจะเป็นลักษณะของการทำวิจัยไปในเวลาเดียวกัน เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจปัญหาในท้องถิ่น อันจำเป็นในการที่จะแก้ปัญหาของโรงเรียนได้ถูกต้องเหมาะสม และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการให้บริการแก่โรงเรียนอื่น ๆ ด้วย

4. ฝึกหัดหัวหน้างานและเจ้าหน้าที่การศึกษาจากประเทศอื่น ๆ และในแถบเอเชีย อาทิ เช่น แคนาดา อังกฤษ เยอรมันนีตะวันตก สวีเดน เดนมาร์ก อิตาลี ออสเตรเลีย อินเดีย ปากีสถาน อินโดนีเซีย ซีลอน มาเลเซีย สิงคโปร์ และญี่ปุ่น เพื่อให้สามารถกลับไปจัดตั้งศูนย์ชนิดนี้ได้ในประเทศของตน

สำหรับการปฏิบัติในเรื่องการวิจัยค้นคว้านี้ สถาบันมีความร่วมมือกันวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เพื่อการสอนและการฝึกอบรมให้ขึ้นต่อกับปริญญาตรี เพื่อนักศึกษาที่เข้ารับการสอนและฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการค้นคว้าวิจัยตามแนวทางที่ได้รับการอบรม และฝึกหัดและกลับไปเป็นผู้นำการวิจัยในท้องถิ่นหรือประเทศของตน

ในปี พ.ศ. 2496 ได้มีการส่งข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการจากประเทศไทยจำนวน 6 คน ไปศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการและระเบียบวิธีวิจัย และดูงานด้านพัฒนาการเด็กที่มหาวิทยาลัยโตรอนโต ประเทศแคนาดา เป็นเวลา 1 ปี ภายใต้การดูแลของ Professor Dr. William Line ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งนั้น ศาสตราจารย์ท่านนี้เป็นที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญของ UNESCO และได้รับมอบหมายให้จัดตั้งศูนย์นี้ขึ้น กำหนดเปิดทำการของสถาบันนี้ประมาณวันที่ 1 ตุลาคม 2497

Professor Dr. William Line ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรกของสถาบันฯ ในปี พ.ศ. 2497 (เป็นขั้นเตรียมการ) ผู้อำนวยการคนที่ 2 คือ Professor Dr. Ernest E. Boesch จากสถาบันจิตวิทยา มหาวิทยาลัยแห่งซาร์ ประเทศเยอรมันนี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการในช่วงปี พ.ศ. 2498-2502 ผู้อำนวยการคนที่ 3 คือ Professor Dr. Hugh Philp จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม็คควอรี ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งดำรงตำแหน่งระหว่างปี พ.ศ. 2503-2506

ในปี พ.ศ. 2506 UNESCO ได้ถอนตัวออกจากโครงการความร่วมมือ สถาบันฯ กลายเป็นหน่วยงานของรัฐบาลไทย ที่ได้รับความช่วยเหลือจาก UNESCO ความมุ่งหมายหลักของงานใน

สถาบันฯ ยังคงเดิม แต่ลดบทบาทในการฝึกอบรมนักวิจัยจากต่างประเทศลง พร้อมกันนั้นก็เน้นการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับเด็กไทยโดยเฉพาะมากขึ้น ชื่อภาษาอังกฤษของสถาบันฯ เปลี่ยนเป็น Bangkok Institute for Child Study ส่วนชื่อภาษาไทยยังใช้เหมือนเดิม

หลังจากนี้เป็นต้นมาสถาบันฯ จึงบริหารโดยผู้อำนวยการคนไทย ผู้อำนวยการไทยคนแรกคือ ศาสตราจารย์ ดร.ละม้ายมาศ ศรีทนต์ ดำรงตำแหน่งในช่วงปี พ.ศ. 2507-20-512 ต่อจากนั้นคือ ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต ดำรงตำแหน่งทั้งรักษาการ และเป็นผู้ดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2512-2526 และ 2531-2534 ท่านเป็นผู้ดำเนินการที่ยาวนานที่สุดถึง 18 ปี และ อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจันปัจฉิม เป็นผู้อำนวยการในช่วงปี พ.ศ. 2527-2531 และผู้อำนวยการคนปัจจุบันคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ผจงจิต อินทสุพรรณ (พ.ศ. 2535-ปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ. 2515 สถาบันฯ มาอยู่ในสังกัดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

วันที่ 29 มิถุนายน 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษา เปลี่ยนสถานภาพเป็น มหาวิทยาลัย โดยได้รับพระราชทานชื่อ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันฯ จึงสังกัดมหาวิทยาลัยแห่งนี้ โดยมีฐานะเทียบเท่าคณะในมหาวิทยาลัย และเปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์” (Behavioral Science Research Institute) ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะขยายขอบข่ายของการศึกษาค้นคว้าให้กว้างขึ้น

รูปแบบการบริหารงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ปัจจุบัน

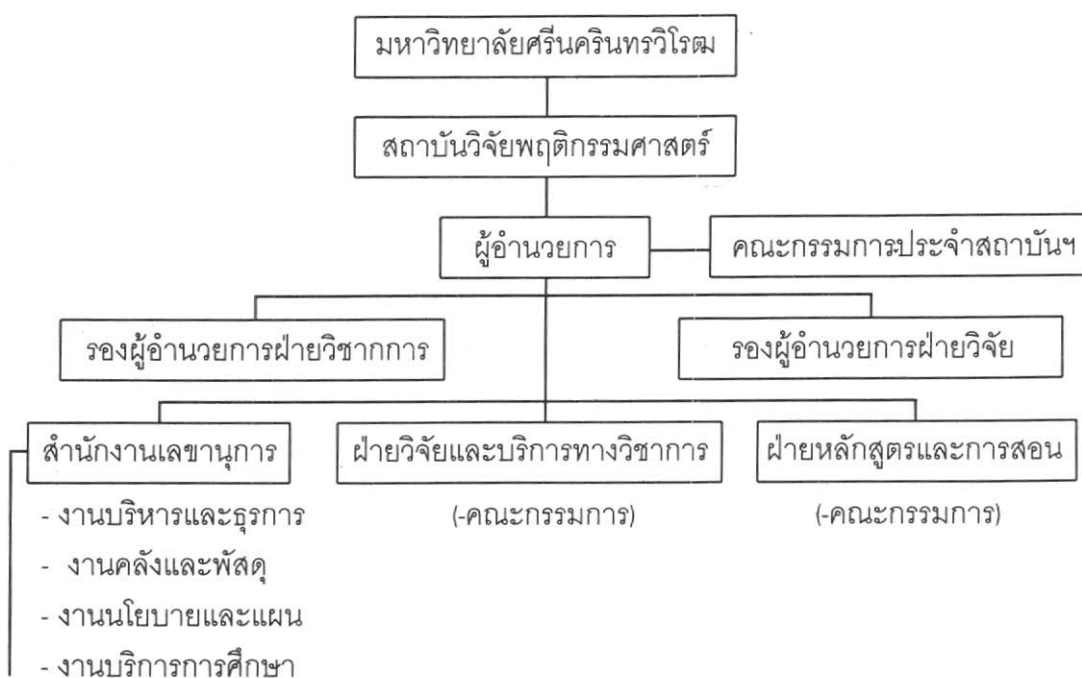
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มีฐานะเทียบเท่าคณะในมหาวิทยาลัย มีผู้อำนวยการเป็นหัวหน้าหน่วยงาน และมีรองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ มีคณะกรรมการประจำสถาบันฯ ซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายของสถาบันฯ และพิจารณาให้ความเห็นชอบงานสำคัญ ๆ ของสถาบันก่อนที่จะเสนอมหาวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการของสถาบันฯ แบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ

- งานบริหารและธุรการ
- งานคลังและพัสดุ
- งานนโยบายและแผน
- งานบริการการศึกษา

สถาบันฯ ประกอบด้วยสำนักเลขานุการ และฝ่ายอีก 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิจัยและบริการทางวิชาการ และฝ่ายหลักสูตรและการสอน ในแต่ละฝ่ายบริหารในรูปของคณะกรรมการ

แผนภูมิการบริหารของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

ภาระหน้าที่ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก และสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

งานของสถาบันฯ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. งานวิจัย
2. งานหลักสูตรและ การสอน
3. งานบริการวิชาการ

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. **งานวิจัย** ดังได้กล่าวแล้วว่า สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก ตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก เพื่อจะได้จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในสังคม โดยมุ่งจะแก้ปัญหาทางการศึกษาที่เกิดจากการนำเอาทฤษฎีและหลักการที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าในวัฒนธรรมหนึ่งมาใช้กับอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ปัญหาที่วิจัยเป็นปัญหาที่พบประจำในโรงเรียน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ระเบียบวินัยในโรงเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ยังศึกษาปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็ก (พัฒนาการทางกาย และบุคลิกภาพ ผลการเรียนรู้และสติปัญญา) ครอบครัวของเด็ก (ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู) และสังคม (อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็ก) ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษามาจากสาขาจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และการศึกษา

ปัจจุบันงานวิจัยของสถาบันฯ ขยายวงกว้างจากการมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเด็กไปศึกษาบุคคลวัยอื่น ๆ ด้วย ยังคงอาศัยทฤษฎีจากสาขาวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยาและการศึกษา และสังคมศาสตร์สาขาอื่น ๆ อีก เช่น รัฐศาสตร์ ซึ่งทุกสาขาที่กล่าวแล้วเป็นแนวทางของพฤติกรรมศาสตร์ ประเด็นปัญหาที่จะช่วยให้สามารถเข้าใจ อธิบาย และทำนายพฤติกรรมของบุคคลและสังคม หัวเรื่องใหญ่ ๆ ของงานวิจัยมีการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กจริยธรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ สุขภาพจิต ทักษะคิด ศาสนาและการถ่านทอดทางศาสนา การถ่ายทอดทางการเมือง ค่านิยม (รายละเอียดงานวิจัยของสถาบันฯ ซึ่งพิมพ์เสร็จแล้วและกำลังดำเนินการอยู่จนถึงสิ้นแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 7 รวม 65 เรื่อง สอบถามได้ที่สำนักงานเลขานุการของสถาบันฯ)

ระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามีทั้งวิธีการเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ แต่มีแนวโน้มว่าในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2517 มีการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าในช่วงหลัง ส่วนวิธีการวิจัยเชิงปริมาณนั้นมีทั้งที่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง และการวิจัยเชิงสำรวจ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มในการใช้สหวิทยาการในงานวิจัยมากขึ้น

คุณภาพของผลงานวิจัยจากสถาบันฯ อยู่ในระดับสูงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางจากหลักฐานที่ผ่านมาสถาบันฯ มีงานวิจัยที่ได้รับรางวัลงานวิจัยดีเด่นจากสภาวิจัยแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2517 (โครงการวิจัยพฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ขัดกับสังคม) พ.ศ. 2518 ได้รับรางวัลชมเชย (โครงการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ และครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ. 2536 งานวิจัยของสถาบันเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่น และเรื่องการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยโมเดลโลจิสติก ได้รับรางวัลชมเชยจากที่ประชุมทางวิชาการเรื่อง การวิจัยทางการศึกษา และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (ครั้งที่ 8)

2. งานหลักสูตรและการสอน ปี พ.ศ. 2499 เป็นปีที่สถาบันฯ ร่วมมือกับวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เปิดสอนหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาจิตวิทยา พัฒนาการ เพื่อผลิตบุคลากรสำหรับสถาบันฯ เอง และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก และวิธีการวิจัยให้กับครูอาจารย์โดยเฉพาะในกระทรวงศึกษาธิการ ในตอนเริ่มต้นนอกจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาแล้วสถาบันฯ ยังได้รับความร่วมมือในการสอนจากหน่วยงานอื่นด้วย เช่น ศิริราชพยาบาล โรงพยาบาลสมเด็จพระยา และสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สาขาวิชาที่สถาบันฯ เคยเปิดสอนในระดับปริญญาามหาบัณฑิตโดยร่วมมือกับวิทยาลัยวิชาการศึกษาคือ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาสังคม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา เปลี่ยนสถานสภาพเป็นมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ จึงเกิดภาควิชาจิตวิทยาขึ้นในคณะมนุษยศาสตร์ และมีการนำหลักสูตรจิตวิทยาของสถาบันฯ ไปทำการสอนที่ภาควิชาจิตวิทยา

ด้วยการเล็งเห็นความจำเป็นในการมีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันฯ ดังที่เคยตระหนักกันมาตั้งแต่ต้น สถาบันฯ จึงได้พัฒนาหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาตรี (วท.ด.) สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ขึ้นผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรคือ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน แต่ในระยะแรกได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัยเฉพาะระดับมหาบัณฑิตก่อน สถาบันฯ จึงเปิดสอนหลักสูตรนี้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2527-2534 รวม 8 รุ่น และงดรับในปี 2535 เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรมหาบัณฑิตและดุขฎีบัณฑิต (ทบวงมหาวิทยาลัยได้อนุมัติหลักสูตรดุขฎีบัณฑิตแล้ว ในปี พ.ศ. 2533) ให้เป็นหลักสูตรต่อเนื่อง และได้เริ่มเปิดรับรุ่น 9 ในปีการศึกษา 2536 รวมเป็นนิสิตตั้งแต่รุ่น 1-9 จำนวน 83 คน นิสิตรุ่น 9 นี้เป็นนิสิตในหลักสูตรต่อเนื่องและสามารถเรียนต่อปริญญาเอกได้ถ้ามีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดไว้สำหรับปีการศึกษา 2537 นี้ สถาบันฯ จะรับผู้ที่จบวุฒิปริญญาโทเข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาเอกจำนวน 10 คน และรับนิสิตภายในของสถาบันฯ 2 คน ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกด้วย รวมทั้งสิ้นมีนิสิตในระดับปริญญาเอกจำนวน 12 คน

นอกจากการสอนในหลักสูตรของสถาบันฯ เองแล้ว อาจารย์ในสถาบันฯ ยังมีภาระงานสอนในหลักสูตรอื่น ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกอีกด้วย

3. งานบริการวิชาการ ภาระงานด้านนี้มีระบุไว้ในวัตถุประสงค์ข้อ 3 ของการเริ่มก่อตั้งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก แต่ในขณะนั้นเป็นการบริการในโรงเรียน เพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และปัญหาสังคมในโรงเรียน โดยอาศัยผลงานวิจัยที่ทำในห้องถิ่น

ต่อมาสถาบันฯ ได้ขยายบริการวิชาการออกสู่สังคมในวงกว้างยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น โครงการเสริมสร้างชุมชนพัฒนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลในชุมชนบางแห่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในด้านต่าง ๆ โครงการวิจัยสัญจร ซึ่งมีการจัดอบรมความรู้และให้คำแนะนำการวิจัยให้กับครูอาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนนั้น ๆ โครงการที่สถาบันฯ เพิ่งเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2537 นี้คือ โครงการบริการปรึกษาการวิจัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อบริการปรึกษาการวิจัยสำหรับอาจารย์ และข้าราชการของมหาวิทยาลัยที่เริ่มทำวิจัย และขยายไปถึงนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อรับกับนโยบายมหาวิทยาลัยที่ประสงค์จะให้อาจารย์ทำวิจัยให้มากขึ้น

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง สถาบันฯ ได้ทำกิจกรรมบริการวิชาการที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การจัดอบรมระยะสั้นและการฝึกฝนนักวิจัยที่ส่งมาจากต่างประเทศเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการวิจัยในแนวทางของสถาบันฯ และความสามารถกลับไปเป็นผู้นำจัดตั้งสถาบันฯ เช่นนี้ได้ในประเทศของตนเอง

ปัจจุบันสถาบันฯ มีโครงการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในภาคฤดูร้อน สำหรับครูอาจารย์และผู้สนใจทั่วไปที่มีความตั้งใจจะทำวิจัย หรือเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการวิจัยอันจำเป็นสำหรับนักวิชาการในปัจจุบัน

อีกโครงการหนึ่งของสถาบันคือ การจัดทำวารสารพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์เป็นการเฉลิมฉลองวาระครบรอบ 39 ปี ของสถาบันฯ ในเดือนสิงหาคม 2537 นี้

สถาบันฯ มีห้องสมุดซึ่งก่อตั้งขึ้นมาพร้อมกับสถาบันระหว่างชาติ ซึ่งมีหนังสือเกี่ยวกับจิตวิทยา สังคมวิทยา ระเบียบวิธีการวิจัย นอกจากนี้ยังมีวารสาร และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญสำหรับการทำวิจัย และสำหรับการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว

ผลงานที่เด่นเป็นพิเศษของการบริการวิชาการที่สถาบันฯ ได้จัดทำมาแล้ว คือ การเป็นเจ้าภาพร่วมในการจัดประชุมนานาชาติ เรื่องพัฒนาการเด็กและบุคคลวัยรุ่น (Asian Workshop on Child and Adolescent Development) ครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2525 และครั้งที่ 6 ในปี พ.ศ. 2532 ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือจาก ISSBD (International Society for the Study of Behavioral Development) และผลจากการจัดประชุมครั้งที่ 2 ทำให้สามารถผลิตคู่มือพัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็กในเอเชีย (Handbook of Asian Child Development and Child Rearing Practices) ซึ่งได้พิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลก

อนาคตของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

สถาบันฯ มีแผนภาระงานในอนาคตที่จะยังคงภาระงานที่ทำอยู่แล้วคือ งานวิจัยงานหลักสูตรและการสอน และงานบริการวิชาการ แต่จะมีการเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงที่สำคัญดังนี้

งานวิจัย สถาบันฯ จะต้องจัดบรรยากาศที่เป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยที่เป็นสหวิทยาการให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะส่งเสริมให้มีการร่วมวิจัยระหว่างสถาบัน หรือจะมีการกำหนดประเด็นปัญหาใหญ่ ๆ สำหรับการวิจัยเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะเป็นการเสริมความก้าวหน้าของวิชาการในหลักสูตรของสถาบันฯ และสะท้อนถึงปัญหาสำคัญในสังคมไทย จุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อช่วยให้เข้าใจปัญหาพฤติกรรมของบุคคลในสังคมและหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น พฤติกรรมในครอบครัว พฤติกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมและพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ปัญหาในสังคมไทยแล้ว ยังอาจมีการวิจัยเปรียบเทียบต่างวัฒนธรรมอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศใกล้เคียง ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเองมีความสัมพันธ์ด้านวิชาการอยู่แล้ว เช่น ลาว อย่างไรก็ดีคณาจารย์ในสถาบันฯ ยังสามารถทำงานวิจัยที่เป็นความสนใจในส่วนตัวได้ด้วย

งานหลักสูตรและการสอน ในปีนี้ (ปีการศึกษา 2537) สถาบันฯ เริ่มรับนิสิตเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ และต่อไปจะมีนิสิตทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ในอนคตสถาบันฯ มีแผนจะดำเนินการปรับหลักสูตรนี้ไปเป็นหลักสูตรนานาชาติ โดยอาจรับนิสิตในประเทศใกล้เคียงเข้ามาเรียนด้วย เนื่องจากจุดเน้นของหลักสูตรนี้คือ

การถ่ายทอดทางสังคม ด้านการทำงาน) ซึ่งนับเป็นปัญหาหลักในสังคมทุกแห่ง นอกจากนี้จุดเด่นที่สำคัญในหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ผสมผสานวิธีการพัฒนานุคคลและสังคมจากแนวความคิด ตะวันออกและตะวันตก ผู้เรียนสามารถเลือกใช้หรือประยุกต์ใช้ประกอบกันได้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

งานบริการวิชาการ ในส่วนที่สถาบันฯ ทำอยู่แล้วก็จะยังคงทำต่อเนื่องไป และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเผยแพร่งานวิจัยของสถาบันฯ จะพยายามให้ไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์ในระดับปฏิบัติการมากขึ้น นอกจากนั้นสถาบันฯ จะมีการขยายงานให้มีกิจกรรมหลากหลายขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมที่กว้างขวางขึ้น โดยอาจดำเนินงานโดยร่วมงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้จะเป็นการทำให้สถาบันฯ ทำงานได้ครบวงจร คือ การศึกษาวิจัย การสอน นำผลวิจัยไปใช้ และประเมินผลเพื่อย้อนกลับมาเป็นปัญหาการวิจัยต่อไป

แผนการทำงานทั้งหมดของสถาบันฯ นี้จะเป็นไปได้ดีก็ด้วยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกทุกคนในสถาบันฯ

แหล่งอ้างอิง

1. รายงานการประชุมสำนักงานศูนย์กลางค้นคว้าทางจิตวิทยาการศึกษา ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ วันจันทร์ที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2498 ผู้จัดบันทึกการประชุม อาจารย์นิยม คำนวนมาสก ประธานที่ประชุม คือ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. บันทึกเรื่องศูนย์กลางการวิจัยค้นคว้าและฝึกฝนในเรื่องจิตวิทยาการศึกษา
3. บันทึกคำแถลงของอธิบดีกรมวิสามัญ (หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ) เรื่องศูนย์กลางค้นคว้าทางจิตวิทยาการศึกษา แก่ที่ประชุมคณะกรรมการแห่งชาติไทย ขององค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2497 ณ ศาลาสันติธรรม ในโอกาสลงนามในสัญญาเรื่องศูนย์นี้
4. จดหมายของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ถึง ศ.ดร.สาโรช บัวศรี ลงวันที่ 29 มีนาคม 2497
5. ประวัติและผลงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ในวาระที่สถาบันฯ มีอายุครบรอบ 33 ปี 25 สิงหาคม 2531 รวบรวมโดย ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต และ อ.ประพันธ์ ปลิดปลอดภัย
6. ประมวลบทความฉบับพิเศษของผู้เกี่ยวข้องกับสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ในโอกาสครบรอบ 33 ปี ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2531
7. รายชื่องานวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
8. ประวัติและสรุปผลงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ตั้งแต่ 2497-2522 รวบรวมโดย ศ.ดร.จรรยา สุวรรณทัต และ ผศ.สมนึก คำอุไร
9. การสนทนาเป็นส่วนเดียวกับศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมนึก คำอุไร และรองศาสตราจารย์วันเพ็ญ พิศาลพงศ์

แลไปข้างหน้า : สำนักหอสมุดกลางในยุคโลกาภิวัตน์

เจลิยว พันธุ์สีดา*

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจุบันพัฒนามาจากห้องสมุดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร โดยเริ่มตั้งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2497 ณ ตึก 3 ห้อง 323 ซึ่งมีขนาดของพื้นที่เพียง 1 ห้องเรียนประมาณ 10x12 ตารางเมตรเท่านั้น จึงเป็นเพียงห้องเก็บหนังสือไว้ในตู้กระจกมีกุญแจใส่เรียบร้อย มีอาจารย์ที่ทำหน้าที่รักษาหนังสือถือกุญแจตู้ ไม่มีโต๊ะนั่งอ่านในห้อง ผู้ใดประสงค์จะได้หนังสือไปอ่านต้องมายืมออกไปอ่านนอกห้อง

ต่อมาโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงแห่งนี้ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศที่ให้ปริญญาทางการศึกษา ระหว่างนั้นรัฐบาลไทยได้เซ็นสัญญารับความช่วยเหลือจากรัฐบาลอเมริกัน โดยรัฐบาลอเมริกันจะให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินและด้านวิชาการ และมอบหมายให้มหาวิทยาลัยอินเดียนา ที่บลูมิงตันเป็นผู้ดำเนินการตามสัญญา ในสัญญาดังกล่าวระบุว่า ให้มีการจัดตั้งห้องสมุดที่มีคุณภาพสูง เพื่อสนับสนุนโปรแกรมทางวิชาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในระยะเริ่มแรกนั้นทางรัฐบาลอเมริกันได้จัดส่งหัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์มาช่วยปรับปรุงห้องสมุดคือ มิส มาร์กาเรต ไอ. รัฟสโวลด์** ต่อมา ดร.มาเรีย เหล่าสุนทร สำเร็จการศึกษามาจากมหาวิทยาลัยอินเดียนา ก็มาช่วยจัดห้องสมุดอีกท่านหนึ่ง สำหรับด้านอาคารสถานที่นั้นในสัญญาระบุว่ารัฐบาลไทยต้องเป็นผู้จัดสร้าง ดังนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2498-2500 วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้ดำเนินการออกแบบและสร้างอาคารห้องสมุดขึ้นเป็นอาคารเอกเทศแห่งแรกในประเทศไทยด้วยเงินบำรุงการศึกษาและสาธารณสุข (กศส.) ในวงเงินประมาณ 19 ล้านบาท อาคารห้องสมุดหลังนี้มีผู้ร่วมออกแบบหลายคน ฝ่ายอเมริกันมี มิส-มาร์กาเรต ไอ. รัฟสโวลด์ และ ดร.พอล ซีเกอร์ส แห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนา ส่วนฝ่ายไทยมี อาจารย์เจนจิต กุลชลบุตร และอาจารย์พาสนา จากรมอาชีวศึกษา ตัวอาคารเป็นตึกโถงใหญ่ทอดตามตะวัน มีชั้นลอย 2 ชั้นทางด้านทิศเหนือมีพื้นที่ 912 ตารางเมตร เก็บหนังสือได้ประมาณ 100,000 เล่ม ครัวภัณฑ์ห้องสมุดหลายอย่าง สั่งจากประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ชั้นหนังสือทำด้วยเหล็ก ตู้สำหรับเก็บโสตทัศนวัสดุโดยเฉพาะอาคารห้องสมุดหลังนี้นับว่าเป็นหอสมุดสถาบันการศึกษาแห่งแรกในประเทศไทยที่ติดตั้งเครื่องปรับอากาศทั้งหลัง มีครัวภัณฑ์และวัสดุการศึกษาที่

*รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มอบปริญญาบัณฑิตยศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ สาขาบรรณารักษศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2535

เหมาะสมที่สุดของประเทศและประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนั้น หอสมุดให้บริการแบบชั้นเปิดได้เมื่อเดือนธันวาคม 2500

ระหว่างที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาดำเนินการก่อสร้างอาคารห้องสมุดอยู่นั้น ทางรัฐบาลอเมริกันได้ให้การสนับสนุนด้านบุคลากรควบคู่กันไปโดยมอบทุน A.I.D.* ให้แก่อาจารย์ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในหอสมุด 3 คน ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อให้กลับมาพัฒนาหอสมุดสมัยใหม่ให้ได้มาตรฐานสืบไป

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ขยายรับนิสิตเพิ่มขึ้นทุกปี มีการพัฒนาการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นหลายวิชา และมีการสอนถึงระดับปริญญาโท หอสมุดจึงเติบโตอย่างรวดเร็ว ระยะเวลาเพียง 10 กว่าปีเท่านั้น พื้นที่หอสมุดที่สร้างไว้สำหรับเก็บหนังสือประมาณ 100,000 เล่ม ก็ไม่สามารถรองรับหนังสือและเอกสารที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้ ดังนั้น วิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงต้องสร้างอาคารหลังใหม่ขึ้นอีกหลังหนึ่งด้วยเงินงบประมาณ 4 ล้านบาท เป็นอาคารตึก 4 ชั้น ติดกับอาคารเดิมทางด้านทิศตะวันออก และรื้อฝาออกเพื่อเชื่อมอาคารให้ติดต่อกันรวมพื้นที่ทั้งสองอาคารเป็น 3,898 ตารางเมตร อาคาร 4 ชั้นหลังนี้เปิดใช้และให้บริการเมื่อเดือน พฤษภาคม 2515

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน พร้อมกับความหมายมาด้วยว่า **มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** (มะ-หา-วิด-ทะ-ยา-ไล-สี-นะ-คะ-ริน-วิ-โรด) มหาวิทยาลัยที่ **เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร** เมื่อมหาวิทยาลัยได้รับการยกฐานะแล้ว หอสมุดกลางก็ได้รับการยกฐานะให้เป็นสำนักทางวิชาการเทียบเท่าคณะต่าง ๆ ที่ทำการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัย และได้ชื่อใหม่ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 ว่า **สำนักหอสมุดกลาง**

เมื่อได้เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว มีการขยายการเรียนการสอนออกไปหลายคณะวิชา บางคณะวิชาก็ขยายหลักสูตรสูงขึ้นจนถึงระดับปริญญาเอก ทำให้อาคารสำนักหอสมุดกลางที่มีอยู่เดิมซึ่งคิดว่าใหญ่โตมากแล้ว คับแคบ ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้ใช้ และหนังสือที่เพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วพบว่าสำนักหอสมุดกลางแออัดไปด้วยผู้ใช้ หนังสือและเอกสารซึ่งเพิ่มขึ้นในปริมาณที่มากทุกปี ดังนั้นในปี พ.ศ. 2528 จึงตัดสินใจเสนองบประมาณขอสร้างอาคารสำนักหอสมุดกลางหลังใหม่ขึ้น และรัฐบาลได้อนุมัติเงินจำนวน 60 ล้านบาท ให้ดำเนินการสร้างในปีถัดมาคือ พ.ศ. 2529 และในปีเดียวกันนี้เอง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จมาทรงพระอักษรสาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาเอก ฉะนั้น ในวโรกาสอันเป็นมิ่งมงคลนี้ทางมหาวิทยาลัยจึงได้ทูลขอพระราชทานพระนามาภิไธยของพระองค์ฯ ท่านอาจารย์ก็เป็นชื่ออาคารสำนักหอสมุดกลางว่า **อาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ**

*คือทุน USOM ในสมัยนั้น

นอกจากพระองค์ท่านจะพระราชทานพระนามของพระองค์ท่านมาเป็นชื่ออาคารแล้ว ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์ด้วยเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2530

อาคารสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2529 ใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 3 ปีเศษ ก็สร้างสำเร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2532 เป็นอาคาร 7 ชั้น มีพื้นที่ประมาณ 10,200 ตารางเมตร เก็บหนังสือได้ประมาณ 300,000 เล่ม มีที่นั่งอ่านหนังสือได้ประมาณ 1,200 ที่นั่ง ในแต่ละชั้นมีลักษณะการใช้งานดังนี้

ชั้นที่ 1 ศูนย์โสตทัศนศึกษา และศูนย์บริการเทคโนโลยีทางการศึกษา

ชั้นที่ 2 บริการยืม-คืน บริการเอกสารอ้างอิง บริการให้คำปรึกษาและช่วยการศึกษาค้นคว้า บริการสืบค้นข้อมูลวิจัยด้วยคอมพิวเตอร์ และห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร.สุตใจ เหล่าสุนทร

ชั้นที่ 3 วารสารและหนังสือพิมพ์

ชั้นที่ 4 ศูนย์ปริญญานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล ห้องบริการหนังสือและเอกสาร หมวดเบ็ดเตล็ด ปรัชญา จิตวิทยาและศาสนา และห้องหนังสือสำหรับเด็ก

ชั้นที่ 5 ห้องบริการหนังสือและเอกสารหมวดสังคมศึกษา ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หนังสือแบบเรียน และหนังสือแพทย์พรีคลินิก

ชั้นที่ 6 ห้องบริการหนังสือและเอกสารหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์และเทคโนโลยี ศิลปะ และการบันเทิง-วรรณคดีและประวัติศาสตร์ นวนิยาย เรื่องสั้น ห้องเอกสาร มศว. และห้องศาสตราจารย์ ดร. ขจร สุขพานิช

ชั้นที่ 7 ห้องสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานเลขานุการ และห้องปฏิบัติการบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสำนักทางวิชาการที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบาทของมหาวิทยาลัยและพร้อมที่จะสนองนโยบายของมหาวิทยาลัย ในการสนับสนุนการเรียนการสอนตลอดจนการศึกษาค้นคว้าของคณาจารย์และนิสิตทุกระดับ การศึกษาเพื่อให้ทันต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าของวิทยาการในยุคโลกาภิวัตน์ สำนักหอสมุดกลางจึงกำหนดนโยบายการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 ไว้ดังนี้

1. มุ่งเน้นบริการแก่อาจารย์และนิสิตทุกระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาคอลเลกชันให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับงานห้องสมุด และให้บุคลากรสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนางานห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมาย

2. มุ่งเน้นการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อให้การดำเนินงานและบริการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในทุกงาน เช่น งานวิเคราะห์สนเทศ งานวารสาร และงานบริการ เป็นต้น

3. มุ่งเน้นการจัดฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง ตลอดจนสร้างฐานข้อมูล

ใหม่ ๆ เพื่อบริการให้แก่ผู้ใช้ เช่น ฐานข้อมูลปริญญานิพนธ์ ฐานข้อมูลโสตทัศนศึกษา และ Multimedia เป็นต้น

4. มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อการเรียนการสอน การวิจัย และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง โดยร่วมมือกับห้องสมุดของสถาบันอื่นทั้งในและนอกประเทศ และระบบสารนิเทศแห่งชาติ

5. มุ่งให้บริการสื่อสมัยใหม่ในฝ่ายโสตทัศนศึกษา ดังต่อไปนี้

5.1 มีจานรับดาวเทียมขนาด 10.5 ฟุต สามารถรับรายการจากดาวเทียมมากกว่า 8 ดวง มีโทรทัศน์ให้บริการตามจุดต่าง ๆ ตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิดให้บริการทุกวัน

5.2 เป็นสมาชิก ไอบีซี เคเบิลทีวี สามารถรับสัญญาณได้ 6 ช่อง ให้บริการได้เช่นเดียวกับข้อ 5.1

5.3 มีเครื่องเล่นเลเซอร์ดิสก์ (Laser Disc) พร้อมภาพยนตร์คลาสสิก ซึ่งได้คัดเลือกจากแผ่นดิสก์ ภาพยนตร์ใหม่ที่น่าสนใจ ดนตรีคลาสสิก และอุปรากร รวมกันแล้วไม่ต่ำกว่า 160 ชื่อเรื่อง

5.4 มีเครื่องเล่นคอมแพคดิสก์ (Compact Disc) มีเพลงให้บริการมากกว่า 270 แผ่น

5.5 กำลังพิจารณาจัดหาโปรแกรมประเภทมัลติมีเดีย มาให้บริการในอนาคตอันใกล้นี้ เมื่อโปรแกรมประเภทนั้นในท้องตลาดมีมาก และราคาถูกลงมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สำนักหอสมุดกลาง วิทยาเขตกลาง มีหอสมุดบริการอยู่ตามหน่วยสอนที่ต่าง ๆ รวม 5 หน่วย ดังนี้

1. ประสานมิตร
2. บางเขน
3. ปทุมวัน
4. พลศึกษา
5. วชิรพยาบาล

งบประมาณ สำนักหอสมุดกลางได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปี มีทั้งงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัย ในที่นี้จะนำเสนอให้ทราบเพียง 2 ปีดังนี้

ปี พ.ศ.	งบประมาณแผ่นดิน (บาท)	งบประมาณรายได้ (บาท)
2537	17,734,700	3,274,188
2538	24,003,000	4,175,720

บุคลากร สำนักหอสมุดกลาง มีบุคลากรหลายระดับหลายประเภท รวมทั้งสิ้น 101 คน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. บรรณารักษ์วุฒิปริญญาเอก	1	คน
2. บรรณารักษ์วุฒิปริญญาโท	18	คน
3. บรรณารักษ์วุฒิปริญญาตรี	3	คน
4. นักวิชาการโสตทัศนศึกษา	1	คน
5. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	24	คน
6. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด		
6.1 ลูกจ้างประจำ	10	คน
6.2 ลูกจ้างชั่วคราว	44	คน

สำนักหอสมุดกลาง ขอเสนอสถิติรายปี/รายเดือนที่น่าสนใจถึงเดือนกันยายน 2537 ดังนี้

1. ทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทสิ่งพิมพ์ รวมทั้งสิ้น 325,572 เล่ม

1.1 หนังสือทั่วไป	227,544	เล่ม
1.1.1 หนังสือภาษาไทย	133,853	เล่ม
1.1.2 หนังสือภาษาอังกฤษ	93,691	เล่ม
1.2 หนังสืออ้างอิง	11,376	เล่ม
1.2.1 หนังสือภาษาไทย	5,129	เล่ม
1.2.2 หนังสือภาษาอังกฤษ	6,247	เล่ม
1.3 วิทยานิพนธ์	22,202	เล่ม
1.4 สิ่งพิมพ์รัฐบาล	16,532	เล่ม

2. วารสาร	26,441	เล่ม
2.1 วารสารภาษาไทย	14,571	เล่ม

วารสารที่มีอยู่ในสำนักหอสมุดกลาง ได้มาจากการสั่งซื้อทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับบริจาคจากหน่วยงานอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วารสารสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นภาษาอังกฤษ	270	ชื่อเรื่อง
วารสารภาษาต่างประเทศที่ได้รับบริจาค	280	ชื่อเรื่อง
วารสารภาษาไทยที่สั่งซื้อ/บอกรับเป็นสมาชิกประจำ	173	ชื่อเรื่อง
วารสารภาษาไทยที่ได้รับบริจาค	350	ชื่อเรื่อง

3. หนังสือพิมพ์ ทั้งหมด 17 ชื่อเรื่อง เป็นภาษาอังกฤษ 3 ชื่อเรื่อง ภาษาไทย 14 ชื่อเรื่อง

จำนวนผู้เข้าใช้และบริการต่าง ๆ สำนักหอสมุดกลางมีผู้เข้าใช้บริการเป็นจำนวนมากทุกวันที่เปิดทำการ มีบริการที่น่าสนใจและเก็บสถิติไว้ ดังนี้

1. จำนวนผู้เข้าใช้ปี พ.ศ. 2537	642,347	คน
1.1 ผู้ใช้ที่เป็นบุคลากรภายใน	611,303	คน
1.2 ผู้ใช้ที่เป็นบุคคลภายนอก	31,044	คน
เฉลี่ยผู้ใช้อต่อเดือน	53,528	คน
2. ยืม-คืน หนังสือ ถึงสิ้นกันยายน 2537	147,547	เล่ม
เฉลี่ย ยืม-คืน เดือนละ	12,295	เล่ม
ยืม-คืนวารสารออกนอกสำนักหอสมุดกลาง	53,816	ฉบับ
เฉลี่ย ยืม-คืน เดือนละ	4,484	ฉบับ
3. ยืมปริญญาบัตร		
3.1 ยืม-คืนฉบับทั่วไป ออกไปนอกสำนักหอสมุดกลาง	31,501	เล่ม
3.2 ยืมเล่มอ้างอิงใช้ภายในสำนักหอสมุดกลาง	7,639	เล่ม

เอกสารอ้างอิง

บุญสม ก้านสังวร. “ห้องสมุดในความทรงจำ,” ใน กาลแก้ว. หน้า 26-30. กรุงเทพฯ

สำนักหอสมุดกลาง, 2532.

มาเรีย เหล่าสุนทร และวิษญ์ ทับเที่ยง. “จากชั้นบิด...สู่หนังสือสำหรับทุกคน ห้องสมุด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” ใน กาลแก้ว. หน้า 22-25. กรุงเทพฯ สำนักหอ

สมุดกลาง, 2532.

รายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักหอสมุดกลาง. กรุงเทพฯ, สำนักหอสมุดกลาง, 2537

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. โครงการพัฒนาศาสนสถานอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ, สำนัก-

หอสมุดกลาง, 2537.

_____. งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2537. กรุงเทพฯ, ฝ่ายวางแผนและพัฒนา กองแผนงาน, 2537.

_____. งบประมาณรายได้กองคลังปี 2537. กรุงเทพฯ, กองคลัง, 2537.

_____. งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2538. กรุงเทพฯ, ฝ่ายวางแผนและพัฒนา กองแผนงาน, 2537.

_____. งบประมาณรายได้กองคลังปี 2538. กรุงเทพฯ, กองคลัง, 2538.

_____. “แนะนำมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” ใน คู่มือและหลักสูตรการศึกษาชั้นปริญญาตรี. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4. หน้า 3. กรุงเทพฯ, ฝ่ายวิชาการ, 2536.

..... สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพฯ,
 สำนักหอสมุดกลาง, 2537.
 สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. “สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,” ใน กาลแก้ว.
 หน้า 14-21. กรุงเทพฯ, สำนักหอสมุดกลาง, 2532.

ลงโฆษณา ค่าคุณงานเพียงคนเดียว

ร่วมสถาปัตย์ ร่วมวิศวกร ร่วมสร้างสรรค์

ARCHITECTURAL

MODEL & PERSPECTIVE
DRAWING & ESTIMATE

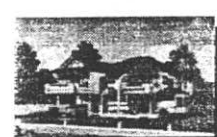

C.O. ARCHITECT

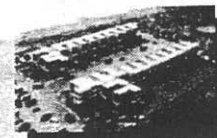
CALL

01- 488 4195
152 - 184049

(กรุณาติดต่อล่วงหน้า 1 เดือน)

PERSPECTIVE

MODEL

(เก่า) 50/13 ซ.พื้งมี ถ.สุขุมวิท 93 บางจาก พระโขนง กรุงเทพฯ 10110 โทร. 311-3496

(ใหม่) 500/76 ม.ทุ่งเจริญ ซ. ประเวทย์ และเพื่อน ถ.สุขุมวิท 103 บางนา พระโขนง กรุงเทพฯ โทร. 746-5157-8

**ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

อภินันทนากการ

จาก

นายสุธรรม มลิตา

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วิรุณ ตั้งเจริญ

ปรัชญาของคณะศิลปกรรมศาสตร์

สายธารการสืบทอดและพัฒนาศิลปะและงานช่างฝีมือไทยแต่อดีตนั้น เป็นการการสืบทอดในรูปของกระบวนการฝึกฝนในหมู่บ้าน ครอบครัวย และในวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน เมื่อกระแสอารยธรรมตะวันตกเริ่มมีบทบาทต่อสังคมไทย นับตั้งแต่รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กระบวนแบบศิลปะของชาวอินโดจีน เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของการรับและการผสมผสานกระแสนตะวันตกและพื้นฐานไทยเข้าไว้ด้วยกัน อาจเป็นทั้งสัญลักษณ์ในเชิงสังคมและศิลปกรรม

เมื่อยุคสมัยในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นยุคสมัยของการตื่นตัวตะวันตกและยุคสมัยของการปฏิรูปสังคมครั้งสำคัญ ระบบแบบแผน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีรวมทั้งการเกิดขึ้นของโรงเรียน เพื่อทวยราษฎร์ กระแสศิลปกรรมตะวันตก สายประเพณีนิยมเก่าจากตะวันตกตอนใต้สายเรณาส์ของสและอิตาลีก็ไหลบ่าเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม ศิลปะตกแต่ง วัฒนธรรม อนุสาวรีย์ จิตรกรรม ประติมากรรม

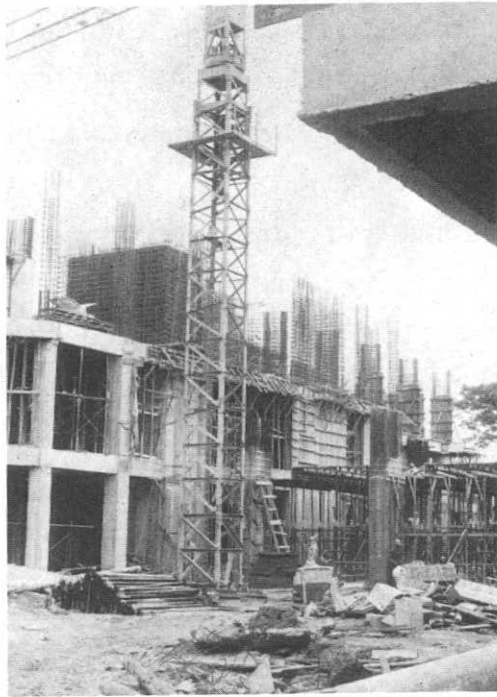
อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งจะสร้างเสร็จต้นปี 2539

เมื่อถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กระแสศิลปกรรม สายประเพณีนิยมตะวันตกเก่า (Western Traditional Art) ก็ยังคงหลงไหลเข้ามารวมทั้งช่างเขียน ช่างปั้น และผู้ที่ผ่านประสบการณ์และการศึกษาทางด้านศิลปกรรมจากตะวันตก

พร้อมกันนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงแสวงหาดุลยภาพทางด้านศิลปกรรมในสังคมใหม่ของไทยด้วยการพัฒนาระบบการศึกษาศิลปะและงานช่างไทย พัฒนจากระบบพื้นบ้าน ครอบครั้ว และวัด มาสู่การศึกษาในระบบโรงเรียนตามกระแสวัฒนธรรมใหม่ พระองค์ได้ทรงพัฒนาสโมสรช่างในสามัคยาจารย์สมาคม ซึ่งเจริญมาแต่รัชกาลก่อน สถาปนาขึ้นเป็นโรงเรียนเพาะช่าง (2456) ด้วยพระปณิธานที่จะให้โรงเรียนเพาะช่าง สืบสานอดีตและสร้างสรรค์อนาคตสืบไป

หลังจากนั้นอีก 3 ปี มหาวิทยาลัยในระบบสากลแห่งแรกของเมืองไทยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็สถาปนาขึ้น (2459) โดยรวมโรงเรียนวิชาชีพชั้นสูงต่าง ๆ ไว้ในระบบใหม่นั้นไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนมหาดเล็กหลวง โรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนราชแพทยาลัย

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองได้รับการสถาปนา เสมือนเป็นการแสวงหาแรงถ่วงดุลย์ระหว่างสายเสนาบดี และสายการเมืองสายเจ้าและสายสามัญชนถึงปี 2486 มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ก็ถือกำเนิดขึ้นโดยที่มหาวิทยาลัยศิลปากรได้พัฒนามาจากโรงเรียนประณีตศิลปกรรม โรงเรียนศิลปากรในอดีต

อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ กำลังก่อสร้าง

สายโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ถือกำเนิดเป็นโรงเรียนวิชาชีพชั้นสูงแห่งแรกในประเทศไทย ปี 2435 (หลักสูตรการศึกษาไทยมีขึ้นในปี 2438) ได้พัฒนามาสู่วิทยาลัยวิชาการศึกษาในปี 2497 และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี 2517

การก่อเกิดมหาวิทยาลัยในช่วงแรกของไทยนั้น ได้พัฒนาโครงสร้างและความคิดมาจากโรงเรียนวิชาชีพชั้นสูง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นการผลิตข้าราชการไปป้อนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองเน้นการเมือง มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เน้นการศึกษาทางแพทย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เน้นการศึกษาทางเกษตรกรรม และมหาวิทยาลัยศิลปากรเน้นการศึกษาทางด้านศิลปกรรม

พัฒนาการสังคม

วันนี้พัฒนาการสังคมได้หมุนเปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก กระแสสากลแพร่สะพัด กระแสสังคมโลก (Globalization) ได้เป็นที่กล่าวขานถึงกันมาก กระแสวัฒนธรรม การดำรงชีวิต วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ระบบการศึกษาศิลปกรรม ได้ผสมผสานเทียบเคียงคลุกเคล้าอยู่ด้วยกัน

ทางด้านศิลปกรรม เมื่อกระแสสากลรุนแรงขึ้น กระแสนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยก็จำเป็นต้องรุนแรงขึ้นด้วย ส่วนวันข้างหน้า ปีกสากลและปีกอนุรักษนิยมจะคงยืนเคียงคู่อยู่ด้วยกันหรือ

ผสมผสานกัน หรือปีกใดปีกหนึ่งเสื่อมสลายลง ก็คงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เรจะต้องพยายามมีชีวิตอยู่เพื่อเฝ้าดูพัฒนาการสังคมในอนาคตนั้น

พัฒนาการในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยก็มีผลกระทบโดยตรงต่อศิลปกรรมทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตด้วย

ในระยะเริ่มแรกเมื่อระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยพัฒนาขึ้นนั้น การมุ่งเน้นเฉพาะด้านอย่างโรงเรียนวิชาชั้นสูงก็เกิดขึ้น ถ้ากล่าวถึงการอุดมศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยในเชิงสากลแล้ว ความหลากหลาย (Diversity) ย่อมเป็นหัวใจสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ทั้งความหลากหลายภายในโครงสร้างของมหาวิทยาลัย ความหลากหลายในศาสตร์ต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยรวมทั้ง ความหลากหลายในความคิด (อาจรวมทั้งการเผชิญหน้า) ภายในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ความหลากหลายในแต่ละมหาวิทยาลัยยังเป็นหัวใจหรือธรรมชาติของมหาวิทยาลัยในเชิงสากลอีกด้วย

การศึกษาในกระบวนการมหาวิทยาลัยของอารยธรรมตะวันตก ได้ชื่อว่าจะพัฒนามาจากสังคมกรีกโบราณ ที่ปรัชญาจารย์ ได้เผยแพร่ความรู้ความคิดไปสู่สาธารณะ ซึ่งความรู้ความคิดในเชิงปรัชญานั้นได้พัฒนามาสู่วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ จิตวิทยา จิตวิทยาศิลปะ ทุกวันนี้

การศึกษาที่ระดมความรู้ความคิดในสมัยกลางได้เชื่อมโยงกับศาสนศาสตร์ จนหล่อหลอมเป็นการเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยทั้งในสมัยกลาง โศกนาถศาสตร์ของส และเมื่อถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 มหาวิทยาลัยอันถือกันว่าเป็นต้นความคิดของมหาวิทยาลัยสมัยใหม่ ก็ถือกำเนิดขึ้นในเยอรมนี (1810) มหาวิทยาลัยที่มุ่งการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นหัวหอกในอันที่จะนำมาบุคลากรในมหาวิทยาลัยไม่ว่าจะเป็นครูบาอาจารย์หรือนักศึกษา พัฒนาไปสู่การเป็นปัญญาชน เป็นหัวกะทิทางด้านปัญญาความรู้ของสังคม ด้วยปรัชญาของมหาวิทยาลัยเช่นนั้นได้พัฒนาต่อมาจนถึงวันนี้

“มหาวิทยาลัยพึงสร้างปัญญาชน (Intelligentsia) นำวิชาชีพและการฝึกฝนวิชาชีพหรือช่างฝีมือ” การกล่าวเช่นนี้ได้หมายความว่าบทบาทของมหาวิทยาลัยจะปฏิเสธวิชาชีพหรือการเป็นช่างฝีมือ แต่ต้องตระหนักในภารกิจหลักคือการสร้างปัญญาชนด้วย ปัญญาชนคืออะไร คงไม่ใช่ประเด็นที่ต้องอภิปรายตรงนี้ แต่ปัญญาชนอาจรวมถึงความรู้ ความคิด สติปัญญา โลกทัศน์ อริยธรรม ความสามารถ การเป็นนักแสวงหา ฯลฯ ด้วยเป้าหมายและบทบาท เช่นนี้ ปัญหาจึงตามมว่า ผู้เกี่ยวข้องกับระบบมหาวิทยาลัยจะต้องตระหนัก สร้างสรรค์และจริงจังต่อกระบวนการเรียนการสอน (Learning Methodology) ในการสร้างคนในระบบมหาวิทยาลัยให้กว้าง หนา ลึก เพียงไรและอย่างไร ไม่ยกเว้นแม้แต่มหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนทางด้านศิลปกรรม

พร้อมทั้งหัวใจของ “ความหลากหลาย” ดังที่กล่าวถึงแล้วข้างต้น มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งในสังคมใดสังคมหนึ่งก็พึงแสดงความแตกต่างของตนเองให้ได้ เพื่อสนับสนุนความหลากหลาย

ที่พึงมีอยู่ในสังคม เพราะความหลากหลายในสังคมประชาธิปไตยย่อมนำมาซึ่งการแข่งขัน (แม้เราจะปฏิเสธการแข่งขันอย่างไรก็ตาม) และคุณภาพเชิงวิชาการ (Academic Quality) ในที่สุด พัฒนาการของศิลปกรรมศาสตร์ไม่ว่าจะมองในรูปของศาสตร์หรือคณะวิชาย่อมต้องแสวงหาความแตกต่างหรือลักษณะเฉพาะตัวอันเป็นปัจเจกภาพหรือเอกลักษณ์ของตนเองให้จงได้ ส่วนการจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดและอย่างไรย่อมเป็นอีกปัญหาคอหนึ่ง

มหาวิทยาลัยและศิลปกรรมศาสตร์

การก่อกำเนิดขึ้นของมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมุ่งเน้นการฝึกวิชาชีพชั้นสูงหรือชุมชนวิชาการเฉพาะด้านศิลปกรรมศาสตร์ในช่วงแรกย่อมมีขีดจำกัดระดับหนึ่ง ในทหรณะหรือจุดยืนของมหาวิทยาลัยในเชิงความหลากหลาย ประกอบกับสภาพภูมิศาสตร์อันจำกัดอาจมีอุปสรรคต่อการขยายมิติของชุมชนวิชาการด้วย ต่อเมื่อมหาวิทยาลัยศิลปากรได้ขยายตัวไปสู่ระบบวิทยาเขต มิติก็เปิดขึ้นเป็นเงาตามตัว

ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ซึ่งพัฒนามาจากแผนกวิชาและภาควิชาศิลปะศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา (2511) ก็มีภาวะจำกัดอยู่ 2 ประการ คือข้อจำกัดเพียงเฉพาะวิชาการศิลปะศึกษาและข้อจำกัด (ในอดีต) ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนามหาวิชาชีพ (การศึกษา) ชั้นสูง แม้การพัฒนาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเข้าสู่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี 2517-2518 ในช่วงแรกเริ่มซึ่งเป็นที่แล้วหวัดต่ออย่างน้อยนับด้วยทศวรรษ โลกทัศน์ของผู้มีบทบาท รวมทั้งโครงสร้างก็ยังคงพัฒนาอยู่ภายใต้กรอบวิทยาลัยวิชาการศึกษาเดิม ถึงวันนี้ก็อาจถือได้ว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พัฒนาความหลากหลายไปอีกระดับหนึ่ง แม้จะยังมีพลังโลกทัศน์เก่าเป็นคลื่นด้านปรากฏให้เห็นได้เป็นระยะก็ตาม และเมื่อภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมและภาควิชาดุริยางคศาสตร์ได้พัฒนา มาเป็น คณะศิลปกรรมศาสตร์ (ภาควิชาดุริยางคศาสตร์พัฒนาขึ้นพร้อมกับการเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ) จึงเป็นความพยายามอีกด้านหนึ่ง ช่วงเวลาหนึ่ง และวิสัยทัศน์ (Vision) อีกลักษณะหนึ่ง

ครูศิลป์หรือภาควิชาศิลปะศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ถือกำเนิดขึ้นมาร่วมสมัยกับแผนกวิชาศิลปะศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร และก็มีมุ่งเน้นการศึกษาค้นคว้าทางด้านศิลปะศึกษาในขอบเขตของครุศาสตร์ ต่อเมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสถาปนา คณะศิลปกรรมศาสตร์ขึ้นมา (2526) ความหลากหลายก็ได้รับการพัฒนาขึ้นด้วย หลังจากนั้นคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็เกิดขึ้น

ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษาภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง พ.ร.บ. กำหนดระดับการศึกษาไว้ไม่เกินระดับปริญญาตรี (ในปี 2536 นี้ เริ่มมีความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนให้สูงกว่า

ระดับปริญญาตรี) วิทยาลัยครูหรือสถาบันราชภัฏทั่วประเทศไทย ได้เริ่มมุ่งเน้นทางด้านศิลปศึกษา และพัฒนามาสู่ความหลากหลายในการเปิดสอนทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ แต่ก็ละเลยการศึกษาทางด้านศิลปศึกษา ตามกระแสตลาดแรงงานและกระแสการทำลายโครงสร้างการศึกษาศิลปะในระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการ ส่วนสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งรวมทั้งวิทยาเขตเพาะช่าง ก็ได้พยายามพัฒนาความหลากหลายในรูปของการรวมศูนย์ภายใต้โครงสร้างคณะศิลปกรรม และพร้อมกับการพัฒนานั้นก็ได้ทำลายศักยภาพของสถาบันการศึกษาศิลปะเก่าแก่อย่างโรงเรียนเพาะช่างไปด้วยคือ จากการศึกษาที่เปิดสอนทั้งระดับ ป.ว.ช. ป.ว.ส. และปริญญา ได้ถดถอยเหลือเพิ่มการศึกษาในระดับวิชาชีพชั้นสูง (ป.ว.ส.) เท่านั้น

คณะศิลปกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัย

หลังจากที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ขึ้น โดยมีจุดเน้นที่กว้างขึ้นทั้งทางด้านทัศนศิลป์ ญกศิลป์ (Communication Design) ดุริยางคศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้งคณะวิจิตรศิลป์ขึ้น โดยที่คณะวิจิตรศิลป์พัฒนาโครงสร้างไปจากคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ถึงวันนี้ (2538) มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ตื่นตัวในการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์มากขึ้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว โดยที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พัฒนามาจากภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม และภาควิชาดุริยางคศาสตร์ กำลังจะตามมาด้วยมหาวิทยาลัยบูรพาและมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการรวมทั้งมหาวิทยาลัยมหาสารคามซึ่งกระตือรือร้นที่จะก่อตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ พร้อมด้วยการแยกตัวของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา จะแยกตัวไปเป็นมหาวิทยาลัยทักษิณ

การก่อกำเนิดขึ้นของคณะศิลปกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ย่อมเป็นปรากฏการณ์อันดียิ่งสำหรับสังคมไทยและวงการศิลปกรรมขยายความเชื่อมโยงระหว่างศิลปกรรมสาขาต่าง ๆ กับสังคมและธุรกิจปัจจุบัน และขยายศิลปกรรมศาสตร์ไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยด้วยแทนที่จะรวมศูนย์อยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

การขยายตัวของศิลปกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเช่นนี้ นอกจากจะเป็นสิ่งที่ชอบด้วยเหตุผลแล้ว ยังน่าจะมีข้อสังเกตอยู่บ้างหลายประการ เช่นความพร้อมในศาสตร์ด้านนี้ของแต่ละมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรแรงสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย รวมทั้งทัศนคติของชุมชนวิชาการนั้น ๆ ที่มีต่อศิลปกรรมศาสตร์ หรือความรอบคอบและจริงจังของคณะศิลปกรรมศาสตร์ โลกทัศน์ของบุคลากร ทัศนคติในการมองอนาคต รวมทั้งความเป็นจริงในเชิงสัมพัทธ์ ที่จะผลักดันศิลปกรรมศาสตร์ทั้งในวิถีทางที่ถูกต้องไปข้างหน้าและในความสัมพันธ์ที่พึงมีต่อศิลปวัฒนธรรมใน

ชุมชนเฉพาะถิ่นของตน

อีกทั้งสังเกตอีกประการหนึ่งที่น่าติดตามก็คือ การเติบโตหรืออนาคตของศิลปกรรมศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัยนั้น แม้จะเริ่มต้นด้วยสายพันธุ์เพียงไม่กี่สายพันธุ์ในสังคมไทย วันหนึ่งข้างหน้า นั้น คณะศิลปกรรมศาสตร์แต่ละแห่งจะสามารถหลุดพ้นร่มเงาแลสร้างสรรค์ลักษณะเฉพาะตัวหรือมีเอกลักษณ์ของตนเองพร้อมด้วยคุณภาพในอันที่จะผลักดันศาสตร์และศิลป์ทางด้านนี้ให้ก้าวล้ำลึกและพัฒนาชุมชนและสังคมไทยได้มากน้อยเพียงใด

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว.

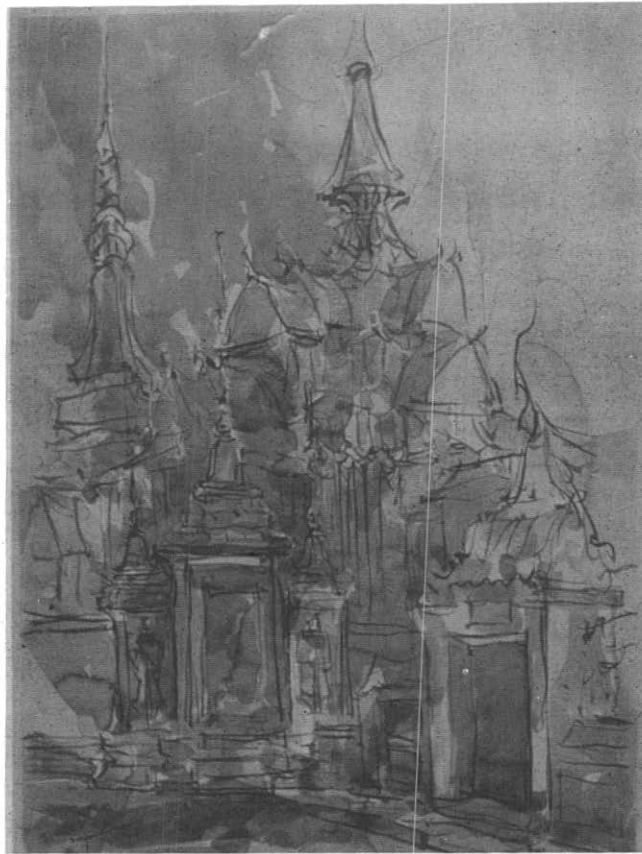
กล่าวเฉพาะคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) ซึ่งเพิ่งได้รับการพัฒนาขึ้น ในปี 2536 นี้

จากพื้นฐานที่มีบทบาททางด้านศิลปศึกษา (Art Education) มาแต่ครั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา (เริ่มสอนระดับปริญญาตรี ปี 2511) และเปิดสอนนิสิตเพิ่มอีกหนึ่งสาขาวิชาคือวิชาเอกศิลปะ ที่เน้นทางด้านการออกแบบสื่อสาร (Communication Design) เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาปรับตัวเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เริ่มสอนปี 2519) ภายใต้ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม คณะมนุษยศาสตร์ นิสิตกลุ่มแรกซึ่งจบการศึกษาทางด้านการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) ศิลปศึกษาส่วนใหญ่ได้ไปใช้วิชาชีพอยู่ในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิทยาลัยครู มัธยมศึกษา ประถมศึกษา ส่วนบัณฑิตที่จบการศึกษาทางด้านการออกแบบสื่อสาร ส่วนใหญ่ได้มีบทบาทอยู่ในวงการธุรกิจสื่อสารโฆษณา

ทางด้านดุริยางคศาสตร์ ทางดุริยางคศาสตร์ไทยและสากล ได้วางพื้นฐานภายใต้ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ความเชื่อมั่นทางด้านปฏิบัติการได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านดุริยางคศาสตร์ไทยที่มีบทบาททั้งในสังคมไทย และการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกับประเทศต่าง ๆ

พื้นฐานการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมได้เปิดสอนในระดับปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาศิลปศึกษา ตั้งแต่ปี 2528 และภาควิชาดุริยางคก็เปิดสอนระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขามานุษยดุริยางควิทยา (Ethnomusicology) ในปี 2535

จากพื้นฐานการเปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรีและโท ประสบการณ์ของบุคลากรรวมทั้งพื้นฐานงานวิชาการทั้งตำราและงานวิจัย ก็เป็นที่หวังว่าจะพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้ระดับหนึ่งส่วนงานสร้างสรรค์ทั้งด้านศิลปะและดนตรีซึ่งมีพื้นฐานอยู่จำนวนหนึ่งนั้นจะต้องผลักดันต่อไปให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

อารี สุทธิพันธุ์ วัดโพธิ์ ภาพสีน้ำ 2534

หลักการ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นในสังคมปัจจุบัน ได้กำหนดหลักการเพื่อแสวงหาดุลยภาพซึ่งสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงในสังคม 2 ประการ คือ

1. การแสวงหาดุลยภาพระหว่างการส่งเสริมทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และการผลักดันธุรกิจอุตสาหกรรม
2. การแสวงหาดุลยภาพระหว่างความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและปฏิบัติการ

โครงสร้างคณะศิลปกรรมศาสตร์

1. สำนักงานเลขานุการ
2. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย
 - สาขาดุริยางคศาสตร์ไทย (กศ.บ)
 - สาขามานุษยดุริยางควิทยา (ศศ.ม.)

3. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์สากล
 - สาขาดุริยางคศาสตร์สากล (กศ.บ.) และ ศศ.บ.)
 - สาขามานุษยดุริยางควิทยา (ศศ.ม.)
4. ภาควิชาทัศนศิลป์

หลักสูตร ศศ.บ. วิชาเอกทัศนศิลป์

 - สาขาจิตรกรรม
 - สาขาเซรามิกส์
 - สาขาศิลปะภาพพิมพ์
 - สาขาประติมากรรม
 - สาขาศิลปะวัฒนธรรม

หลักสูตร ศศ.ม. วิชาเอกทัศนศิลป์

 - สาขาจิตรกรรม
 - สาขาเซรามิกส์
 - สาขาศิลปะไทย
 - สาขาศิลปะวิจารณ์
5. ภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา
 - สาขาศิลปะศึกษา (กศ.บ.)
 - สาขาศิลปะศึกษา (กศ.บ.)
6. ภาควิชาศิลปะการแสดง
 - สาขาออกแบบเพื่อการแสดง (ศศ.บ.)
 - สาขานาฏศิลป์ไทย (ศศ.บ.)
 - สาขาการแสดงและกำกับการแสดง (ศศ.บ.)
 - สาขานาฏศิลป์สากล (ศศ.บ.)
7. ภาควิชาออกแบบทัศนศิลป์
 - สาขาออกแบบสื่อสาร (ศศ.บ.)
 - สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ (ศศ.บ.)

หลักสูตร ศศ.บ. วิชาเอกทัศนศิลป์

 - สาขาออกแบบทัศนศิลป์
8. หน่วยงานศิลปวิทยานิพนธ์
 - ศูนย์วิจัยศิลปะและวัฒนธรรม
 - ศูนย์ศิลปวิทยานิพนธ์

- ศูนย์คอมพิวเตอร์กราฟิกส์
- หอนิเทศการศิลปกรรม
- หอสะสมศิลปกรรม
- หอนาฏลักษณะ

ภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา

สำหรับภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา ซึ่งเปิดสอนสาขาวิชาศิลปศึกษานั้น อาจมีข้อสงสัยว่าทำไมภาควิชาทัศนศิลป์ศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับคณะศึกษาศาสตร์จึงไม่สำคัญในคณะศึกษาศาสตร์แต่สังกัดอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ คำอธิบายโดยสังเขปก็คือ การกำหนดโครงสร้างหรือจัดระบบการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับปรัชญาเฉพาะและพัฒนาการของแต่ละสถาบันเป็นประการสำคัญ เหตุผล 2 ประการ ในที่นี้ก็คือคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพื้นฐานหลักด้านหนึ่งมาจากสาขาวิชาศิลปศึกษาประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเราจะต้องตัดสินใจเลือกระหว่างสาขาวิชาศิลปศึกษาที่อยู่ภายใต้คณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งผลผลิตจะมีแนวโน้มไปทางการศึกษา หรือสาขาวิชาศิลปศึกษาที่อยู่ภายใต้คณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งมีแนวโน้มไปทางศิลปกรรมทั้งวิชาการและปฏิบัติการ เราตัดสินใจเลือกแนวทางหลัง กอปรกับคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอาจจะไม่พร้อมในศาสตร์ด้านนี้ด้วย

ปัญหาและความพร้อม

ความพร้อมทางด้านพื้นฐานวิชาการ เราเชื่อว่าเราได้ร่วมกันสร้างศักยภาพทางวิชาการไว้จำนวนหนึ่งทั้งคณาจารย์และนิสิตแก่ และเชื่อว่าศักยภาพทางด้านนี้เราพัฒนาได้พอสมควร ส่วนทางด้านปฏิบัติการ เราพอใจที่พัฒนามาบนพื้นฐานของความหลากหลายบนพื้นฐานความก้าวหน้าในปัจจุบันและบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “วิชาการคือพลังผลักดันปฏิบัติการ”

ปัญหาและความพร้อมทางด้านบุคลากร คงต้องใช้ความพยายามในการเลือกสรรและได้มาซึ่งทรัพยากรบุคคลต่อไปอีก ท่ามกลางค่านิยมในการบริหารการบนพื้นฐานเศรษฐกิจใหม่ ถดถอยลงอย่างน่าใจหายความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพการเสียสละ และสามัคคีธรรม ของบุคลากรเป็นประการสำคัญ

ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่วัสดุครุภัณฑ์ ไม่น่าจะเป็นปัญหาอะไร เพราะด้วยความพยายามในการพัฒนาระบบการศึกษา ดูเหมือนแนวโน้มงบประมาณจะได้รับการพัฒนาขึ้นด้วย ประกอบกับเหตุผลและความมุ่งมั่นระดับหนึ่งของบุคลากรคณะศิลปกรรมศาสตร์ ก็ส่งผลให้ได้รับการเกื้อหนุนด้วยดี อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ 15 ชั้น (คณะศิลปกรรมศาสตร์ 12 ชั้นของปีหนึ่ง) กำลังก่อสร้างและจะเสร็จสิ้นตามสัญญาต้นปี 2539

มโนทัศน์บางประการ

จากบุคลากรที่มีความหลากหลายจากแหล่งต่าง ๆ และภาพรวมของความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์องค์กรซึ่งมีพัฒนาการมากกว่า 2 ทศวรรษ ความคิดและพฤติกรรมได้หลอมเป็นมโนทัศน์บางประการของคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งอาจพิจารณากว้าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความพยายามในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมในภาพพจน์ใหม่ โดยพยายามสร้างนิสิตให้เป็นผู้นำ เป็นผู้แสวงหา มีจรรยาบรรณ ก้าวหน้าทันสมัย
2. ความพยายามในการผลักดันปฏิบัติการบนพื้นฐานของปัญหาความคิดวิชาการและโลกทัศน์กว้าง
3. ความพยายามในการกระตุ้นการอนุรักษ์อย่างก้าวหน้า บนพื้นฐานความเชื่อว่า อดีต ปัจจุบัน และอนาคต คือเส้นทางเดียวกัน
4. ความพยายามบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ศิลปกรรมคือสิ่งเดียวกับมนุษย์และปัจเจกภาพ ศิลปกรรมมนุษย์ และปัจเจกภาพ จึงสัมพันธ์อยู่ด้วยกัน และสะท้อนกลายเป็นผลงานศิลปกรรม
5. ความพยายามบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ศิลปกรรมสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม สังคมและสิ่งแวดล้อมจึงสัมพันธ์อยู่ด้วยกัน ศิลปกรรมมีไว้รู้สือสละที่แยกตัวอยู่อย่างโดดเดี่ยว

เป้าหมายการผลิตบัณฑิต

การผลิตบัณฑิตในระดับปริญญาตรี

(แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 และ 8)

1. การผลิตบัณฑิตทางด้านศิลปศึกษาและดุริยางคศึกษา เป็นความจำเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศที่จำเป็นจะต้องสร้างระบบการศึกษาของชาติให้เข้มแข็งในทุกสาขาวิชา
2. การผลิตบัณฑิตเพื่อสร้างสรรค์ศิลปะ ดนตรีและศิลปะการแสดงเป็นความจำเป็นในการบุกเบิกแสวงหาความก้าวหน้าทางด้านภูมิปัญญาและจินตนาการเพื่อสังคมมรดกไว้ให้กับสังคม
3. การผลิตบัณฑิตเพื่อสร้างสรรค์ประยุกต์ศิลป์ทางด้านการออกแบบกราฟิก การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบแฟชั่น การออกแบบเพื่อการแสดง เป็นความจำเป็นในการตอบสนองและผลักดันระบบธุรกิจอุตสาหกรรมให้ก้าวหน้าทันสมัย
4. การผลิตบัณฑิตเพื่ออนุรักษ์ทางด้านดุริยางคศาสตร์ไทย นาฏศิลป์ไทยและศิลปวัฒนธรรม เป็นความจำเป็นในการสืบสานศิลปกรรมศาสตร์ สายประเพณีนิยมไทย

4. ความพยายามในการบริหารองค์กรให้ก้าวหน้า ทันสมัย สัมพันธ์กับพัฒนาการสังคม
5. ความพยายามในการบริหารองค์กรให้มีความเป็นอิสระ ปรับตัวง่ายพัฒนาองค์กรและบุคลากร สวัสดิการของนิสิตและบุคลากร
6. พยายามในการร่วมกันสร้างสรรค์พฤติกรรมและภาพพจน์ทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น นิสิต คณาจารย์ ผลงาน กิจกรรมทางปัญญา
7. ความพยายามในการผลักดันการแสดงออกในศักยภาพของนิสิต คณาจารย์ ข้าราชการ ทั้งในเชิงปัจเจกภาพและเอกภาพ

เป้าหมายงบประมาณ

เป้าหมายหลักทางด้านงบประมาณเพื่อการบริหารองค์กร ได้วางเป้าหมายไว้ 3 ทางคือ

1. งบประมาณแผ่นดิน เป็นงบประมาณหลักสำหรับการบริหารการศึกษาของรัฐ ในขณะนี้ ซึ่งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยควรจะได้แสงสว่างงบประมาณเสริมเพื่อการบริหาร และการศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น
2. งบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัย เป็นงบประมาณที่แต่ละมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีขีดจำกัดทางด้านนี้
3. งบประมาณเสริมในแต่ละองค์การ ซึ่งมีมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระเบียบข้อบังคับให้แต่ละองค์การในมหาวิทยาลัย มีความคล่องตัวในการแสวงหางบประมาณเสริมเพื่อการศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์มีเป้าหมายที่จะแสวงหางบประมาณเสริมทางด้านต่าง ๆ เช่น การอบรม สัมมนา การสอนเสริมวิชาชีพการจัดกิจกรรม เงินบำรุงคณะจากนิสิต ศิลปธุรกิจ สหการศิลปะ หน่วยธุรกิจ โฆษณา เป็นต้น

เป้าหมายงบประมาณ

งบประมาณหลักที่งบประมาณแผ่นดินจะต้องแบกรับคือ งบประมาณทางด้านบุคลากร อาคารครุภัณฑ์ประกอบอาคาร ครุภัณฑ์การศึกษา ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย และค่าตอบแทน ซึ่งงบประมาณแผ่นดินไม่สามารถสร้างความพอดีทั้ง 2 ด้านได้คือ ความพอดีระหว่างงบประมาณแผ่นดิน และความต้องการงบประมาณของผู้ตั้งงบประมาณ สำหรับคณะศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานใหม่เสนอเพื่อพิจารณางบประมาณแผ่นดินทางด้านต่าง ๆ ในช่วง 5 ปีแรกของโครงการดังนี้

1. งบประมาณทางด้านบุคลากรต้องการบุคลากรที่มีคุณภาพเพียงพอและสอดคล้องกับภาระงาน มีอัตรากำลังคณาจารย์ที่เพียงพอและสอดคล้องทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า รวมทั้งความเหมาะสมในบทบาททางด้านการค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม

2. งบประมาณทางด้านอาคารครุภัณฑ์ประกอบอาคาร และครุภัณฑ์การศึกษาในขณะที่อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้รับการจัดสรรแล้วนั้น ทั้งครุภัณฑ์ประกอบอาคารและครุภัณฑ์การศึกษานับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในกระบวนการเรียนการสอนทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ ครุภัณฑ์ประกอบอาคารที่มีมูลค่าสูง เช่น ครุภัณฑ์ในหอานาฏลักษณะเพื่อการแสดงออกทางด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ ดนตรี ครุภัณฑ์ในหอนิทรรศการศิลปกรรมและครุภัณฑ์ทางด้านการออกแบบสื่อสารสมัยใหม่ คอมพิวเตอร์กราฟิกส์ อุปกรณ์ ภาพ-แสง-เสียง ครุภัณฑ์ทางด้านเครื่องดนตรีสากลสำหรับวงซิมโฟนี ออเคสตรา ครุภัณฑ์ทางด้านเซรามิกส์ ฯลฯ ควรได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพัฒนาการสังคม

3. งบประมาณทางด้านค่าวัสดุค่าใช้สอย และค่าตอบแทน ควรสอดคล้องกับเป้าหมายการบริหารองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเริ่มต้นโครงการใหม่นั้น ควรได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเพื่อให้การเริ่มต้นได้วางรากฐานที่แข็งแกร่งพอสมควร พร้อมทั้งจะพัฒนาให้สอดคล้องและทันการณืกับการพัฒนาการสังคม

การประเมินแผนพัฒนา

การประเมินแผนพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ พิจารณาประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเมินสรุปแผนพัฒนา เพื่อกำหนดแผนพัฒนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้สอดคล้องสืบเนื่องต่อไป

กล่าวสรุป

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่าการสถาปนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ทั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ย่อมเป็นความพยายามด้านหนึ่งที่จะขยายและผลักดันศิลปกรรมศาสตร์ให้พัฒนาทั้งศักยภาพภายในศิลปกรรมศาสตร์ แลศักยภาพภายนอกในอันที่จะผลักดันพัฒนาการสังคม ให้พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพในทุกด้าน รวมทั้งด้านศิลปกรรมที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำเป็นต้องรับผิดชอบร่วมกันสืบไป

โรงเรียนเทคนิคพัฒนวิชาการลพบุรี (ป่าหวาย)

โทร. (036) 413262, 420097, 613475

เปิดสอนหลักสูตร

พัฒนวิชาการ

ช่างยนต์

ช่างไฟฟ้า

หลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

แผนกพาณิชยกรรม

- กลุ่มถนัดวิชาการบัญชี
- กลุ่มถนัดวิชาการขาย
- กลุ่มถนัดวิชาเลขานุการ

แผนกช่างอุตสาหกรรม

- สาขาวิชาช่างยนต์
- สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง

หลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

แผนกบริหารธุรกิจ

- สาขาวิชาการบัญชี
- สาขาวิชาการตลาด
- สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

แผนกช่างอุตสาหกรรม

- สาขาวิชาช่างยนต์
- สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง

ทุกแผนกบังคับเรียนคอมพิวเตอร์ ฟรี

จบ ม.3 หรือเทียบเท่า เรียนต่อ ปวช.

จบ ม.6 หรือเทียบเท่า เรียนต่อ ปวช.

จบ ปวช. เรียนต่อ ปวส.

จบ ม.6 เรียนต่อ ปวส. (2 ปี) แผนกบัญชี, คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

สิทธิพิเศษ

1. ขอใบเสร็จเบิกก่อน
2. ได้รับทุนการศึกษา
3. ประกันอุบัติเหตุฟรีทุกคน

มีวินัย

ใฝ่ฝัน

ถึงคุณธรรม

เปิดรอบ เข้า-ค่า

อำนวยความสะดวกโดย

อาจารย์มณูญ วอนยอดพันธุ์

ส.มศ. ในช่วงทศวรรษใหม่

มนัส บุญประกอบ

“ส.มศ.” เป็นอักษรย่อที่ปรากฏอยู่บนหน้าอกเสื้อเบื้องขวาของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งบุคคลทั่วไปมักจะเรียกกันสั้น ๆ ว่า “สาธิต ปทุมวัน” สถาบันแห่งนี้ได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับจวบจนถึงปีที่สี่สิบในปีการศึกษา 2537 เกียรติคุณชื่อเสียงของโรงเรียนแห่งนี้เป็นที่เลื่องลือและยอมรับกันทั่วไปในวงการศึกษาตลอดจนท่านผู้ปกครอง นักเรียน และท่านที่สนใจทั่วประเทศ

สาระสำคัญของเรื่องนี้มุ่งหมายที่จะนำเสนอให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาพอเป็นสังเขปตลอดจนผลงานสำคัญ ๆ ของโรงเรียนและความคาดหวังโดยสรุปจากนันททัศนะของบุคคลหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ซึ่งผู้เขียนได้สุ่มสำรวจมาบางส่วน เพื่อสะท้อนถึงมุมมองที่แตกต่างอันมีต่อโรงเรียนในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีทางสารสนเทศกำลังเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นทุกขณะ ท่านผู้อ่านเองก็คงจะสนใจและมีคำถามเกิดขึ้นในใจหลายประการ ในเมื่อสังคมไทยและโลกภายนอกกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเช่นนี้ โรงเรียนสาธิต ปทุมวัน น่าจะปรับเปลี่ยนทิศทางไปอย่างไรหรือไม่และเพียงใดในช่วงอีกห้าถึงสิบ ปีข้างหน้านับแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประวัติ

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ปัจจุบันเป็นหน่วยงานในสังกัดภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตกลาง ตั้งอยู่บนถนนอังรีดูนังต์ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 มีประวัติความเป็นมาโดยสังเขปดังนี้

แรกเริ่มเป็นเพียงหน่วยสาธิตของแผนกฝึกหัดครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (ผ.ค.ต.อ.) คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์ อดีตอาจารย์ใหญ่ท่านแรกของโรงเรียนสาธิต ปทุมวัน เขียนเล่าไว้ในหนังสือ 30 ปี สาธิตปทุมวันว่า “พล.อ.มังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้นเป็นผู้ลงนามในคำสั่งลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2496 สั่งให้ก่อตั้งโรงเรียน สาธิต ปทุมวัน เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2496” โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนตามที่ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านกรูณาชี้แจงไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันนี้ว่า “มุ่งหมายจัดการสอนเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนครู และให้นักเรียนครูได้ฝึกหัดสอนบ้าง” โรงเรียนนี้จัดว่าเป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรก และเริ่มทดลองสอนแบบสหศึกษาเป็นแห่งแรกของประเทศ โดยเปิดรับนักเรียนชายและหญิงเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ศึกษาต่อจากชั้นประถมปีที่ 4 ตามหลักสูตรสมัยนั้น) และ ชั้นมัธยมปีที่ 4 ชั้นละ 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน บุคลากรมีหัวหน้าหน่วยและครูอาจารย์ รวม 6 คน คนงานภารโรง

และแม่ครัวอีกฝ่ายละ 1 คน (ทวิ มุขระโกษา 2523 : 2 ; โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน 2532 ; โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2529, 2527 และ 2523.)

โรงเรียนสาธิต ปทุมวัน เริ่มเติบโตและก้าวหน้าโดยการขยายชั้นเรียนจนครบ 6 ชั้นเรียน และเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน ใน พ.ศ. 2499 อีก 7 ปีต่อมาทางโรงเรียนเปิดขยายชั้นเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (มศ. ๔) แผนกทั่วไปรับเฉพาะนักเรียนภายในโรงเรียนให้เข้าศึกษาต่อ ครั้นถึงปี พ.ศ. 2509 เปิดขยายชั้นเรียนเพิ่มอีกสองแผนกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลป์ ทางโรงเรียนได้มีการปรับชั้นเรียนตามระบบการศึกษาของชาติหลายครั้ง เช่น ในปี พ.ศ. 2523 มีชั้น ป. 6, ม.1-ม.3 และ มศ.3-5 ปัจจุบันมีเพียง ชั้น ม.1-ม.6

ตัวอักษรย่อ “ต.อ.” (เตรียมอุดมศึกษา) และตราพระเกี้ยวธรรมจักร อันเป็นเครื่องหมายของโรงเรียนยังคงใช้ต่อมาเรื่อย ๆ เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะให้เป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี พ.ศ. 2517 ทางโรงเรียนจึงเปลี่ยนมาใช้อักษรย่อ ส.มศว. และเครื่องหมายรูปกราฟ ส่วนสีประจำโรงเรียนคงเดิมตลอดมาคือสีน้ำเงินชมพู

ในเรื่องของบุคลากร ครู อาจารย์ และจำนวนนักเรียนได้ทวีมากขึ้นตามความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนจากปีการศึกษา 2497 จำนวนครู 6 คน นักเรียน 106 คน ปี 2513 มีครู 43 คน นักเรียน 1,033 คน สถิติในปีการศึกษา 2528 มีจำนวนข้าราชการครู 73 คน ครูอัตราจ้างประจำ 16 คน และจำนวนนักเรียน 1,304 คน (ข้อมูลเพิ่มเติมในแผนพับโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน 2528) และปีการศึกษา 2537 มีข้าราชการครู 74 คน ครูอัตราจ้าง 20 คน และนักเรียนจำนวน 1,663 คน (ข้อมูลจากแผนกทะเบียนของโรงเรียน)

ทางด้านอาคารสถานที่มีการเปลี่ยนแปลงก่อสร้างอาคาร ปรับปรุงและต่อเติมมาเป็นระยะ ๆ จากอาคารเรียนเรือนไม้ชั้นเดียวในบริเวณโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามาเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว ด้านถนนอังรีดูนังต์ ริมคลองอรรถ (พ.ศ. 2500) เรือนไม้สองชั้น (พ.ศ. 2501) ซึ่งมีทั้งห้องเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องสมุดอันทันสมัย อาคารตึก ๓ ชั้น เกิดขึ้นในอีกเจ็ดปีถัดมา (สร้างขึ้นเพื่อแทนอาคารเรือนไม้ชั้นเดียว) มีห้องประชุมและห้องปฏิบัติการทางภาษาเพิ่มเติมเข้ามาด้วย พอถึงปี พ.ศ. 2519 ทางโรงเรียนได้ปลูกสร้างอาคารตึก 4 ชั้น ขึ้นที่บริเวณสระน้ำเก่าอันกว้างใหญ่ซึ่งภายหลังมีการต่อเติมคาดฟ้าขึ้นไปอีกหนึ่งชั้น (พ.ศ. 2527) ใช้เป็นสถานที่นักเรียนฝึกปฏิบัติดนตรีไทยและสากล ตลอดจนการฝึกนาฏศิลป์และฝึกปฏิบัติสมาธิภาวนาของนักเรียน เมื่ออาคารเรือนไม้สองชั้นทรุดโทรมลงไปมาก ทางโรงเรียนได้จัดสร้างอาคารตึกสี่ชั้นขึ้นมาแทนที่และรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น (พ.ศ. 2531) ในปี พ.ศ. 2536 อาคารรวมน้ำใจ 8 ชั้น ก็เกิดขึ้นมาอีกหนึ่งหลังตามความจำเป็นในการใช้พื้นที่เพิ่มขึ้นและช่วยเสริมการใช้งานอาคารตึกสามชั้น ซึ่งทรุดโทรมลงไปตามกาลเวลา สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่ทยอยสร้างขึ้นมามีตามระยะเวลาและความจำ

เป็นได้แก่ สระว้ายน้ำวันเด็ก 2505 (พ.ศ. 2505) อาคารศิลปศึกษา (พ.ศ. 2512) สนามเทนนิส (พ.ศ. 2520) อาคารฝึกพลศึกษา (พ.ศ. 2521) อาคารประชาสัมพันธ์และฝ่ายปกครอง (พ.ศ. 2536) ซาลาหยุตรหน้าอาคารสามชั้น และเสาธงโรงเรียน (พ.ศ. 2537)

ผลงาน

อดีตอาจารย์ใหญ่ท่านแรก รองศาสตราจารย์ คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์ (2527) กล่าวยืนยันไว้ในบทความเรื่อง “การก่อตั้งโรงเรียนสาธิต ปทุมวัน” ในหนังสือ 30 ปี สาธิตปทุมวัน ว่า “การที่โรงเรียนสาธิตปทุมวันเจริญรุ่งเรืองเป็นที่รู้จักกันมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นผลงานของอาจารย์ คุณหญิงสมจิตต์ ศรีธัญรัตน์ โดยแน่แท้ ไม่มีใครจะสามารถกล่าวเป็นอย่างอื่นได้” ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ประดิษฐ์ เชี่ยวสกุล ได้กล่าวเสริมไว้ในหนังสือ 25 ปี สาธิตปทุมวัน (2523 : 99) ว่า “รศ.ดร.สมจิตต์ฯ นั้นเป็นผู้ที่ได้ทุ่มเททั้งกำลังใจ และกำลังกายในการพัฒนาโรงเรียนฯ ให้เป็น สถาบันการศึกษาชั้นดีเยี่ยม ทั้งทางวิชาการและคุณธรรม” รองศาสตราจารย์คุณหญิงสมจิตต์ ศรีธัญรัตน์ (ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ระหว่างปี พ.ศ. 2498-2523) เป็นผู้วางรากฐานอันสำคัญยิ่ง ในการจัดดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติแก่บุคคลรุ่นหลัง ผู้บริหารโรงเรียน ท่านต่อมาก็มีส่วนช่วยพัฒนาและสร้างโรงเรียนให้เจริญสืบมาได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พ่ายพ บุญผาคำ (2523-2531) รองศาสตราจารย์ผกา แสงสุวรรณ (2531-2534) ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านแรก และผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบันคือหม่อมหลวงอริบุญญ กฤดากร (2534-ปัจจุบัน)

อย่างไรก็ตาม ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดโรงเรียนนี้ (โรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2529) ท่านได้เขียนไว้ในหนังสือ 30 ปี สาธิตปทุมวัน ตอนหนึ่งว่า “การจัดโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างนั้นยากอย่างยิ่ง ต้องการครูที่เสียสละ เอาใจใส่ใน การงาน เพราะการสอนที่ดีนั้นมิใช่ว่ามีเพียงแต่สอนตามหลักสูตรไปวันหนึ่ง ๆ ต้องรู้จักนักเรียนและ อบรมแก้ไขแนะนำนักเรียนไปในทางดี” ท่านผู้บริหารโรงเรียนทุกยุคต่างนำคณะครูอาจารย์ทั้งหมด ของโรงเรียนทำงานด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อย่างเพียรพยายามและทุ่มเทดังกล่าว แล้วข้างต้น ผลงานเด่น ๆ จึงปรากฏออกมาให้เห็นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ประจักษ์พยาน เหล่านี้จะเห็นได้จากความสามารถของนักเรียนและศิษย์เก่าอันเป็นผลิตผลของโรงเรียนโดยตรง

เมื่อนักเรียนสาธิตปทุมวันไปแข่งขันตอบปัญหาหรือประกวดผลงาน โครงการต่าง ๆ วิชา มักจะกวาดรางวัลดีเด่นกลับมาเสมอ เป็นต้นว่า ทางด้านวิชาศิลปะ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ยุวกาชาด ตัวอย่างเช่น เมื่อปีการศึกษา 2514 โครงการงาน วิทยาศาสตร์เรื่อง “น้ำเสียในประเทศไทย” ได้รับรางวัลที่ 1 ของชุมนุมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย คณะนักเรียนผู้จัดทำโครงการและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการได้รับทุนไปแสดงผลงาน และท่องเที่ยวในประเทศสวีเดน ผลงานทางด้านศิลปะของนักเรียนได้รับรางวัลมากมายทั้งในประเทศและ

ต่างประเทศ ระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2502-2522 (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2523 ; สาริตราลิก 2515) ปี 2525 ได้รับโล่รางวัลที่ได้รับรางวัลมากที่สุดระดับมัธยมศึกษาในการประกวดภาพวาดปีคนพิการสากล จัดโดยสโมสรคุณหมี่ แดนเนรมิต นักกีฬาว่ายน้ำได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนทีมชาติเข้าแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศเสมอมา นักเทนนิสของโรงเรียนเคยเป็นตัวแทนเยาวชนของชาติในเขตเอเชียไปแข่งขันเทนนิสระดับโลก ทางด้านความประพฤตินักเรียนตัวอย่างในโครงการของโรงเรียนเคยได้รับรางวัลจากพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในวันวิสาขบูชา 2529 (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2529 : 30, 58) และปีอื่น ๆ ต่อมา รางวัลชนะเลิศการประกวดสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ ในวันวิสาขบูชา พ.ศ. 2529 กรุงเทพฯ รางวัลชนะเลิศการประกวดขับร้องเพลงไทยเดิมทั้งประเภทประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พ.ศ. 2522 รางวัลที่ 1 ในการแข่งขันตอบปัญหาทางสาธารณสุข งานจุฬาริชาการ 30 รางวัล ชนะเลิศเยาวชนดีเด่น ทางด้านการแข่งขันประกวดเดี่ยวจะเข้ จัดโดย มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ ประจำปี 2536 และรางวัลชนะเลิศการสอบแข่งขันคณิตศาสตร์ ประจำปี 2537 ระดับมัธยมต้น จัดโดยสมาคมคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ยังเคยปรากฏว่านักเรียนสาธิตปทุมวัน ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สอบได้คะแนนยอดเยี่ยมติดอันดับ 1 ใน 50 คนแรกของประเทศ (สมัยที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการสอบรวมพร้อมกัน) เป็นประจำ ผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นที่น่ายินดีเสมอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ นักเรียนสาธิตปทุมวันสอบได้อันดับที่ดีในคณะวิชาที่เป็นยอดนิยม ส่วนการสอบชิงทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ นักเรียนของโรงเรียนสามารถกระทำได้เป็นผลสำเร็จดีอย่างน่าชื่นชมตลอดมา

ทางด้านครู อาจารย์ของโรงเรียนแห่งนี้มักมีโอกาสดำเนินการได้รับคัดเลือกเป็นวิทยากรไปให้การอบรมครู และข้าราชการในที่ต่าง ๆ อาทิ เช่น อาจารย์ในแผนกวิทยาศาสตร์ทั้งสาขาฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ ได้รับคัดเลือกไปช่วยพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ตามสาขาวิชาดังกล่าว และเป็นวิทยากรให้การอบรมครูวิทยาศาสตร์ทั่วประเทศ ในระยะที่มีการปฏิรูปหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งจัดโดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) อาจารย์แผนกวิชาภาษาไทยเคยได้รับเลือกเป็นครูภาษาไทยดีเด่น ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ ปี 2529 และได้รับเกียรติบัตรครูภาษาไทยดีเด่น ปี 2532 อาจารย์สอนภาษาอังกฤษได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรในการอบรมครูในที่ต่าง ๆ อาจารย์แผนกวัดผลได้รับเชิญเป็นวิทยากรให้การอบรมข้าราชการ ซึ่งจัดโดยสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ก.พ. บัณฑิตที่ดินและหน่วยงานอื่น ๆ นอกจากนี้อาจารย์อีกหลายท่านมีโอกาสดำเนินการบรรยายให้แก่นิสิต และนิสิตบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

ส่วนศิษย์เก่าของโรงเรียนมักแสดงความภาคภูมิใจ ที่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนและฝึกฝน

ประสบการณ์ไปจากโรงเรียนสาธิตปทุมวัน เช่น ศิษย์เก่าท่านหนึ่งได้เขียนแสดงความรู้สึกเรื่อง “แรงดลใจในการก่อตั้งสมาคมศิษย์เก่าสาธิตปทุมวัน” ในหนังสือ 25 ปี สาธิตปทุมวัน ดังมีความตอนหนึ่งว่า “โรงเรียนเรานี้ก็เหมือนโรงเรียนมัธยมอื่น ๆ จะดีพิเศษกว่าโรงเรียนอื่นก็ตรงที่มีวิธีการสอนให้รู้จักการกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกที่ควรกับสอนให้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง... เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของตนที่จะวางตนในสังคมยิ่งขึ้น...” (สมคิด ทรัพย์บุญรอด 2523 : 148) ขณะนี้มีบรรดาศิษย์เก่าของโรงเรียนจบการศึกษาออกไปแล้วจำนวนมากมานับหมื่นคน มีจำนวน ไม่น้อยทีเดียวที่ต่างประสบความสำเร็จในชีวิต มีตำแหน่งหน้าที่และการงานที่ดีในวงวิชาชีพสาขาต่าง ๆ

ทางโรงเรียนสาธิตปทุมวัน ได้ริเริ่มกระทำสิ่งใหม่ ๆ ไว้หลายอย่างนอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สิ่งเหล่านั้นจัดได้ว่าเป็นวัตรกรรมการศึกษาในประเทศไทย เช่น มีการจัดแสดงนิทรรศการทางวิชาการเป็นแห่งแรกและจัดต่อเนื่องมาโดยตลอด การจัดให้มีการพัฒนาครู อาจารย์ ในโรงเรียนด้วย วิธีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นประจำทุก ๆ ปี ก่อนเริ่มต้นปีการศึกษาใหม่ การจัดทำทัศนศึกษาให้นักเรียนเพื่อออกไปสัมผัสแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน ทั้งใกล้และห่างไกล โรงเรียน โครงการอาหารกลางวัน การจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนและประธานชุมนุม ต่าง ๆ การจัดทำหลักสูตรและเปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์ (พ.ศ. 2524) เปิดสอนพื้นฐานวิชาอาชีพสาขาภาษาญี่ปุ่น ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (พ.ศ. 2537) และจะเปิดสอนวิชาภาษาจีนเพิ่มเติมในปีการศึกษา 2538 โครงการใหม่ ๆ ยังมีอีกมากมายและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง

ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ท่านผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลทั่วไป จึงต่างให้ความศรัทธาเชื่อถือและมั่นใจในกิจการของโรงเรียนสาธิต ปทุมวัน ตลอดมา ทางคณะกรรมการส่งเสริมกิจการโรงเรียน ท่านผู้ปกครองนักเรียนและสมาคมศิษย์เก่าสาธิตปทุมวัน ได้มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนทางด้านอุปกรณ์การศึกษาสวัสดิการ การพัฒนาครู อาจารย์และอาคารสถานที่เป็นอย่างดียิ่งนับเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเสริมกิจการโรงเรียนให้เจริญรุดหน้าอย่างราบรื่น

ผลจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนทำให้มีโอกาสได้รับการพิจารณารับพระราชทานรางวัล ในการจัดการศึกษาดี ประจำปี 14 ครั้ง จากทั้งหมด 21 ครั้ง ในระหว่างปี พ.ศ. 2507 ถึง 2527 และได้รับพระราชทานโล่รางวัลในการจัดการศึกษาดีติดต่อกัน 3 ปี รวม 2 ครั้ง (ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2518, 2519 และ 2520 ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2521, 2522 และ 2523) ดังปรากฏในข้อเขียนของศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ประดิษฐ์ เชื้อวสกุล เรื่อง “โรงเรียนสาธิตแบบฉบับ” ในหนังสือ 30 ปี สาธิตปทุมวัน ล่าสุดได้รับพระราชทานโล่รางวัลในการจัดการศึกษาดีติดต่อกัน 2 ปี อีกครั้งหนึ่ง (พ.ศ. 2525 และ 2526)

ท่านอธิบดีปลัดกระทรวงศึกษาธิการและอธิบดีอธิบดีกรมการฝึกหัดครู อาจารย์บุญถิ่น อัตถากร กล่าวยืนยันดังนี้ “ข้าพเจ้าแน่ใจว่า สาธิตปทุมวัน จะรักษาคุณความดีไว้ตลอดไป และไม่หยุดยั้งที่จะพัฒนาตัวเองให้เจริญก้าวหน้า ช่วยวางรากฐานกำลังคนที่สูงด้วยคุณภาพ ทั้งในด้านความรู้และความดีงามให้แก่ สังคมและประเทศชาติสืบต่อไป” (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2527)

อนาคต

คำว่า “อนาคต” ดูจะเป็นสิ่งที่ท้าทายให้มนุษย์ใคร่ครวญหวนหาอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าอนาคตจะเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ไม่มีใครอาจที่จะทำนายได้อย่างถูกต้องแน่นอนเพราะอนาคตอาจเป็นสิ่งที่อาจเป็นไปได้ สิ่งที่จะจริงจะเป็นไปได้ สิ่งที่คุณเหมือนว่าจะเป็นไปได้ หรืออาจเป็นสิ่งที่น่าจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ดี อย่างหนึ่ง แต่เราก็อาจที่จะสร้างมันให้เกิดขึ้นหรือภาพแห่งอนาคตได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน (นาตยา ปิลันธนาพันธ์ 2526) อดีตและปัจจุบันของโรงเรียนสาธิตปทุมวัน อาจจะเป็นรากฐานแสดงแนวโน้มของเส้นทางสู่อนาคตได้มากนักน้อยเพียงใดนั้นดูเหมือนว่าจะเป็สิ่งที่น่าติดตามถามถึงไม่น้อยเลยมิใช่หรือ โดยเฉพาะในยุคที่โลกของเรากำลังเจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วจนเรียกขานว่ายุคโลกาภิวัตน์ โรงเรียนสาธิตปทุมวันน่าจะก้าวเดินไปทางไหน อย่างไร ยังไม่มีท่านใดจะให้คำตอบได้อย่างแน่ชัด

ดังที่ผู้รู้ทางด้านสาขาวิชาอนาคตศาสตร์กล่าวไว้ว่า วิธีวาดภาพแห่งอนาคตนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน แต่ในที่นี้ผู้เขียนเลือกใช้วิธีการสุ่มศึกษานานาทัศนะจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียนศิษย์เก่า

แบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 30 ฉบับ ได้รับคืนมา 14 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 46.67 ในจำนวนนี้เป็นครู อาจารย์ จำนวน 10 คน ผู้ปกครองและศิษย์เก่าจำนวนรวมกัน 4 คน อัตราที่ส่งคืนกลับมาดูค่อนข้างน้อยแต่ก็ให้แนวคิดที่สะท้อนออกมาเป็นภาพรวมสนองตอบคำถามง่าย ๆ เพียง 2 ข้อ ที่ถามความคิดเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับความคาดหวังกับโรงเรียนสาธิตปทุมวัน ในอีก 5-10 ปีข้างหน้าว่าจะเป็นอย่างไร และข้อคิดเห็นกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ สำคัญโดยสรุปที่หลายฝ่ายคาดหวังไว้นั้นมี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านวิชาการ ด้านการปกครองนักเรียน และด้านอาคารสถานที่

1. ด้านการบริหารงาน เป็นที่คาดหวังกันว่าระบบการบริหารงานน่าจะคล่องตัวมากขึ้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการพัฒนางานและกระจายอำนาจกระจายงานให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น มีการกำหนดแผนงานเชิงปฏิบัติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมที่จะรับมือกับเทคโนโลยีทางสารสนเทศ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายระบบข้อมูลในโรงเรียนให้เป็นระบบเดียวกันอีกทั้งเชื่อมโยงระบบสารสนเทศกับแหล่งภายนอกโรงเรียนด้วยเพื่อการติดต่อแลก-

เปลี่ยนสารนิเทศกับแหล่งต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศได้อย่างกว้างขวาง สะดวก และรวดเร็ว
ยิ่งขึ้น

2. ด้านวิชาการ ทุกฝ่ายต่างมุ่งหวังให้เน้นเรื่องคุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ ถ้าสามารถลดจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนลงมาให้เหลือประมาณ 35-45 คน จะช่วยลดปัญหาอื่น ๆ ได้มาก ในขณะเดียวกันครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ควรนำนวัตกรรมการสอนที่มีคุณภาพ มาช่วยผ่อนแรงครู เช่น ระบบการค้นหาข้อมูล ข่าวสาร หรือสารนิเทศผ่านระบบเครือข่ายข้อมูล ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากระบบโทรคมนาคมที่ให้สารนิเทศทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมไทยคม จัดหาสื่อการสอนที่ทันสมัยมาใช้อย่างพอเพียง ครูควรจะมีชั่วโมงสอนลดลงเหลือประมาณ 12 คาบต่อสัปดาห์ เพื่อให้มีเวลาได้ทำงานค้นคว้าวิจัยโดยถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครูสาคิตทุกคน หรือเปิดโอกาสให้ลาพักได้คนละ 1 ภาคเรียนเพื่อทำผลงานทางวิชาการโดยหยุดพักสลับกัน ควรหาทางส่งเสริมให้ศิษย์เก่าเข้ามามีบทบาท ช่วยในการพัฒนาการเรียนการสอนทุกสาขาวิชา พัฒนาศักยภาพนักเรียนทั้งในด้านวิชาการและกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งขยายโอกาสในการสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่นักเรียนทั้งกิจกรรม ในประเทศและต่างประเทศ เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการเพื่อชักจูงใจให้นักเรียนที่มีความสามารถดีเข้าเรียนต่อระดับชั้นมัธยมปลาย ที่โรงเรียนให้มากที่สุด

3. ด้านการปกครองนักเรียน มีความคาดหวังให้มุ่งเน้นที่ความประพฤติ ด้านจริยธรรม ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบความมีสัมมาคารวะอันดีงามให้ รู้จักเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รู้จักการแสดงออกที่ดี อะไรควรไม่ควร ให้มีความขยันหมั่นเพียร และมีมารยาทอันงดงามตลอดจนควรมีการแก้ไข กฎ ระเบียบของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพ สังคมในปัจจุบัน และครูทุกคนควรต้องช่วยกันดูแลวดขันอย่างจริงจังและสม่ำเสมอโดยต่อเนื่อง

4. ด้านอาคารสถานที่ ผู้ที่เกี่ยวข้องคาดหวังว่าน่าจะพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมทาง ด้านอาคารสถานที่ซึ่งคาดว่าจะเกิดปัญหาเรื่องสถานที่เนื่องด้วยสถานที่ปัจจุบันไม่ใช่ สถานที่ของทางโรงเรียนโดยแท้จริง จึงน่าจะมีการคิดเตรียมการพิจารณาวางแผนเรื่องนี้ไว้ด้วย

ข้อสรุปจากนันททัศนะที่คาดหวังต่อโรงเรียนสาธิตปทุมวันยังคงมุ่งหมายให้โรงเรียนนี้ ดำรงความเป็นผู้นำทั้งทางด้านวิชาการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เป็นประสบการณ์ความรู้แก่ ผู้เรียน ส่วนผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของทางโรงเรียนควรจะเพียบพร้อมไปด้วยทั้งความรู้ เป็นผู้ที่ มีคุณภาพ และมีความประพฤติอันดีงาม

ในทัศนะส่วนตัวของผู้เขียนเองนั้นมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ระบบการเรียนการสอนควรจะ เน้นย้ำที่ตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อฝึกให้บังเกิดผลอย่างจริงจัง 3 ประการได้แก่

1. เรียนรู้วิธีการที่จะเรียน รู้จักค้นคว้า รักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยวิธีต่างๆ เพราะเมื่อศึกษาจบไปแล้วไม่มีใครคนใดที่จะตามไปสอนนักเรียนได้อีก

2. เรียนรู้ที่จะอยู่รอดได้ในสังคมโดยไม่ขัดต่อศีลธรรมและกฎหมายของบ้านเมือง
ผลจากการมีอุปนิสัยในข้อที่ 1 จะเป็นคุณสมบัติที่ติดตัวนักเรียนและช่วยให้เรียน
รู้ได้ด้วยตนเองตลอดไป
3. เรียนรู้ว่าจะวางแผนได้อย่างไร การฝึกฝนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจ
กรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมชุมนุม การทำงานโครงการ จะมีส่วนช่วยพัฒนาทั้ง
บุคลิกภาพส่วนบุคคล พัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม ตลอดจนรู้จักการวางแผน
กำหนดขั้นตอนในการทำงาน ให้บังเกิดผลดีอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบบริหารซึ่งมีบทบาทอันสำคัญที่จะเป็นทั้งส่วนนำและสนับสนุนงานทุกด้านใน
โรงเรียน ตลอดจนการประสานงานกับชุมชนภายนอก ได้แก่ ท่านผู้ปกครอง และศิษย์เก่าก็น่าจะ
ได้มีการพิจารณาพัฒนาระบบการทำงานทุกระดับให้ทันสมัยเป็นระบบมากยิ่งขึ้นทั้งในระยะใกล้
และระยะไกล การวางแผนงานยังคงมีความจำเป็นที่ต้องสอดคล้องกับหน่วยเหนือ เช่น คณะวิชาและ
มหาวิทยาลัย และการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียนสาธิต การสนใจนวัตกรรมเชิงการ
บริหารงานสำหรับยุคโลกาภิวัตน์ อาจจำเป็นมากขึ้นต่อการพัฒนาระบบงาน เช่น การวางแผนเชิง
ยุทธศาสตร์ (Strategic planning) การรีเอนจิเนียริง (Reengineering) เป็นต้น

ในท้ายที่สุดสิ่งที่ทุก ๆ ฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม
ต่างปรารถนาที่จะเห็นโรงเรียนสาธิตปทุมวัน มีการพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไปเสมอในทุก ๆ ด้าน เมื่อ
ยังมีอายุมากขึ้นก็ควรจะต้องยิ่งพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ ในกาลข้างหน้าเพื่อที่จะได้เป็นสมบัติอันล้ำค่า
ของสังคม สร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและบ้านเมืองสืบไปตราบนานเท่านาน (40 ปี สาธิตปทุมวัน
2537 : 9, 22, 33 และ 41)

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

ชุมนุมวิทยาศาสตร์ (2515). “บทคัดย่อโครงการงานวิทยาศาสตร์ เรื่องน้ำเสีย” ในหนังสือ

สาธิตรำลึก 2515. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์.

นาตยา ปิณฑนานนท์. (2526). อนาคตศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

สาธิตปทุมวันรุ่นที่ 25. (2523). SATIT-1980 PATUMWAN กรุงเทพฯ: ฮอลลิวูดการพิมพ์.

40 ปี สาธิตปทุมวัน. (2527). (ไม่ระบุแหล่งที่พิมพ์),

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. (2523). 25 ปี สาธิตปทุมวัน. กรุงเทพฯ:
สุวิชาญการพิมพ์

. (2527). 30 ปี สาธิตปทุมวัน. กรุงเทพฯ:

สุวิชาญการพิมพ์

. (2529). สาริตปทุมวัน. กรุงเทพฯ:

สวิชาญการพิมพ์

โรงเรียนสาริต มศว ปทุมวัน. (2532). ที่ระลึกสำหรับผู้ช่วยศาสตราจารย์. (อัดสำเนา),

อุทัย บุญประเสริฐ. (2532). การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

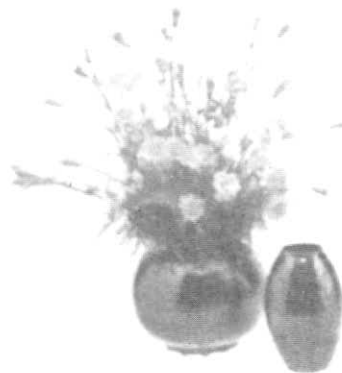
แผ่นพับ

โรงเรียนสาริต มศว. ปทุมวัน. (2537). 40 ปี สาริตปทุมวัน.

โรงเรียนสาริต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. (2528). โรงเรียนสาริต มศว. ปทุมวัน.

โรงเรียนสาริต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. (2531). สุจิตร์พิธิเปิดอาคารใหม่ สี่ชั้น.

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อภินันทนาการจาก

บริษัท อภิวณณ์อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ จำกัด

101/2 พระราม 2 แสมดำ บางขุนเทียน กรุงเทพฯ โทร. 4521739-40

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วยความปรารถนาดี

จาก

คุณละม้ายมาศ ศรทัตต์

ชีวประวัติของ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นบุตรเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (หม่อมราชวงศ์ เปีย มาลากุล) อดีตเสนาบดีกระทรวงธรรมการและท่านผู้หญิงเสงี่ยม พระเสด็จสุเรนทราธิบดี เกิด เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2446 ณ บ้านถนนอัษฎางค์ กรุงเทพมหานคร สมรสกับนางสาวดุขฎิ ไกรฤกษ์ (ปัจจุบันคือ ท่านผู้หญิงดุขฎิมาลา มาลากุล ณ อยุธยา) บุตรีเจ้าพระยามหิธร และท่าน ผู้หญิงกลีบ มหิธร เมื่อ พ.ศ. 2474 ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีพี่น้องรวมทั้งสิ้น 10 คน คือ

1. หม่อมหลวง (หญิง) ปก มาลากุล
2. หม่อมหลวง (หญิง) ป้อง มาลากุล
3. หม่อมหลวง (หญิง) ปอง มาลากุล
4. หม่อมหลวง (ชาย) ปิ่น มาลากุล
5. หม่อมหลวง (หญิง) เปนศรี มาลากุล
6. หม่อมหลวง (หญิง) เปี่ยมสิน มาลากุล
7. หม่อมหลวง (ชาย) ปนศักดิ์ มาลากุล
8. หม่อมหลวง (หญิง) ปานตา มาลากุล
9. หม่อมหลวง (ชาย) ประวัติ มาลากุล (ต่างมารดา)
10. หม่อมหลวง (หญิง) นกน้อย มาลากุล (ต่างมารดา)

การศึกษา

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เริ่มการศึกษาที่บ้าน เมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ โดยมีครูมาสอน คือ พระยาอนุศาสน์พณิชยการ (แฉล้ม คุปตาลักข) (2541) พระยาพณิชยศาสตร์วิธาน (อุ๋ม พัฒนแพทย์) (2452) และหลวงไวทยเศรษฐ์ (หม่อมหลวงเชื้อ อิศรางกูร) (2453) จนอายุได้ 7 ปี จึงได้เข้าศึกษาในโรงเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (ตั้งแต่ยังเป็นโรงเรียนวัดราชบูรณะ) โดยเข้าเรียนในชั้นประถมพิเศษ เมื่อถึงปลายปีสามารถสอบไล่ได้ และเลื่อนไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 ท่านเรียนอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2457 ขณะที่มีอายุได้ 10 ปี

พ.ศ. 2457 บิดาได้นำเข้าถวายตัวต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ปัจจุบันคือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย) โดยเรียนซ้ำชั้นมัธยมปีที่ 3 อีก 1 ปี ผลการเรียนที่นี้ปรากฏว่ามีความสนใจในวิชาเลขคณิต และวิชาภาษาอังกฤษมาก โดยเฉพาะวิชาเลขคณิต สอบได้ 100 เปอร์เซนต์เสมอ และได้รับรางวัลอยู่เป็นประจำ ในด้านกีฬาที่มีความสนใจ ได้เป็นนักฟุตบอลในการแข่งขันระหว่างชั้น

พ.ศ. 2458 ขณะที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ 4 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดระบบนักเรียนมหาดเล็กรับใช้ขึ้น และ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้รุ่นแรก ได้รับเงินเดือน เดือนละ 20 บาท (เมื่อ พ.ศ. 2459) จึงต้องไปปฏิบัติงานมหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง ไม่ได้เรียนที่โรงเรียนอีก แต่ปลายปีนั้นยังคงมาสอบไล่และสามารถสอบผ่านชั้นมัธยมปีที่ 5 เลื่อนไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 นับตั้งแต่นั้นท่านไม่ได้มาเรียนหรือมาสอบที่โรงเรียนอีกเลย จึงเป็นการจบการศึกษาในโรงเรียนในประเทศไทย แต่เพียงเท่านั้น อย่างไรก็ตามท่านก็ได้ศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเองเรื่อยมา ตลอดเวลาที่เป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้อยู่ประมาณ 6 ปีเศษ นอกจากนั้นยังได้เป็นนักเรียนเสือป่าตลอดมาอีกด้วย

พ.ศ. 2464 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ได้รับทุนของกระทรวงธรรมการ เดินทางไปศึกษาวิชาโบราณคดีตะวันตก (สันสกฤต) ณ ประเทศอังกฤษ ตอนแรกได้ไปอยู่กับครอบครัวของ Mr. Marshall ที่เมือง Brighton เพื่อฝึกฝนด้านภาษาและประเพณีเป็นเวลาประมาณปีเศษ ต่อจากนั้นจึงได้เข้าศึกษา ณ School of Oriental Studies มหาวิทยาลัยลอนดอน และได้เริ่มเรียนภาษาสันสกฤตเป็นครั้งแรกที่นี่

พ.ศ. 2467 เมื่อสอบไล่ได้ชั้นปีที่ 1 ที่มหาวิทยาลัยลอนดอนแล้ว ท่านได้สอบเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และศึกษาอยู่เป็นเวลา 4 ปี โดยเลือกภาษาสันสกฤตเป็นวิชาเอก ภาษาบาลีเป็นวิชาโท ได้รับปริญญาตรี เกียรตินิยมทางภาษาสันสกฤต (B.A. Honours) เมื่อ พ.ศ. 2471 และในระหว่างที่เป็นนักศึกษาเคยเข้าแข่งขันกีฬา คือ เทนนิส ฟุตบอล และฮอกกี้

พ.ศ. 2472 ขณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ศึกษาต่อทางวิชาครูที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดเพิ่มอีก 1 ปี แต่ในปลายปีนั้น หลังจากผ่านการสอบสอนและสอบข้อเขียนบางวิชา ท่านเกิดล้มป่วยลงเนื่องจากตรากตรำมาก เพราะการไปฝึกสอนนั้นต้องออกจากที่พักแต่เช้าตรู่เพื่อขึ้นรถและต้องเดินต่อไปอีกไกล ระยะที่ต้องไปฝึกสอนนั้นเป็นฤดูหนาว ด้วยอากาศหนาวจัดทำให้ร่างกายทนไม่ไหว จึงต้องเดินทางไปรักษาตัวที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นเวลาประมาณปีครึ่ง ในระหว่างนั้นได้ศึกษาภาษาเยอรมันบ้าง

พ.ศ. 2474 ในระหว่างที่พักรักษาตัวอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์นี้เอง มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดได้พิจารณามอบปริญญาโททางอักษรศาสตร์ (M.A.) ให้ และเมื่อได้รับปริญญาโทแล้วก็เดินทางกลับประเทศไทยในปีนั้น

ระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ขณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้มีกิจกรรมที่สำคัญ ๆ คือ

1. ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการของสมาคมศิษย์ไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (สมาคมคนไทยในอังกฤษ) หลายสมัย

2. ได้รับเลือกให้เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “สามัคคีสาร” ของสมาคมศิษย์ไทย 1 สมัย ระหว่างปี พ.ศ. 2469-2470

3. ได้รับเลือกจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดให้เป็นผู้แทนไทย เข้าร่วมประชุมสมาคมสันนิบาตนานาชาติของมหาวิทยาลัย เรื่อง International Understanding ในปี พ.ศ. 2467

4. ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนไทยเข้าร่วมเรื่อง Adult Education ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ในปี พ.ศ. 2472

5. พ.ศ. 2474 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก่อนเดินทางกลับประเทศไทย รัฐบาลไทยได้ส่งให้ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ Temporary Colaborator ของสันนิบาตชาติ (League of Nations) ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน

เมื่อกลับประเทศไทยแล้ว พ.ศ. 2498-2499 ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (รุ่นแรก) นับเป็นการศึกษาพิเศษหลังจากจบการศึกษาจากต่างประเทศ

นอกจากจะมีความรู้ในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแล้ว ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ยังมีความรู้ที่น่ายกย่องอย่างยิ่งในทางวิชาคณิตศาสตร์ คือ ท่านเป็นนักคณิตศาสตร์ระดับโลกที่ชาวไทยไม่ค่อยทราบเท่าใดนัก ถึงแม้ท่านจะไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาทางด้านนี้โดยตรง ท่านชอบวิชาเลขคณิตมาตั้งแต่เยาว์วัย สอบได้คะแนนเต็มเสมอ ท่านมีความรู้ลึกกว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ เย้ายวน ชวนใจ และเป็นความหรรษาในชีวิต การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้เป็นความสนุกสนานในชีวิตของท่าน

ปัญหาทางคณิตศาสตร์ปัญหาแรกของท่านเกิดขึ้นเมื่อสมัยที่ท่านยังเป็นเด็กเล็กจำความไม่ได้ มารดาของท่านได้เล่าให้ฟังภายหลังว่า คราวหนึ่งมารดาได้ใช้ท่านไปหยิบพลูจิบแล้วประมาณ 50-60 จิบ มาจำนวนหนึ่ง ซึ่งตอนนั้นท่านยังนับจำนวนไม่เป็นแต่ท่านได้ใช้มือทั้งสองข้างจับพลูข้างละจีบออกมาวางแยกเป็น 2 กอง อย่างช้า ๆ ทีละจีบ ๆ พร้อมกัน จนในที่สุดก็สามารถแบ่งพลูออกเป็นสองกองเท่า ๆ กันได้สำเร็จ สามารถแบ่งครึ่งพลูจิบได้

ปัญหาคณิตศาสตร์ที่เป็นแรงผลักดันส่วนหนึ่งที่ทำให้ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เกิดความสนใจในการค้นคว้าทางคณิตศาสตร์ คือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ท่านไปค้นคว้าวันที่พระนครรวมหาราชทรงชนช้างกับพระมหาอุปราชานั้นเป็นวันอะไร (อาทิตย์-เสาร์) ตอนนั้นท่านอายุได้ 16 ปีเท่านั้น ท่านพยายามหาคำตอบอยู่หลายวันก็ไม่สำเร็จ จึงเข้าไปกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตรัสว่า “ฉันรู้แล้วว่าวันนั้นเป็นวันอะไร” เท่ากับว่าทรงทดลองปัญญาหรือทรงแกล้งใช้เล่น ๆ นั่นเอง จนกระทั่งท่านได้ไปศึกษาต่างประเทศ คราวหนึ่งได้พบโจทย์เลขว่าวันที่เท่านั้น เดือนนี้ ปีนั้น จะเป็นวันอะไร ท่านได้คำนวณไปตามหลักเกณฑ์และได้คำตอบไม่ยากนัก จึงลองคิดทำเป็นสูตรสำเร็จรูป วันหนึ่งในราว พ.ศ. 2470 เมื่อรับประทานอาหารเช้าที่บ้านพักในมหาวิทยาลัยออกชฟอร์ตราว ๆ 4 ทุ่มก็เริ่มคิดจนรุ่งสว่างก็สำเร็จเป็นปฏิทินล้านปี และต่อมาท่านยังได้คิดค้นทำแผนผังเลื่อน (Slide rules) หาวันเดือนปีสำหรับผู้ไม่ต้องการคิดเลข และสร้างถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ. 2514 ด้วย

การทำงาน

เมื่อ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล สำเร็จการศึกษา เดินทางกลับประเทศไทยแล้ว ได้ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษามาโดยตลอด นอกจากจะเป็นกำลังสำคัญในด้านการศึกษาของประเทศไทยแล้ว ยังมีบทบาทในด้านการศึกษาระหว่างชาติอีกด้วย

พ.ศ. 2474 เข้ารับราชการในกรมวิชาการ¹ (ขณะนั้นใช้ชื่อว่ากรมวิชาการ) กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งอาจารย์ประจำกรมวิชาการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจแบบเรียน ตามเสด็จเสนาบดีกระทรวงฯ ไปตรวจโรงเรียนตามหัวเมืองต่าง ๆ และงานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น สอนภาษาไทยให้แก่สวามีสัตยานันท์บุรี เมื่อครั้งที่มาประเทศไทย ฯลฯ และในปลายปีนั้นได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก

พ.ศ. 2475 ย้ายไปเป็นอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์สอนวิชาภาษาอังกฤษในคณะวิทยาศาสตร์ และสอนวิชาภาษาไทยในคณะรัฐศาสตร์

พ.ศ. 2477 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝึกหัดครูมัธยมคณะอักษรศาสตร์² (คือคณะครุศาสตร์ในปัจจุบัน) พร้อมกันนี้ได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมหอวัง (ซึ่งตั้งเมื่อ พ.ศ. 2473) เป็นโรงเรียนสาธิตของแผนกฝึกหัดครูมัธยมและเป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรกในประเทศไทยด้วย งานสำคัญในตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝึกหัดครูมัธยมคณะอักษรศาสตร์ คือ ได้เริ่มจัดให้มีการฝึกสอนและฝึกงานตามโรงเรียนต่าง ๆ ตลอดหนึ่งภาคเรียน (ภาคกลาง) ขึ้น ส่วนงานสำคัญในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมหอวังคือได้จัดให้มีวิชาหัตถกรรมขึ้นเป็นครั้งแรก โดยจัดตั้งโรงงานหัตถกรรมขึ้นในโรงเรียน

พ.ศ. 2480 ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย³ ท่านได้เริ่มงานขึ้นนี้ด้วยตนเองทุกอย่าง เช่น การออกแบบแปลน ควบคุมการก่อสร้างอาคารเรียน เป็นต้น และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรกของโรงเรียนนี้ ตลอดระยะ 5 ปีแรกที่เปิดดำเนินการสอน งานสำคัญที่นี้คือได้วางระเบียบสหศึกษาขึ้น และคิดแบบตารางสอนถาวรขึ้นใช้เป็นครั้งแรก ซึ่งได้ใช้กันต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน ในปีต่อ ๆ มาฯ พณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุลยังได้ดำเนินการจัดให้มีสาขาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ คือ เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ ฉะเชิงเทรา อุดรธานี อุบลราชธานี นครราชสีมา และราชบุรี นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้เตรียมจัดตั้งมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคขึ้นที่ เชียงใหม่ สงขลา และอุบลราชธานี แต่บังเอิญเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นเสียก่อน โครงการจึงต้องระงับไป

¹ กรมวิชาการในครั้งนั้นคือกรมอาชีวศึกษา ที่มีส่วนฝ่ายวิชาการของกรมสามัญศึกษารวมอยู่ด้วย ยังมีได้มีหน้าที่เหมือนกรมวิชาการในปัจจุบันบรรณธิการ

² เรียกกันทั่วไปว่า ป.ม. จุฬา.

³ เมื่อ พ.ศ. 2479 รัฐบาลได้เปลี่ยนแผนการศึกษาแห่งชาติให้ไปเข้าชั้นเตรียมอุดมตามสาย เช่น เตรียมธรรมศาสตร์ เตรียมแพทย์ เตรียมนายร้อย ก็เรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และโรงเรียนนายทหาร เป็นต้น สำหรับเตรียมอุดม เพื่อให้เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2485 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษา (เดิม) และอยู่ในตำแหน่งนี้ตลอดสมัยสงคราม (18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2485-10 กันยายน พ.ศ. 2489) งานสำคัญในระหว่างดำรงตำแหน่งนี้คือ

1. ผดุงฐานะครู ทั้งครูโรงเรียนประชาบาล และครูโรงเรียนรัฐบาล โดยการปรับอัตราเงินเดือนใหม่หมด แก่กฎหมายในครู ป.ป. เป็นขั้นตรีได้ ยกฐานะครูใหญ่เป็นชั้นเอกหลายคน เป็นชั้นโทนับร้อย

2. เริ่มวิธีสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ โดยการเพิ่มเงินอุดหนุนให้มากขึ้น

3. เริ่มปรับปรุงการสอนภาษาไทยในชั้นเตรียมประถม

4. เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นครบทุกจังหวัด

5. ซื้อที่ดินที่ถนนประสานมิตร เพื่อเตรียมตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูแบบมาตรฐานขึ้น

ในระหว่างนี้ ยังดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอยู่ด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2487 จึงพ้นจากตำแหน่งนี้มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาแต่เพียงตำแหน่งเดียว

พ.ศ. 2489 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และได้ดำรงตำแหน่งนี้เป็นเวลานานถึง 11 ปีเศษ (พ.ศ. 2489-2500) ซึ่งเป็นระยะที่ประเทศไทยได้ปรับปรุงการศึกษาอย่างมากที่สุด งานสำคัญในระหว่างนี้คือ

1. จัดตั้งแผนกฝึกหัดครูมัธยมขึ้นที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในปี 2490 ซึ่งต่อมาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน)

2. จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นที่ถนนประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2492 ซึ่งต่อมาโรงเรียนนี้ได้เลื่อนฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2496 (คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปัจจุบัน) และ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับมอบหมายให้รักษาการในตำแหน่งอธิการคนแรก ระหว่างปี 2497-2499

3. ร่างแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 ทั้งฉบับ

4. จัดตั้งกรมวิชาการขึ้นใน พ.ศ. 2495 และได้รับมอบหมายให้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีคนแรกของกรมนี้ในระยะ 2 ปีแรก

5. จัดตั้งโรงเรียนสาธิตปทุมวัน เมื่อ พ.ศ. 2496

6. จัดตั้งกรมการฝึกหัดครู เมื่อ พ.ศ. 2497 และรักษาการอธิบดีกรมการฝึกหัดครู

7. จัดตั้งโรงเรียนประถมสาธิต ประสานมิตร พ.ศ. 2498

8. จัดการสัมมนาครั้งแรกในประเทศไทย คือ เรื่องการศึกษาประชาบาล

หลังจากการปฏิบัติ พ.ศ. 2500 ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (จนถึงเดือน

กันยายน พ.ศ. 2501 กระทรวงวัฒนธรรมได้ยุบมารวมกับกระทรวงศึกษาธิการ) ท่านเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอยู่ 4 สมัย เป็นเวลา 11 ปีครึ่งคือ

สมัยที่ 1 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุด นายพจน์ สารสิน พ.ศ. 2500-2501

สมัยที่ 2 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุด พลโทถนอม กิตติขจร พ.ศ. 2501-2502

สมัยที่ 3 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุด จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2502-2506

สมัยที่ 4 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุด จอมพลถนอม กิตติขจร พ.ศ. 2506-2512

ในระบอบนี้งานสำคัญคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 ได้ดำเนินการเรื่องโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค แบ่งภาคการศึกษาเป็น 12 ภาค โครงการนี้มีผลสำคัญ 2 เรื่อง คือ

1. เกิดโรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งแรกขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา

2. เกิดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. 2508 ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย และเมื่อพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีใน พ.ศ. 2512 ก็ยังคงเป็นอธิการบดีจนถึง พ.ศ. 2514 จึงได้ลาออก งานสำคัญในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรคือ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตนครปฐม บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ และเปิดสอนวิชาซึ่งไม่ใช่ศิลปะเพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์

ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ในบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้คิดสร้างห้องสมุดเก็บเสียงขึ้น มีวัตถุประสงค์คือ รวบรวมเสียงต่าง ๆ ไว้เพื่อการค้นคว้าวิจัยและเพื่อเป็นอุปกรณ์การเรียน เสียงที่รวบรวมไว้ได้แก่ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท ประกาศต่าง ๆ เพลงนานาชาติ คำปราศรัยของบุคคลสำคัญ เรื่องราวสำคัญต่าง ๆ วิธีการรวบรวมใช้วิธีบันทึกเสียงแถบบันทึกเสียงเก็บรวบรวมไว้ที่ศูนย์ ที่คณะอักษรศาสตร์ เมื่อจะฟังเกี่ยวกับเรื่องราวใดก็หมุนฟังได้จากแท่นซึ่งมีเลขรหัส มีแท่นทั้งหมดรวม 50 แท่น ผู้ฟังสามารถกดปุ่มเรียกฟังเสียงที่ต้องการได้จากห้องฟังเสียง นอกจากนั้นยังสามารถถ่ายทอดมายังกรุงเทพฯ ได้อีกด้วย ปัจจุบันมีสถานีรับในกรุงเทพฯ 3 จุด คือ ที่ศูนย์ ไทคอมนาคม ถนนวิสุทธิกษัตริย์ และในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน อีก 2 จุด

ส่วนหนึ่งของห้องสมุดเก็บเสียง คือ ปฏิทินเสียงซึ่งเป็นผลมาจากปฏิทินล้านปีนั้น ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้วางแผนสร้างขึ้นจนสำเร็จได้ผลอย่างงาม วิธีการก็คือเมื่อต้องการจะทราบวันเดือนปี ก็กดปุ่มว่าปฏิทินเสียง ซึ่งจะมีเสียงออกมาอธิบายความเบื้องต้นว่าผู้ฟัง หรือผู้ต้องการทราบนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง จากนั้นจะมีเสียงขอให้คิดเลขในใจ (หลับตาคิดหรืออยู่ในที่มืด ฟังแต่เสียงก็คิดได้ ถ้าจะให้แม่นยำก็เอาเศษกระดาษมาคิดตามไป) เป็นขั้น ๆ จำนวน 10 ขั้น ขั้นสุดท้ายจะบอกได้ตามความประสงค์ของผู้ถาม โครงการปฏิทินเสียงนี้ได้ขยายออกเป็นคลื่นวิทยุ ด้วยความร่วมมือของศูนย์ไทคอมนาคมของกระทรวงมหาดไทย อนุญาตให้ใช้ช่อง 7

ติดต่อตรงมากรุงเทพฯ และมีโครงการจะติดต่อไปยังจังหวัดนครราชสีมา พอจะขยายไปนครราชสีมา
ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ก็ลาออกจากมหาวิทยาลัยศิลปากรเสียก่อนและยังไม่มีผู้ใด
กระทำต่อ

พ.ศ. 2510 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการจัดงานฉลองวันพระ-
บรมราชสมภพครบ 200 ปี ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พ.ศ. 2512 หลังจากพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ได้รับ
แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. 2515 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตั้งแต่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้เป็น
ราชบัณฑิต ดำรงตำแหน่งประธานสำนักศิลปกรรมราชบัณฑิตยสถาน โดยเป็นราชบัณฑิตรุ่นแรก
ประเภทวรรณศิลป์ สาขาวรรณคดีและภาษาศาสตร์

ในด้านการศึกษาระหว่างชาติ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีผลงานจำนวนมาก เช่น
กันคือ

เป็นประธานกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วย UNESCO

เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม UNESCO และการประชุมระหว่างชาติว่าด้วยการ
ศึกษาอื่น ๆ เช่นการสัมมนาเรื่อง Rural Adult Education การประชุม International Bureau of Edu-
cation ฯลฯ รวมทั้งสิ้น 47 ครั้ง ต้องเดินทางไปประเทศต่าง ๆ รวม 19 ประเทศ คือ อังกฤษ สวิต-
เซอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เลบานอน อินเดีย บราซิล อุรุกวัย สเปน ลาว ปากีสถาน ญี่ปุ่น เพอร์โตริโก
สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ แคนาดา อินโดนีเซีย และอิหร่าน

ในการประชุมนานาชาติเช่นนี้ มีหลายครั้งที่ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับเกียรติ
จากที่ประชุมให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ หรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการคณะต่าง ๆ เช่น

พ.ศ. 2492 ในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ 4 ของ UNESCO ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจตราสาร

พ.ศ. 2492 เป็นประธานการสัมมนา Rural Adult Education ที่ประเทศอินเดีย

พ.ศ. 2595 ในการประชุมสมัยสามัญครั้งที่ 7 ของ UNESCO ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญดังนี้คือ

เป็นรองประธานกรรมการโครงการ

ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหาร

ได้รับเลือกเป็นอนุกรรมการฝ่ายการเงิน

พ.ศ. 2497 เป็นรองประธานการประชุมการศึกษานานาชาติที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

พ.ศ. 2497 เป็นรองประธานการประชุมใหญ่ที่ประเทศอูรุกวัย

พ.ศ. 2505 เป็นรองประธานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น

พ.ศ. 2508 เป็นผู้ริเริ่มในการจัดตั้งองค์การ SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization) เนื่องจากการที่ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ร่วมการประชุมขององค์การ UNESCO มาหลายครั้ง ท่านเห็นว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร และมักไม่มีใครได้รับเลือกให้เป็นกรรมการบริหารขององค์การ ฉะนั้นท่านจึงได้เชิญรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งขณะนั้นมาประชุมอยู่ที่กรุงเทพฯ มาพบปะสนทนากันที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตกลงจะร่วมมือช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ นับเป็นจุดเริ่มต้นขององค์การ SEAMEO ท่านเป็นผู้จัดให้สำนักงานขององค์การนี้อยู่ในกรุงเทพฯ และให้เลขาธิการคนแรกเป็นคนไทย

ปัจจุบัน SEAMEO เป็นองค์การระหว่างรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการร่วมมือกันในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ประเทศที่ร่วมเป็นสมาชิก มีอินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา และไทย นอกจากนี้ยังมีสมาชิกสมทบ (Associate members) อีกคือ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และนิวซีแลนด์ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานคือ SEAMES (Southeast Asian Ministers of Education Secretariat) ซึ่งตั้งสำนักงานอยู่ที่อาคารดาราคาม ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ

การประพันธ์

เป็นที่ทราบกันดีว่า ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีผลงานด้านการประพันธ์เป็นอันมาก มีทั้งงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษา สารคดีท่องเที่ยว บทละคร และกวีนิพนธ์ ฯลฯ บุคคลสำคัญซึ่งทำให้ท่านได้รับยกย่องว่าเป็น “กวีรัตนโกสินทร์” คือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั่นเอง เจือ สตะเวทิน ได้กล่าวถึงหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ว่า

“ในปฐมวัยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นมหาดเล็กของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเล่าไว้ในหนังสือรวมกวีนิพนธ์ของท่านเล่มหนึ่งว่า เคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณทรงสอนวิชาแต่งโคลงสี่สุภาพให้ ฉะนั้นถ้าพูดอย่างธรรมดา ๆ ก็ว่าหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นศิษย์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ในทางกวีนิพนธ์นั่นเอง แต่อันที่จริงควรจะเรียกรวมได้ว่า เป็นศิษย์ทางแต่งหนังสือจะถูกต้องมากกว่า เพราะหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งหนังสือแทบทุกชนิด”

ระหว่างปี พ.ศ. 2458-2464 ขณะที่ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านได้รับการฝึกหัดอบรมทางการละครมากที่สุด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มักจะโปรดให้อ่านบทละครพระราชนิพนธ์หลายเรื่อง ทั้งละครรำ และละครพูด ละครเรื่องสำคัญ ๆ ที่เคยแสดง เช่น เรื่องโพงพาง และหัวใจนกรบ

เป็นต้น นอกจากนี้เคยได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าชุดละคร (ดัมบ์แควมโบ)⁴ หลายครั้ง ส่วนในด้านการหนังสือพิมพ์ และการแต่งบทร้อยกรองก็ได้รับการฝึกสอนในการแต่งโคลงสี่สุภาพจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยตรง และทรงแต่งตั้งให้อยู่ในคณะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “ดุสิตสมิต” ตลอดมา

ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้เริ่มเขียนหนังสือเมื่ออายุได้ประมาณ 14 ปี ผลงานที่เขียนคืองานด้านคำประพันธ์ และเมื่ออายุได้ 21 ปี ขณะที่กำลังศึกษา ณ ต่างประเทศได้เขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์ ส่วนเรื่องประเภทบทละครและเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานั้นเริ่มเขียนเมื่อประมาณ พ.ศ. 2477-2478

ในการแต่งหนังสือนั้น ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มักจะใช้นามจริง แต่ท่านก็มีนามแฝงด้วย นามแฝงที่พบมากที่สุด คือ ป.ม. ซึ่งย่อมาจาก ปิ่น มาลากุล นอกจากนั้นก็มีนามแฝงที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ ประติสमित

นายเข้ม หมวกเจ้า เข้ม หมายถึง ปิ่น หมวก หมายถึง มาลา เจ้าแสดงว่า เป็นราชสกุล

ประเสริฐ หมายถึง ปิ่น หรือ ยอด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชนิพนธ์อินทวิเชียรฉันท์ บอกรายชื่อคณะบรรณาธิการของหนังสือดุสิตสมิต

ภารกิจในปัจจุบัน

ปัจจุบัน ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นข้าราชการบำนาญสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และรับภาระเป็นรองประธาน เป็นประธาน เป็นที่ปรึกษา เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งขององค์กรและส่วนราชการ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีได้รับค่าตอบแทนแต่ประการใด เช่น

1. เป็นรองประธานคณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์ประธาน มูลนิธินี้สืบเนื่องมาจากการฉลองครบรอบ 200 ปี วันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ซึ่ง ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นประธานคณะกรรมการฉลอง ท่านมีความเห็นว่าการเผยแพร่เกียรติคุณ

⁴ ดัมบ์แควมโบ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการฝึกซ้อมตัวละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์ได้ทรงพัฒนา Dumb Crambo ของอังกฤษมาเป็นละครปริศนาของไทย วิธีการเล่นคือ แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายละ 20-30 คน เรียกว่าฝ่าย ก และฝ่าย ข ก็ได้ ฝ่าย ก แสดงละครปริศนา คือเลือกภายิตหรือคำพังเพย ซึ่งตามปกติจะประกอบด้วยคำ 4 คำ มาแสดง 4 เรื่อง ให้มีความหมายถึง 4 คำนั้น ตามลำดับ โดยไม่บอกออกมาว่าอะไร เสร็จแล้วแสดง “รวมคำ” เป็นเรื่องที่ 5 ให้มีความหมายตรงกับภายิต หรือคำพังเพยนั้นจบแล้ว ฝ่าย ข ก็แสดงให้ฝ่าย ก ทายบ้าง ผู้ที่จะเป็นหัวหน้าชุดละครจะได้รับการแต่งตั้งล่วงหน้า 24 ชั่วโมง เพื่อจะได้มีเวลาไปคิดหาภายิตและเตรียมการต่าง ๆ

จะต้องกระทำสืบเนื่องเพื่อปวงชน และอนุชนรุ่นหลังได้ทราบ สมควรมีหน่วยงานรับช่วง จึงได้ริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยขึ้น และได้กราบบังคมทูลขอให้มูลนิธินี้อยู่ในพระราชูปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน กับขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นองค์ประธานกิจกรรมที่มูลนิธินี้ ที่สำคัญคือ

การจัดพิมพ์พระราชนิพนธ์เผยแพร่

การจัดสร้างอุทยานที่วัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นที่ตั้งของพระบรมราชานุสาวรีย์

จัดสร้างหมู่อาคารเรือนไทยเป็นพิพิธภัณฑ์และหอพระสมุด เพื่อให้ปวงชนชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เข้ามาชมและศึกษาหาความรู้ขึ้นที่ในบริเวณอุทยานมูลนิธิ ที่จังหวัดสมุทรสงคราม

จัดงานวันพระบรมราชานุสรณ์เป็นประจำทุกปี

จัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และยังมีโครงการที่จะกระทำอีกหลายสิบโครงการ

จัดทำวิจัยเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

2. เป็นรองประธานคณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เป็นองค์ประธาน มูลนิธินี้สืบเนื่องจากการจัดงานฉลองครบ 8 รอบ และ 100 ปี วันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่ง ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานฉลองฯ ครั้งนี้เสร็จงานแล้ว ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้บริจาคเงินส่วนตัวสองล้านบาท จัดตั้งมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เป็นองค์ประธาน ผลงานที่สำคัญของมูลนิธิคือ

จัดพิมพ์พระราชนิพนธ์แจกเผยแพร่

จัดฤดูกาลการแสดงละครพระราชนิพนธ์เผยแพร่

จัดโครงการทวีปัญญา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิบรรยายและอภิปรายและปาฐกถาธรรม ส่งเสริมให้สถานศึกษาต่าง ๆ จัดแสดงละครพระราชนิพนธ์

จัดทำสารานุกรมเผยแพร่

จัดทำหนังสือนามสกุลพระราชทานเผยแพร่

จัดทำวารสาร “วารสารฐานุสรณ์สาร” เผยแพร่

จัดห้องพิพิธภัณฑ์สมัย รัชกาลที่ 6

จัดห้องสมุดให้เป็นที่พักศึกษาและค้นคว้า

ให้ทุนวิจัยพระมหากษัตริย์เจ้า

จัดงานวันพระบรมราชานุสรณ์ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ

จัดรถห้องสมุดเคลื่อนที่ บริการตามโรงเรียนในส่วนกลาง

นอกจากนี้ มูลนิธิยังมีโครงการสำคัญที่จะปฏิบัติต่อไป คือ

โครงการพิพิธภัณฑ์พระราชกรณียกิจ จะจัดสร้างที่อาคารชั้น 3 ของหอวิชาฐานุสรณ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดสร้างในวาระฉลองครบรอบ 100 ปี

การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในภาคต่าง ๆ

จัดสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ค่ายหลวงบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

3. เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการมูลนิธิกตัตตนาหารวัดบรมวงศิศวราราม ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน

มูลนิธินี้ฯ พณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ริเริ่มจัดตั้งไว้โดยบริจาคเงินส่วนตัวและเงินที่บรรดาศิษย์มอบให้ในวาระคล้ายวันเกิดสมัยที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยบำรุงพระพุทธศาสนา การบูรณะซ่อมแซมและคำกตัตตนาหารถวายพระภิกษุสามเณร ในพระอาราม

4. เป็นประธานคณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งในวาระฉลองวันพระบรมราชสมภพครบ 8 รอบ 100 ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลงานที่สำคัญของคณะกรรมการ คือ

ค้นคว้าพระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะครองราชสมบัติเพื่อรวบรวมจัดพิมพ์สารานุกรม

ค้นคว้านามสกุลที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้สกุลต่าง ๆ เพื่อรวบรวมจัดพิมพ์หนังสือนามสกุลพระราชทาน

ค้นคว้าสถานที่ต่าง ๆ ที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จไปประทับและทรงศึกษาระหว่างการศึกษา ณ ประเทศภาคพื้นยุโรป เพื่อรวบรวมจัดพิมพ์หนังสือ “เจริญรอยพระยุคลบาท” เผยแพร่

ค้นคว้าสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จไปทรงตั้งค่ายพักแรมกับคณะเสือป่าในจังหวัดราชบุรี

จัดสร้างพระบรมรูปหล่อ พระอิริยาบถ ขณะประทับแรมกับคณะเสด็จ

5. เป็นประธานคณะกรรมการมูลนิธิวินิตไกรฤกษ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิฯ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งไว้สมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2508 โดยท่านได้เสนอให้หลวงไกรฤกษ์ราชเลวี ซึ่งเป็นญาติของท่านหญิงดุขฎิมาลา มาลากุล นำมรดกส่วนที่เป็นของ นายวินิต ไกรฤกษ์ บุตรชายของหลวงไกรฤกษ์ราชเลวี ซึ่งเสียชีวิตขณะศึกษาระดับปริญญาตรี ณ ต่างประเทศ มาบริจาคจัดเป็นทุนช่วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

6. เป็นประธานคณะกรรมการโครงการพิพิธภัณฑ์พระราชนิเยกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นโครงการสืบเนื่องจากการจัดงานฉลองพระบรมราชสมภพครบ 100 ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

โครงการนี้จะจัดสร้างพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระราชนิเยกิจต่าง ๆ ที่แสดงถึงการพระราชทานความเจริญมั่นคงและการป้องกันประเทศให้กับแผ่นดินไทย ซึ่งคนในยุคปัจจุบันควรทราบ และเจริญรอยพระยุคลบาท ด้วยการบำรุงรักษาสสิ่งทีพระองค์ท่านได้พระราชทานไว้ กำหนดจัดสร้างที่อาคารชั้น 3 หอวชิราวุธานุสรณ์

7. เป็นประธานคณะกรรมการหอวชิราวุธานุสรณ์ ซึ่งเป็นอาคารที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดสร้างตามข้อเสนอของ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ใช้เงินงบประมาณ 26,200,000 บาท กับเงินรับบริจาคสมทบการก่อสร้างอีกประมาณ 18 ล้านบาท ในจำนวนที่รับบริจาคนี้ เป็นเงินบริจาคของ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประมาณทั้งเงินสดและวัสดุครุภัณฑ์รวม 7 ล้านบาท

ปัจจุบันหอวชิราวุธานุสรณ์ ได้ใช้ประโยชน์ดังนี้

เป็นสถานที่เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของโครงการต่าง ๆ ของงานสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

เป็นสถานที่ประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการของหน่วยงานราชการและองค์กรต่าง ๆ

เป็นสถานที่จัดห้องสมุดให้เป็นที่ค้นคว้าศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

เป็นสถานที่จัดสร้าง โครงการพิพิธภัณฑ์พระราชนิเยกิจ

เป็นสถานที่จัดแสดงละครของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

เป็นที่ศึกษาภาคปฏิบัติของวิทยาลัยครูสวนสุนันทาแผนกศิลปการละคร

เป็นสถานที่จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

8. เป็นประธานคณะกรรมการมูลนิธิสมเด็จพระยาตำรงราชานุภาพของกระทรวงศึกษาธิการ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ริเริ่มจัดตั้งขึ้น ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านได้บริจาคเงินทุนร่วมกับบรรดาศิษย์และราชสกุลติดกุล นอกจากนี้พระธิดาของพระเจ้าบรมวงศ์เธอสมเด็จฯ กรมพระยาตำรงราชานุภาพ คือ หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย

ดิสกุล ได้ประทานเงินส่วนใหญ่สมทบด้วย มูลนิธินี้ช่วยทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพสนพระทัย

9. เป็นประธานคณะกรรมการมูลนิธิต่อสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ฯ พณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ริเริ่มจัดตั้งขึ้น ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พระธิดาในสมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ คือ หม่อมเจ้าหญิงดวงจิตร์ จิตรพงศ์ ประทานเงินทุนส่วนใหญ่ นอกนั้น พณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จัดหาสมทบ มูลนิธินี้ช่วยทุน การศึกษานักเรียน นักศึกษา ด้านนาฏศิลป์ ศิลปกรรม ดนตรีไทย และจิตรกรรม ประติมากรรม

10. เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานฉลองพระชนมายุ 60 พรรษาของสมเด็จพระเจ้า ภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

11. เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานฤดูกาลการแสดงละครพระราชนิพนธ์ของพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการฟื้นฟูการแสดงละครบทพระราชนิพนธ์ให้นักเรียน ประชาชนทั่วไปชม เพื่อเป็นแนวทางสร้างสรรค์ความคิดในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวมและให้รักและหวงแหนแผ่นดินไทย

12. เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานวันพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธ-เลิศหล้านภาลัย

13. เป็นประธานคณะกรรมการจัดงานวันพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-เกล้าเจ้าอยู่หัว

14. เป็นประธานชมรมสโมสร 6 เหลี่ยม พณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ริเริ่มจัดตั้งขึ้น เพื่อรวบรวมนักวิชาการไว้รับช่วงงานเกี่ยวกับหอวิชาฐานุสรณ์ และงานมูลนิธิกับงานที่เกี่ยวกับ พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และงานทุกประเภทที่ท่านจัด ดำเนินการอยู่ในขณะนี้

15. เป็นประธานคณะกรรมการทุนวิจัยพระมหาธีรราชเจ้า พณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้บริจาคเงินจำนวนหนึ่งล้านบาท ให้เป็นทุนวิจัยพระมหาธีรราชเจ้า ทุนนี้ประกาศให้ปี ละ 1 ทุน ๆ ละ หนึ่งแสนบาท จนถึงปี พ.ศ. 2529 ปรากฏว่ามีผู้ได้รับทุนไปแล้ว 3 ราย

16. เป็นประธานคณะกรรมการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระ-บาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สมาชิกที่ร่วมสัมมนา คือ ผู้แทนจากส่วนราชการ องค์การและ สถานศึกษา และประชาชนที่สนใจ

17. เป็นประธานคณะกรรมการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระ-มหาธีรราชเจ้า

18. เป็นประธานคณะกรรมการจัดทำวารสารวชิราวุธานุสรณ์ เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เผยแพร่แก่สถานศึกษาและเอกชนทั่วไป

19. เป็นประธานคณะกรรมการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ (เสียงและภาพ) พณฯ

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล บริจาคเงินให้มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดซื้อเครื่องอุปกรณ์โสตทัศน เพื่อเป็นที่ค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษาและนักวิชาการ เกี่ยวกับการแสดงละครบทพระราชนิพนธ์พระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

20. เป็นประธานคณะจัดทำสารานุกรม และนามสกุลพระราชทาน เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจที่ทรงริเริ่มจัดสร้างและสร้างและพระราชทานในสมัยที่ทรงพระชนม์ชีพ

21. เป็นประธานคณะกรรมการราชินีมูลนิธิ มูลนิธินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทุนการศึกษาของครูผู้สอนและนักเรียน ตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียน

22. เป็นปรีกษามรรชาข้าราชการและครูอาวุโสของกระทรวงศึกษาธิการ

23. เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการฉลองวันประณมศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ

24. เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกครูดีเด่น

25. เป็นกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ

ปริญญากิตติมศักดิ์

5 กรกฎาคม 2505 ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8 มิถุนายน 2507 นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (L.L.D. มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา)

14 ตุลาคม 2509 ศิลปดุษฎีบัณฑิต (โบราณคดี) มหาวิทยาลัยศิลปากร

18 ธันวาคม 2510 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร

(มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

7 กุมภาพันธ์ 2516 ศิลปศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

12 ตุลาคม 2517 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

17 เมษายน 2527 ดุษฎีบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ราชารุจิยาภรณ์	12 พฤศจิกายน 2458
รัตนมาภรณ์ วปร.	5 พฤษภาคม 2460
ตติจุลจอมเกล้า (ตราสกุล)	20 กันยายน 2479
ตริตรมาภรณ์มงกุฎไทย	20 กันยายน 2481
ตริตรมาภรณ์ช้างเผือก	27 กันยายน 2483
หุตติยาภรณ์มงกุฎไทย	18 กันยายน 2486
หุตติยาภรณ์ช้างเผือก	4 ตุลาคม 2491

ประตุมารณมิ่งกุญไทย	4 ธันวาคม 2492
เหรียญราชการชายแดน	
ประตุมารณช้างเผือก	5 ธันวาคม 2494
จักรพรรดิมาลา	5 ธันวาคม 2495
หุติยจุลจอมเกล้า	5 พฤษภาคม 2497
มหาพิริมังกุญ	5 ธันวาคม 2497
รัตนารณ ภปร. 3	11 กันยายน 2499
มหาปรมาภณช้างเผือก	5 ธันวาคม 2500
หุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ	5 พฤษภาคม 2503
เหรียญลูกเสือสดุดี	5 พฤศจิกายน 2504
เหรียญกาชาดสรรเสริญ	4 พฤษภาคม 2510
ปฐมจุลจอมเกล้า	5 พฤษภาคม 2510
เข็มครุอาวุโส ของครุสภา	9 ตุลาคม 2516
เหรียญดุษฎีมาลา	
เข็มศิลปวิทยา	29 เมษายน 2526
รัตนารณ ภปร. 2	1 เมษายน 2528

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่างประเทศ

สายสะพายเยอรมนี	22 พฤศจิกายน 2505
สายสะพายเบลเยียม	1 กุมภาพันธ์ 2507
สายสะพายญี่ปุ่น	15 ธันวาคม 2507
สายสะพายเกาหลี	5 กันยายน 2510
สายสะพายจีนไต้หวัน	4 มกราคม 2511

หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ

เกิด วันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ.2444
ณ ตรอกกัปตันบุช อำเภอบางรัก จังหวัดพระนคร

บิดา นาย อี.เอส.สมิท

มารดา นางชุ่ม สมิท

พี่น้องร่วมบิดา มารดา

1. นายสนิท สุมิตร
2. หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ
3. นางแมรี่ แคร่
4. พลเรือตรี เล็ก สุมิตร (ถึงแก่กรรม)
5. นางมากาเรต ฟอนแล
6. นายสนั่น สุมิตร

ครอบครัว

การแต่งงาน

รับพระราชทานน้ำสังข์จากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ณ พระราชวังไกลกังวล หัวหิน เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2476 กับ คุณถนอมศรี จิลลานนท์ ธิดา มหาอำมาตย์เอก พระยาอินทรมนตรีศรีจันทระกุมาร กับคุณหญิงไข่มุก อินทรมนตรี มีบุตรธิดา รวม 2 คน คือ นายธีระ สุมิตร และนางสาวศรีสุทธา สุมิตร

การศึกษา

- 2451 โรงเรียนอัสสัมชัญ
- 2457 โรงเรียนปทุมคงคา
- 2459 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 2461 นักเรียนสอน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- 2462 ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษา ณ โรงเรียนฝึกหัดครูแอคซิเตอร์ (Accidor Teacher Training School) ประเทศอังกฤษ เป็นเวลา 2 ปี ได้รับประกาศนียบัตร ภาษาอังกฤษ
- 2465 เข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยอาร์เบอร์ดีน (Ardourine University) เป็นเวลา 4 ปี ได้รับปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์ (B.Sc.)
- 2514 ได้รับพระราชทานปริญญาการศึกษาดุชะฎิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากวิทยาลัย วิชาการศึกษา

ชีวิตราชการ

- 2461 นักเรียนสอนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
2469-2476 อาจารย์โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์
หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ
2476-2478 ทำการแทนอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวาราม
2479-2481 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดสุทธิวาราม
2482-2484 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์
2485-2489 หัวหน้ากองโรงเรียนรัฐบาล กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2489 ผู้ช่วยอธิบดี กรมสามัญศึกษา
2490 ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา
2490-2494 อธิบดีกรมสามัญศึกษา
2494-2497 อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา
2492-2497 ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร อีกตำแหน่งหนึ่ง
2503-2506 ผู้อำนวยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 2472 เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย บ.ม.
2480 จตุรภรณ์ช้างเผือก จ.ช.
2482 ตฤตาภรณ์มงกุฎไทย ต.ม.
2484 ตฤตาภรณ์ช้างเผือก ต.ช.
2484 เหรียญจักรพรรดิมาลา
2492 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ท.ม.
2495 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก ท.ช.
2497 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ป.ม.
2500 ทุตยจุลจอมเกล้า ท.จ.
2500 ประถมาภรณ์ช้างเผือก ป.ช.
2501 เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1
2503 มหาวชิรมงกุฎ ม.ว.ม.
2515 ทุตยจุลจอมเกล้าวิเศษ (ท.จ.ว.)

การประชุมระหว่างประเทศ

- 2493 เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุม UNESCO ครั้งที่ 5 ที่กรุงฟลอเรนซ์
และเป็นผู้แทนประเทศไทยในการประชุม ICOM (พิพิธภัณฑ์)

- 2495 เป็นผู้แทนไทยในการประชุม O.I.B.E. ครั้งที่ 15 ที่ Geneva
- 2495 เป็นผู้แทนไทยในการประชุมร่างอนุสัญญาป้องกันวัตถุวัฒนธรรมในยามสงคราม ที่กรุงปารีส
- 2495 ผู้แทนประเทศไทยในการประชุม Exchange of Persons ที่กรุงเทพฯ และเป็นประธานของการประชุม
- 2496 ประชุม National Commission ของ U.S.A. Minnesota U.S.A.
- 2499 ประธาน Study Conference Science Teaching (Unesco) Bangkok, Thailand, Chief Delegate
- 2503 เป็นหัวหน้าในการประชุม I.B.E. ครั้งที่ 23 ที่ Geneva
- 2507 ผู้สังเกตการณ์แทนครูสภา World Federation for Mental Health Bangkok (Sala Santitham)
- 2514 ได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
- 2516 ได้รับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติในฐานะครูอาวุโสของครูสภา (แต่ได้ถึงอนิจกรรมเสียก่อน ณ โรงพยาบาลรามาริบัติ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 เวลา 19.10 น.)

งานริเริ่มที่สำคัญ ๆ ของหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ

งานที่ท่านริเริ่มไว้นั้นมีมากมายหลายประการ ขอยกมาเฉพาะบางประการที่มีความสำคัญเด่นชัด เช่น

1. โครงการปรับปรุงการศึกษาที่จังหวัดชลบุรี
2. โครงการโรงเรียนประชาบาล
3. โครงการทดลองและปรับปรุงโรงเรียนมัธยมวิสามนศึกษา เลือกทดลองในโรงเรียน 4 แห่งคือ โรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนบางกะปิ และโรงเรียนศรีสุริโยทัย และเป็นผู้คิดอักษรย่อ ม.ศ. และได้ให้แนวคิดที่โรงเรียนมัธยมวิสามนศึกษาตามจังหวัดต่าง ๆ คือ มหาวิทยาลัยของชาวชนบท หรือโครงการ ค.พ.ศ. และ พ.ศ.ภ. ในเวลาต่อมา ทำให้ครูบาอาจารย์รู้จักคำว่า Plan of Action
4. โครงการผลิตครูงานสันติภาพ เปิดสอนที่โรงเรียนบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โรงเรียนสวนสุนันทาวิทยาลัย และโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม เรื่องนี้สำคัญมากจนท่านได้ออกปากกล่าวว่า 'do or die'
5. งานนิเทศการศึกษา เริ่มจัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ขึ้นเป็นหน่วยวิชาการของกรม

วิสามัญศึกษา และขึ้นตรงต่ออธิบดี ภายนั้นได้รับแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการปฏิรูปการ ศึกษา (ก.ป.ศ.)

6. แต่งตำราทางวิทยาศาสตร์ขึ้นหลายเล่ม เช่น ปรัชญาทางวิทยาศาสตร์ภาคต่าง ๆ ตำราศาสตร์ไทย ตำราเคมีเบื้องต้น เป็นต้น

7. บัญญัติศัพท์ทางวิทยาศาสตร์บางคำ ในสมัยนั้นศัพท์วิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ เมื่อท่านแต่งตำราเคมีเบื้องต้นจึงได้บัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นหลายคำ แต่เนื่องจาก คำศัพท์เหล่านั้นเป็นของใหม่ เป็นต้นเหตุให้กระทรวงธรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติ ศัพท์วิทยาศาสตร์เบื้องต้นขึ้น ใน พ.ศ.2474 ตำราเคมีเบื้องต้นของท่านจึงมิได้ตีพิมพ์ เพราะต้อง รอดศัพท์บัญญัติจากคณะกรรมการชุดนี้

นอกจากผลงานสำคัญ ๆ ของท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิแล้ว ยังมีผู้กล่าวถึง ท่านอาจารย์ไว้ว่า

“หลวงสวัสดิฯ เป็นนักวิทยาศาสตร์โดยวุฒิและทางปฏิบัติเป็นนักบริหารโดยประสบการณ์ เป็นนักกีฬาทั้งกายและใจ เป็นหัวหน้างานซึ่งใช้พรหมวิหารเป็นหลักในการปกครองที่สำคัญที่สุด และหาได้ยากที่สุด คือ น้ำใจเสียสละเพื่อผลงานส่วนรวมกับความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งปรากฏผลอยู่ในความมั่นคงแข็งแรงของการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ และอยู่ที่ภูมิประเทศของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ที่เปลี่ยนจากความรกร้างมาเป็นสนามหญ้าและเป็นหญ้าอันงดงาม”

ข่าวสาร ม.ช.ม. ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 ฉบับ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2506

“หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เป็นคนที่เปรียบพร้อมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีปัญญา แดกฉานในวิชาวิทยาศาสตร์อันเป็นวิชาเฉพาะของเขา รวมความว่าเป็นตัวอย่างดีของข้าราชการ และครูผู้มีหน้าที่อบรมกุลบุตรกุลธิดา”

กรมหมื่นพิทยาลาภพฤตนิยากร, 2516

“คุณหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เป็นครูที่ศิษย์เคารพรักใคร่ เป็นนักบริหารที่มั่นคงซื่อสัตย์ เป็นป้อมปราการที่แข็งแรงในวงการการศึกษาของไทย”

ม.ล.ปิ่น มาลากุล อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการและ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ, 2516

“คุณหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ผู้ได้รับสมญาว่า อธิบดีสุภาพบุรุษของกระทรวงศึกษา- ธิการ ผู้มีอุดมคติว่า ทำดีกว่าพูด ท่านเป็นนักวิทยาศาสตร์ จึงพอใจที่จะพิสูจน์ผลงานด้วยการ กระทำมากกว่าพูด และท่านเป็นผู้ที่รักการศึกษาและสนใจการศึกษาอยู่ตลอดชีวิต ท่านเห็นว่า วิชาการมีความสำคัญเท่าการบริหาร ฉะนั้นเมื่อท่านได้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา และเผื่อสังเกต

วิเคราะห์ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของไทยมาเป็นเวลานาน ทั้งในด้านการปรับปรุงวิชาการ
งบประมาณและการบริหาร ท่านจึงกล่าวคำคมไว้ว่า **การศึกษา คือ สิ่งที่เหลืออยู่ภายหลังที่
เราล้มอะไรหมดแล้ว** ท่านจึงมองเห็นว่าดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษานั้น ไม่มีเวลาเหลือให้เรา
พูดเล่นเจรจากันมากนัก นอกจากต้องรีบเร่งช่วยกันลงมือทำทันที ก้มหน้าก้มตาทำด้วยความ
ขะมักเขม้นเสียสละเอาจริงเอจัง”

ศาสตราจารย์คุณบุญจวน อินทรกำแหง, 2516

เมื่อข้าพเจ้าออกไปรับราชการแล้วก็มักจะแวะเวียนไปเยี่ยมท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสาร-
ศาสตร์พุทธิ ที่กระทรวงศึกษาธิการเสมอ จำได้ว่าห้องทำงานของท่านอยู่ตึกชั้นล่างด้านเหนือ
ครั้งแรกที่ไปเยี่ยม ท่านส่งเลขานุการหน้าห้องว่า **“ถ้าคนซื้อบรรจบคนนี้มาให้เข้าไปหาฉันได้
เลย ไม่ต้องให้รอ”** ข้าพเจ้าก็จะไปเยี่ยมท่านประจำ ส่วนใหญ่ไปกราบไหว้แล้วนั่งมองหน้าท่าน
ท่านถามว่าเธอสบายดีหรือ ข้าพเจ้าตอบว่า สบายดี แล้วก็กราบลากลับ เป็นเช่นนั้นนับครั้งไม่ถ้วน
ข้าพเจ้ามีทุกซ่ออะไรก็ไม่เคยไปรบกวนท่าน ขอได้เพียงไปเห็นหน้าท่านเท่านั้น ข้าพเจ้าไม่ทราบว่า
ศิษย์คนอื่น ๆ ไปเยี่ยมท่านอย่างไรหรือไม่

วันหนึ่งซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายที่ข้าพเจ้าไปเยี่ยมท่าน ท่านลุกขึ้นจูงมือให้ออกจากห้อง บอก
ให้เดินตามไปทางมุมตึกทิศใต้ ท่านพาข้าพเจ้าไปพบน้องชายของท่าน ชื่อ สนั่น สุมิตร รูปร่าง
หน้าตาก็เป็นฝรั่งเช่นกัน ทราบว่าท่านเป็นหัวหน้ากอง ภายหลังเป็นอธิบดีกรมวิสามัญและปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ ท่านว่าต่อไปนี่ท่านจะเกษียณอายุราชการแล้ว มีอะไรให้มาหาอาจารย์สนั่น
สุมิตร คนนี้เป็นน้องชายของท่าน ข้าพเจ้าจึงแสดงคารวะท่านอย่างนอบน้อม อาจารย์สนั่น สุมิตร
ท่านก็ยิ้มรับ มองข้าพเจ้าด้วยความเมตตา เขามือแตะไหล่ข้าพเจ้าแล้วบอกว่ามีอะไรให้ไปหาท่าน
หลังจากนั้นแล้วข้าพเจ้าไม่เคยได้พบท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิอีกเลย เคยไปหา
ท่านที่บ้านแล้วไม่พบ ข้าพเจ้าไม่ค่อยชอบไปรบกวนท่านที่บ้าน และในที่สุดข้าพเจ้าก็ทราบว่าท่าน
ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 รวมอายุท่านได้ 71 ปี

เมื่อระลึกถึงท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ปฏิปทาของท่านในฐานะครูอาจารย์
นั้นพิสดารหลักคุณธรรมของครูที่ว่า **“คุ่มครองศิษย์ทั่วทุกสารทิศ”** บารมีของท่านอาจารย์คุ่ม
ครองศิษย์ได้จริง ๆ ประมาณ พ.ศ.2507 ขณะข้าพเจ้ารับราชการตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอทาง
ภาคอีสาน มีโรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่งเบิกเงินอุดหนุนไม่ถูกต้อง (ครูใหญ่ไม่มีตัวอยู่ประจำ) ข้าพเจ้า
จึงไม่ตั้งฎีกาเบิกเงิน จึงถูกเจ้าของโรงเรียนซึ่งมีสามีเป็นสมาชิกสภาจังหวัด ฟ้องว่ายกยอกเงิน
อุดหนุน อิทธิพลท้องถิ่นชนบทสูงมาก จนกระทั่งผู้ใหญ่ระดับอำเภอ จังหวัด และกองในกระทรวง
จังจ้งไม่กล้าตัดสินเพราะเกรงใจคนมีอิทธิพล การรักษาสถาปนาประโยชน์ของแผ่นดินกลับจะมีโทษ
เนื่องจากข้าพเจ้าถูกฟ้องว่ามีความผิดอย่างร้ายแรง ทำท่าจะถูกลงโทษทางวินัย ข้าพเจ้าก็ระลึก

ถึงคุณครูอาจารย์ขอให้ปกป้องคุ้มครอง และแล้วท่านอธิบดีผู้้นั้นคือ ท่านอาจารย์สนั่น สุมิตร พอเห็นหน้า ท่านหัวเราะว่า “เธอเองหรือ” แล้วเรื่องก็กลับตาลปัตร โรงเรียนกลับถูกสอบสวน เรียกเงินอุดหนุนคืนจำนวนมาก เพราะแอบผิดระเบียบมานาน อีกครั้งหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ.2512 ข้าพเจ้าสอบเพื่อบรรจุแต่งตั้งดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดเอกได้ลำดับต้น ๆ แต่ยังไม่ได้รับบรรจุแล้ว จนรอด เพราะเหตุใดจะไม่บอกเล่าในที่นี้ ขณะนั้นรู้ถึงท่านผู้ใหญ่ มี ท่านอาจารย์สนั่น สุมิตร เป็น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฯพณฯ สุกิจ นิมมานเหมินท์ เป็นรัฐมนตรี รองปลัดกระทรวงคนหนึ่ง พยายามสกัดกั้นมิให้ข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งทุกวิถีทาง แต่ด้วยบารมีแห่งครูบาอาจารย์ซึ่งเป็นเสมือน พระคุ้มครองศิษย์อีกเช่นเคย ท่านอาจารย์สนั่น สุมิตร ท่านเป็นปูชนียบุคคล มีวิจารณ์ญาณ ท่านจะทราบหรือไม่ว่าอะไรเป็นอะไร แต่ที่แน่ ๆ คือ ท่านทราบว่าตัวปัญหาคือ นายบรรจบ ดันหยง จึงมีบันทึกส่งลงมาจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่า บุคคลที่ อ.ก.พ.ประกาศรับสมัคร สอบแข่งขันก็ได้ตรวจคุณสมบัติครบถ้วนแล้ว เมื่อเขาสอบได้เหตุใดจะไม่บรรจุ ข้าพเจ้าจึงได้รับบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์จังหวัดเอก ด้วยอำนาจแห่งพระคุณครูบาอาจารย์คุ้มครอง

ตามความรู้สึกของข้าพเจ้า ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ จะเน้นการสอนศิษย์ของท่านให้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อนของข้าพเจ้าหลายคนรับราชการเคยประสบปัญหาในการทำงาน แต่ก็วันตรายได้ด้วยมีความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง ดังที่บูรพาจารย์ท่านนี้สั่งสอน ปลุกฝังพวกเรามา ดังจะยกตัวอย่างเช่น รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค แต่ครั้งดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ของมหาวิทยาลัย เคยถูกดำเนินคดีอยู่เป็นเวลานาน ใคร ๆ ก็พูดใส่หูข้าพเจ้าว่าอาจารย์ชม ภูมิภาค มีส่วนเกี่ยวข้องในการทุจริต แต่ข้าพเจ้ารู้จักเพื่อนผู้นี้ดี เคยกล่าวปลอบใจว่า “เรามีครูอาจารย์ เช่น หลวงสวัสดิฯ เคยสอนเรามาดี อานุภาพของครูอาจารย์ของเราจะคุ้มครอง” ข้าพเจ้าไม่เชื่อเลยว่าเพื่อนจะทุจริต ชีวิตของเพื่อนมีแต่เสียสละช่วยเหลือผู้อื่น และฐานะยากจนมาตลอดเพราะเป็นผู้มีมือโลหะในทรัพย์สินศฤงคาร ขอให้ทำงาน เงินทองไม่ได้ ไม่สำคัญ ดังนั้นในอดีตท่านจึงทำงานในตำแหน่งที่สำคัญ ๆ ล้วนแล้วแต่ที่ไม่ได้เงินทั้งสิ้น ในที่สุดรองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค ก็หลุดรอดปลอดภัย จนกระทั่งได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ในเวลานี้ กรณีคุณเสมอ นาคพงศ์ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมการศาสนา มีข่าวหนัก ๆ ที่รู้มั่ววักดกร่อนหาเก้าอี้อธิบดี ภาวะการเมืองเปลี่ยนแปลงไปมาอย่างรวดเร็ว อานุภาพของความซื่อสัตย์สุจริต คุณเสมอ นาคพงศ์ ก็สามารถพิสูจน์ให้ผู้คนทั้งหลายเห็นว่าเขายังเหมาะที่จะเป็นอธิบดีกรมศาสนา เพื่อนอีกคนหนึ่ง คือ คุณดุขฎี วงศ์ศศิธร รองอธิบดีกรมการศาสนา ประสบปัญหาเมื่อดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้วยมีคติปลอมแปลงเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นข้าศึกโครม ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผู้น้อยหลายคนต้องคดี คุณดุขฎี วงศ์ศศิธร มีตำแหน่งรับผิดชอบโดยตรง เรียกว่าเป็นตำแหน่งกลาง เหมาะที่จะ

เป็นพระรับบาปทุกกรณี เศรษฐาภาพแห่งความซื่อสัตย์สุจริตที่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสาร-
ศาสตร์พุทธิ เคยอบรมสั่งสอนมา คุณคุณฐิ วงศ์ศิริธร ต่อบุญคุณตนเองว่าบริสุทธิ์ จึงนิรันดรราย
จากการถูกลงโทษทัณฑ์ อีกท่านหนึ่งคือ จรัญ ปัทมดิลก รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน (2534) ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมรุ่นของข้าพเจ้าเช่นเดียวกับ เสมอ นาคพงศ์ ชม ภูมิภาค คุณฐิ
วงศ์ศิริธร ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีชีวิตการต่อสู้กับธรรมมาอย่างโชกโชน มีความกล้าหาญชาญชัยที่จะ
ต่อสู้กับข้าราชการที่ทุจริตแล้ว ต้องยอมรับว่าท่านผู้นี้ถ้าไม่มีพระคุ้มครองแล้วคงไม่รอดชีวิตจาก
สภาพอันเลวร้ายเหล่านั้นมาได้ พ.ต.อ.ทองอุณห์ เจริญสม ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ผ่านชีวิตทั้งการเป็น
ทหาร ตำรวจ เป็นวีรบุรุษ ปราบปรามยาเสพติดขบวนการขุนส่าก็เคยประสบปัญหาการทำงาน
เพราะตั้งอยู่ในความสุจริต พวกมิถิชาชีพยอมไม่พอใจ แต่ก็รอดพ้นจากอันตรายมาได้

ท่านที่ข้าพเจ้ากล่าวนามยกตัวอย่างมานี้ ล้วนแต่เป็นลูกศิษย์รุ่นทางเกวขาสิ้นของท่าน
อาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิทั้งสิ้น ทุกวันนี้เมื่อระลึกถึงท่านอาจารย์ครั้งใด ข้าพเจ้าจะไป
ด้อม ๆ มอง ๆ บ้านพักของท่านริมคลองแสนแสบ หลังที่ทำการของคณะพลศึกษา ข้าพเจ้าเคย
ไปยืนดูประตูบ้านที่ท่านเคยยืน และบันไดที่ท่านเคยก้าวลงก้าวขึ้น เมื่อลืมหูลืมตาจ้องมองไม่เห็นเพราะ
บัดนี้ท่านจากไปแล้ว เมื่อหลับตา ร่างท่านอาจารย์ก็ปรากฏในมโนภาพ เป็นภาพของปุชนิยบุคคล
ที่ยิ่งใหญ่ในชีวิตของพวกเราแน่นอนที่สุด บัดนี้ท่านไปสถิตอยู่ ณ สรวงสวรรค์ ขอพวกเราจงสะสม
คุณความดี เพื่อจะไปพบท่านอาจารย์ของพวกเราอีก ณ ที่นั้น

แผ่นดินทุ่งผืนแรก จำนวน 100 ไร่ ณ ทุ่งบางกะปิ ซอยประสานมิตร ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ
อันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตกลาง ที่ท่านเคยสัมผัส หรือสัมผัสอยู่
ขณะนี้ มีประวัติย้อนหลังไปถึงระยะเวลาที่เพิ่งสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 เสาเข็มเสาแรกกระทุ้งลง
ไปในผืนดิน ด้วยแรงงานคนกับเครื่องมือโบราณ คือ สามเกลอ โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ (เลื่อน ศรภัยพิพัฒน์) เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ตึกหลังแรกหรือตึกหนึ่ง

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2490* นักการศึกษาสำคัญของไทยที่ร่วมกัน
จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร นอกจาก ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (ดำรงตำแหน่ง
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในเวลานั้น) ม.ล.มานิจ ชุมสาย (หัวหน้ากองฝึกหัดครู ผู้สอบคัดเลือก
นักเรียนฝึกหัดครูรุ่นแรก) แล้ว ท่านอาจารย์ หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ นับว่าเป็นบุคคลสำคัญ
ที่สุดในฐานะเป็นผู้วางรากฐานระเบียบแบบแผนของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร
อันเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ แต่แข็งแกร่งเป็นแก่นสารจะนำมาสู่ความเจริญงอกงามเป็นวิทยาลัย และ
มหาวิทยาลัยในกาลต่อมา

* บันทึกความทรงจำของ ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล อดีตปลัดกระทรวงและอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง-
ศึกษาธิการ

ภาพถ่ายทางอากาศตึก 3 หลังรุ่นเก่า
เมื่อครั้งหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

ในวาระที่จะครบรอบ 42 ปี มศว. รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่องราวของเรา เกี่ยวกับท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ คำว่า “ของ เรา” หมายถึง เรื่องที่ท่านอาจารย์คุณหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิเคยดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ซึ่งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงดังกล่าว ต่อมาได้ยกฐานะ เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา และมหาวิทยาลัย ดังปรากฏอยู่ทุกวันนี้

หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ จึงเป็นนามของนักการศึกษา ท่านนี้สมควรอย่างยิ่งที่จะได้ รับเกียรติจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจารึกอยู่บนบรรทัดแรกของรายนามผู้บริหาร มหาวิทยาลัยในอดีต คำว่า “ในอดีต” หมายถึง ประวัติศาสตร์ของสถาบันแห่งนี้ เริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ.2492 ก่อนจะได้รับสถาปนาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา (2497) และมหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ (2517)

เหตุที่รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค คณบดี จะมอบให้ข้าพเจ้าเขียนก็เพราะระหว่างปี พ.ศ.2492-2494 คณบดีกับข้าพเจ้าเป็นนักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ระดับ ป.ป. และ ป.ม. ร่วมรุ่นมาด้วยกัน เคยเห็นข้าพเจ้ารับใช้ใกล้ชิดท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ คณบดีคงคิดว่า ข้าพเจ้าจะรู้เรื่องท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิพอสมควร ซึ่งแท้จริงข้าพเจ้ารู้เรื่องท่าน อาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิไม่มากมายอะไร แต่ก็พอจะรู้ ๆ ตามประสาของเด็กนักเรียน ฝึกหัดครู นุ่งกางเกงขาสั้นกับอาจารย์ ซึ่งเวลานั้นทั้งคณบดีและข้าพเจ้าก็อยู่ระหว่าง 17-18 ปี เท่านั้น เมื่อคณบดีให้เขียน ข้าพเจ้าก็เขียน ดีเหมือนกันจะได้ฟื้นความจำไว้ นับวันภาพเก่าจะ เลือนลางไปอย่างน่าเสียดาย

หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิรับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางการศึกษา
ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2514

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ขึ้นที่ทุ่งบางกะปิ ถนนสุขุมวิท เมื่อ พ.ศ.2491 และเปิดสอนเมื่อ พ.ศ.2492 ทุ่งบางกะปิมีสภาพเป็นชนบท ในความรู้สึกว่าห่างไกลกรุงเทพฯ มาก มีอาจารย์อยู่ประจำกับพวกเรา 3 ท่านแรก คือ อาจารย์สวัสดิ์สิงห์พงษ์ อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม กมลาสน์ และอาจารย์เกษร ลิ้มทอง มีท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ซึ่งสมัยนั้นเรียกว่า อาจารย์ใหญ่ ท่านทำหน้าที่สอนด้วย แต่สอนกลางคืน ส่วนกลางวันท่านหายเข้าไปในเมือง เราคิดตามประสาเด็ก ๆ ว่า ท่านคงเป็นใหญ่เป็นโตอยู่ในกระทรวง กลางวันจะเห็นท่านเต็มตาก็คงเฉพาะวันอาทิตย์ นอกจากหัวค้ำท่านมาสอนแล้ว พวกเรานักเรียนฝึกหัดครูจะพบท่านอีกครั้งตอนตีห้าหรือใกล้รุ่ง ความรู้สึกเล็ก ๆ เวลานั้นท่านเหมือนพ่อมากกว่าเป็นอย่างอื่น ดูท่านเอาใจใส่เลี้ยงดูพวกเราเหมือนเด็กในครอบครัวแรก ๆ ก็กลัวเพราะหน้าตาท่านเป็นฝรั่งชัด ๆ แต่พอใกล้ชิดแล้วเหมือนพระหลวงตาใจดี พุดช้า ๆ เมตตาพวกเรา เอาขนม(ฝรั่ง)มาแจกให้กินอยู่เสมอ ที่แปลกใจกันมากในหมู่ลูกศิษย์ก็คือ ท่านเป็นพุทธมามกะที่มีปฏิปทาเคร่งครัดในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ซึ่งถ้าไม่ได้ใกล้ชิดใคร ๆ ก็คิดว่าหน้าตาฝรั่งอย่างนั้นคงนับถือคริสต์ศาสนาเป็นแน่แท้

สถานที่อันเป็นวัฏจักรชีวิตระหว่างท่านอาจารย์กับนักเรียนฝึกหัดครู รุ่นนุ่งขาวส้น ก็คือ อาณาบริเวณตึกหนึ่ง รูปตัวที ซึ่งบัดนี้รื้อทิ้ง สร้างใหม่กลายเป็นโรงยิมของคณะพลศึกษาไปแล้ว ท่านอาจารย์จะพักอยู่กับครอบครัวที่บ้านพักริมคลองแสนแสบ หลังตึกหนึ่ง ซึ่งบัดนี้บ้านนั้นยังอยู่ มีตึกหอพักสร้างใหม่ โครงการเพชรในตมเบียดบังเสียจนเสียภาพพจน์ บ้านหลังนี้ภายหลังเป็น

ที่พักของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี หลังจากนั้นก็ใช้เป็นสถานที่อะไรหลายอย่าง ซึ่งน่าจะอนุรักษ์ไว้เป็นพิพิธภัณฑ์ของมหาวิทยาลัย (ก็ไม่คิดทำกัน) ไม่ช้าคงจะรื้อทิ้งเหมือนตึกหนึ่งที่เลื่อนหายไปในอดีต

นักเรียนฝึกหัดครูชุดชาลันในระยะเวลาที่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิเป็นผู้บริหารชุดนั้น แรกเริ่มมีเพียง 31 คน โดยสอบคัดเลือกเอาจากนักเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยากับฝึกหัดครูพระนคร และรับสมัครโดยตรงที่ประสานมิตร แต่ละปี รุ่นละ 30 คนเศษ รวม 5 รุ่น จำนวน 168 คน จึงเป็นสัญลักษณ์ของแสนแสน 168 ที่เรารู้จักกันในแวดวงของนักเรียนกางเกงชาลัน

ตึกหนึ่ง

มองเห็นบ้านพักผู้อำนวยการโรงเรียนอยู่ด้านหลัง
มีโรงอาหารหลังคาจาก เคยใช้เป็นห้องเรียนชั่วคราวอยู่ข้าง ๆ

ตึกหนึ่งเป็นทั้งตึกนอน และตึกเรียน ส่วนที่กินนั้นตอนแรกก็ไปกินที่บ้านอาจารย์ ม.ร.ว. จุรีพรหม ต่อมาไปกินที่โรงอาหารหลังคาจาก ครั้งแรกโรงอาหารอยู่ข้าง ๆ ตึก แล้วย้ายไปอยู่ตรงโรงงานวิทยาศาสตร์ (หลังตึกสองคณะมนุษยศาสตร์ปัจจุบัน) นักเรียนฝึกหัดครูรุ่นแรกมีหัวหน้านักเรียนตามแบบแผนของโรงเรียนกินนอน หัวหน้าใหญ่คือ คุณเสมอ นาคพงศ์ อธิบดีกรมการศาสนาปัจจุบัน (2533-2534)

คุณเสมอ นาคพงศ์ ที่กล่าวถึงนี้ได้เป็นหัวหน้าใหญ่ของชาวแสนแสน 168 ต่อมาทุกรุ่นไม่เคยถูกปฏิวัติ ปฏิรูป ปลดจากตำแหน่ง ดำรงตำแหน่งเหนียวแน่นเหมือนกับที่ท่านดำรงตำแหน่ง

นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ในชุดเสื้อขาว กางเกงสีน้ำเงินขาสั้น

อธิบดีกรมการศาสนา ปัจจุบัน คุณเสมอ นาคพงศ์ นับเป็นผู้มีบทบาทมาก ประสานรุ่นประสาน
น้ำใจชาวแสนแสบกางเกงขาสั้น ด้วยพลังแรงแข็งขันสม่ำเสมอ หัวหน้านักเรียนสมัยนั้นจัดระบบ
ตามชั้นตึก จึงมีหัวหน้าอีก 2 คน คือ หัวหน้าตึกชั้นล่าง คือ นายชม ภูมิภาค คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
คนปัจจุบัน (2533-2535) ส่วนหัวหน้าตึกชั้นบนคือ นายบรรจบ ต้นหยง (ข้าพเจ้า) กิจวัตร
ประจำวันก็คือ พวกเราจะต้องตื่นแต่ตีห้าเพื่อไปทำกายบริหารภายใต้การควบคุมของ อาจารย์
ม.ร.ว.จรีพรหม กมลาสน์ สำหรับตัวข้าพเจ้าตีสี่ครึ่งก็ตื่นได้ทุกวัน เพราะอยู่บ้านนอกก็ตื่นเวลานี้
เพื่อจูงควายไปส่งพ่อไถนา ก็เลยเคยชิน พอตื่นล้างหน้า ล้างตา แปรงฟัน แต่งตัวชุดกายบริหาร
เก็บที่นอนซึ่งเตียงเรียบร้อย ข้าพเจ้าก็จะไปยืนอยู่หน้าประตูห้อง แล้วก็มีเสียงเดินกึก ๆ เป็นจังหวะ
ก้าวช้า ๆ มาแต่ไกล พอเสียงเหลื่อมระเบียบตึก เห็นไฟจากไปนันทานคาบอยู่วาบ ๆ ท่านอาจารย์
ร่างกายสูงโย่ง ก้าวช้า ๆ เสื้อคลุมพลิ้วไสวเดินตรวจห้องนอน ห้องนั้นห้องนี้ นักเรียนฝึกหัดครู
เด็ก ๆ ก็อย่างนั้นแหละ ตื่นเร็วบ้างช้าบ้าง ไม่เรียบร้อยบ้าง ท่านอาจารย์ก็ไม่เคยดุว่า เพียงแต่
จ้องมองพวกเรา ก็เกรง ๆ กลัว ๆ กันแล้ว ที่ท่านเพ่งเล็งมากก็คือ ความเรียบร้อยของเตียงนอน
ข้าพเจ้าจะยืนรับหน้าท่านอยู่หน้าห้อง ทำความเคารพทุกคืน ท่านเคยเอามือมาแตะไหล่ ยิ้มน้อย ๆ
และว่า “บรรจบ เธอดีมาก” ที่ว่าดีคงไม่ตืออะไรนักหนา เพียงแต่ว่ามีความสามารถซึ่งผ่านูที่นอน
ให้ตั้งเปรี๊ยะ เวลาโยนเหรียญบาทลงบนผ้าปูที่นอนละก็กระเด็นขึ้นได้ ดูท่านอาจารย์จะชอบใจ
ตรงนี้ หลังจากนั้นเราก็จะไปเข้าแถวทำกายบริหาร พอรุ่งเช้าเราก็เห็นท่านอาจารย์กับบุตรธิดา
เล็ก ๆ ชายหนึ่ง ชื่อ ธีระ หญิงหนึ่ง ชื่อ ศรีสุทธา เดินตามกันไปพร้อมกับคุณนาย (ภริยา) ของท่าน
ไปขึ้นรถที่รอรับอยู่บนถนนข้ามคลอง (ปัจจุบันคือ ตึกสาม) และจะเห็นท่านอาจารย์กลับมาอีกครั้ง

ประมาณบ่ายสี่หรือห้าโมงเย็น เป็นเวลาที่เราลงเล่นกีฬา เกมกีฬาที่เล่นเป็นพื้นและฝึกกันอย่างจริงจัง คือ รักบี้ฟุตบอล บ่อยครั้งที่ท่านลงจากรถได้ก็ถอดเสื้อนอกลงมาสอนการเล่นรักบี้ฟุตบอลให้พวกเรา โดยท่านลงวิ่งทั้งชุดทำงาน ไม่กลัวเปรอะเปื้อน ดูท่านแข็งแรง ตัวใหญ่ แทคไม่อยู่ เวลาท่านวิ่งดูพลั้ว หลบหลีกอย่างเฉลียวฉลาดคล่องแคล่ว เมื่อใดพวกเราวิ่งไล่แทคพลาดลงไปจำเ้ากับพื้น ท่านอาจารย์หัวเราะชอบใจ

เรื่องกีฬารักบี้นี้ ท่านอาจารย์มอบหมายให้ อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม เป็นผู้ควบคุมฝึกสอนประจำ โดยเฉพาะ อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม นั้น ท่านมีฝีมือในเกมรักบี้ฟุตบอลดีเยี่ยมคนหนึ่ง ภายหลังนายแพทย์บุญสม มาร์ติน ขณะนั้นเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา (อดีต รมต.ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) มาสอนเป็นอาจารย์พิเศษก็มาช่วยอีกแรงหนึ่ง ระยะแรกพวกเราซึ่งเป็นเด็กบ้านนอกจำนวนแค่กระหยิบมือ นำทีมออกไปแข่งขัน ส่วนใหญ่ที่สนามศุภชลาศัย มีแต่แพ้กับแพ้กกลับมา คราวหนึ่งยกทีมไปเยือนถิ่นวชิราวุธ ถูกเขาปราบเสียงอมพระราม 60 จุดต่อ 0 แต่เราก็ไม่เคยย่อท้อ โดยเฉพาะท่านอาจารย์หลวงสวัสดิศาสตรพุทธิ ท่านไม่สิ้นใจเรื่องแพ้ชนะ ท่านจะฝึกเบสิคของท่านให้พวกเราอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดปี พ.ศ.2495 ทีมประสานมิตรก็สามารถครองโลชนะเลิศกีฬารักบี้ฟุตบอลทั้งทีมใหญ่ (15 คน) และทีมเล็ก (7 คน) เรานักกีฬาล้วนแข็งแรงบึกบึนทรหดอดทน ในทีมชนะเลิศ 7 คนนั้น มี ชม ภูมิภาค เป็นปีกซ้าย ข้าพเจ้าเป็นปีกขวา

ทีมรักบี้ชนะเลิศ 7 คน พ.ศ.2495

แถวหลัง (ซ้าย) ชม ภูมิภาค (กลางซ้าย) สมศักดิ์ เลานภักดี

(กลางขวา) ประวิทย์ อัสวเวศน์ (ขวา) บรรจบ ดันหยง

แถวหน้า (ซ้าย) อุดม ดั่งเดช (กลาง) มนัส ศุภธีระ (ขวา) ถม มั่นตาพันธ์

ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านเคยไปดูเราลงแข่งบางครั้ง ส่วนใหญ่ท่านจะติดราชการ ท่านได้ทราบที่เราชนะเลิศ ก็อึ้งน้อย ๆ ไม่พูดว่าอะไร เป็นที่รู้กันว่าทำทีอย่างนี้คือ ท่านพอใจ ดูอาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม ท่านภูมิใจภูมิใจมาก ท่านเล่าว่า โค้ชที่มหาวิทยาลัย ถามว่า “เอาเด็กที่ไหนมาเล่น แทคเกิ้ลยังกับควาย” ท่านเลยตอบว่า “ไม่ใช่ควาย เป็นเด็กเลี้ยงควาย อย่าไปถามเด็กอีสาน เดียวมีเรื่อง”

เมื่อกล่าวถึงกีฬารักบี้ฟุตบอลแล้ว คงจะต้องขยายความให้ชัดเจน แต่ก่อน (ก่อน พ.ศ. 2490) ในประเทศไทยเกือบจะไม่มีใครรู้จัก นอกจากคนไทยที่เคยไปศึกษาในประเทศอังกฤษ ซึ่งปรากฏว่า ไปทำชื่อเสียงเป็นดารา รักบี้ฟุตบอลมาแล้ว ดังเช่น หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ กับศาสตราจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นอาทิ และกีฬารักบี้ฟุตบอลจะฝึกหัดกันจริงจังอยู่ที่โรงเรียนวชิราวุธแห่งเดียวเท่านั้น นักเรียนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ประสานมิตร ก็ได้ฝึกกีฬารักบี้ฟุตบอลจากปรมาจารย์ (จากอังกฤษต้นตำรับ) ประสานมิตรจึงค่อนข้างจะมีชื่อเสียงเป็นแชมป์มาหลายครั้ง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 ครองความชนะเลิศร่วมกับทีมวชิราวุธ และปีถัดมา 2495 ครองตำแหน่งชนะเลิศเพียงผู้เดียวทั้งทีมใหญ่ 15 คน และทีมเล็ก 7 คน ครั้งล่าสุดปีนี้ (2533-2534) ทีมประสานมิตรก็กลับมาเป็นแชมป์อีก กลยุทธ์สำคัญของ อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม ซึ่งทีมอื่นคาดไม่ถึงอย่างหนึ่งก็คือ การฝึกฝีมือแทค หรือภาษารักบี้ว่า แทคเกิ้ล แทคมาก ๆ ฝ่ายตรงข้ามหรือคู่ต่อสู้จะอ่อนแรงลง โดยเฉพาะปีกคู่แข่งทุกทีมจะคัดเอาตัวนักวิ่งเร็วเพื่อผลทำแต้มจากการวางโทษ ในการเล่นทีมใหญ่ (15 คน) นั้น คราวหนึ่งข้าพเจ้าสังเกตเห็นท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ จะยืนคุยซุบซิบกับอาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม แล้วมองมาที่ข้าพเจ้า กับ ชม ภูมิภาค บ่อย ๆ ตอนนั้นเราอยู่แถวหน้าของกองสกรัม ประกอบสองข้าง มี สมศักดิ์ เลานักดี อยู่กลางเป็นฮุกเกอร์ ชม ภูมิภาค กับข้าพเจ้านั้นตัวล่ำ ๆ ท้วม ๆ สูงดำน้ำหนักพอ ๆ กัน แต่ ชม ภูมิภาค ดูจะวิ่งเร็วกว่าข้าพเจ้า สกรัมครั้งใด ทีมไหน ก็ดันสู้เราไม่ได้ แต่ถ้าคู่ต่อสู้ฮุกถูกโยนไปเข้าไลน์ได้ พอลุดสกรัม ข้าพเจ้ากับ ชม ภูมิภาค ก็จะแยกตัววิ่งออกสกัดแทคคู่ต่อสู้ที่จับลูกวิ่งอยู่หมัดเกือบทุกครั้ง แต่หลายครั้งก็แทคไม่ทัน เราจึงแพ้เขาบ่อย ๆ อย่างไรก็ตามคุณภาพของทีมของเราก็ขึ้นอยู่กับนักรักบี้อีก 2 คน คือ เสมอ นาคพงศ์ เป็นฟูลแบคที่เหนียวแน่น ตำแหน่งฟูลแบคนี้ สมคิด ศิริยารัตน์ เคยทำหน้าที่ แต่เหนียวแน่นสู้ เสมอ นาคพงศ์ ไม่ได้ แต่สมคิดมีฝีมือในการเตะลูกเข้าโกว์ทำแต้ม ประวิทย์ อัศวเศร์น (เป็นรุ่นน้อง) ก็เป็นนักรักบี้ตัวเด่น เล่นดีเยี่ยม ทำหน้าที่เป็นไพร์ซาร์ฟ ตัวใหญ่ แข็งแกร่ง และรับลูกจาก อุดม ด่วงเดช สกรัมฮาร์ฟได้เข้าหากันอย่างยอดเยี่ยม ถ้ารับลูกแล้วไม่ได้จังหวะส่ง ประวิทย์จะวิ่งหื้อแนบวางโทษได้ทุกที่ ปัจจุบันประวิทย์ไปตั้งหลักฝั่งรุกรากอยู่ในสหรัฐอเมริกา ข้าพเจ้าประทับใจ อุดม ด่วงเดช สกรัมฮาร์ฟ (รุ่นน้อง) คนที่กล่าวถึงนี้มาก เป็นคนเฉลียวฉลาด ตัวเตี้ย ๆ ท้วม ๆ กลม ๆ คล่องแคล่ว มีศิลปะการหลบหลีกคู่ต่อสู้ เขา

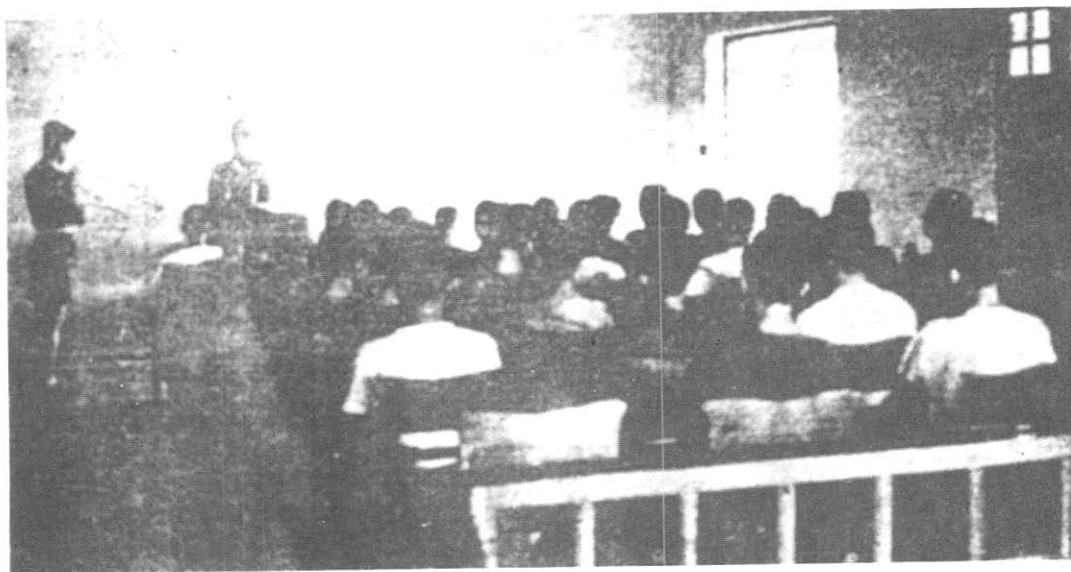
เกิดมาเล่นตำแหน่งนี้ และเป็นสกริมฮาร์ฟที่ดีที่สุดยุคนั้น ฌม มันทาพันธ์ ก็อีกคนหนึ่ง รายนี้คุมเกมส์และจังหวะได้ดี แก่เกมเวลาเราพลาดได้อย่างอัศจรรย์ ฌม มันทาพันธ์ เล่นดีทั้งรักบี้ และฟุตบอล อีกคนหนึ่ง คือ อรุณ ดาวเรือง รายนี้เล่นไม่มีเทคนิคหรือศิลปะอะไรทั้งสิ้น แต่แรงดี วิ่งประชิดตัวถึงลูกถึงคน หัวสนามท้ายสนามอย่างกับช้างแรด ไม่เหน็ดเหนื่อย เล่นเอาคู่ต่อสู้เจอเรดเข้าพากันแย่ง ๆ รวน ๆ ไปทุกที นอกจากนี้ยังมีเพื่อนร่วมรุ่นและรุ่นน้องเล่นรักบี้ฟุตบอลเก่ง ๆ อีกหลายคน ต้องขออภัยที่มีได้กล่าวถึง ณ ที่นี้

ก่อนไปแข่งขัน ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ จะอบรมพวกเราให้มีใจเป็นนักกีฬา มีระเบียบวินัย ท่านปกครองเราตามระบบวินัยธร (แบบอังกฤษ) ห้ามมิให้ทำร้ายคู่แข่งชั้นให้เล่นกีฬาอย่างสุภาพบุรุษ เรื่องนี้อาจารย์ ม.ร.ว.จรัญพรหม ท่านร่วมฟังอยู่ด้วยในฐานะผู้จัดการทีม เห็นท่านฟังแล้วยิ้ม ๆ หนาวกระดิก ๆ เพราะท่านรู้อะไรดี ๆ ทุกครั้งว่า มีพวกเราหลายคนพอไปเจอคู่แข่งชั้นเล่นนอกเกม เราก็แอบเอาบ้างเพราะทนไม่ไหว ครั้งหนึ่งทีมของเราพบกับทีมมหาวิทยาลัยเกษตร มีนักรักบี้ทีมนี้คนหนึ่งแตกเก่งเป็นไฟ จะแก้มเกมอย่างไรไม่เป็นผล ข้าพเจ้าถูกแตกแรง ๆ เข้าก็เลยแอบเอาง่ามมือบีบลูกกระเดือก เกือบจะเกิดเรื่องมาแล้ว กลับจากแข่งขันข้าพเจ้าต้องหลบหน้าท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิอยู่เป็นเวลานาน คือ แอบไปยืนฟังเวลาท่านอบรมอยู่แถวหลัง ก้มหน้าไม่ยอมสบตาท่าน ทีมของเราภายใต้การอบรมอย่างเบสิค พบทีมดัง ๆ มาแล้ว แต่ทีมธรรมศาสตร์ซึ่งมี อรุณ แสนโกสิก นักรักบี้ทีมชาติ ประมาจารย์รักบี้ฟุตบอลไทย ข้าพเจ้าก็เคยแตกมาแล้ว เมื่อลงสนามพวกเราไม่เคยกลัวหน้าอินทรีหน้าพรหมทั้งนั้น แต่ทีมเกษตรศาสตร์นี่เอง นำความโศกเศร้ามาให้เราต้องสูญเสีย พจนา พลทา ไปไม่มีวันกลับในการแข่งขันครั้งหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ.2494 ข้าพเจ้าจำติดตา เพราะการจัดทีมวันลงแข่งขันกับทีมมหาวิทยาลัยเกษตร พจนา พลทา ถูกวางตำแหน่งให้เป็นไพร์ฮาร์ฟ คือ โลइनคนแรก ถัดมาก็ข้าพเจ้า เรียกว่า ยืน วิ่ง อยู่ใกล้ ๆ กัน ปกติพจนาเป็นคนเอวบางร่างสูงโปร่ง เล่นดี แต่ไม่สู้จะแข็งแรง ถูกจัดไว้เป็นตัวจ่ายลูกที่ส่งมาจากอุดม ดั่งเดช สกริมฮาร์ฟ พจนารับลูกแม่นยำ ลูกไม่ค่อยหล่นพื้น วันนั้น พจนารับลูกได้ ถูกผู้เล่นทีมเกษตรศาสตร์พุ่งเข้ามาแตกเกล็ดกลางลำตัว ผลก็คือ พจนา ถูกหามออกไปนอกสนาม มีอาการปวดท้องมาก พวกเราเล่นต่อจนจบเกม ดูเหมือนทีมเราจะแพ้ ข้าพเจ้ากับเพื่อนร่วมทีมกลับหอ แต่ท่านอาจารย์ ม.ร.ว.จรัญพรหม กับเพื่อน ๆ พาพจนาไปโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คืนนั้นเอง พจนาก็จากพวกเราไป ข้าพเจ้าเห็นท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิมีอาการกระสับกระส่ายโศกเศร้ามาก การตายของพจนา พลทา นั้น ทำให้พวกเราเหงา ตึกนอนเงียบเฉียบ ยิ่งเวลากลางคืนพวกเรารุ่นน้องพากันนอนรวมสุมหัวอยู่เฉพาะห้องเดียวเป็นกลุ่ม ๆ บ้างก็ว่าเห็นพจนากลับมาตอนดึก ๆ ขำวสื่อนี้ออกมาจากพวกที่กลัวผีทั้งสิ้น แม้เราจะสูญเสียนักรักบี้ฟุตบอลไปแล้วคนหนึ่ง เราก็ไม่ย่อท้อ ข้าพเจ้ากลับเข้าไปเล่นในกองหน้าตามเดิม ผลการแข่งขันของทีมเราดีขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถโค่นทีมวชิราวุธลงได้ เรื่อง

อันตรายจากเล่นรักบี้ฟุตบอล ข้าพเจ้าสังเกตว่า ถ้าผู้เล่นร่างกายกำยำล่ำสัน มีร่างกายส่วนหนา
มาก ๆ จะไม่ค่อยเป็นอันตราย ตัวอย่างร่างกายของ ชม ภูมิภาค กับข้าพเจ้า เป็นต้น ข้าพเจ้าเคย
ได้รับอันตรายเฉพาะที่คาง กับหู เท่านั้น แผลถลอกปอกเปิกเกิดขึ้นไม่ช้าก็หาย ข้าพเจ้านำเรื่อง
เพื่อนเล่นรักบี้ฟุตบอลแล้วตายไปแล้วให้มารดา (สิงห์บุรี) ฟัง มารดาข้าพเจ้าสั่งห้ามเล่น ถ้า
ไม่เชื่อจะตามลงมากรุงเทพฯ มาตีให้หัวแตก ข้าพเจ้าก็รับปากมารดาว่าจะเลิกเล่น คือ เลิกเล่น
เฉพาะที่ไปอยู่บ้านจริง ๆ แต่พอกลับมาอยู่โรงเรียน ข้าพเจ้าก็ยังเล่นหนักกว่าเก่า นับว่าเป็นการ
รักษาสัจจะกับมารดาอย่างโง่งไปโง่งมาตามประสาเด็กวัยรุ่นจริง ๆ

ในที่สุดวันหนึ่ง ม.ร.ว.จรีพรหม ท่านจะคิดอย่างไรก็เหลือเดา และจะเกี่ยวกับท่านอาจารย์
หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ที่ยื่นคุมเชิงอยู่ข้างสนามหรือไม่กี่ไม่ทราบ วันนั้น ข้าพเจ้ากับ ชม
ภูมิภาค หุบมเป่ง เพราะเสียตีสในการสกรัมมากซ้ำแล้วซ้ำเล่า เราทั้งคู่ทรมานว่าหุบเจ็บ ทนไม่ไหว
อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม ก็บอกว่า ใจเย็น ๆ จะพาไปหาหมอ (และไม่เคยได้ไปหาหมอ แท้เป็น
ไต่อยู่จนปัจจุบันนี้) และแล้ว ชม ภูมิภาค กับข้าพเจ้าก็ถูกถอนออกไปเป็นปีก ให้ตัวปึกเดิมซึ่งวิ่ง
เร็วจัด (น.อ.มนัส ศุภธีระ ปัจจุบันรับราชการอยู่กองทัพอากาศ) หลบตำแหน่งเข้าในไลน์ แนวคิด
นั้นนับว่าเป็นกลยุทธ์ยอดเยี่ยม เพราะปีกคู่ต่อสู้คิดว่าลูกวิ่งมาครั้งใด ชม ภูมิภาค กับข้าพเจ้าจะแตก
กลิ้งไม่มีเหลือเป็นโอกาสให้ มนัส ศุภธีระ จะวิ่งหื้อแนบไปวางไทรย์สำเร็จ ซึ่งทีมอื่น ๆ ไม่คาดคิด
เรื่องนี้ เพราะนักรักบี้ฟุตบอลทีมไหนทีมนั้นต่างก็คิดจะต้านทานปีก ซึ่งเป็นตัววิ่งทำไทรย์ และปีก
อย่าง ชม ภูมิภาค และข้าพเจ้านั้น มะขามข้อเดียว ยิ่งกับรตถึง ไม่มีหุ่นเพรียวลมเป็นนักวิ่งอย่าง
ทีมอื่น ๆ หน้าไหนจะกล้ามาต่อแยะ อาณิสสจากการเล่นกีฬารักบี้ฟุตบอลดังกล่าว เมื่อจบการ
ศึกษาแล้ว รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค ได้รับคัดเลือกโดยผ่านการทดสอบเป็นผู้ตัดสินกีฬารักบี้
ฟุตบอลของกรมพลศึกษา ส่วนข้าพเจ้านั้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ติน อดีต
อธิบดีกรมพลศึกษา ขอดำไปบรรจุเป็นครูสอนรักบี้ฟุตบอลตามหลักสูตรใหม่ของโรงเรียนฝึกหัดครู
พลศึกษาเป็นเวลาหนึ่งปี ข้าพเจ้าจึงเป็นผู้สอนกีฬารักบี้ฟุตบอลแก่นักเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาเป็น
คนแรก ผู้ที่เคยเรียนกับข้าพเจ้าได้เป็นอธิบดีกรมพลศึกษาแล้วถึงสองคน (เจ้าตัวอาจจะลืมไปแล้ว)
จากเป็นผู้เล่นทีม 7 คนชนะเลิศ มีข่าวว่าพวกเราจะได้รับเสื้อสามารถ แต่รอแล้วรอเล่าเรื่องมอบ
เสื้อสามารถก็เลื่อนหายไปเหมือนคลื่นกระทบฝั่ง

ข้าพเจ้ากล่าวถึงกีฬารักบี้ฟุตบอลมายืดยาวเช่นนี้ ก็เพื่อพึงภาพพจน์ครั้งกระนั้นให้เห็น
ชัดว่า ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านเป็นนักกีฬา สอดคล้องกับท่านอาจารย์บันทึก
ส่วนตัวไว้ว่า “เมื่ออายุครบรอบสอง ปราดเปรี๊ยะและว่องไว เมื่ออายุครบสามสี่ เป็นครู
สอนฟุตบอลและรักบี้ และรอบห้า 60 ปี เล่นเทนนิสก็ได้ แต่ไม่เอาชนะใคร แต่เมื่อเด็ก
หนุ่มสงสัยก็ทำให้หมดสงสัยได้ แต่ต้องไม่เป็นวันละไม่เกินสองเซ็ท”

นักเรียนรุ่นทางเกว๋นชาลันสวดมนต์ก่อนนอน (2493)
บริเวณห้องโถงชั้นบนตึกหนึ่ง ในภาพข้าพเจ้ากำลังนำสวดมนต์

หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านเป็นผู้รักษาระเบียบวินัยเคร่งครัด ตรงต่อเวลา รับผิดชอบ มีน้ำใจหนักแน่น และทำประโยชน์ให้ส่วนรวม วันหนึ่งข้าพเจ้าถาม รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ว่าจำได้ไหมว่า เมื่อเป็นนักเรียนฝึกหัดครูรุ่นชาลัน วัน ๗ หนึ่งเรามีตาราง เวลาอย่างไร คณบดีเป็นคนหัวดี (เรียนเก่ง) จำแม่น ตอบว่า เข้าตึ้นนอน 5.00 น. ทำกายบริหาร 5.45 น. เรียน เวลา 7.00-8.00 น. เรียนเสียก่อน 1 ชั่วโมง แล้วรับประทานอาหารเช้า ซึ่งเป็นข้าวต้ม ต้มนมสดคนละแก้ว 9.00-12.00 น. เรียน แล้วหยุดรับประทานอาหารกลางวัน 13.00-15.00 น. เรียน 15.00-17.00 น. กิจกรรมสนาม 17.00 น. รับประทานอาหารเย็น พอถึง 19.00 น. เข้าห้อง สดุดดี หรือเรียนพิเศษ ถึงเวลา 21.00 น. สวดมนต์แล้วไปนอนเอา 21.30 น. ระยะแรกนั้น คุณเสมอ คุณชม และข้าพเจ้าเป็นหัวหน้า นอนห้องเดี่ยว ส่วนเพื่อน ๆ นอนห้องรวม มีทั้งห้องนอน 3 คน กับห้องโถง ทางมุ้งนอนเรียงกันไปเป็นแถว ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิท่านจะเดิน ตรวจรอบตึก เทียวส่องไฟฉายดูวบบ ๗ ถึงเราไม่หลับก็แกล้งนอนเฉย ๆ อย่างนี้ทุกวัน ส่วน กิจกรรมสนามนั้น วันจันทร์ พุธ ศุกร์ เล่นกีฬา อังคาร พฤหัสบดี ทำงานโยธาหรือสวนครัว ท่าน อาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านกำหนดให้มีตารางอย่างนี้ ตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันเสาร์ สำหรับวันเสาร์เลิกเร็วหน่อย เพราะเปิดโอกาสให้นักเรียนกลับบ้านได้ จึงมีวันหยุดเสาร์วันอาทิตย์ แต่กลางวันต้องมาสวดมนต์พร้อมกัน เรื่องหยุดวันเสาร์นั้น ท่านอาจารย์ไม่เห็นด้วย ดังมีบันทึก ของ ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล เขียนถึงอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิว่า “เมื่อทางราชการ

จะประกาศให้หยุดวันเสาร์เต็มวัน หลวงสวัสดิ์ฯ ตั้งข้อสังเกตด้วยความไม่สู้จะพอใจนัก ว่า เราทำงานสัปดาห์ละ 6 วัน ยังสู้เขาไม่ได้ ทำงาน 5 วันจะสู้เขาไหวหรือ”*

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าท่านอาจารย์หลวงสวัสดิ์ศาสตรพุทธิท่านจะถือเอาการทำงานมาก ทำงานหนัก ให้พวกเราเรียนกันมาก ๆ เป็นหลัก ท่านอาจารย์ก็เกรงว่าพวกเราจะเหงา จึงดำริให้มีการเข้าภาพยนตร์จากบริษัทภาพยนตร์ (แถว ๆ เฉลิมกรุง) มาฉายให้ดูตรงخانเฉลียงหลังตึกหนึ่ง ทุก ๆ คืนวันศุกร์ วิจิต วิสิทรวงศ์ นักเรียนรุ่นน้องรับหน้าที่ไปเช่าหนังมาฉาย แรก ๆ ท่านอาจารย์ก็มาสอนวิธีฉายหนัง แต่ท่านก็ไม่ค่อยว่าง ข้าพเจ้าจึงพา วิจิต วิสิทรวงศ์ ไปรับคำแนะนำจากพี่ชายของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นทหารเรือ วิจิต วิสิทรวงศ์ จึงสามารถฉายหนังได้ ภาพยนตร์รุ่นแรก ๆ ก็ดูสนุกดี แต่ต่อมา วิจิต เกิดไปเช่าหนังเรื่องหนึ่งเปิดฉากต๋อยกันสองสามหมัดแล้วเป็นบทเจรจาตลอด เพื่อน ๆ เลยโกรธกันมาก ทำท่าจะจับวิจิตไปโยนบกโยนน้ำ ดีแต่ว่า ชม ภูมิภาคไปห้ามไว้ เรื่องจึงระงับ ตั้งแต่นั้นมาเรื่องฉายหนังเลยเลิกไปโดยปริยาย

ตึกหนึ่งซึ่งเป็นทั้งตึกเรียนตึกนอนนั้น ชั้นล่างจะมีห้องสมุดกับห้องเรียน ห้องเรียนเป็นอัมจันทร์ลดหลั่น มีโต๊ะบรรยาย และกระดานดำแผ่นใหญ่อยู่ข้างหน้าห้อง เวลา 19.00-21.00 น. ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิ์ศาสตรพุทธิ จะมาสอนหนังสือให้พวกเรา วิชาที่สอนส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษ มีวิทยาศาสตร์บ้างไม่มาก เวลาท่านไปต่างประเทศ (ซึ่งไม่บ่อย) กลับมา ท่านก็จะเอาทัศนศึกษาของท่านมาบรรยายในห้องนี้ เวลานี้ เมื่อเราเริ่มเข้าเรียนเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2492 นั้น ภาษาอังกฤษเริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตของเรา บนป้ายนิเทศมีข้อความเขียนเป็นคติพจน์ว่า It is of great importance that punctuality must be strictly observed. ภาษาอังกฤษที่ท่านเริ่มสอนด้วยสำเนียงอังกฤษว่า ‘The human body consist of three parts; the head, the trunk and the limbs’ ท่านสอนสนุก เล่าเรื่องเมืองฝรั่งให้ฟัง ตื่นใจทุกครั้ง เมื่อเรียนพิเศษหลัง 21.00 น. แล้วสวดมนต์ พวกเรามีการบ้านมาก จึงแอบมาทำในห้องสมุดกันตึก ๆ ที่จริงอาจารย์ท่านห้าม แต่คงรู้ว่าเรามีการบ้านมากเลยไม่ว่าอะไร วันหนึ่งมีภาษาอังกฤษมาเขียนไว้บนป้ายนิเทศ ว่า

Confucius, he says, successful men stay awake in daytime and not set up at night** พวกเราอ่านอีกก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง จนกระทั่งท่านอาจารย์เกยูร ลิ้มทอง แปลให้ฟังจึงถึงบางอ้อ ตั้งแต่นั้นมา พวกเราก็ไม่กล้านอนตึกอีกเลย

ความเป็นอยู่ของพวกเราวนเวียนอยู่บนตึกหนึ่ง ชีวิตเกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ ก็ต้องสัมผัสกับลุงเขียว ภารโรงคนเดียวคนแรก เวลานั้นท่าทางลุงเขียวยังกับนายพรานที่ไปจับตัวมโนราห์ อีกคนคือแม่ครัวใหญ่ คือ ป้าขึ้น ป้าไม่ค่อยจะกินเส้นกินสีกับพวกเราก็ด้วยเรื่องเมนู

* บันทึกไว้อาศัยคุณหลวงสวัสดิ์ศาสตรพุทธิ ของ พพนฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล หนังสืออนุสรณ์, 25 ก.พ. 2516

**บันทึกความทรงจำของ อาจารย์เกยูร ลิ้มทอง, 2527

อาหาร ป้าผอมแห้ง แรงแน้อยแต่ฝีปากจัด มองดูยังกับแม่มดในนิยายฝรั่ง แต่ที่แท้จริงแล้วป้าขึ้นแก ทำดี ทำถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ของแก พวกเราคิดมากไปเอง บุคคลทั้งหมดที่กล่าวชื่อเสียเรียงนามมานั้นแล้วแล้วแต่ได้รับความเมตตาจากท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิด้วยกันทั้งสิ้น และทุ่งบางกะปิเวลานั้นก็แจ้งว่าง อาณาบริเวณใกล้เคียงยังเป็นทุ่งนา ยังมีร่องรอยค่ายทหารญี่ปุ่นให้เห็นเช่นที่เรียกว่า ดึกเหลือง เป็นต้น ผู้คนก็เห็นหน้ากันจำเจ ในวันหยุด (ราชการ) ข้าพเจ้าจะไปช่วยงานท่านอาจารย์ที่บ้าน เช่น ตัดหญ้า ช่วยทำเครื่องมือกลศาสตร์ ไปครั้งใดก็เห็นคุณนาย (ภริยา) ของท่านนั่งซักผ้าด้วยตนเอง ทำทางท่านก็เป็นฝรั่งเช่นเดียวกับท่านอาจารย์ แต่เป็นน้อยกว่า วันหยุดดึกของเราเจียบ ๆ ถ้าจะเดินไปรอบ ๆ ดึก ตามร่มเงามุมดึก ก็มักจะพบนอนหนังสือ ข้าพเจ้าเห็นเป็นประจำก็คือ ดร.ชาตรี เมืองนาโพธิ์ อธิการบดีปัจจุบัน (2534) ดร.วัน สังข์สะอาด จรรย์ ปัทมดิลก บางครั้งมี ชม ภูมิภาค ด้วย อีกคนคือ เลิศ ชูนาถ ผู้อำนวยการกองบริการศึกษาคณะปัจจุบัน (2534) ดร.วิลาส สิงห์วิสัย รองเลขาธิการ ก.พ. (2534) ท่านเหล่านี้นอนหนังสือโดยแท้ และดูจะเป็นกลุ่มที่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ยกย่องว่าคงแก่เรียนด้วยกันทั้งนั้น ช่าง ๆ ดึกหนึ่งมีชุมชนชาวบ้านทองที่ปลูกบ้านบนร่องสวน ต้นหมากรากไม้เขียวครึ้มเป็นหย่อม ๆ กัน ระหว่างทางจากดึกหนึ่งไปทางใต้ เข้าใจว่าเป็นกลุ่มเจ้าของที่ดินที่ไม่ยอมขายให้ทางราชการ เวลานั้น ที่ข้าพเจ้าพูดถึงชุมชนชาวบ้านทองนี้ก็เพราะข้าพเจ้าคุ้นเคยกับเด็กชายร่างผอม แก้วผ้าวิ่งเล่นล้อต๊อก เด็กไทยสมัยนั้นถ้ายังเล็กอยู่ไม่ค่อยชอบนุ่งผ้าเพราะอากาศร้อน บางครั้งพวกเราไปเล่นด้วย เด็กชายคนนั้นก็ชื่อ คุณประยงค์ วินิจวงษ์ เจ้าหน้าที่ธุรการเก่าแก่ของเรา ซึ่งทำงานอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์เวลานี้ พวกเราชอบพอกันนิสัยกับเด็กชายประยงค์ เพราะเขาเป็นคนน่ารัก ยิ้มเก่ง เดี่ยวนี้ก็ยังเป็นเช่นนั้น ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านมักจะเดินไปเยี่ยมชาวบ้าน จนชาวบ้านแถบนี้รักใคร่ เคารพนับถือ เห็นท่าทางท่านเป็นฝรั่ง ก็เรียกว่า ป้า เรียกคุณนายว่า แม่หม่ม ชาวบ้านแถบนี้ก็เลยผสมผสานกลมกลืนเข้ากันเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ภายหลังลูกหลานก็ได้ทำงานในสถานศึกษาแห่งนี้กันเป็นส่วนมาก มีแปลกอยู่ตรงที่ไม่มีใครเข้ามาเป็นนักเรียนฝึกหัดครูเลยสักคนเดียว สู้สูงเขี้ยวมารโรงไม่ได้ ส่งลูกชายชื่อ บัณลือ เรียนจนได้ปริญญา

สิ่งที่น่าจะเล่าสู่กันฟังก็คือเรื่อง อาบน้ำ กับไปห้องสุขาของพวกเรา เมื่อรุ่นแรกข้าพเจ้าไปอยู่ดึกหนึ่งก็มีน้ำบาดาลสูบขึ้นมาใช้ พวกเราเป็นชาวชนบทคนไทยชานแท้ดั้งเดิม จะต้องมีการอาบน้ำเป็นสัญลักษณ์ เวลาอาบน้ำแล้วเจ้าผัวดั่งกล่าวตากไม่ค่อยเจริญตา หรือว่าจะเป็นการนิยมฝรั่งอารยประเทศ มีคำสั่งให้พวกเราหามุ้งผ้าขาวมาอาบน้ำในห้องน้ำเตี้ยขาด อาจารย์ ม.ร.ว.จूरพรหม ท่านก็มาสาธิตวิธีใช้ผ้าเช็ดตัวเข้าห้องน้ำ เรื่องนี้ค่อนข้างยุ่งพิลึกพิลั่น เพราะคนไทยเราไม่เคยแก่ผ้าอาบน้ำ ก็เลยเกิดการละเล่นป็นห้องน้ำแอบดูเพื่อนกันสนุก แต่เดชะน้ำบาดาลขัดข้อง ภายหลังเราต้องไปอาบน้ำในสระ ซึ่งเวลานั้นคนถิ่นนั้นเขาใช้อาบ ต้ม ใช้กัน เพราะน้ำทำ

ยังสะอาดดีอยู่ สระที่อาบน้ำก็คือ สระมรกต อุดมไปด้วยปลา กุ้ง ซึ่งท่านอาจารย์ประกาศห้ามจับ สัตว์น้ำเด็ดขาด ถ้าใครจับกุ้งมาจะต้องถูกหลวง (ม.ร.ว.จรีพรหม) ยึดเข้ากองกลางทันที สระมรกต ที่ว่านี่คือ สระอันเป็นที่ตั้งของหอสมุดกลาง หรือหอสมุดพระเทพรัตนราชสุดาฯ เวลานี้ ท่านอาจารย์ หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านสั่งให้ปลูกศาลามุงจากริมน้ำหลังหนึ่ง แล้วไม่สะพานพาด ใช้ โดคน้ำเล่นที่หนึ่ง เราก็ไปโดคน้ำเล่นกันตาม ศาลาหลังนั้นกลายเป็นศาลาโกหก เป็นสถานที่ สรวลเสเฮฮา ทำดีต่อยกัน แต่สิ่งหนึ่งในความหลังครั้งนั้น ก็คือ พวกว่ายน้ำไม่เป็นก็ได้มาว่ายน้ำ เป็น ณ สระแห่งนี้ มีหลาย ๆ ครั้งที่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เป็นห่วงพวกเรา จะ จมน้ำตาย ท่านก็เลยมาหัดให้พวกเราว่ายน้ำ ว่ายจนเป็น ว่ายเก่งทุกคน และพวกเราก็ได้ใช้ ผ้าขาวม้าของไทยขนานแท้มาว่ายน้ำ เสร็จแล้วก็เอาไปตากไว้ที่ราวผ้าข้างตึกให้ดูมีระเบียบยิ่งขึ้น สำหรับส้วมหรือห้องสุขานั้น ใช้บนตึกไม่ได้ เพราะขาดน้ำ จึงได้สร้างส้วมหลุมไว้ประมาณ 10 ที่ เป็นโรงเตี๊ยม ๆ ฝาเสื่อรำแพน ตั้งอยู่ตรงบริเวณข้าง ๆ ตึกสอง ตรงที่มีโทรศัพท์สาธารณะนั่นเอง การถ่ายส้วมหลุมนั้นเป็นกิจกรรมที่ทุลักทุเล เพราะทุ่งบางกะปิเวลานั้นสุนัขเหาะเหาะ ชาวบ้านก็ เลี้ยงหมู ไก่ เป็ด ท่าน สัตว์พวกนี้ต้องชะตากับส้วมหลุมทั้งนั้น ยิ่งกลางคืนทุ่งบางกะปิอุดมไปด้วย ภูนาหานชนิด จนกระทั่งกลางคืน ลุงเขียวต้องปิดประตูหน้าต่าง มิฉะนั้นจะเลื้อยเข้าไปในตึก เราพบกับ งูและต่างก็เคยเป็นเพชรฆาตงูมาแล้วทั้งสิ้น ถ้าเป็นสมัยนี้คงลงหม้อแกงไม่มีเหลือ

สิ่งที่น่าจะกล่าวถึง ก็คือ สภาพของซอยประสานมิตรในยุคนั้น (พ.ศ.2492-2495) เป็นซอย ที่อุดมด้วยโคลน ถ้าจะเข้าเมืองโดยออกทางปากซอยไปถึงถนนสุขุมวิท กว่าจะเดินไป-กลับ ก็ต้อง ผจญกับความเลอะเทอะเปรอะเปื้อน ผู้คนจึงนิยมนั่งเรือไปขึ้นทางประตูน้ำทุกวันมากกว่าถนน สุขุมวิท เป็นถนนแคบ ๆ มีคูน้ำทั้งสองข้าง การเดินทางดูยากลำบาก แต่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิ- สารศาสตรพุทธิ ท่านก็ยอมเสียสละไปประจำอยู่กับพวกเรา ครูปาอาจารย์สมัยนั้นที่ท่านพักข้าง นอกก็คงลำบากมาก รถเมล์ก็มีสายกรุงเทพ-ปากน้ำ ส่วนรถเมล์ชาวบริษัทนายเลิศ สุดสายแค่ ซอยวัฒนา มีโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ของหม่อมไคว่ มีลูกท่านหลานเธอมาเรียนมาก ถนนในซอย จึงลาดยางเรียบร้อย ซอยประสานมิตรมีบ้านอยู่ไม่กี่หลัง แต่จะได้ว่ามีบ้านนายตำรวจชั้นอicorn ตั้งอยู่กลางซอย (พ.ต.อ.พุ่ม บุรณสมภพ) ถัดไปปากซอยอโศกก็มีโรงหนังอโศกเรียเตอร์ มีร้าน ถ่ายรูปซีออร์ดนศิลป์ เราชอบไปถ่ายรูปกันที่นั่น ทั้งซอยอโศกและประสานมิตรยังไม่ได้ลาดยาง ทาง เข้าซอยจึงเป็นโคลนและทะเลในฤดูฝน ข้าพเจ้าเห็นอาจารย์สองท่านที่แสนจะทรหด คือ อาจารย์ระวิ สงวนทรัพย์ กับ อาจารย์พนัส หันนาคินทร์ ท่านถกขากางเกง ขี่จักรยานไปเรียนระดับปริญญา อักษรศาสตร์ ภาคพิเศษที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนพวกเรานั้นก็ใช้วิธีเดินเข้า ๆ ออก ๆ จน รู้จักไปทั่ว เวลานั้นด้านหน้าโรงเรียนฝึกหัดครูมัธยมคอนกรีต (หน้าตึกเก่า) แล้ว พวกเราจะชอบ ไปเดินเล่นหลังอาหารเย็นเป็นประจำ เดินเล่นอยู่จนกระทั่งเกิดอาการเวียนหลังคาจากของมัธยม

สาธิต โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงของเราไม่มีรั้วรอบขอบชิด เราอยู่ในระเบียบวินัย เวลาเดินเล่นห้ามเดินเลยประตูหน้าออกไป เราก็กฎปฏิบัติเคร่งครัด ไม่มีใครหนีเที่ยวกลางคืน เพราะจะมีการตรวจสอบผู้คนตอนสวดมนต์ทุกครั้ง ทัศนียภาพของประสานมิตรจึงแจ่มใส เป็นทุ่งนา ยังมีชาวนามาดำนา พวกเราเคยไปช่วยเขาดำนากันสนุกมาก สมัยนั้นแม้จะรู้สึกเป็นที่เปล่าเปลี่ยวแต่ใจผู้ร้ายยังมีน้อย ไม่ค่อยมีสตรีเพศแต่งตัวสวยผ่านมา วัน ๆ หนึ่งเราจึงมองเห็นแต่ทุ่งนา กับฝูงควายนาน ๆ จะมีคนจีนถือจักรยานร้องขายฝรั่งดอง มะยมดองผ่านมา ของซื้อของขายหายาก ส่วนใหญ่จะซื้อทางด้านริมคลองแสนแสบ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า บ้านพักท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิอุยริมคลองแสนแสบฝั่งตรงข้ามเป็นร่องสวนผลไม้ฝรั่ง มีทางรถไฟสายมักกะสัน-แปดริ้ว วิ่งขนานกับคลอง เวลานั้นทางกรุงเทพฯ เริ่มสร้างถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ถ้ากล่าวถึงท่านอาจารย์แล้วไม่พูดเรื่องคลองแสนแสบก็ดูจะหมดความหมาย ท่านอาจารย์เป็นบุคคลที่ทำอะไรมีระบบแบบแผน ท่านรักษาสีสิ่งแวดล้อมและความสะอาด ท่านเพ่งเล็งเรื่องนี้มาก เวลานั้นยังไม่มีเรือหางยาว จะมีแต่เรือบริษัทเรือเมล์ ขาวนายเลิศ กับเรือจ้างมีประทุน ผู้คนสมัยนั้นใช้น้ำคลอง ไม่มีน้ำประปา ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิท่านว่า น้ำคลองสกปรก ต่อไปไม่ช่วยกันรักษาจะเหม็นเน่าอยู่ไม่ได้ จริงของท่านทีเดียว ท่านห้ามมิให้นักเรียนซื้ออาหารจากพ่อค้าแม่ค้าในลำคลองกิน ท่านว่าไม่ถูกอนามัย สมัยนั้นเราจะกลับเข้าเมือง เราก็จะลงเรือแจวติดประทุน นาน ๆ จะลงเรือยนต์ พวกเราชอบลงเรือแจวติดประทุน เพราะคนพายหัวเรือมักจะเป็นสาว ๆ และเรือประเภทนี้ได้สร้างนิยายรักอันลือลั่นมาแล้วทั้งในยุคนี้ และยุคถนนเพชรบุรีตัดใหม่เฟื่องฟู เราจึงคุ้นเคยกับลำคลองสายนี้ดี มีบ้านหลายบ้านมีลูกสาวสวย แม้ค้าหลายคนมาร้องขายขนมเบื้องก็เป็นสาวสวย พวกเราก็มักจะแอบซัดคำลั้งไปซื้อขนมริมคลองถูกจับลงโทษกันบ่อย ๆ มีเรื่องเล่าว่า วันหนึ่งมีพวกเราแอบไปริมคลอง จะเฝ้ากับท่านอาจารย์พอดี ท่านอาจารย์ถามว่ามาที่นี่ทำไม ปรากฏว่าพวกเราคนหนึ่งมีปฏิกานดีตอบว่า “ผมมาไล่เจ๊กหยงขายขนม ไม่ให้จอดที่เขื่อนครับ” เรื่องความสะอาดและสิ่งแวดล้อมนี้ ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านเป็นห่วงกังวลใจมาก สอนพวกเราให้รู้จักระบบนิเวศวิทยาตั้งแต่บัดนั้น แต่นั่นแหละเมื่อหมดยุคท่านแล้ว อะไร ๆ ก็เสื่อมทรามลง สมดังที่อาจารย์สุพจน์ชนะมา พูดเป็นคำคมไว้ว่า น้ำคลองแสนแสบนั้นมี 4 ยุค

ยุคแรก	ดีมีได้	อาบได้	ใช้ได้
ยุคสอง	ดีมีไม่ได้	อาบได้	ใช้ได้
ยุคสาม	ดีมีไม่ได้	อาบไม่ได้	ใช้รดต้นไม้พอได้
ยุคสี่	ดีมีไม่ได้	อาบไม่ได้	ใช้รดต้นไม้ ต้นไม้ตายหมด

ถ้าเรามองคลองแสนแสบเวลานี้แล้วเห็นสัจธรรมชัดเจน เราไม่เคยเชื่อท่านอาจารย์หลวง
สวัสดิสารศาสตร์พุทธิเลยว่า น้ำใจคลองจะสกปรกถึงกับห้ามไม่ให้ซื้อขนมในคลองกิน บัดนี้
ในคลองแสนแสบได้พิสูจน์คำพูดของท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ

นักเรียนฝึกหัดครูพวกเรามากวัยรุ่นมาจากภูมิลำเนา พื้นเพต่างจังหวัด ต่างภาค ต่าง
วัฒนธรรม ในระยะแรกก็เป็นธรรมดา ๆ แยกพวกกันเห็นได้ชัด พวกภาคกลาง ภาคตะวันออกไม่
สู้เกาะกลุ่มกันมากนัก แต่นักเรียนภาคใต้ ภาคอีสาน ภาคเหนือเกาะกลุ่มกันแจ้ทีเดียว และพูดจา
กันคนละสำเนียง และมักจะไม่วางใจกัน บางคนก็มีความรู้ศึกษานิยมจัด นอกจากนี้ยังแยก
กลุ่มลูกทุ่ง ลูกผู้ดีกันอยู่ในท่าในที่ พวกลูกข้าราชการ แต่งตัวดี ราคาแพง สะอาดสะอ้าน ผูกนาฬิกา
เสียบปากกาทันทีก็เชียวละ พวกลูกชาวนากระมอมกระเมม ใช้นิ้วราคาถูก ไม่มีนาฬิกา ปากกา
สำหรับข้าพเจ้าเป็นเด็กภาคกลาง แต่จะด้อยอะไรก็ไม่ทราบ ข้าพเจ้ากลับสนิทสนมกับภาคอีสาน
เรียกว่าไปไหนไปด้วยกัน และมีอะไรก็ห่วยโยเอามาแบ่งปันกัน เด็กภาคอีสาน 2 คนนั้น คือ อรุณ
ดาวเรือง กับ ชม ภูมิภาค ข้าพเจ้าพบ 2 คนนี้ครั้งแรก เมื่อ พฤษภาคม 2492 ณ หน้าประตูโรงเรียน
ฝึกหัดครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เราเดินเล่นจากย่านเจริญพาสน์มาวงเวียนเล็ก สะพานพุทธ-
ยอดฟ้า สนามหลวงด้วยกัน และก็มาอยู่ด้วยกันที่ประสานมิตร สมัยนั้นรถเมล์ขาวบริษัทนายเลิศ
แล่นสุดท้ายแค่ซอยวัฒนา เลิก 5 ทุ่ม เราไปเที่ยวงานถวายบังคมพระบรมรูปทรงม้า (23 ตุลาคม)
เที่ยวจนดึกไม่มีรถกลับ เราเดินจากเขาดินมาถึงประสานมิตร จำได้ว่ากว่าจะถึงก็เกือบสว่าง เรา
รู้สึกว่าจะต้องถูกท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ดุแน่ ๆ เปล่าหรอก ท่านถามแล้วยิ้ม ๆ
ท่านคงมองรู้ว่าพวกเราเด็กต่างภาค ต่างสำเนียงภาษา ไม่ค่อยจะกลมกลืนกัน แต่ก็ท่านมีวิธีการ
ด้วยการให้เล่นเกม เพลง ควบคุมความเป็นอยู่ นานไปนานไปพวกเราก็เลยเข้ากันได้ มีเอกภาพ
กลายเป็นพวกเดียวกัน แสนแสบ 168 นักเรียนบางคนจากบ้านมาไกล คิดถึงบ้าน วันหนึ่งข้าพเจ้า
เห็นเพื่อนรุ่นน้องยื่นร้องให้ ถามแล้วได้ความว่าบ้านอยู่ภาคเหนือ คิดถึงบ้านจะลาออกกลับบ้าน
จำไม่ผิดคนยื่นร้องให้ บัดนี้เป็นอาจารย์อยู่ มศว. บางเขน ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้านักเรียนชั้นบนก็
มาพูดปลอบใจ ยืนพูดกันอยู่สองคน ไม่ทราบว่าท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ท่าน
เดินมาตั้งแต่เมื่อไหร่ จู่ ๆ ก็มายืนประชิดตัวเราเสียแล้ว ข้าพเจ้าก็เลยตกใจเล่าเรื่องให้ท่านฟัง รุ่น
น้องก็หยุดร้องให้ ท่านหัวเราะ เอามือวางบนไหล่รุ่นน้องคนนั้น แล้วบอกว่า “ต่อไปจะเป็นครูที่ดี”
แล้วท่านก็เดินจากไป ตั้งแต่นั้นมารุ่นน้องคนนั้นก็ไม่เคยคิดจะกลับบ้านอีกเลย

ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ท่านจะอยู่ดูแลปกครองพวกเราอย่างราบรื่น
สม่ำเสมอ จะขาดหายไปเฉพาะเวลากลางวัน กับเวลาที่ท่านเดินทางไปต่างประเทศ เนื่องจากเรา
พบท่านอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันนี่เอง เวลาท่านไม่อยู่จึงพากันคิดถึงเหมือนขาดอะไรไป

วันหนึ่งมีเหตุการณ์ตื่นเต้นมาก เวลา 17.00 น. ใกล้ค่ำ วันศุกร์ที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2494
เกิดกบฏแมนฮัตตัน ที่ทำราชวรดิษฐ์ หน้าพระบรมมหาราชวัง ท่านได้รับเชิญไปในงานพิธีมอบเรือ

ชุดแมนฮัตตันด้วย ทราบว่าขณะนั้นน้องชายของท่านคือ พลเรือตรี เล็ก สุมิตร ก็เป็นทหารเรือ และว่าทหารเรือจับตัวจอมพล ป.พิบูลสงครามไป พวกเรานั่งอยู่ตามชั้นบันไดตึกหนึ่ง เห็นเครื่องบินบินฉวัดเฉวียนทั้งระเบิดเสียงดังอยู่แต่ไกล ๆ พอใกล้จะมีดี ท่านอาจารย์ก็กลับมาทำทางท่าน ตื่นเต้น ท่านว่าเกิดมีเรื่องต่อสู้ยืดอานากัน อย่าให้ใครเดินทางเข้าเมืองจะเกิดอันตราย ภายหลัง เหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ กบฏถูกปราบ จอมพล ป.พิบูลสงคราม กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีตาม เดิม ส่วนที่โรงเรียนฝึกหัดครูของเราก็มีข่าวว่าท่านอาจารย์จะย้ายไป และมีผู้อำนวยการคนใหม่ มาแทนท่าน ข่าวนี้ทำให้เกิดความสับสนขึ้นในใจของพวกเรา ะยะนั้นมีอาจารย์ใหม่ได้บรรจุหรือ ย้ายมาอยู่ด้วยหลายคน เช่น อาจารย์เชวง เรืองสุวรรณ อาจารย์ระวิ สงวนทรัพย์ อาจารย์สมปอง พิทยกิจ เป็นต้น ส่วนอาคารต่าง ๆ ก็ถูกสร้างขึ้น มีตึกสองเป็นตึกสอนเสริม เสรีปลายปี 2492 และตึกสาม เป็นตึกเรียน ปี 2493 พวกเราก็อาศัยพื้นที่ว่างทั้งหลายปลูกต้นไม้ ผักสวนครัวกัน เพลิดเพลินจำเริญใจ ต้นไม้ที่ปลูกไว้สมัยนั้น จากบันทึกของ ท่านอาจารย์จันทนา พรหมเศรษฐี* ว่ามีต้น ก้ามปู ประดู่ ชีเหล็ก ยูคาลิปตัส ศรีตรัง ชงโค มะม่วง แคล้วรัง ลัก ฯลฯ ส่วนต้นมะขามเทศ นั้นมีปลูกบ้าง มีต้นใหญ่ขึ้นอยู่เก่าอายุมาก ๆ บ้าง เวลานี้ต้นมะขามเทศใหญ่เหลือต้นเดียวอยู่ หลังตึก 3 ด้านเหนือ กลัวหนักหนาว่าใครจะโค่นทิ้งเสีย ส่วนต้นจามจุรีหรือก้ามปูคงจะอายุมาก บ้าง ถูกโค่นบ้าง ค่อย ๆ หดสั้นไป ก้ามปูเป็นไม้เนื้อดี ต้นใหญ่ ๆ ผู้คนจึงสนใจเอาไปทำโต๊ะ เก้าอี้ เมื่อตอนที่สร้างหอสมุดกลาง บนสระมรกตนั้น ข้าพเจ้าส่งสารต้นไม้หลาย ๆ ต้นจะต้องถูก ตัดทิ้ง มีประดู่ต้นหนึ่งอยู่ด้านหน้าตึกสี่ ถูกรถยนต์ถอยหน้าถอยหลังชนต้นประดู่นี้อยู่ไปมา ข้าพเจ้า ส่งสารต้นประดู่นี้มาก เมื่อคนงานจะลงมือตัดมันทิ้ง จึงไปขอชุดเอาไปเลี้ยงไว้ ยังมีชีวิตอยู่ขณะนี้ ข้าพเจ้ายังนิยมชมเชยอาจารย์ท่านหนึ่ง ท่านรณรงค์ปลูกต้นไม้เก่า ๆ ที่มีในวรรณคดี ตรงบริเวณ ข้างหอสมุดเก่า อาณาบริเวณเชื่อมต่อกับหอประชุม มีต้นไม้ดี ๆ หลายต้น แต่เวลานี้ทรุดโทรมลง มีการขยายขานหอประชุมออกมาด้วยอิฐสีแดง ๆ สำหรับจัดงานเลี้ยง งานพิธีต่าง ๆ ข้าพเจ้า ส่งสารต้นสาระยิงนก ต้นสาระอินเดียนี้นหายาก เห็นมีน้อยต้นในประเทศไทย ถ้าขึ้นพล่อยไว้ใน สภาพเช่นปัจจุบันนี้ไม่ช้าคงตาย การจะสร้างลานจัดงานอย่างไรก็ไม่มีใครว่า แต่ควรจัดคอกคั่น กันต้นไม้ และบำรุงรักษาให้ต้นไม้งอกงามด้วย ก็จะทำให้บริเวณนี้งดงามกลมกลืนกันระหว่าง ต้นไม้กับสถานที่

ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านเป็นคนรักต้นไม้ ท่านเอาต้นไม้แปลก ๆ มา ปลูกอย่างแคล้ว สมัยนั้นเป็นไม้ใหม่ พอฤดูหนาวออกดอกเหมือนซากุระ ท่านจะเที่ยวเดินท่อม ๆ ตรวจดูต้นไม้ทุกต้น เรื่องต้นไม้ที่ปลูกไว้รุ่นเก่านี้ถูกโค่นลงไปมาก ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. จรีพรหม ท่าน

* เรื่องจริงที่เขียนให้อ่านเล่น ที่ระลึกครบเกษียณ 30 ก.ย. 2522

จะวิตกกังวลหรือจนเรื่องต้นไม้เก่าถูกโค่น วันหนึ่งท่านพบข้าพเจ้า ท่านว่า “บรรจบ เธอมาอยู่ประ-
 ธานมิตร ครุฬฝากดูต้นไม้ด้วย” ข้าพเจ้ารับคำ แต่นึกขำในใจว่า จะไปดูแลที่ไหน เพราะเมื่อข้าพเจ้า
 มาอยู่ประธานมิตรนั้น ต้นไม้ถูกฉาปนกิจไปหมดแล้ว นอกจากต้นไม้ก็ปลูกผัก แปลงผักหรือสวน
 เกษตรของพวกเราก็อยู่ตรงตึกสี่ ซึ่งบัดนี้เป็นภาควิชาศิลปกรรม ของคณะมนุษยศาสตร์ และตรงนี้
 เมื่อสร้างตึกเรียนแล้วก็เคยใช้เป็นสถานที่พระราชทานปริญญาบัตร เมื่อปี พ.ศ.2501 ในงานพิธีนั้น
 ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เข้าเฝ้าใกล้ติดเบื้องยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวและพระบรมราชินีนาถ ดังกล่าวแล้วว่าบริเวณนี้เราเคยใช้ทำสวนครัว งานสวนครัวถือว่า
 เป็นงานโยธา เราจะทำกันในวันอังคารกับพฤหัสบดี ข้าพเจ้าจำได้ว่าเกือบทุกครั้งเราเข้าแถวหน้า
 ตึกหนึ่ง พอเริ่มเดินแถวข้ามสะพานโค้ง ท่านอาจารย์พร้อมกับครอบครัวจะกลับจากทำงานมาถึง
 พอดี พวกเราเดินแถวไป ท่านจะเดินตามไปดู แนะนำการปลูกผัก ปลูกต้นไม้ต่าง ๆ แล้วจึงเดิน
 เข้าบ้าน เวลาท่านอาจารย์อยู่ด้วย ดูพวกเราจะมีระเบียบวินัย ทำงานกันอย่างสงบ มีอยู่ครั้งหนึ่งเรา
 เข้าแถวแบกจอบเสียมเตรียมไปสวนครัว วันนั้นไม่เห็นท่านอาจารย์กลับมาอย่างเคย พวกเราก็เลย
 คิดว่าปลอดภัย ว่าแล้ว สดับ อัดสาระ (ขณะปี 2534 เป็นรองเลขาธิการ กค.กระทรวงศึกษาธิการ)
 ก็ร้องให้สามลา เหมือนให้ขบวนขันหมาก หรือแห่หน้านั้นเทียว อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม ท่านจะ
 เดินมาจากมุมไหนไม่ทราบ เราหันไปท่านก็เดินตามหลังมา พร้อมกับถามว่า “ให้มาทำสวนครัว
 ให้ทำไม นือ” สดับ อัดสาระ จึงตอบอย่างนอบน้อม (น่าเวทนา) ว่า “ผม ๆ ๆ ดีใจที่จะได้ไป
ขุดดิน นะ คะ ครัวบ” อาจารย์ ม.ร.ว.จรีพรหม ท่านก็ไม่ว่าอะไร ท่านคงรู้เบื่องลึกรู้ลึกความรู้สึกของ
 พวกเราว่า “งานโยธานี้บ้างที่ก็น่าเบื่อเหมือนกันแหละ”

เมื่อสร้างตึกสองเสร็จ รุ่นน้อง ๆ ก็แยกย้ายกระจายกันเข้าไปอยู่ในตึกนอนหลังใหม่กัน
 อย่างคึกคัก ระยะนี้ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านมีภารกิจมาก จึงได้ย้ายท่าน
 อาจารย์ ม.ล.ฉวี ทินกร มาจากโรงเรียนการเรือน (วค.สวนดุสิต) แต่อาจารย์ ม.ล.ฉวี ท่านควบคุม
 นักเรียนวัยรุ่นไม่ไหว ท่านเลยย้ายกลับไป ระยะนี้ (2495-2497) ก็มีอาจารย์รุ่นใหม่บรรจุหรือย้าย
 เข้ามาสอนภายใต้การบริหารงานของท่านผู้อำนวยการ หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ทำให้สถานที่
 เรียนคึกคัก เช่น อาจารย์พนัส หันนาคินทร์ อาจารย์มานิต สาครินทร์ อาจารย์ขาว นารสุโพธิ์
 อาจารย์ประเทือง มหารักษ์กะ อาจารย์สถิต เลี้ยงถนอม อาจารย์สุนทร ภูลศรีโรจน์ อาจารย์ศิลา
 จายนียโยธิน อาจารย์อัมพา โชติกเสถียร อาจารย์อภิรมย์ ณ นคร อาจารย์สุพจน์ ชนะมา
 อาจารย์เจริญ เครือวัลย์ อาจารย์นิยม เรืองจันทร์ อาจารย์จันทนา พรหมเศรณี อาจารย์รัตนา
 ศรีรัตน์ อาจารย์สำราญ ถาวรายุศม์ (เลขาธิการ ก.พ.2534) อาจารย์นันทา บุญยประภัสร์ อาจารย์
 นาฏเจลิยว สุมาวงศ์ อาจารย์ปราณี อัสเวศน์ อาจารย์ประสาธต์ หลักศิลา อาจารย์สุรเดช วิเศษ-
 สุรการ อาจารย์ชวลิต ธนะชานันท์ อาจารย์สวาท เสนาณรงค์ อาจารย์มยุรี งามโกมุท อาจารย์

เนื้อทิพย์ ลืออำรุง นอกนั้นเป็นอาจารย์พิเศษจากภายนอกมาสอนเป็นครั้งคราว เช่น อาจารย์สิงห์โต ปุกหุด อาจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน อาจารย์รัญจวน อินทรกำแหง อาจารย์ ม.ล. มานิจ ชุมสาย อาจารย์เยื้อ วิชัยดิษฐ์ อาจารย์ ดร.แนม บุญสิทธิ์ อาจารย์สนั่น ปัทมะทิน อาจารย์มหาเทพ กษัตริย์สมุห์ เป็นต้น โรงเรียนฝึกหัดครูของเราคึกคักขึ้นเพราะมีอาจารย์รุ่นหนุ่มรุ่นสาวมาสอนรอบ ๆ โรงเรียนก็เริ่มมีบ้านเรือน ร้านค้าหนาตาขึ้น ในบรรดาอาจารย์ที่มารุ่นใหม่ของท่านที่มีความผูกพันกับพวกเราเป็นพิเศษ ข้าพเจ้าจำได้ 3 ท่าน ท่านแรกนั้นพวกเราคาดไม่ถึงว่าท่านจะกล้าหาญชาญชัยขนาดนั้น เมื่อทางราชการบรรจุท่านมาสอนวิชาเคมี ท่านก็หอบข้าวของมาพักกับพวกเราบนหอพักที่เดียว ท่านอาจารย์สุนทรี ภูลศรีโรจน์ (พิริยกิจ) นั้นเอง เป็นอาจารย์สตรีคนแรก และคนเดียวที่มาอยู่กับพวกเราเหมือนกับว่าท่านเป็นผู้ชายคนหนึ่ง อีกท่านหนึ่งสร้างความประทับใจทั้งบุคลิกและลีลาชีวิต คือ ท่านอาจารย์สุพจน์ ชนะมา ทางราชการบรรจุท่านมาสอนคณิตศาสตร์ ท่านมาอยู่ มาณอน กิน เล่นกับพวกเรา อยู่เสียจนไม่ทราบว่าเป็นครูเป็นศิษย์ เราเรียนวิชาแคลคูลัส กับโคออดิเนต ของท่านด้วยความยากเย็น ครั้งหนึ่งสอบวิชานี้ผลออกมาเราได้เกรดบี เราก็คิดว่าทำถูกหมด น่าจะได้เกรดเอ จึงพากันไปทักท้วง ท่านอาจารย์สุพจน์ ท่านเดินหนี พวกเราก็ไม่ยอมเข้าชี้ รวนท่านไปมา ทำท่าจะมีเรื่อง ท่านพูดโพล่งออกมาว่า **“ลือรู้ไหม อ้าวกลัวพวกลือตก อ้าวเอาตัวอย่างมาออก ถ้าอ้าวไม่เอาตัวอย่างมาออก น้ำหน้าพวกลือหรือ ตกแหง หมา”** พวกเราเลยได้คิด จริงของท่าน มิได้เห็นท่านเป็นเพื่อนเล่นอีกเลย อาจารย์อีกท่านหนึ่งท่านย้ายมาสอนตอนปลาย ๆ ยุค ที่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เป็นผู้อำนวยการทำทางท่านคล้ำ เข้ม ๆ คม ๆ ทุ ๆ ท่านสอนครั้งใด พวกเราออกจากห้องเรียนจะต้องนำเอาเรื่องการสอนของท่านมาวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองว่าอาจารย์ท่านดู จู้จี้ สอนแบบจ้ำจี้จ้ำไช ทำนองนั้น การสอนของท่านเหมือนกฎของนิวตัน แรงไม่พอใจของพวกเราเข้าปะทะท่านครั้งนั้นมากเท่าใด แรงเคเหวี่ยงที่เกิดการตอบสนองกับผลการสอนที่มีคุณภาพของท่านก็มากขึ้นเท่านั้น ข้าพเจ้าก็สังเกตว่าครูบาอาจารย์ของพวกเราเดินแบบการสอนด้วยความมีระเบียบวินัย ซึ่งท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เป็นแม่พิมพ์ต้นแบบ เป็นภาพพจน์ของนักเรียน ครู และศิษย์ที่ชัดเจน และถ่ายทอดมาสู่ยุคใหม่ ยุคของท่านผู้อำนวยการคนใหม่

ข้าพเจ้าจำตั้นมะม่วงกับแผลฝรั่งที่ปลูกไว้ข้าง ๆ ดึกสาม เป็นแถวเป็นแนว เพียงสามปีตั้นมะม่วงก็ได้สูงพอจะเป็นร่มเงาได้แล้ว วันหนึ่งเราสังเกตเห็นสุภาพบุรุษท่านหนึ่งจะเป็นแขกก็ไม่ใช่เป็นฝรั่งก็ไม่เชิง ดูท่าทางเป็นชาวมาเลย์ ยืนอยู่ในชุดสีเทาอ่อน ๆ เราต่างมองดูว่า นี่ใครกันทำไมมายืนอยู่ตรงนี้ คอยใคร หลังจากนั้นก็เห็นบุรุษท่านนี้เดินไปเดินมา พวกเรานึกสงสัยว่าต้องมีเรื่องอะไรแน่ ๆ เวลานั้นก็ประมาณปลายปี พ.ศ.2495

และแล้ววันที่เราไม่คาดคิดก็มาถึง คำว่าวันหนึ่ง ปี พ.ศ.2496 ท่านอาจารย์หลวงหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ พร้อมด้วยคณาจารย์ก็เรียกพวกเราประชุมทั้งหมด ณ ห้องเรียนตึกหนึ่ง วันนั้น

ทุกคนเงยบกริบ ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ท่านกล่าวแนะนำให้พวกเรารู้จักกับ ดร. สาโรช บัวศรี และว่าท่านผู้นี้จะดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ของพวกเราแทนท่านอาจารย์ต่อไป ดร. สาโรช บัวศรี ก็คือ บุรุษหนุ่มผู้ที่เราเห็นยืนอยู่ใต้ต้นมะม่วงเมื่อวันก่อนนั่นเอง พวกเราต่างยืนขึ้นแสดงความเคารพ เมื่ออาจารย์ใหญ่คนใหม่ของเรากล่าวคำปราศรัยด้วยสำเนียงมีจังหวะเน้นถ้อย เน้นคำ เจือด้วยอารมณ์ขันนิด ๆ เนื้อหา เรื่องราวที่พูด เราไม่ค่อยจะได้ยินมาก่อน แต่รู้สึกว่าจะ ค่อนข้างสมัยใหม่ ท่านว่าโลกปัจจุบันวิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้ามาก ต่อไปวิทยุจะไม่เพียงได้ยิน เสียง แต่จะได้เห็นภาพด้วย เวลานั้นเรายังไม่รู้จักโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ ช่อง 4 เพิ่งจะเริ่มจัดตั้ง ทดลอง ซึ่งเราไม่ค่อยมีความรู้ จึงพากันฟัง งงจนต่อสิ่งที่อาจารย์พูด และแล้วระเบียบแบบแผน อย่างอังกฤษก็หมดยุค แบบอย่างของอเมริกันเริ่มเข้ามาสัมผัสกับชีวิตใหม่ของเรานักเรียนฝึกหัด ครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรตั้งแต่บัดนั้น เมื่อท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิมอบงานแล้ว ท่านก็ย้ายกลับไปอยู่บ้านของท่านที่ถนนเพชรบุรี ส่วนอาจารย์ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ก็ ได้เข้าพักในบ้านริมคลองหลังนั้น และพวกเรานักเรียนรุ่นแรกก็เริ่มเติบโตเป็นผู้ใหญ่เกือบจะจบ ประโยคครุมัธยมอยู่แล้ว โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงก็เปลี่ยนฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ วันที่ 16 กันยายน 2497 (วันประกาศพระราชบัญญัติ) แต่ความจริงได้มีนิสิตรุ่นที่ 1 เป็นรุ่นผู้ใหญ่ ที่ทำงานแล้วมาเข้าเรียน 32 คน หมายเลข 1 คือ ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่จะพักกันที่ ตึก 2 เป็นนิสิตอยู่หอพักเช่นกัน รุ่น ๆ ของพวกเรา (5 รุ่น) ล้วนเด็กกว่า รุ่น 1 กศ.บ. ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ อยู่ด้วยกัน ผสมผสานกลมเกลียวกัน และพวกเรานุ่งกางเกงขาสั้นก็ยกย่องว่า กศ.บ.รุ่น 1 เขาเป็น รุ่นพี่ (พิเศษ) และต่อมาก็มี กศ.บ.รุ่น 2 เราก็ก็นึกว่าเขาเป็นพี่ เพราะส่วนใหญ่อายุมากกว่าพวกเรา อย่างเช่น คุณบรรจง ชูสกุลชาติ อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ข้าพเจ้ายังจำได้ว่า บนหอนอนตึกสอง ข้าพเจ้าเห็นคุณบรรจง ชูสกุลชาติ กำลังเก็บข้าวของลงกระบะเป่า จึงถามว่า “**พี่จะไปไหน**” คุณบรรจง ตอบว่า “**ผมจะไปเป็นศึกษาธิการอำเภอพะเยา เชียงราย**” ข้าพเจ้า รู้สึกทึ่งมาก ตอนนั้นพวกเรากำลังจะเรียนจบฝึกหัดครุมัธยม ส่วนรุ่นน้อง ๆ เขาจะต้องจบ ออกศ. ตามหลักสูตรใหม่ กว่าที่พวกเราจะได้นุ่งกางเกงขายาวออกงานก็เมื่อเรียนสำเร็จประโยคครุมัธยม (ปม.) ส่วนใหญ่ก็จะได้เรียนต่อ กศ.บ.กันเลยทีเดียว มีเพียงส่วนน้อยที่ออกไปรับราชการ แต่ก็กลับมาเรียนต่อภายหลังในเวลาไม่นานนัก ในความรู้สึกของข้าพเจ้าซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกของคนปดิดคณะศึกษาศาสตร์ ที่ว่าบรรดาผู้ที่มาศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษา และมหาวิทยาลัย เข้าใจว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เริ่มก่อตั้งครั้งแรกเมื่อเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือ พ.ศ. 2497 แม้แต่ผู้บริหารบางคนก็เข้าใจเช่นนั้น ทั้งนี้เพราะคนรุ่นหลัง ไม่เคยรู้และเข้าใจเรื่องราวของ เกี่ยวกับบทบาทของท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ และโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง เห็นจะมี ก็ รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค ที่พยายามทุกวิถีทางให้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่า แท้ที่จริงมหา-

วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นั้นควรนับเวลาเริ่มต้นก่อตั้งสถานศึกษา ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2492 และมีหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ เป็นผู้บริหารสถาบันแห่งนี้เป็นคนแรก รองศาสตราจารย์ ชุม ภูมิภาค ได้ดำเนินการเรื่องนี้มาเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งบัดนี้เป็นที่น่ายินดีที่ว่า วงการมหาวิทยาลัยเริ่มจะยอมข้อมูลเรื่องนี้แล้ว จะมีอีกเพียงอย่างเดียวก็คือ การสร้างรูปธรรมอันเป็นอนุสรณ์ ให้แก่ท่านอาจารย์หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ไว้ให้ปรากฏต่อไปในภายหน้า

รศ. หทัย ดันหยง

นักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร รุ่นที่ 1

**ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ด้วยความปรารถนาดี

บริษัท อุตสาหกรรมนมไทย จำกัด

140/1 ตึกเคียนหงวน อาคาร 2 ชั้น 16 ถนนวิทย์ แขวงลุมพินี,
เขตปทุมวัน, กรุงเทพฯ 10330
โทร. 2559054-65

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี

เกิด 16 กันยายน 2459 จังหวัดภูเก็ต
บิดา-มารดา ขุนสารีรัฐวินิจ (จำรูญ) นางคำปัน สารีรัฐวินิจ
ครอบครัว สมรสกับ นางสาวศิริ ศิริจรรยา
การศึกษา

มัธยมศึกษา

- 2472 มัธยมปีที่ 6 โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย ภูเก็ต
2473-75 ชั้นปีที่ 7 โรงเรียน The Anglo-Chinese School,
(ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Methodist Boys School) ปีนัง British Malaya.
2476-77 ป.ป. โรงเรียนฝึกหัดครูประถม พระนคร

อุดมศึกษา

- 2478-2482 อบ., ป.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2490-2494 M.A., Ph.D. Ohio State University, Columbus, Ohio, U.S.A. (ทางวิชาศึกษาศาสตร์)
2503 Certificate in University Administration,
Department of Health, Education and Welfare, WASHINGTON, D.C. ร่วมกับ
มหาวิทยาลัย MICHIGAN, ANN ARBOR
2506 ปริญญาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (ว.ป.อ.) รุ่นที่ 5, กองบัญชาการทหาร
สูงสุด กระทรวงกลาโหม
2512 ปริญญาการศึกษาดุซงกีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
2515 วุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และเข็มแสนยาริปัตย์ วิทยาลัยการทัพบก กระทรวงกลาโหม
2526 ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รางวัล และเกียรติที่ได้รับ

1. รางวัลในการสอบไล่ได้ทีหนึ่ง โรงเรียน Anglo-Chinese School (Methodist Boys School)
ปีนัง
2. รางวัลในการเรียนดีเยี่ยม คณะอักษรศาสตร์ปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. พุณจุลจักรพงษ์ สำหรับผู้มีความผลการเรียนดีเยี่ยม คณะอักษรศาสตร์ ปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

4. รางวัลการเรียนรู้ยอดเยี่ยมในวิชาภาษาอังกฤษของ British Council คณะอักษรศาสตร์ ปีที่ 4 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. สอบชิงทุนกระทรวงการต่างประเทศอเมริกัน ได้ที่หนึ่ง ได้ไปเรียนวิชาศึกษาศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัย Ohio State University (1947)

6. ได้รับเชิญเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมฟาย-เดลตา-แคปปา (Phi-Delta-Kappa, The Honorary-Fraternity For Men in Education) แห่งสหรัฐอเมริกา (เป็นคนแรกของประเทศไทย และเป็นอยู่จนบัดนี้) ณ มหาวิทยาลัย Ohio State.

7. ได้รับเกียรติคุณบัตร (Citation) จากมหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา เนื่องจากได้ดำเนินการศึกษาได้ผลดีร่วมกับมหาวิทยาลัยอินเดียนา

8. ได้รับเชิญไปเป็น Senior Specialist ณ East-West Center, มหาวิทยาลัย Hawaii, สหรัฐอเมริกา (1968) ในด้านปรัชญาการศึกษา

9. เป็นคนหนึ่งที่ปรากฏชื่อในหนังสือ “ครูไทย 200 ปี” เพื่อร่วมสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ของกระทรวงศึกษาธิการ (ครูสภา)

หน้าที่การงาน และงานสำคัญ

1. อาจารย์สอนนิเทศศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (2483-2484) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประจำจังหวัดภูเก็ต

3. ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนฝึกหัดครูประถม พระนคร

4. เสนอให้มีการสอนจนถึงระดับปริญญาตรี โท เอก แก่ผู้เรียนสายครูและศึกษาธิการ โดยตรงเป็นครั้งแรกในประวัติการศึกษาไทย และร่วมก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเพื่อการนี้ (2495) นับเป็นการริเริ่มที่สำคัญยิ่งในประวัติการศึกษาไทย

5. ร่วมก่อตั้ง สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย (2496) เพื่อช่วยสนับสนุนให้อาชีพครูได้เป็น Profession ขึ้นมาจริง ๆ (ได้รับเลือกให้เป็นนายกคนแรกของสมาคมนี้และเป็นผู้สองสมัย)

6. อาจารย์สอนในโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

7. ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

8. รองอธิการ และหัวหน้าคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา

9. อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

10. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (1 ม.ค. 2512-1 ต.ค. 2513)

11. ริเริ่มเอาพุทธปรัชญามาร้อยกรองให้เป็นปรัชญาการศึกษาไทย (แบบ Normative) เพื่อ

ว่าการศึกษาไทยจะได้มีรากฐานสัมพันธ์กับศาสนาประจำชาติไทยเป็นครั้งแรก และใช้สอนกันมาจนบัดนี้ นับเป็นการริเริ่มที่สำคัญยิ่งอีกครั้งหนึ่ง

12. อธิปไตยกรรมการฝึกหัดครู (2 ต.ค. 2513-2517)

13. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งที่ 2 (2517-2519 เกษียณอายุราชการ)

หน้าที่การงานในด้านเป็นกรรมการบางประการ

1. กรรมการปรับปรุงหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
2. กรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ
3. กรรมการอำนวยการคุรุสภา
4. กรรมการองค์การค้ำของคุรุสภา
5. กรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม (UNESCO)
6. ประธานกรรมการฝ่ายการศึกษาของกรรมการแห่งชาติฯ
7. ประธานกรรมการฝ่ายวัฒนธรรมของกรรมการแห่งชาติฯ
8. ประธานกรรมการโรงเรียนราษฎร์ แห่งคุรุสภา
9. อนุกรรมการ ก.พ.วิสามัญ เรื่องหลักสูตรฯ
10. ประธานกรรมการวิทยาลัยเอกชน (2512-2516)
11. อนุกรรมการ ก.พ.วิสามัญ เรื่องนักเรียนต่างประเทศ
12. อนุกรรมการ ก.ม.วิสามัญ พิจารณาคุณวุฒิ
13. กรรมการ Governing Board ของศูนย์ Regional English Language Center (RELC) ณ สิงคโปร์ ซึ่งเป็นโครงการของ SEAMEO
14. สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ (2516)
15. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (23 ธ.ค. 2516 - 24 ม.ค. 2518)
16. ประธานกรรมการประสานงานระดับชาติ สำหรับศูนย์ Regional English Language Center ในประเทศไทย
17. รองประธานคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520

การเขียนหนังสือ และบทความที่สำคัญ

1. ปรินูญานินพนธ์ สำหรับปริญญา Ph.D. ชื่อ 'A Study of Methods of Teaching Adults to Read as Developed for Literacy Campaigns by Some Member Nations of UNESCO'
2. บทความเรื่อง 'A Showcase of Democratic Advance in Asia' ลงในวารสารของ สมาคมฟาย เดิลตา-แคปปา ฉบับเดือนธันวาคม 1957 สหรัฐอเมริกา

3. หนังสือ เรื่อง “แนวคิดในการบริหารการศึกษา”
4. หนังสือ เรื่อง “พุทธศาสนากับการศึกษาแผนใหม่” ใช้เป็นตำราทางปรัชญาการศึกษาจนบัดนี้
5. บทความ เรื่อง “วิชาการศึกษาคืออะไร”
6. บทความ เรื่อง “ปรัชญาการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ”
7. บทความ เรื่อง “ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ในแง่ของการศึกษา”
8. บทความ เรื่อง “หัวใจในการคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา”
9. หนังสือ เรื่อง ‘A Philosophy of Education for Thailand : The Confluence of Buddhism and Democracy’ (เขียนระหว่างเป็น Senior Specialist ที่ East-West Center, มหาวิทยาลัย Hawaii) ใช้เป็นตำราทางปรัชญาการศึกษา จนบัดนี้
10. แปลหนังสือชื่อ ‘World Problems in Education’ ของนาย Jean Thomas แห่งองค์การ International Bureau of Education ออกเป็นภาษาไทยตามคำเชิญของคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาของกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา แห่งสหประชาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ)
11. บทความเรื่อง ‘Role of Local U.N. Office or Center in Increasing International Understanding Through Teaching About the U.N.’ เสนอ ณ ที่ประชุมของ W.C.O.T.P. ศาลาสันติธรรม กรุงเทพฯ (ได้รับรางวัล)
12. บทความเรื่อง “ปรัชญาการศึกษาในประเทศไทย”
13. ประธานคณะกรรมการ เรียบเรียงหนังสือ “แนวนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ” กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2521)

การไปประชุม และดูงานในต่างประเทศ

- 1948 ประชุม UNESCO SEMINAR ที่เมือง Garden City, New York ในฐานะผู้สังเกตการณ์ จากประเทศไทย (ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย Ohio State)
- 1951 ดูการศึกษาในประเทศอังกฤษ และดูงานเกี่ยวกับ UNESCO ที่สำนักงานใหญ่ของ UNESCO ณ กรุงปารีส
- 1955 ดูการศึกษาในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันนี และสเปน
- 1959 ดูการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่ ฮองกง ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์
- 1960 ไปอบรมวิชาการบริหารมหาวิทยาลัย (University Administration) ณ มหาวิทยาลัย มิชิแกน เมืองแอนนาเบอร์ สหรัฐอเมริกา, แล้วแวะดูการศึกษาที่อังกฤษ, เดนมาร์ก และอิตาลี

- 1962 คณะผู้แทนไทยไปประชุมใหญ่สามัญของ UNESCO ครั้งที่ 12 ณ กรุงปารีส แล้ว
ดูการศึกษาที่กรุง Bonn, Hamburg, และ West Berlin
- 1963 ดูการศึกษาของ มาเลเซีย สิงคโปร์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และได้เห็น ในฐานะ
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 5
- 1966 หัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ
กรุง Geneva ประเทศ Switzerland แล้วแะดูงานที่ฝรั่งเศส และอังกฤษ (ในการ
ประชุมครั้งนี้ได้รับเลือกเป็นรองประธานที่ประชุมด้วย)
- 1968 เป็น Senior Specialist ในวิชาปรัชญาการศึกษาประจำ East-West Center มหา-
วิทยาลัย Hawaii เป็นเวลา 5 เดือน, และได้รับเชิญไปปาฐกถาพิเศษ ณ
มหาวิทยาลัย Utah State University, Logan, Utah; แล้วไปดูงานที่กรุง New York
ที่มหาวิทยาลัย Indiana และที่ประเทศญี่ปุ่น
- 1970 หัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม เรื่อง Junior College จัดโดย American
Association of Junior Colleges ณ East-West Center, Hawaii (26 ก.พ.-6 มี.ค.
2513)
- 1970 ผู้แทนไทยแต่ผู้เดียวไปประชุม ASPA Education Seminar on 'Preparation of
Teaching Materials on ASPAC Members ณ Chengchi University, Taipei, Taiwan
(16-22 มี.ค. 2513)
- 1970 หัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ Palais
des Nations กรุง Geneva, Switzerland เรื่อง 'Improvement of Effectiveness of
the Education System, Particularly Through Reduction of Education Wastage'
(1-9 ก.ค. 2513)
- 1970 หัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม เรื่อง "นโยบายทางวัฒนธรรม" ณ กรุง
Venice ประเทศอิตาลี (24 ส.ค.-2 ก.ย.2513) เป็นการประชุมนโยบายวัฒนธรรม
เป็นครั้งแรกในโลก ได้นำเอาความหมายของคำว่าวัฒนธรรมอย่างใหม่มาเผยแพร่
เป็นครั้งแรกในประเทศไทย
- 1971 ผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ Palais Wilson,
กรุง Geneva เรื่อง 'Social Background of Children and Their Chance of Success
in School' (15-23 ก.ย. 2514)
- 1972 ไปดูการศึกษาของญี่ปุ่นตามคำเชิญของรัฐมนตรีศึกษาธิการของญี่ปุ่น (Mr.Inaba)
(27 ก.ย.-17 ต.ค.2515)

- 1975 คณะผู้แทนไทยไปประชุม SEAMEO Conference ณ กรุง Baguio, ประเทศฟิลิปปินส์ (17-25 ม.ค. 2518)
- 1975 ผู้แทนไทยไปประชุม International Conference on Education ณ Palais des Nations, กรุง Geneva (27 ส.ค.-4 ก.ย.2518) แล้วไปดูงาน การศึกษา และวัฒนธรรม ที่ประเทศอังกฤษ โดยเป็นแขกของ British Council ระหว่าง 8-16 ก.ย.2518.
- 1976 รองหัวหน้าคณะผู้แทนไทย (ประธานฝ่ายวัฒนธรรม) ไปประชุม UNESCO General Conference ครั้งที่ 19 ที่กรุง Nairobi, ประเทศ Kenya (26 ต.ค.-30 พ.ย.2519) ในครั้งนี้สามารถทำให้ UNESCO ถือว่าโบราณสถานที่จังหวัดสุโขทัย เป็นโบราณสถานสำคัญของโลกแห่งหนึ่ง และจะมาช่วยทำนุบำรุง และเผยแพร่โบราณสถานแห่งนี้ให้ทราบกันทั่วโลก

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

- 5 ธ.ค. 2512 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.) สายสะพาย สายที่ 1
- 5 พ.ค. 2513 ทุตยจุลจอมเกล้า (ท.จ.)
- 5 ธ.ค. 2514 ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.) สายสะพาย สายที่ 2
- 5 ธ.ค. 2517 มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.) สายสะพาย สายที่ 3

เอกสารอ้างอิง

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ปราชญ์ผู้ทรงศิลป์ จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มีอายุครบ 6 รอบ พุทธศักราช 2531 รายได้สมทบทุน “สาโรช-ศิริ บัวศรี”
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี

ผู้ทศตนเพื่อวิชาชีพการศึกษา

รองศาสตราจารย์ชม ภูมิภาค*

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้บุกเบิกวิชาชีพครูหรือวิชาชีพการศึกษา ในระดับที่เรียกว่า วิชาชีพ (Profession) เป็นคนแรกในประเทศไทย การเรียนวิชาครูในสมัยก่อนนั้นอย่างสูงก็แค่ประโยศครุมัธยม (ป.ม.) ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านเป็นผู้เริ่มบุกเบิกให้การเรียนทางครูได้วุฒิถึงปริญญาเอก นั่นคือการเริ่มเปิดสอนปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ในปีการศึกษา 2496 ซึ่งในการนี้ได้มีการตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านสำเร็จปริญญาเอกจากสหรัฐอเมริกา และเดินทางมาประจำที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ในปลายปีการศึกษา 2495

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนงนั้น ตั้งเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2492 เมื่อท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มาประจำอยู่ที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตรนั้น ท่านมีความคิดระดับที่เรียกว่าปฏิรูปการฝึกหัดครูไทย ท่านได้เสนอให้เปิดหลักสูตรต่อจากประโยศมัธยมต่อไปอีก 2 ปี ให้ได้รับปริญญาการศึกษาบัณฑิต และได้เปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร เมื่อเดือนพฤษภาคม 2496 ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี ได้นำเอาระบบหน่วยกิตและระบบการเรียนเป็นรายวิชาเข้ามาใช้ที่วิทยาลัย วิชาการศึกษาเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ท่านเป็นคนสอนวิชาการศึกษาสมัยใหม่ทั้งหมด ผู้เขียนตอนนั้นเรียนหลักสูตรประโยศครุมัธยมปีสุดท้าย ได้เรียนวิชา Progressive Education จากทาง ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ทำให้ได้วิธีเรียนแบบใหม่ คือเข้าห้องสมุด อ่านหนังสือค้นคว้าและทำภาคินพนธ์ ซึ่งวิธีการเรียนเช่นนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนในสหรัฐอเมริกา

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านได้ดำเนินการทุกวิถีทางจนมีการประกาศพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา 2497 ทำให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาสามารถเปิดสอนวิชาการศึกษาถึงขั้นปริญญาเอกได้ จึงถือได้ว่าท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อวงวิชาชีพการศึกษาอย่างยิ่ง สมควรอย่างยิ่งที่วงการศึกษาคได้จะได้ตระหนักในเรื่องนี้

ความริเริ่มบุกเบิกของท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ในการก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการ-

* ศิษย์เก่า กศ.บ. รุ่นที่ 3 อดีตคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มศว. นายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย และสมาคมศิษย์เก่า มศว.

ศึกษานั้น ส่งผลกระทบต่อการศึกษาไทยในทางดีเป็นอเนกประการทำให้วงการการศึกษาไทยได้นักการศึกษาที่จะช่วยจัดการศึกษาไทยได้ผลดีอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้มากมาย จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเมื่อปี 2496 ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปี 2517 ทำให้สถานศึกษาแห่งนี้ได้ขยายบริการการศึกษาไปถึงคนส่วนภูมิภาคได้อย่างกว้างขวาง ถือได้ว่าวงการการศึกษาไทยได้รับอันานิสงส์จากการประกอบการณ์เยี่ยมของท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ในเรื่องการก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เมื่อพูดถึงศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ก็อยากจะพูดถึงอาจารย์ของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านหนึ่งคือ ท่านศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านศาสตราจารย์ หม่อมหลวง ปิ่น มาลากุล ท่านเป็นผู้คิดก่อตั้งและดำเนินการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตร ท่านเป็นคนซื้อที่เอง วางแผนผังโรงเรียนเอง และประกาศเปิดโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2492 ท่านศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านเป็นประธานกรรมการบริหารโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร โดยมีหลวงสวัสดิสารศาตรพุทธิ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นกรรมการบริหาร โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตรด้วยคนหนึ่ง และในต้นปี 2496 ก็ได้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร

เมื่อเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ที่ถนนประสานมิตร ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ก็เป็นกรรมการบริหารวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมีท่านศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานกรรมการ ต่อมาจึงได้มีการประกาศรวมโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร และวิทยาลัยวิชาการศึกษาเข้าเป็นชื่อเดียวกัน เรียกว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาอย่างเดียว ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2496 เป็นอันว่าชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตรหายไป ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2496 และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตามประกาศลงวันที่ 8 ตุลาคม 2496 โดยมีศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นประธานกรรมการ ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

เมื่อมีประกาศพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2497 นั้น ท่านศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ก็ยังเป็นรักษาการอธิการอยู่

โดยเหตุที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร ประกาศเปิดโรงเรียนเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2492 และได้ปรับโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงที่ถนนประสานมิตร เมื่อ 1 ตุลาคม 2496 และมีการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 29 มิถุนายน 2517 ในการประชุมรองอธิการบดี คณะบดีผู้อำนวยการ ครั้งที่ 10/2527 วันที่ 2 ตุลาคม 2527 ได้มีมติยอมรับว่า วันสถาปนามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นั้น คือวันที่ 28 เมษายน 2492 จึงถือเอาวันที่ 28 เมษายน เป็นวันศรีนครินทรวิโรฒตลอดมา

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจให้กับการพัฒนาวิชาชีพครู ยกฐานะวิชาชีพครูให้สูงขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง เมื่อท่านเปิดวิทยาลัยวิชาการศึกษาสอนถึงขั้นปริญญา การศึกษามัธยมศึกษา แล้วท่านก็ดำเนินการในเรื่องการก่อตั้งสมาคมวิชาชีพการศึกษา นั่นคือจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2498 และได้ทำหน้าที่เป็นนายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทยเป็นคนแรก

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านมีวิญญานของความเป็นครูโดยแท้ มีความห่วงใย และสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีอยู่เสมอ ท่านจะสั่งสอนให้ข้อคิดเห็นเสมอ แม้ว่าศิษย์นั้นจะอยู่ในฐานะตำแหน่งราชการสูงเพียงใดก็ตาม ท่านเป็นห่วงเป็นใยศิษย์ทุกคน สั่งเสมอว่าชาวการศึกษาต้องรักษาความดีให้คงอยู่เสมอ

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ท่านเป็นบุคคลที่ภาษาอังกฤษเรียก The Man of Perfection ท่านทำอะไร ท่านต้องการให้สิ่งนั้นบรรลุผลสุดยอดสมบูรณ์ถ้วนทุกท่าน และท่านปฏิบัติตัวเช่นนั้นมาตลอด เป็นลักษณะที่นักการศึกษาไทยควรจะได้ปลูกฝังขึ้นในตนเองให้ได้ เพื่อจะส่งผลต่อความเป็นเลิศของการศึกษาไทยต่อไป ผู้เขียนในฐานะศิษย์คนหนึ่ง ได้พยายามเสมอที่จะปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี แต่ก็ปฏิบัติได้บ้าง ไม่ได้บ้าง แต่ก็พยายามที่จะทำอยู่เสมอ

ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นที่เคารพบูชาของศิษย์ทุกคน เพราะท่านมีความเป็นครูอันสมบูรณ์ยิ่ง

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี

แบบฉบับที่ดีของครูและนักการศึกษาชั้นเยี่ยมของไทย

สมชัย วุฑฒิปรีชา*

อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ถ้าจะกล่าวถึง ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี หรือท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี ของลูกศิษย์ทุกรุ่นและทุกคนแล้ว ก็จะสามารถได้ว่า ท่านเป็นครูที่ดีของศิษย์และเป็นผู้ที่รักวิชาการด้านการศึกษาระดับชั้นเยี่ยมของประเทศ

ในขณะที่ท่านเป็นครูอาจารย์นั้น ท่านได้กล่าวกับลูกศิษย์โดยเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพครูอยู่เสมอว่า “บัณฑิตทางการศึกษาทุกคน จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีเยี่ยมประดุจนักปราชญ์และจะต้องมีความประพฤติดีเยี่ยมประดุจผู้ทรงศีล” สำหรับท่านนั้น ท่านทำอย่างที่ท่านพูด คือท่านจะเป็น ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างที่ดีของศิษย์ กล่าวคือ ท่านเป็นนักวิชาการที่มีความคิดก้าวหน้าในทางการศึกษา และประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี มีศีลธรรม ไม่มีจุดด่างพร้อยใด ๆ ในชีวิตส่วนตัวและการทำงานของท่านเลย จึงนับได้ว่าศิษย์ทั้งหลายโชคดีที่มีท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี เป็นครูและเป็นแบบอย่างของการเป็นครูที่ดี

ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี มีพื้นฐานชีวิตที่ดี คือในวัยที่ท่านเป็นนักเรียนและนักศึกษานั้น ท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถและสนใจในการเล่าเรียนเป็นอย่างยิ่ง ท่านมีผลการเรียนดีเยี่ยมในทุกระดับของการศึกษา มีความประพฤติดีเป็นที่รักของเพื่อนฝูงและครูอาจารย์ และด้วยพื้นฐานที่ดีนั้น เมื่อท่านมาประกอบอาชีพครู ท่านจึงเป็นผู้ที่มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และอาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น หากจะถามลูกศิษย์และผู้ที่ยังรู้จักอาจารย์สาโรช บัวศรี ว่าใครคือผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นแบบฉบับที่ดีของครูและนักการศึกษาชั้นเยี่ยมของไทยในปัจจุบันแล้ว คำตอบก็คือ ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี นั่นเอง ดังนั้น ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี คือครู-อาจารย์อันเป็นที่รักและเคารพของศิษย์และเป็นปูชนียบุคคลของวงการการศึกษาไทย ผลงานที่เด่นชัดและยอดเยี่ยมในฐานะครูและนักการศึกษามีอยู่มากมาย ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ-

1. ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นบิดาแห่งการศึกษาแผนใหม่

ท่านอาจารย์เป็นผู้บุกเบิกและนำการศึกษาแผนใหม่จากประเทศสหรัฐอเมริกามาเผยแพร่ในประเทศไทย ท่านได้เผยแพร่ความรู้ให้แก่ศิษย์ ในขณะที่เป็นอาจารย์ที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงหรือที่ต่อมาเรียกว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา (ประสานมิตร) ท่านได้ผลักดันให้ความรู้ด้านการศึกษา

* ศิษย์เก่า กศ.บ. รุ่นที่ 2 พ.ศ.2499

แผนใหม่ แพร่หลายในฐานะที่ท่านเป็นอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา และนักวิชาการศึกษาในช่วงเวลาต่อมายาวนาน และเพราะศิษย์ของท่านหลาย ๆ รุ่นและทุกรุ่นนั่นเองที่ทำให้การศึกษาแผนใหม่บังเกิดขึ้นในประเทศไทย เพราะฉะนั้น จึงถือได้ว่าท่านอาจารย์เป็นบิดาแห่งการศึกษาแผนใหม่ในประเทศไทย

2. ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นบิดาแห่งการฝึกหัดครูแผนใหม่

การฝึกหัดครูในประเทศไทย เกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2435 แต่มีการพัฒนาเป็นการฝึกหัดครูระดับวิชาชีพ โดยมีวิทยาลัยวิชาการศึกษา เปิดสอนระดับปริญญาตรีเมื่อ พ.ศ.2497 ซึ่งนับเป็นเวลาห่างกันถึง 62 ปี บุคคลที่มีส่วนผลักดันอย่างสำคัญให้การสอนวิชาการฝึกหัดครูมีถึงขั้นปริญญาตรี และเป็นการฝึกหัดครูแผนใหม่คนแรก คือ ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี การศึกษาด้านนี้ได้เจริญเติบโตมาเป็นระดับปริญญาโท และปริญญาเอกทางการศึกษา ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้ก็ถือได้เช่นกันว่า ท่านอาจารย์เป็นบิดาแห่งการฝึกหัดครูแผนใหม่ในประเทศไทย

3. ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี

เป็นนายกคนแรกของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย

เพื่อให้การเผยแพร่งานการศึกษาแผนใหม่ และการพัฒนาการฝึกหัดครูแผนใหม่เจริญก้าวหน้าอย่างมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่นและต่อเนื่อง ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี ได้ร่วมคิดกับนักการศึกษาไทยอีกหลายท่าน เพื่อให้มีองค์กรทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่วิทยาทานทางการศึกษาและการฝึกหัดครูในประเทศไทย ดังนั้นท่านจึงได้รับเลือกให้เป็นนายกสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย (The Education Society of Thailand) คนแรก เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2498 สมาคมแห่งนี้ มุ่งบำเพ็ญกรณียกิจให้แก่การศึกษาของประเทศไทย ได้เป็นพลังผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ในวงการการศึกษาของประเทศไทย เป็นรากเง้าให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ เกิดการศึกษาแผนใหม่ เกิดโรงเรียนมัธยมแบบประสม มีการเปลี่ยนแปลงปรัชญาการศึกษา และวิธีการวัดผล เห็นคุณค่าของการวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา และการแนะแนวทางการศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาในเวลาต่อมาอย่างต่อเนื่อง

4. ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้บุกเบิกพุทธปรัชญาเพื่อการศึกษาคนแรก

ท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี เคยกล่าวว่า ก่อนการไปศึกษาต่างประเทศของท่านนั้น ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเมืองไทยน้อยมาก โดยเฉพาะในเรื่องของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสังคมของการศึกษา ท่านจึงได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง และพบว่า วิทยาการอันมีค่ามหาศาลของไทยนั้นล้วนอยู่ในพระไตรปิฎก และแฝงเร้นอยู่ในวัฒนธรรมไทย ท่านจึงเป็นบุคคลแรกเช่นเดียวกัน ที่ได้เรียกร้องให้ศิษย์ของท่านในรุ่นต่อ ๆ มา ได้ศึกษาพุทธธรรมและวัฒนธรรม

ธรรมไทยให้มากขึ้น ส่วนตัวท่านนั้นได้ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีสอนแบบอริยสัจจ์ และเสนอให้นำพุทธปรัชญามาใช้เป็นปรัชญาการศึกษาไทย จึงส่งผลให้เกิดการดำเนินการในเรื่องนี้ต่อมา และนักการศึกษาไทยปัจจุบันนี้ได้ร่วมมือกันศึกษาค้นคว้าศึกษาศาสตร์แนวพุทธมากขึ้น และเชื่อว่าในอนาคต พุทธปรัชญาจะต้องเป็นปรัชญาการศึกษาไทยแน่นอน ดังนั้น ท่านจึงเป็นทั้งผู้เสนอสิ่งใหม่และผู้นำไปสู่การประสานเชื่อมโยงกับสิ่งที่ตั้งถามในอดีตให้กับวงการการศึกษาไทย

5. ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้บุกเบิกการจัดทำสารานุกรมศึกษาศาสตร์

ในปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่ท่านอาจารย์ได้เกษียณอายุราชการไปแล้ว แต่ความผูกพันและห่วงใยในเรื่องการศึกษา และศึกษาศาสตร์ของท่านยังคงมีอย่างต่อเนื่อง ท่านจึงเป็นผู้ผลักดันและริเริ่มให้มีการจัดทำสารานุกรมศึกษาศาสตร์ในเวลาต่อมาอีกหลายปี ขณะนี้งานชิ้นนี้สำเร็จลงแล้ว โดยได้รวบรวมหัวข้อวิชาการเรื่องต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ในวงการศึกษ จำนวน 160 หัวเรื่อง โดยความร่วมมือของผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา สารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับนี้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะจัดพิมพ์เป็นฉบับเฉลิมพระเกียรติขึ้น จำนวน 5,000 เล่ม เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา ดังนั้น ผลงานทางวิชาการชิ้นนี้ของท่านอาจารย์สาโรช บัวศรี จึงทำให้ทุกคนยอมรับกันได้ว่า ท่านเป็นนักการศึกษาโดยแท้จริง

จากผลงานที่เด่นชัดและยอดเยี่ยมของท่านอาจารย์ดังกล่าวแล้ว ศิษย์ทุกคนและนักการศึกษา ตลอดจนทั้งครูอาจารย์ทั้งหลาย จึงต้องยอมรับร่วมกันว่า ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี คือ แบบฉบับที่ดีของครูและนักการศึกษาชั้นเยี่ยมของไทย

คำจำกัดความที่ไม่น่าจะเถียง

ความรัก	= ความผูกพัน ความปรารถนาดีต่อ ความคิดถึงห่วงใย
ความเชื่อ	= การยืนยันจากหัวใจว่า สิ่งนั้น สิ่งนี้ คนนั้น คนนี้ ยอดเยี่ยมจริง
ความยอมรับ	= การยกย่องให้ด้วยความชื่นชมและกัมมัสระให้ด้วยความคารวะ
ความศรัทธา	= ความรัก + ความเชื่อ + ความยอมรับ

จ.ช.

บูชาครู

บรรจง ชูสกุลชาติ*

ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นครูที่ศิษยานุศิษย์มีความประทับใจมากที่สุดคนหนึ่ง ประทับใจในความมีวิญญานครูของท่าน ประทับใจในความเป็นปราชญ์นิยบุคคลของท่าน และประทับใจในความมีภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐานของท่าน

ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นครูที่มีวิญญานครู ท่านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้เห็นลูกศิษย์ของท่านทุกคนมีความรู้ประดุจนักปราชญ์ผู้หนึ่ง และมีคุณธรรมประดุจผู้ทรงศีลผู้หนึ่ง ท่านจึงอุตสาหะพยายามพูดและเขียน ปลุกฝังความรู้สึกนึกคิดอันเป็นเจตนารมณ์และอุดมการณ์อันสูงส่งดังกล่าวนี้ ให้มีในตัวลูกศิษย์ของท่านให้จงได้ ไม่ว่าท่านจะเหน็ดเหนื่อยใจและกายสักเพียงใด ท่านก็ไม่เคยย่อระย่อทอดอ้อยแต่อย่างใดเลย

ท่านเคยถูกลูกศิษย์แกล้งเยาะเย้ยด้วยท่าทาง ท่านเคยถูกลูกศิษย์ถากถางด้วยวาจาทั้งต่อหน้าและลับหลัง แต่ท่านก็ไม่นำพาต่อวาจาและท่าทางต่าง ๆ เหล่านั้น ท่านยังคงมุ่งมั่นที่จะปลุกฝังความรู้สึกนึกคิดอันเป็นเจตนารมณ์และอุดมการณ์อันสูงส่งดังกล่าวนี้ อย่างมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง

ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ท่านเป็นครูอาจารย์ที่ต้องสั่งสอนอบรมบ่มนิสัยในเวลาเดียวกันเหมือนกับครูบาอาจารย์ท่านอื่น ๆ มีหน้าที่ในเวลากลางคืนท่านก็ต้องตรวจตราตามอาคารและหอพักนักศึกษา วันเวลาของท่าน ท่านได้ทุ่มเทให้กับงานการเป็นครูอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อยและเบื่อก่อนเลยแต่อย่างใดเลย

แทบทุกสัปดาห์ ท่านจะสรรหาสุภาษิต ความคิดใหม่ ๆ และคำคมที่เกี่ยวกับชีวิต การศึกษา และการพัฒนาคน มาเขียนไว้ให้ลูกศิษย์ได้อ่านกันบนกระดานดำธรรมดาด้วยลายมือของท่านเอง ซึ่งเป็นลายมือที่อ่านง่าย แล้วท่านจะลงชื่อกำกับไว้ทุกครั้ง ทั้ง ๆ ที่เป็นลายเซ็นก็เป็นลายเซ็นที่อ่านแล้ว เป็นชื่อและนามสกุลของท่าน

ในระยะหลัง ๆ ท่านคงไม่มีเวลามาเขียนข้อความที่เป็นสุภาษิตความคิดใหม่ ๆ และคำคมทั้งหลายไว้บนกระดานดำอีกต่อไป แต่ท่านเขียนใส่แผ่นปลิวมาจากบ้านแล้วเอามาปิดไว้ด้วยการบนแผ่นกระดานดำอีกทีหนึ่ง ซึ่งลูกศิษย์ลูกหา และเพื่อนครูอาจารย์ได้อ่านเป็นอาหารสมองได้เป็นอย่างดีทีเดียว

เท่าที่พอจะจำได้ก็มีข้อความจูงใจอยู่ข้อความหนึ่งซึ่งท่านเขียนไว้ว่า

“จงกล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ... ให้คิด พูด และทำอย่างกล้าหาญ”

จะเห็นได้ว่า ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี ท่านเป็นผู้มีวิญญานครูอย่างแท้จริง

* ศิษย์เก่า กศ.บ. รุ่นที่ 2 อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นครูที่เป็นที่เป็นปูชนียบุคคล คำพูด ความคิด และการดำเนินชีวิตของท่านล้วนแต่เป็นแบบอย่างในทางดีงาม และเป็นสิ่งจะ ท่านพูดอย่างไรท่านก็ทำได้ อย่างนั้น ไม่เหมือนครูอาจารย์หลายท่านที่มักจะกล่าวกับลูกศิษย์เสมอ ๆ ว่า จงทำตามที่คุณพูด แต่อย่าทำตามที่คุณทำ

ท่านสอนลูกศิษย์ให้แต่งตัวให้เรียบร้อย ใส่เสื้อแขนยาว ไม่ให้พับแขน เห็นใครพับแขนเสื้อ ท่านจะดูและสั่งให้คลายพับทันที ตัวท่านเองท่านก็ไม่เคยพับแขนเสื้อ ถ้าอยากให้เสื้อแขนยาว มันสั้น ท่านบอกให้ตัดแขนสั้น มันจึงจะสุภาพ การแต่งกายของท่านนั้นสุภาพเรียบร้อยเป็นตัวอย่างที่ดีเสมอ

ท่านคอยอบรมบ่มนิสัยมิให้ลูกศิษย์กินเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน และประพฤติดนเป็น คนเสเพล และเอาจริงเอาจังกับเรื่องอบายมุขเหล่านี้เป็นอันมาก และเมื่อท่านพบเห็น ท่านก็ไม่เคย รื้อร่าที่จะดูว่ากล่าวอย่างครู ไม่สนใจว่าใครจะรักจะชอบหรือไม่รักไม่ชอบ แต่ลูกศิษย์ทุกคนก็ไม่มีใครที่จะไม่รักท่านและเข้าใจในความหวังดีของท่าน

ในชีวิตของท่าน เมื่อท่านสั่งสอนอบรมอย่างไร ท่านก็ได้ทำตามนั้น ไม่มีใครและลูกศิษย์ คนใดที่รู้และเห็นท่านสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เล่นการพนัน หรือประพฤติดนเป็น คนเสเพลและล้ามละ เทเมา ท่านเป็นคนสมณะ เป็นคนที่มีความเพียบพร้อมเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม ประดุจผู้ทรงศีลจริง ๆ

ท่านจึงเป็นปูชนียบุคคลของลูกศิษย์ทุกคน

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงมีพระบัญชาว่า

นักพรตผู้ประพฤติสมปากสอน เป็นสิ่งประเสริฐเลิศสุนทรควรอภิวาท

ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นผู้ที่มีภูมิรู้สมเป็นครูอย่างแท้จริง ท่านเป็นผู้ที่รู้จัก อิมในวิทยาการ ท่านจะอ่านจะเขียนอยู่เสมอเป็นประจำ จึงทำให้ท่านมีความคิดอ่านกว้างไกล และมีความรอบรู้ประดุจเป็นนักปราชญ์ผู้หนึ่ง ซึ่งท่านได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้เป็นราชบัณฑิตด้วยจนถึงปัจจุบันนี้

การที่ท่านมีความรอบรู้ ทำให้ท่านเป็นผู้ทันโลก ทันคน ทันงาน และทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ยิ่งจำได้ว่า ครั้งหนึ่งท่านสอนศิษย์เรื่องทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลง ท่านได้สาธกและ สาธยายเรื่องการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งในโลกนี้ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิตว่า ไม่มีสิ่งใดเลยที่จะไม่เปลี่ยนแปลง ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแต่ต้องหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปตามกฎแห่งความเป็นจริงทั้งสิ้น

พอสอนจบ ท่านก็เปิดโอกาสให้มีการอภิปราย มีศิษย์คนหนึ่งยกมือขออภิปรายว่า มีรับอาจารย์ที่ผมเห็นว่าไม่เปลี่ยนแปลงเลย คือ การทำนา ตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว ปู๋ยาตาทวด และ

คุณพ่อของผม ทำนาด้วยวัวด้วยควายอย่างไร เดียวนี้ก็ยิ่งไถด้วยวัวควาย โดยไม่เปลี่ยนแปลง สมัยนั้นเราเรียนกันในปี พ.ศ.2497

บรรดาลูกศิษย์ก็ตั้งใจที่เห็นเพื่อนของเราคนหนึ่ง แหยมคมปานนั้น

ต่างก็พากันหัวนอย่ว่า พระอาจารย์ของเราคงเข้าตาจนกันหนนี้ แต่ท่านก็ไม่รีรอเลย พอลูกศิษย์ของท่านป้อนคำถามจบลง ท่านก็ตอบทันทีทันควันว่า

ถึงแม้จะไปนากับวัวกับควาย ก็ไม่ใช่วัวควายตัวเดียวกัน

ลูกศิษย์ทั้งชั้นก็ฮากันครืน แต่ท่านยังไม่พอ มีศิษย์อีกคนหนึ่งซึ่งคิดว่า คราวนี้พระอาจารย์คงอภิปรายไม่ได้แน่จึงยกมือขออภิปรายเป็นเชิงท้าทายว่า มีอีกครับอาจารย์ที่ผมว่าไม่เปลี่ยนแปลงเลย คือดวงอาทิตย์อย่างไรครับ ดวงอาทิตย์นั้นจะขึ้นทางตะวันออกเสมอ และตกทางตะวันตกเสมอ ไม่เคยเปลี่ยนแปลง

คราวนี้ บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลายต่างก็พากันเงิบเขยิบกว่าครั้งก่อน เพราะในความรู้สึกของพวกเขาเห็นว่า คำอภิปรายของเพื่อนคนหลังนี้ มีความแหลมคมและเฉียบขาดกว่าคนก่อนมากนัก พระอาจารย์ของเราก็ดูเหมือนจะนั่งเงิบคิดอยู่พักหนึ่งเหมือนกัน แต่ก็ไม่นานนัก กระนั้นบรรดาลูกศิษย์ก็หัวนอย ๆ อยู่เหมือนกันว่าท่านจะจน

แต่ในที่สุด ท่านก็ตอบต่อข้ออภิปรายอันเป็นปัญหอย่างมั่นอกมั่นใจว่า

พระอาทิตย์นั้นขึ้นทางตะวันออก และตกทางทิศตะวันตกก็จริง แต่มิใช่เป็นเวลาเดียวกันทุกวัน

ลูกศิษย์ทั้งชั้นฮากันอีกเช่นเคย และท่านได้เฉลยต่อไปอีกว่า กรมอุตุนิยมวิทยาจะบอกเราเสมอว่า วันที่พระอาทิตย์ขึ้นเวลานั้นและตกในเวลานั้น การขึ้นและการตกของพระอาทิตย์ทุกวันนี้แตกต่างกันเสมอ และหลังจากคำอภิปรายเชิงถามดังกล่าวแล้วก็ไม่มีลูกศิษย์คนใดได้ถามอภิปรายอีกเลย

นับว่าไม่ทันถึงสามเพลง ก็ตกม้าตายไปตาม ๆ กัน

ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นผู้ที่มีภูมิธรรมอย่างสำคัญทีเดียว ในชีวิต ในอาชีพ และในการงานของท่าน เป็นที่กล่าวขานกันเสมอว่า ท่านเป็นผู้รู้ซึ่งถึงพระธรรม ท่านเคยได้นำหลักธรรมมาประยุกต์เป็นปรัชญาการศึกษาและตั้งเป็นหลักการการศึกษา คือการพัฒนาชนชั้นห้า อันเป็นการพัฒนาสองส่วนทั้งทางกายและทางจิตใจ ทางกาย คือ การพัฒนารูป อันหมายถึงร่างกาย และทางใจ ได้แก่ การพัฒนาเวทนา หมายถึง ความรู้สึกสุขทุกข์ สัญญา หมายถึง การหมายได้จำได้ สังขาร อันหมายถึงความคิดปรุงแต่งสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นได้และเห็นไม่ได้ วิญญาน คือ การรับรู้ดังนี้ เป็นต้น

นอกจากท่านจะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมะอย่างลึกซึ้งแล้วในชีวิต ในอาชีพ และการทำงานของท่านก็เต็มเปี่ยมไปด้วยการปฏิบัติธรรม ท่านจึงเป็นผู้ที่มีภูมิธรรมอย่างสูง สมกับที่ท่าน

ได้ตั้งปณิธานให้บรรดาลูกศิษย์ของท่านเป็นผู้มีคุณธรรมประดุจผู้ทรงศีลคนหนึ่ง
ท่านเป็นผู้ปฏิบัติตามปณิธานนั้น โดยภูมิธรรมของท่านอย่างสมบูรณ์ทีเดียว

ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นผู้มีความรู้ทั้งในการพูดการคิดและการกระทำ
ท่านพูดเป็นหลักฐาน ท่านคิดเป็นหลักฐาน และท่านกระทำสิ่งใดก็เป็นหลักเป็นฐาน และกระทำ
พูด และคิดอย่างมีภูมิฐาน จากความมีภูมิฐานของท่านในทางกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม
ดังกล่าวนั้น เมื่อท่านจะดูจะด่าลูกศิษย์ ลูกศิษย์ก็ไม่โกรธ และกลับเห็นเป็นข้าชั้นไปได้เสมอ
ความมีภูมิฐานของท่าน ท่านสามารถทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย เรื่องเล็กให้กลายเป็นไม่มีเรื่อง
และเรื่องใหญ่ให้กลายเป็นเรื่องเล็กได้เสมอ ในชีวิตแห่งการเป็นครูบาอาจารย์ของท่าน ท่านใช้
วิธีการพูดให้ข้าชั้นด้วยคำคมที่เฉียบขาด เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง

สิ่งที่บรรดาลูกศิษย์ประทับใจประทับใจตลอดมาก็คือ การแต่งกายอย่างมีภูมิฐานของ
ท่าน การเดิน การยืน และการนั่งอย่างมีภูมิฐานของท่าน ตลอดจนการครองรักครองเรือนอย่างเป็น
หลักฐานและอย่างมีภูมิฐานของท่าน

ท่านศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี เป็นครูที่ลูกศิษย์มีความภาคภูมิใจและยกย่องเทิดทูน
ในความมีวิญญานครูของท่าน เป็นครูที่ลูกศิษย์อิมเอบใจที่ได้พบท่านและคารวะท่านในความเป
นุชนียบบุคคลของท่าน และเป็นครูอาจารย์ที่บรรดาลูกศิษยานุศิษย์ทั้งหลายทั้งปวงประทับใจและ
ปลาบปลื้มใจ ในความมีภูมิรู้ ความมีภูมิธรรมและความมีภูมิฐานของท่าน

จึงขอให้อักษรสาส์นจากความจริงใจและความมีใจจริงของศิษย์คนหนึ่งนามศิษยานุ
ศิษย์ทั้งหลายทั้งปวงแทนรูป เทียน หญ้าแพรก และดอกมะเขือ เพื่อมาบูชาครูที่มีนาม
ว่า

“ท่านศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี” ผู้เป็นที่รักของเรา

เจมส์วัตต์-เฮนรีฟอร์ด-มอส-เบล-มาร์คโคนี กับ ดร.สาโรช บัวศรี ในเสี้ยวหนึ่งของการฝึกหัดครูไทย

ศาสตราจารย์บุญถึง แนนหนา*

ทางราชการได้เข้ารับผิดชอบการฝึกหัดครู ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราชของชาวไทย โดยตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นครั้งแรกใน พ.ศ.2435 เรียกชื่อว่า “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์” คู่ขนานมากับกิจการฝ่ายพลเรือน ที่เรียกว่า “โรงเรียนมหาดเล็กหลวง” โรงเรียนมหาดเล็กหลวงพัฒนาตามลำดับจนเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน

โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์นั้น โยกย้ายสถานที่เรียนไปมาหลายครั้ง แล้วเปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เป็นโรงเรียนฝึกหัดครู มีชื่อโดยเฉพาะว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร” ตั้งอยู่หลังกระทรวงศึกษาธิการ บริเวณที่เป็นที่ตั้งคุรุสภาปัจจุบัน ต่อมาโรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร ย้ายไปอยู่ที่บางเขน เปลี่ยนชื่อเป็น “วิทยาลัยครูพระนคร” จนกระทั่งปัจจุบันนี้

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง โรงเรียนได้หลบภัยสงครามไปอยู่จังหวัดปราจีนบุรี เลิกสงครามแล้วย้ายกลับมาหลังกระทรวงศึกษาธิการตามเดิม ใน พ.ศ.2488 (สงครามโลกเพิ่งเลิกใหม่ ๆ)

โรงเรียนของเราสนุกสนาน มีอาจารย์ที่มีความสามารถเป็นจำนวนมาก อาจารย์ใหญ่มีบรรดาศักดิ์เป็นหลวง โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนประจำ ทุกข์สุขอย่างไรู้เห็นกันหมด

นักเรียนบางคนเรียนมาก ร้อนวิชา หอบตำราภาษาอังกฤษไปแย้งอาจารย์ เพราะอาจารย์หาว่าเขาผิดที่แปล Restaurant ว่าภัตตาคาร ต้องแปลว่าร้านอาหารจึงจะถูก บางคนมีความสามารถในกิจกรรมพิเศษเล่นกายกรรมลอดบ่วงไฟได้ บางคนตัดผมให้เพื่อนได้ ทำให้มีรายได้เพิ่ม บางคนตัดกางเกงใช้เองได้อย่างไม่น่าเชื่อ ที่กล่าวนี้เป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งเท่านั้น

เรื่องกิน เรื่องนอน เรื่องเล่น เรื่องไฝผื่นจะก้าวหน้า ออกไปนอกฟ้าป่าหิมพานต์ดูจะเป็นเรื่องใหญ่ อยากดัง อยากดี ความอยากเหล่านี้ อาจทำให้หลงผิดกันได้ในบางครั้ง

ถ้ามองย้อนหลังจากขณะนี้ทบทวนลงไป ส่วนใหญ่ที่ได้รอดตัวมาได้ นั้น เพราะอยู่ภายใต้การแนะนำชักชวนในทางที่ถูกต้องของบรรดาอาจารย์ทั้งหลายที่เสียสละอย่างยิ่ง พระคุณของครูบาอาจารย์นั้นล้นเหลือ

* ศิษย์เก่า กศ.บ. รุ่นที่ 1, ศิษย์เก่า I.U. รุ่นแรก เหมือนกัน
ปัจจุบันมีอาชีพซ่อม ที.วี. ตู้เย็น โทรศัพท และเลี้ยงหลาน

วันหนึ่งนักเรียนของเราคนหนึ่งถูกนักเลงโตย่านตลาดเทเวศน์รุมข่ม เขาตัวคนเดียวหนีไป
สู้ไป เข้าไปจนตรอกอยู่ในร้านขายยาข้างถนน แต่เขาเอาตัวรอดมาได้ เพราะรู้จักจุดอ่อนของผู้ขาย
พอเรื่องรู้ถึงโรงเรียน นักเรียนทั้งโรงเรียนรวมทั้งภารโรงพร้อมด้วยอาจารย์ปกครองคนหนึ่งก็ยกทัพ
บุกตลาดเทเวศน์ทันที ในมือมีข้อและส้อมที่คาดว่าจะใช้อาวุธได้

อาจารย์ของเราท่านนั้นดังกล่าวแล้ว เป็นอาจารย์ฝ่ายปกครอง ท่านไม่ได้ปล่อยให้นักเรียน
และภารโรงไปตามลำพัง พอท่านรู้ท่านก็ไปยืนเด่นกอดอกอย่างสง่างามบัญชางานอยู่น้ำตลาด
ที่ท่านไปยืนเด่นด้วยความกล้าหาญเช่นนั้น หลายคนมองว่าท่านนำทัพนักเรียนไปสู่กับ
นักเลง แต่ถ้าจะวิเคราะห์แล้ว ท่านไปป้องกันให้คำแนะนำในทางชอบมากกว่า เรื่องจึงได้ยุติลง
ด้วยดี

วันนั้นนักเรียนไม่ได้ปะทะข้าศึก เพราะไปแล้วไม่ทันเห็นข้าศึก ถ้าเห็นก็ไม่รู้จักว่าหน้าตา
เป็นอย่างไร เห็นแต่ชาวบ้านเดินซื้อเดินขายอยู่เต็มตลาด

หลายวันต่อมา ภารโรงของเราไปตลาดในเวลากลางวัน ก็ถูกข่มกลับมาอย่างบอบช้ำ
นักเลงจำหน้านักเรียนไม่ได้เพราะอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ส่วนภารโรงนั้นนอกจากอายุจะมาก
แล้วยังหัวล้าน พูดสำเนียงหวานแบบคนเมืองสุพรรณ ร้องทำให้ข้าศึกออกมาสู้ ทำไมนักเลงจะ
จำไม่ได้ นอกจากนั้นในวันเกิดเหตุ ภารโรงคนนั้นเป็นคนเดียวที่มีอาวุธร้ายแรงคือมีดตัดหญ้า
นักเลงคงเขม่นภารโรงคนนั้นไม่ใช่บ่อย

โรงเรียนเราเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูจึงไม่ได้สอนเรื่องการศึกษาสงคราม จากวิกฤตการณ์ใน
ครั้งนั้น ทำให้เกิดปรัชญาจากประสบการณ์ขึ้นในใจว่า การไปรบทัพจับมือมันต้องรู้จักข้าศึก ถ้า
ไม่รู้จักข้าศึกมีแต่เราจะเสียเปรียบ การรู้เขารู้เราอันสำคัญ อย่างนักปราชญ์ท่านว่าไว้ นับว่าโชคดี
ที่มีอาจารย์ผู้กล้าหาญคุ้มครองไว้ได้

กลางปี พ.ศ.2488 นั้นเอง ทางราชการส่งอาจารย์หนุ่มคนหนึ่งมาเป็นอาจารย์ในโรงเรียน
ของเรา ก่อนที่อาจารย์จะมา พวกรุ่นพี่กระจายข่าวกันปากต่อปากว่า อาจารย์ผู้นั้น ชื่อ สาโรช
บัวศรี อดีตเป็นนักรักบี้มือดีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเชียวละ

ทุกคนมีมติต้องกันว่า ท่านเป็นอาจารย์หนุ่มที่สมารถ แก่ง ตัวสะอาด ตอนพูดภาษาอังกฤษกับอาจารย์ภาษาอังกฤษของโรงเรียนเราซึ่งเป็นชาวต่างประเทศ ก็ดูพูดฟัดพอฟายดี เป็น
ที่ถูกใจ แรก ๆ เห็นอาจารย์เราก็อึดในบุคลิกภาพของท่านเสียแล้ว

ในครั้งนั้นมีวิชาแปลภาษาอังกฤษเป็นไทย และไทยเป็นอังกฤษอยู่ด้วย ท่านอาจารย์
สาโรช ได้มาสอนวิชานี้แก่พวกเราส่วนหนึ่ง เราก็ตัดอกตัดใจ

หลายคนอาจเห็นว่า พวกเราคงเก่งภาษาอังกฤษเพราะผู้สอนเป็นชาวต่างประเทศ ถ้ามี
ใครคิดเช่นนั้นก็คงผิดถนัด เพราะอาจารย์เองก็ไม่เก่งภาษาไทย ดังที่กล่าวแล้ว ท่านไม่ทราบว่
ภักตาคารแปลว่าร้านอาหาร

จะว่าอาจารย์ไม่เก่งภาษาไทยก็ไม่ถูกอยู่ดี เพราะคำว่าภักตาคาร ก็ไม่ใช่ภาษาไทยเป็น ภาษาแขกมากกว่า

ยังจำได้ว่าท่านอาจารย์สาโรช ได้มาสอนแปลอังกฤษเป็นไทยในวันแรก เป็นที่สนุกสนาน เพราะเราเลื่อมใสในบุคลิกภาพของท่านอยู่แล้ว ในวันนั้นนักเรียนคนหนึ่งแปลไม่ได้ เพราะไม่รู้ คำศัพท์เพียงพอ แต่นักเรียนคนนั้นมีสติปัญญาดี ขอบนำความคิดต่าง ๆ มาเชื่อมโยงกัน เช่น เขาเห็นคำว่า Juice อ่านแล้วคล้ายจ๊วย ภาษาแต่จ๊วยซึ่งแปลว่าน้ำ cake อ่านดูแล้วเสียงคล้ายขนม แข่ง เขาก็แปลไปตามนั้น ผลงานแปลของเขาแม้ไม่ตรงก็ได้ความ ขนมเค้กเพี้ยนเป็นขนมแข่ง อาจารย์ท่านคงอนุโลมระมัด

เพื่อนคนนี้ส่อว่าเป็นคนมีปัญหามาแต่เด็ก ขณะนี้ปลดเกษียณราชการหลายปีแล้ว แต่ก็ยังเป็นใหญ่ถึงรองอธิการบดีฝ่ายวางแผน และพัฒนาของมหาวิทยาลัยเอกชนใหญ่แห่งหนึ่งแถว บางเขนโน่นแน่ะ

ด้วยปัญญาดี ศีรษะจึงไม่มีผม ได้พบเขาในลิฟต์แห่งหนึ่ง เมื่อเร็ว ๆ นี้ใส่เสื้อไหมสีเหลือง ที่เมียดัดให้ คนอยู่ในลิฟต์ไม่กล้าเข้าไปยืนชิด เพราะคิดว่าเป็นพระสงฆ์องค์เจ้า จนเขาทักจึงได้รู้ว่าเพื่อนเรานั้นเอง หาइनักบวชที่ไหน

ในงานวันสาโรช บัวศรี วันนี้เพื่อนคนนี้ของเราต้องมาแน่ เพราะเขาเป็นหัวเรือใหญ่คนหนึ่ง ในการจัดงานเพื่อแสดงกตัญญูตเวทีต่ออาจารย์ของเรา กตัญญูกตเวทีดีมาก ขอให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นเถิดเพื่อนเฮ้ย ถ้าอยากจะทำรู้ว่าเขาคอนันต์ชื่ออะไร ก็สืบสวนสอบสวนดูเองเถิด... ท่านอาจารย์ สาโรช ของเราสอนเราอยู่ไม่นานถึงปี ท่านก็ได้รับทุนรัฐบาลไทย (ก.พ.) ไปศึกษาต่างประเทศ (อเมริกา) เรามาพบกับท่านอีกครั้งหนึ่งอีกหลายปีต่อมา เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เกิดขึ้นแล้ว เมื่อ พ.ศ.2497

ทุกท่านคงทราบกันดีว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความสำคัญอย่างไร กล่าวอย่างย่อ ๆ แล้ว สถาบันแห่งนี้เป็นเครื่องหมายของการเปลี่ยนแปลง การฝึกหัดครูครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดนับตั้งแต่ พ.ศ.2435 เป็นต้นมา

การเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่นี้ได้เปลี่ยนแปลงทั้งความคิด และการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ทางความคิด คือ ครูต้องเป็นผู้ใช้วิชาชีพเอกเช่นอาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพ เช่น แพทย์ หรือวิศวกร เป็นต้น

ในทางปฏิบัตินั้น ได้ตั้งสถาบันคือวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้เกิดขึ้น เพื่อให้หลักความคิดนี้ ปฏิบัติได้ และเพื่อให้วิชาชีพครูมีโอกาสเรียนถึงระดับปริญญา (ไม่ใช่แค่ ป.ม. เหมือนแต่ก่อน)

การเปลี่ยนแปลงทั้งหลักความคิด และการปฏิบัตินี้ ถ้าใช้คำอย่างเก่าก็ต้องเรียกว่า “ปฏิวัติ” ทำนองการปฏิวัติอุตสาหกรรม เมื่อศตวรรษที่ผ่านมา ๆ มา

ความคิดเรื่องการอุตสาหกรรมนั้นมีความคิดของมนุษยชาติอยู่แต่เดิม คือต้องการผลิตสินค้าให้ได้มาก และเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ แต่ความคิดนี้หาได้สำเร็จลงไม่ เพราะเครื่องทุนแรงไม่มีประสิทธิภาพพอ จนตราប់กระทั่งเจมส์วัตต์ได้ปรับปรุงเครื่องสูบน้ำของบ่อถ่านหินเมืองอังกฤษให้เป็นเครื่องจักรไอน้ำได้

เครื่องสูบน้ำบ่อถ่านหินที่กล่าวนั้น เจ้าของคุยว่าสามารถทำงานสูบน้ำได้เท่ากับม้าสองตัว คำพูดนี้กระตุ้นให้วัตต์คิดเครื่องจักรที่ทำงานได้เท่ากับม้าเป็นร้อยเป็นพันตัว

ด้วยเหตุนี้โรงงานอุตสาหกรรมจึงได้เกิดขึ้นผลิตสินค้าต่าง ๆ ได้มาก นับแต่นั้นมา เราก็เรียกได้ว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรม

น่าคิดไหม? ถ้าเครื่องจักรไอน้ำไม่เกิดขึ้น การอุตสาหกรรมได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่? ในทำนองเดียวกัน ถ้าวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่ได้เกิดขึ้น การฝึกหัดครูจะมีรูปโฉมอย่างใดก็ยากที่จะเดา การเกิดของวิทยาลัยวิชาศึกษานับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงจากยุคหนึ่งมาสู่อีกยุคหนึ่งอย่างที่เราเรียก อย่างคำเก่าว่า “ปฏิวัติ” ได้

รากแก้วที่แท้จริงของการฝึกหัดครูนั้น คือ ร.ร.ฝึกหัดอาจารย์ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช ทรงวางรากฐานไว้ให้ ซึ่งในปี พ.ศ.2535 นี้ มีอายุครบ 100 ปีพอดี การนี้นับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ต่อการศึกษาของไทยเรา และการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ได้เกิดขึ้นแล้ว เมื่อ พ.ศ.2497 ซึ่งมีศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่อดงกล่าวมาแล้วข้างต้น

ถ้าเราทำใจสบาย ๆ แล้วมองไปรอบด้าน เครื่องจักรไอน้ำของ เจมส์วัตต์ ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงการผลิตครั้งยิ่งใหญ่ดังกล่าวแล้ว ต่อมาก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่อีก โดย เฮนรี ฟอร์ด ได้ใช้ระบบสายพาน เข้ามาประกอบรถยนต์ฟอร์ด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการผลิตครั้งยิ่งใหญ่เป็นครั้งที่ 2 ปัจจุบันการผลิตกำลังมีการเปลี่ยนแปลงยิ่งใหญ่เป็นครั้งที่ 3 คือการใช้หุ่นยนต์ทำงานแทนคนที่เคยยืนอยู่ข้างระบบสายพาน การผลิตจึงทำได้ตลอด 24 ชั่วโมง รูปแบบและคุณภาพของสินค้าก็มีคุณภาพยิ่งขึ้นอีก ปริมาณมากขึ้น ราคาถูกลง ตามตัวเลขปัจจุบัน กรุงเทพฯ มีพลเมือง 6 ล้านคน มีรถยนต์ทั้งเล็กทั้งใหญ่ถึง 2 ล้านคัน รถยนต์จำนวนมากนั้นมาจากการผลิตที่มีประสิทธิภาพดังกล่าวนั่นเอง

ในด้านการสื่อสารนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่หลายครั้ง ยิ่งใหญ่ครั้งแรก ก็เมื่อมอส ประดิษฐ์เครื่องรับส่งโทรเลขได้ สามารถส่งรหัสไปตามสายได้ไกล ครั้งที่สองก็เมื่อเบลได้ประดิษฐ์โทรศัพท์ส่งไปตามสาย ครั้งที่สามก็เมื่อมาร์โคนีได้ประดิษฐ์รับส่งวิทยุได้ ยิ่งใหญ่ขึ้นไปอีกก็เมื่อโทรทัศน์ขาวดำได้ประดิษฐ์ขึ้น นำทิ้งไปกว่านั้นก็มีโทรทัศน์สีเกิดขึ้น จะน่าทึ่งเพียงใดถ้าสามารถส่งกลิ่นออกมาได้ด้วย ก็น่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในทางสื่อสาร

คอมพิวเตอร์เกิดขึ้นเมื่อปลายสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อแรกเริ่มมีขนาดใหญ่มาก กินพื้นที่เกือบ 100 ตร.ว. เมื่อเปิดทำงานกินไฟฟ้าเท่ากับที่ชาวบ้านใช้พร้อมกันไปหนึ่งตำบล แต่จากการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่เมื่อประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา เมื่อนักวิทยาศาสตร์สามารถสร้าง IC ขึ้นมาได้ ทำให้คอมพิวเตอร์ที่ใหญ่โตกินพื้นที่เกือบไร่ ก็สามารถตั้งอยู่บนโต๊ะ ต่อหน้าเราท่านทั้งหลายขณะนี้ได้ และกินไฟเพียงครึ่งหนึ่งของเตารีดผ้าที่ใช้ตามบ้านทั่วไป ทั้งยังมีประสิทธิภาพสูงกว่าคอมพิวเตอร์รุ่นพอนับล้านเท่า

การสื่อสารที่กล่าวแล้วข้างต้น ใช้สัญญาณที่เรียกว่า อะนัลล็อก คือเป็นรูปคลื่นอย่างคลื่นในเส้นเชือก ส่วนคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันใช้สัญญาณหัวตัด และมีค่าเป็นเลขฐานสอง เราเรียกว่า สัญญาณดิจิทัล

ปัจจุบันสัญญาณทั้งสองประเภทนี้สามารถแปลงไปมาแก่กันได้ ทำนองเราแลกเปลี่ยนเงินบาทเป็นเงินสกุลอื่น ฉะนั้น การแปลงสัญญาณได้จึงเป็นการปฏิวัติครั้งยิ่งใหญ่ในการสื่อสาร

โทรศัพท์มือถือถือว่าสะดวกสบายมาก ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าโทรศัพท์มือถือจะติดต่อกันได้ทั่วโลก ทำให้เราไกลกันสุดหล้าฟ้าเขียว ก็เหมือนอยู่หอแห่งเดียวร่วมห้องได้

สายโทรศัพท์นั้น เดิมเราใช้ลวดทองแดง ใช้ไฟฟ้าทำคลื่นไฟ ปัจจุบันโทรศัพท์บ้านเรากำลังเปลี่ยนจากสายทองแดงเป็นสายใยแก้ว ที่เรียกว่า ออปติคไฟเบอร์ และใช้แสงเลเซอร์ทำคลื่นในสายหนึ่ง ๆ สามารถทำสัญญาณได้มากกว่าสายทองแดงถึง 30 เท่าตัว

ในทางการแพทย์นั้นสามารถแลกเปลี่ยนอวัยวะที่ไม่ต้องการได้ ถึงขนาดตั้งธนาคารอวัยวะต่าง ๆ ของมนุษย์ขึ้น เพื่อไว้ในยามที่ต้องการ ปัจจุบันยังสามารถนำอวัยวะบางอย่างของสัตว์ เช่น ไตจากลิงบาบูน มาเปลี่ยนให้แก่คนได้

พวกนาซีฮิตเลอร์ ในสงครามโลกครั้งที่สองบอกว่า มนุษย์พันธุ์อื่นต้องฆ่าทิ้งให้หมด เหลือไว้แต่พันธุ์อารยันปัญญาดี เพราะพันธุ์อื่นสติปัญญาต่ำ พันธุ์อารยันปัญญาดี แล้วนำพันธุ์ปัญญาดีแพร่พันธุ์ต่อไป พลเมืองโลกก็จะมีแต่คนปัญญาดี ในสงครามโลกครั้งที่สอง ถ้าเยอรมันของฮิตเลอร์ชนะ ไม่ทราบที่เราท่านทั้งหลายที่หน้าเหลือง ๆ หน้าดำ ๆ จมูกแบน ๆ จะได้มานั่งอยู่ในงานวันนี้หรือไม่?

ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์กำลังสร้าง “ปัญญาประดิษฐ์” ให้กับหุ่นยนต์ปรับปรุง DNA ในโครโมโซมของมนุษย์ เพื่อให้ได้มนุษย์พันธุ์ดี คนที่พันธุ์ไม่ดีก็ปล่อยให้ตายไปตามกฎแห่งกรรม ไม่ต้องฆ่า

ตามที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงบางส่วนโดยย่อ มีที่น่าสังเกตก็คือ ความถี่ของการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เกิดในช่วง 100 ปี (ศตวรรษ) แต่เกิดในช่วง 10 ปี (ทศวรรษ) ฉะนั้น ถ้าเรามองไปข้างหน้าและข้างหลังในช่วงระยะ ก่อนและหลัง 5 ปี จะเห็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่

ที่ใช้คำเก่าที่เรียกว่า “ปฏิวัติได้ทั้งสิ้น” ทั้งนี้ใครนับรวมปฏิวัติรัฐประหารเข้าด้วยก็ไม่ขัดข้อง

แม้วิทยาลัยวิชาการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะไม่ได้เติบโตมาจากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์โดยตรงก็ตาม แต่ก็เติบโตมารากฐานของความคิดนั้น ในทศวรรษนี้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่อยู่หลายครั้งอย่างน่าชื่นใจ

ปัจจุบัน (พ.ศ.2535) วิทยาลัยครูพระนคร ซึ่งเติบโตมาจาก โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ มีอายุครบ 100 ปีพอดี ในการจัดงานวันสาโรช บัวศรี ในวันที่ จึงนับว่ามีความสำคัญมาก เป็นการร่วมฉลองวาระอันยิ่งใหญ่ในครั้งนี้ด้วย

กุศลผลบุญจากการที่เราได้ร่วมใช้วิชาชีพครูมา แม้เราจะมีอายุมากขึ้นตามปีที่ผ่านมา แต่ความคิดและหลักการยังแจ่มใส เพราะทุกคนยังคงแม่นในปรัชญาของสถาบันที่ว่า สิกฺขา วิรุฬฺหิ สมฺ ปตฺตา ไม่ทราบว่าเป็นปัจจุบันนี้ใครลืมคาบกันไปแล้วบ้าง

ขอให้ปรัชญานั้นจงสถิตอยู่ในหัวใจของผู้ประกอบอาชีพครูโดยถ้วนทั่ว การเปลี่ยนแปลงจะก่อเกิดไปในทางดีงาม

ขอให้อาจารย์ของเรา ศาสตราจารย์สาโรช บัวศรี จงมีอายุมันขวัญยืน และสถิตอยู่ในหัวใจของศิษยานุศิษย์ตราบนานเท่านาน

แนวใหม่

(สุราprungพิเศษ 35 ดีกรี)

สุราไทย เพื่อคนไทย

รอยหลัง

ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์*

เมื่อ 40 ปีมาแล้ว พ.ศ.2495 ผมจบ ป.ม. ติดชั้นตรีไก้หูเป็นครู ร.ร.ประจำจังหวัดระยอง สาว ๆ ก็มองกันพอสมควร เพราะเป็นชั้นตรีหนุ่มที่สุดในจังหวัด ใจหนึ่งก็คิดว่าเรียนมาจนขนาดนี้น่าจะพอแล้ว แต่ในสวนลิกของหัวใจก็ครุ่นคิดอยู่เสมอว่าชีวิตนี้ต้องเอาปริญญาให้ได้

ก็ไม่รู้ว่าจะไปเรียนต่อที่ไหน? สายครูก็มีแค่ ป.ม. ไม่มีสูงกว่านี้แล้ว เห็นครูที่โรงเรียนเขาไปเรียนธรรมศาสตร์กัน เอาละไม่มีปริญญาทางครูก็พยายามเอาปริญญาทางกฎหมายดู ก็เลยไปสมัครธรรมศาสตร์เพราะเป็นชั้นตรี เขารับเข้าเลยโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก ดูหนังสือที่บ้าน ปลายปีก็สอบไล่กันเหมือนเรียนรามในปัจุบัน

ปลายปีนั้นเอง ศึกษาธิการจังหวัดก็บอกผมว่า โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ณ ถนนประสานมิตร ให้จังหวัดคัดเลือกครู ป.ม. ไปอบรม 1 ปี เพื่อเตรียมเป็นครูใหญ่ ผมเป็นครูเพียงปีเดียวเท่านั้น จึงไม่เสนอชื่อผมก็ไม่รู้สึกผิดหวังอะไร เพราะเห็นว่าเป็นการอบรม ไม่ใช่ศึกษาต่อเอาปริญญา

ต่อมาจากนั้นมาอีกเดือนเศษก็มีข่าวใหม่ว่า เขาเปิดหลักสูตรครูต่อจาก ป.ม. อีก 2 ปี ไม่ใช่อบรม ใครได้ ป.ม. สอนมา 1 ปี สมัครสอบได้ ผมก็ตัดสินใจนั่งเรือเมล์ชาวบริษัทนายเลิดจากประตูน้ำล่องมาตามคลองแสนแสบขึ้นท่าด้านหลัง สมัยนั้นถนนเพชรบุรีตัดใหม่ยังไม่มี จะเข้าทางด้านซอยประสานมิตรก็ต้องย่ำโคลนเข้ามา เพราะเป็นถนนชั้นต่ำเข้ามาโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ได้ผ่านการทดสอบแบบ Scholastic Test ของ ดร.แนม บุญสิทธิ มีถามว่าถ้ายกภูป้านขึ้นบนรูปนี้จะเป็นรูปอะไร? ผมทำไปก็สนุกเพลินไปด้วย บางข้อก็ถามว่ารูปสามเหลี่ยมถ้าตัดออกไปหนึ่งเหลี่ยมจะเหลือกี่เหลี่ยม (เหลือ 4 เหลี่ยมนะครับ) ผมสอบเข้าได้ที่ 2 คุณสำรวจ รัตนอาจารย์ ได้ที่ 1

ปีการศึกษา 2496 ผมเข้าเป็นนักเรียนชั้นปีที่ 6 ตอนนั้นที่ ร.ร.ฝึกหัดครูชั้นสูงเขามีถึงปีที่ 5 ระดับ ป.ม.แล้ว พวกเรามาถึงก็ต่อยอดเลย เพื่อนร่วมรุ่นที่เห็น ๆ กันอยู่ในขณะนี้ก็มีคุณมงคล ศรีไพรวรรณ (อดีตรองปลัดกระทรวง) คุณประจวบ คำบุญรัตน์ (อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวง) คุณจรรยา มลิณ (อดีตอธิบดีกรมการฝึกหัดครู) คุณเต็ม จันทะชุม (อดีต รศ.มศว.บางแสน)

* - ศิษย์เก่า กศ.บ. รุ่นที่ 1

- อดีตอธิการบดี มศว.

- รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยศรีปทุม

คุณพิเชษฐ คงทน (อดีตรองอธิบดีอาชีวะ) คุณบุญถึง แนนหนา (อดีต ศ.มศว.) คุณทรง ศาตะวรรณ
คุณเสนาะ จันทร์สุริยา (อดีต ผอ.ร.ร.สุทิวราราม) คุณสุพจน์ สุขกมล (อดีตศึกษาธิการเขต กทม.)

ส่วนพวกที่อยู่ปีที่ 5 ก็มีคุณเสมอ นาคพงษ์ (อธิบดีกรมการศาสนา) คุณวัฒน์ ปรากฏ
วิทยา (รองอธิบดีกรมการศาสนา) คุณดุษฎี วงศ์ศิริ (รองอธิบดีกรมพลศึกษา) คุณวิจิตร
จันทรากุล (ผู้ตรวจราชการกระทรวง) คุณสุพจน์ วัฒนประดิษฐ์ (ผู้ตรวจราชการกระทรวง) คุณ
พงษ์ศิริ เขาวนปรีชา (รองปลัดกระทรวง) คุณสดับ อัดตสาระ (รองเลขา ก.ค.) คุณชม ภูมิภาค
(คณบดีศึกษาศาสตร์) คุณหทัย ดันหยง (รศ.มศว.ประสานมิตร) และคุณณรงค์ อนันตรังสี (ศึกษา
ธิการเขต)

รุ่นผมมีทั้งหมด 32 คน พอเรียนไปได้เกือบปีเพื่อนเราคนหนึ่งก็จากไป ไปเมืองนอกนะ
ครับ กลับมาแทนที่จะเป็นครูก็ไปอยู่สำนักงบประมาณ จนได้เป็นรองผู้อำนวยการ สป. คุณเกียร
ติมทอง ครับ

ตอนนั้นท่านอาจารย์สาโรช เพิ่งกลับมาจากเมืองนอก ก็ได้รับมอบหมายให้รักษาการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ณ ถนนประสานมิตร งานชิ้นแรกของท่านก็คือไม่เห็นด้วยที่
จะให้มีการอบรม 1 ปี ต่อจาก ป.ม. ท่านเห็นว่าควรเป็นหลักสูตรปริญญาไปเลย

“วิชาชีพอื่นใดเขาก็มีปริญญาทั้งหมดแล้ว การฝึกหัดครูไทยมีมาตั้งแต่ พ.ศ.2435 สมัย
รัชกาลที่ 5 จนปานนี้กว่าครึ่งศตวรรษแล้ว ก็ยังแค่ ป.ม. เท่านั้นเอง เราจะต้องให้ได้ถึงปริญญา”
ท่านเล่าให้พวกเราฟังเมื่อท่านมาสอน ท่านจึงดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นมา มี
หลักสูตร 2 ปี ต่อจาก ป.ม.

ตลอดปี 2496 พวกเราก็ยังไม่ทราบแน่ชัดว่า จบแล้วจะได้วุฒิอะไร? เขาจะตีราคาเงินเดือน
เท่าไร? มีปริญญาไหม? พวกเราก็คอยฟังท่านอาจารย์เล่าข่าวความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา
ซึ่งก็จะมีเกือบทุกครั้งที่ท่านมาสอน

“เขาจะให้วุฒิ ป.อ. คือประโยคครูอุดมศึกษา แต่ฉันไม่ยอมเพราะไม่ใช่ปริญญา” (ใน
ประวัติการศึกษาไทยเคยมีผู้ได้วุฒินี้ 4 คน คือ

1. อาจารย์พงษ์ แสงทอง
2. อาจารย์สมัยสวาท พงศทัต
3. อาจารย์สังข์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
4. อาจารย์คุณหญิงบุญฉวี พรหมโมปกรณ์กิจ

“เขาจะให้วุฒิศุทธศาสตร์ แต่ต้องไปรวมกับจุฬาฯ ฉันก็ไม่ยอมเพราะไม่ตรงและไม่อยาก
ไปขึ้นกับคนอื่น”

“ถ้านี้จะเอาปริญญา ต้องออกเป็น พ.ร.บ. จะเสียเวลามาก และต้องต่อสู้หนักเพราะ
ไม่เคยมี”

“เสียก็เสีย นักก็หนัก ไม่เคยมีก็ควรจะต้องให้มี เพราะถึงเวลาแล้ว” ท่านย่าให้พวกเรา ฟัง

สิ้นปีการศึกษา 2497 มีประกาศให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาพร้อมกับโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง เข้าด้วยกัน มีนิสิตรุ่นใหม่เข้ามาเป็นรุ่นที่ 2 อาทิ คุณบรรจง ชูสกุลชาติ คุณเดโช สนวนานท์ คุณ พะนอม แก้วกำเนิด คุณสมชัย วุฑฒิปรีชา คุณสำราญ กาวรายุศม์ คุณประเสริฐ วิทยารัฐ คุณวิชา อุตตศาสตร์ และคุณพจน์ ธัญญ์พันธ์ รวมทั้งพวกปีที่ 5 เลื่อนขึ้นมาอีกจำนวนหนึ่ง

ท่านอาจารย์สาโรช บางครั้งก็ไม่ได้มาสอนเพราะต้องไปชี้แจงที่โน่นที่นี่ เพราะมีการเสนอ พ.ร.บ. ขึ้นไปแล้ว เมื่อท่านมาสอนทุกครั้งท่านก็จะเล่าให้พวกเราฟังเสมอ

“เรากำลังต่อสู้ นักน้อย เพราะเป็นเรื่องใหม่ยังไม่เคยมีมา ต้องไปชี้แจงที่กระทรวง ที่ ก.พ. ที่กรมการ ที่พรรคสหประชาไทย (ของฝ่ายรัฐบาล จอมพล ป.) และที่สภาผู้แทนราษฎร” ท่านเล่าให้พวกเราฟังวันหนึ่ง

“มีที่ไหนบ้างเป็นเพียงวิทยาลัยแล้วจะให้ปริญญา จะต้องเป็นมหาวิทยาลัยเท่านั้นจึงจะให้ได้” พวก ส.ส. เขารุกหนัก

ท่านอาจารย์ก็ชี้แจงและยกตัวอย่างให้เห็น ตัวอย่างที่ชัดเจนและเป็นหมัดเด็ดที่สุดก็คือ ท่านชี้มือตรงไปที่ พลเอก พระบริภัณฑ์ยุทธกิจ รมต.คลังในสมัยนั้นแล้วก็กล่าวว่า

“บุตรชายของท่าน เพื่อนของข้าพเจ้าเอง เรียนจบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย...แล้วไป ต่อปริญญาโท-เอก ที่วิทยาลัย...” (ผมจำชื่อไม่ได้ครับ)

ในที่สุด พ.ร.บ.วิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็ผ่านสภาฯ และทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2497

ตรงกับวันเกิด 16 กันยายน ของท่านอาจารย์สาโรช โดยบังเอิญ!

และเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาแห่งแรกที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลปัจจุบัน!

หมดเรื่อง พ.ร.บ. แล้ว ท่านอาจารย์ก็ต้องต่อสู้เรื่องหลักสูตรอีก ซึ่งทาง ก.พ. เขาก็ชักหนัก ว่า

“ดูหลักสูตรแล้วเขียนไว้ดี แต่เป็นห่วงว่าใครจะสอนได้”

“ข้าพเจ้าสอนเอง” ท่านตอบ

“ขอทราบวุฒิและประสบการณ์” เขาซักต่อ

“มีวุฒิตั้งแต่ ป.ป. จนถึงปริญญาเอก สามบัง ไม่เคยสอบได้เป็นที่ 2 ของใคร Second to none” ท่านอธิบาย พวกเราจึงทราบว่าการเรียนของท่านเป็น 1 ตลอดเวลา

สิ้นปีการศึกษา 2497 เป็น พ.ศ. 2498 พวกเรา 30 คนก็เข้ารับปริญญา กศ.บ. เป็นรุ่นแรก ท่านอาจจะสงสัยว่าหายไปไหน 1 คน ก็บังเอิญคนที่สอบเข้าได้ที่ 1 เรียนไม่จบด้วยเหตุขัดข้องทาง เทคนิค คนที่สอบเข้าได้ที่ 2 จึงถูกเรียกชื่อก่อนแล้วก้าวหน้าเข้าไปรับเป็นคนแรก ในที่สุดความฝัน

ความหวังก็เป็นความจริง ปีนั้นท่านนายกรัฐมนตรี จอมพล ป.พิบูลสงคราม ตัดเลื้อยปริญญาแจกทุกคนเป็นของขวัญ

ตลอดระยะเวลา 33 ปี กศ.บ. ทุกคนตระหนักและสำนึกอยู่เสมอว่า ท่านอาจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี นั้นได้ชื่อว่า

- เป็นผู้เริ่มประวัติศาสตร์การฝึกหัดครูไทยยุคใหม่
- เป็นผู้บุกเบิกให้วิชาชีพครูสูงขึ้นทัดเทียมวิชาชีพอื่น ๆ
- เป็นผู้จุดประกายป้อนสว่างนำทางแก่ครูไทยให้ก้าวหน้า
- เป็นผู้สร้างวิทยาลัยวิชาการศึกษา และบิดาของ กศ.บ.

จากปริญญา กศ.บ. นี้เองทำให้ครู ป.ม.ทั้งหลายที่ยืนย่ำเท้าอยู่กับที่มานานหลายทศวรรษ ได้มีโอกาสเดินก้าวหน้าต่อไปได้อย่างสมเกียรติ สมศักดิ์ศรีของวิชาชีพครู มีใครคนหนึ่งกล่าวว่า “ถ้าผมไม่ได้ กศ.บ. ผมก็คงไม่ได้เป็นปลัดกระทรวง” ผมก็อยากจะกล่าวทำนองเดียวกันว่า “ถ้าไม่มี กศ.บ. ผมก็คงไม่ได้เป็นอธิการบดี”

พวกเรารุ่นที่ 1 มี 32 คน ปัจจุบันเหลืออยู่เพียง 27 คน เพราะจากเพื่อนไปแล้ว 5 คน คือ คุณสัญญา เขียววรรณ คุณสมบัติ ศรีสมวงศ์ คุณระงับ วัฒนะสิงห์ คุณสุภรณ์ ศรีพหล และ คุณอานนท์ นันทปรีชา

ไม่มีความสุขใดที่จะประเสริฐยิ่งไปกว่า เพื่อนเก่าร่วมรุ่น ได้มาพบกัน นาน ๆ หนแล้วก็ดื่ม (จิบ) ไป คุยสังสรรค์กันไป และเรื่องที่คุยนั่น ล้วนเป็นเหตุการณ์ในอดีต.. ความสุขที่ว่านี้จะทวีคูณยิ่งขึ้น ถ้าการมาพบกันนั้น ๆ ได้มีพระอาจารย์มานั่งเป็นสักขีพยานด้วย...

“อารี”

Jeep บนเส้นทางแห่งความปลอดภัย

Jeep Cherokee

ให้ความมั่นใจ แม้ในสถานการณ์ที่ไม่น่าปลอดภัย

จิบ เบลัก ตอบสนองความต้องการของคุณ ที่จะโลดแล่นไปทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าทางเรียบ หรือ สมบุกสมบันแค่ไหน กับระบบ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้ความปลอดภัยในการควบคุมรถด้วย • ระบบขับเคลื่อน 4 ล้อ Selec-Trac แบบ Full Time และ Part Time • ระบบเบรค ABS • ระบบกันสะเทือน Quadra-link พร้อมเหล็กกันโคลง

จิบ เบลัก ให้ความมั่นใจยิ่งขึ้น ช่วยปกป้องคุ้มครองสูงสุดด้วย • โครงสร้างแบบ Uniframe • คานเหล็กกันกระแทกด้านข้างประตูทั้ง 4 บาน • เข็มขัดนิรภัย 3 จุด • ถุงลมนิรภัยด้านคนขับ*

จิบ เบลัก ยังผ่านการทดสอบ "Crash Test" ที่ได้มาตรฐานของอเมริกา โดยส่วน Crunch Zone จะยุบตัวเพื่อดูดซับแรงกระแทก เพื่อให้ผู้โดยสารปลอดภัยที่สุด

จิบ เบลัก เครื่องยนต์ 6 สูบ 4.0 ลิตร หัวฉีดมลติพอยท์ 190 แรงม้า เกียร์อัตโนมัติ พร้อมโอเวอร์ไดรฟ์ คล่องตัวด้วยรัศมีวงเลี้ยวแคบเพียง 5.4 เมตร

ทรัพย์ วังทอง บ้านสวน รีสอร์ท

เมื่อความสมบูรณ์... เหนือคำบรรยาย... ปรากฏชัด...

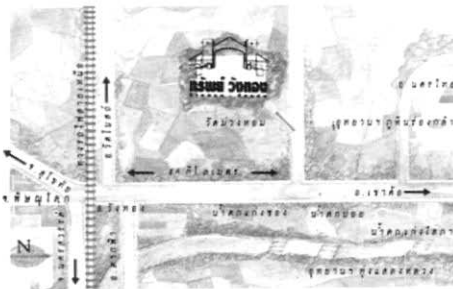
โครงการที่ได้รับการออกแบบให้อยู่เคียงคู่กับธรรมชาติในอาณาเขตกว่า ๑๐๐ ไร่ โอบล้อมด้วยทิวเขา ท่ามกลางหมู่พันธุ์ไม้ประดับที่จัดแต่งเป็นส่วนสวยรายรอบทะเลสาบ ขนาดใหญ่กว่า 30 ไร่ พร้อมเกาะกลางน้ำสวยในทุกมุมมอง

สิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ด้วยรีสอร์ทสไตล์คันทรี่ สวนพฤกษชาติร่มรื่น ธรรมชาติด้วยมวลหมู่ไม้ดอกนานาพันธุ์กว่า 50 ไร่ สวนสุขภาพ ภัตตาคาร สนามกอล์ฟ และคลับเฮาส์ ให้คุณได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนพ้อง และครอบครัวยามพักผ่อน ชื่นใจกับระบบรักษาความปลอดภัยตลอด 24 ชั่วโมง

เพียง 50 ก.ม. บนถนนสายพิษณุโลก-เขาค้อ

ถ่ายจากสถานที่จริง

ถ่ายจากสถานที่จริง

ทรัพย์ วังทอง บ้านสวน และรีสอร์ท ความพร้อมสมบูรณ์แบบสำหรับครอบครัวคุณ

สำนักงานขายกรุงเทพฯ: 161/364 หมู่บ้านบดินทิตไฮม์ ถ.วิภาวดี - รังสิต ดอนเมือง กทม. 10210 โทร (02) 533-5021, 533-5032, โทรสาร. (66-2) 533-5032

ที่ตั้งโครงการพิษณุโลก: หมู่ที่ 5 ต.แก่งเสี้ยน อ.วังทอง จ.พิษณุโลก (005) 252-342, 210-831-2, 241-175 ต่อ 2533

โครงการ ทรัพย์ วังทอง บ้านสวน และรีสอร์ท

บริหารโครงการโดย : บริษัท ทรัพย์ วังทอง เรสซิเดนซ์ • บริหารงานโดย : คุณสุวิภา หุตะมาน • ออกแบบ FINE ART & HOME CO., LTD. • พื้นที่โครงการ 901 ไร่ ทุบจตุระเขิน 5 ล้าน (ชำระเพิ่ม) สนับสนุนโดย : ธนาคารอาคารสงเคราะห์

เดอะเฟมัสเกราส์

สก๊อตช์วิสกี้ที่นิยมดื่มมากที่สุดในสก๊อตแลนด์

เดอะเฟมัสเกราส์

รสนุ่มลึก

อย่างคนรู้ใจ

เพลง HAPPY BIRTHDAY ของหนู
ใครก็ร้องเพราะได้เฝ้าเธอ

ด้วยความมุ่งมั่นของ **TAC** ระบบสื่อสารไร้สายจะไม่เพียงแค่ส่งสัญญาณคำพูดถึงกัน
แต่ยังส่งความอบอุ่นกลับคืนคุณด้วย อาจมีหลายครั้งที่เวลางานได้เบียดบังเอาเวลาแห่งความสุขของครอบครัวไป แต่ด้วยพัฒนาการที่กว้างไกล
การสื่อสารโทรคมนาคม ช่วงว่างที่ทางเดินนี้จึงสามารถเชื่อมโยงถึงกันอย่างแนบแน่น แท้ ในฐานะผู้นำระบบสื่อสารไร้สายครบวงจร WorldPhone, WorldRadio, WorldPage
WorldData, GPS (Global Positioning System -ระบบบอกตำแหน่งด้วยดาวเทียม) ภูมิใจที่บริการของเรา มีส่วนเกื้อหนุนให้คุณและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นและมีความสุข

แทค สื่อสารไร้สาย ชีวิตยุคใหม่ของคุณ

ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร

เกิด วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2458
ณ บ้านเลขที่ 83 ถนนสีพระยา บางรัก พระนคร

บิดา-มารดา นายต่วน-นางแหม่ม เหล่าสุนทร

ครอบครัว สมรสกับ ดร.มาเรีย บุตร ดร.ยอร์ช มาซา และนางดอนชาโล มาซา เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2496 ณ มลรัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มีบุตร 2 และธิดา 1 คือ

1. นายสมชัย เหล่าสุนทร วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ปี 2521
2. นายสมชาติ เหล่าสุนทร สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า ปี 2523
3. นางสาวมาลินี เหล่าสุนทร บริหารธุรกิจจาก Show College รัฐยูทาห์

การศึกษา

- 2472 มัธยมปีที่ 8 โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์
2478 อ.บ.ป.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ.บ.รุ่นที่ 1)
2494 M.A. OHIO STATE UNIVERSITY
2496 M.S. in Ed. INDIANA UNIVERSITY
2498 Ed.D. INDIANA UNIVERSITY
2510 ปริญญา ว.ป.อ. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร กระทรวงกลาโหม
2523 ปริญญาการศึกษาดุซงูบัณฑิต (กิตติมศักดิ์)

ตำแหน่ง

- 2479-2483 อาจารย์ผู้ช่วยโท โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์
2484-2485 ครูใหญ่ โรงเรียนประจำจังหวัดปัตตานี
2485-2487 ครูใหญ่ โรงเรียนประจำจังหวัดสงขลา “มหาวิทยาลัยราชภัฏ”
2478-2490 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม
2491-2493 ครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
2497-2511 รองอธิการบดี และหัวหน้าคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา
2512-2517 อธิการ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
2517-2521 อธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน้าที่การงานอย่างอื่น ๆ

- 2502 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปเจรจาเรื่องการส่งครูไปช่วยการศึกษาแก่ประเทศลาว ณ นครเวียงจันทน์
เข้าร่วมประชุม Cooperation International Agency (CIA) ที่ฮ่องกง ได้หวั่นและมนิลา
- 2504 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งที่ 3 ของ The Association of Southeast Asian Institute of Higher Learning: ASATHL ณ กัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย
- 2505 เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ไปประชุมผู้เชี่ยวชาญการฝึกหัดครู ขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Education Science and Culture Organization: UNESCO) ณ มนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- 2506 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งที่ 4 ของ ASAIHL ณ เมืองบันดง และประชุมเกี่ยวกับศิลปะ ที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย
- 2509 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมเรื่องปัญหาทางภาษา ณ มนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
- 2511 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมเรื่องการแนะแนว ณ เมืองตูริน ประเทศอิตาลี
เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมสามัญของ ASAIHL ณ เมืองเกซอน ประเทศฟิลิปปินส์
- 2512 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปสัมนาผู้เชี่ยวชาญการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ณ กรุงเดลี ประเทศอินเดีย
เป็นผู้แทนประเทศไทยไปสัมนาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกครูในเอเชีย ณ เมืองเกซอน ประเทศฟิลิปปินส์
- 2513 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมโต๊ะกลม ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์
เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมสามัญครั้งที่ 8 ของ ASAIHL ที่ฮ่องกง
- 2514 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมกรรมการผู้บริหาร ASAIHL ณ ประเทศสิงคโปร์
- 2515 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมคณะกรรมการผู้บริหาร ASAIHL ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย
- 2517 ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา
- 2520 เป็นผู้แทนประเทศไทยไปสัมนา ASAIHL ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์
ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

การดูงานในต่างประเทศ

- 2502 ไปดูงานด้านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ประเทศญี่ปุ่น ฮังกง ไต้หวัน และฟิลิปปินส์
- 2510 ไปดูงานกับคณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ณ ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปและเอเชีย
- 2511 ไปดูงานระดับมหาวิทยาลัย ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส
- 2512 ไปดูงานด้านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ณ ประเทศญี่ปุ่น

ผลงานทางวิชาการและงานราชการ

งานเขียนหนังสือ

1. ปรินูญานิพนธ์ เขียน ณ มหาวิทยาลัย OHIO STATE ชื่อ 'A Survey of pupil needs and problems in a boy and girl secondary school in Bangkok, Thailand'
2. ปรินูญานิพนธ์ เขียน ณ มหาวิทยาลัย INDIANA ชื่อ 'A study of the current status of teacher personnel in secondary and vocational schools of Bangkok, Thailand' with a view to program improvement.
3. ปรินูญานิพนธ์ เขียน ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ชื่อ "การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยม"
4. "วิชาชีพในโรงเรียนมัธยม"
5. "วิธีสอนหัตถศึกษา"
6. ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา (หนังสือชุดมหาวิทยาลัยสำหรับชาวบ้าน อันดับ 9) สำนักพิมพ์เคล็ดไทย กรุงเทพมหานคร 2517

ผลงานที่สำคัญ

1. ร่วมก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งต่อมาได้รับการยกระดับขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดำเนินการปรับวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นระดับกรม แยกออกจากกรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ
3. ดำเนินการยกระดับวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. จัดทำโครงการยุบรวมวิทยาเขตต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครไปอยู่วงน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการนี้แม้จะไม่สำเร็จ เพราะต้องเกษียณราชการไปเสียก่อน แต่ก็ยังสะท้อนให้เห็นความเป็นผู้มองการณ์ไกลในการแก้ปัญหาระยะยาว

การยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย

ในปี พ.ศ.2512 ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เหล่าสุนทร อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้พิจารณาเห็นว่าฐานะของวิทยาลัยขาดความคล่องตัวในด้านการบริหารงานของวิทยาลัยเป็นอย่างมาก ประกอบกับวิทยาลัยมีความเจริญงอกงามถึงขีดสูงสุด สมควรที่จะได้รับร่างพระราชบัญญัติยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย โดยมีเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้คือ

1. วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีสภาพความพร้อมโดยสมบูรณ์ที่จะเติบโตเป็นมหาวิทยาลัย ปัจจุบันวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีสาขาต่าง ๆ กระจายไปยังส่วนภูมิภาค รวม 8 แห่ง และหากพิจารณาจากคณะวิชาหรือสาขาวิชาเอกที่เรียนแล้ว จะเห็นได้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ทำหน้าที่เหมือนกับมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว

2. ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้มีการผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้ประเทศชาติเป็นจำนวนมาก

3. ความคล่องตัวในการบริหารงาน วิทยาลัยการศึกษา มีคณาจารย์ซึ่งมีคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แต่มีความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องการบริหารงาน

4. ในด้านความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ถ้าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยจะทำให้เกิดความคล่องตัวและความมีอิสระเสรีในด้านวิชาการแก่คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างยิ่ง

5. ในด้านเศรษฐกิจและสังคม การเพิ่มบัณฑิตในสาขาวิชาการต่าง ๆ ออกมาเป็นกำลังคนในการพัฒนาประเทศ นับว่าเป็นกำไรของการลงทุนทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ

สำหรับความเคลื่อนไหวในการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษา ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยนั้น มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เสนอเรื่องเพื่อขอยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย ต่อสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา

2. เสนอเรื่องเพื่อขอยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย ต่อกระทรวงศึกษาฯ

3. ทางกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยต่อสภาการศึกษาแห่งชาติ

4. เสนอเรื่องการยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

5. การดำเนินเรื่องขอยกฐานะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัย ในระหว่างที่คณะปฏิวัติบริหารประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีกำเนิดจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2517 “ศรีนครินทรวิโรฒ” เป็นมงคลนามที่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่มหาวิทยาลัยนี้ มีความหมายว่า “มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร” จากปรัชญาของวิทยาลัยวิชาการศึกษาว่า “ศึกษา วิรุฬหิ สมฺปตฺตา การศึกษาคือ ความเจริญงอกงาม” อันปรากฏเป็นตราของมหาวิทยาลัยในรูปของกราฟจากสมการ $y = e^x$

- 28 เม.ย. 2492 กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูโดยเฉพาะขึ้นที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง จังหวัดพระนคร ให้ชื่อว่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร
- 18 พ.ค. 2496 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับปรุงและยกวิทยฐานะโรงเรียนนี้ถึงขั้นปริญญาในวิชาการศึกษา เทียบเท่ามาตรฐานของต่างประเทศ เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา
- 16 ก.ย. 2497 พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. 2497 ประกาศใช้วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงมีอำนาจให้ปริญญาสูงสุดถึงปริญญาเอก วิชาการศึกษาและวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยได้ รวมทั้งได้โอนและเปิดสาขาของวิทยาลัยขึ้นในส่วนกลางของส่วนภูมิภาคขึ้นอีก รวม 7 แห่ง
- พ.ศ. 2515 วิทยาลัยวิชาการศึกษาแยกจากกรมการฝึกหัดครู มีฐานะเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ
- 29 มิ.ย. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้โอนไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เรียกชื่อมหาวิทยาลัย และชื่อวิทยาเขตตามสถานที่ตั้งของแต่ละวิทยาเขต

ทุนศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร

ในระหว่างที่ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2517-2522) ถึงแก่กรรม ทายาทของท่านและด้วยการประสานงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปิยรัตน์ โสภณพิศ กับคณาจารย์และญาติมิตรประสงค์จะขอตั้งกองทุนขึ้นเป็นที่ระลึกแด่ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ ด้วยท่านมีคุณูปการต่อมหาวิทยาลัยและบุคคลต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง การรณรงค์ตั้งกองทุนจึงเริ่มขึ้นตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2525 วันที่ 29 มิถุนายน 2529 ซึ่งตรงกับวันสถาปนามหาวิทยาลัย ได้มีการประกาศตั้งกองทุนอย่างเป็นทางการ และมีการชักชวนให้นับเอาวันที่ 29 มิถุนายน เป็นวันศาสตราจารย์ สุดใจ เหล่าสุนทร อีกด้วย

กองทุนนี้มีผู้บริจาคเริ่มแรก 12,720 บาท ดร.มาเรีย เหล่าสุนทร ได้มอบเงินที่มีผู้บริจาคทำบุญในงานพระราชทานเพลิงศพอีก 53,100 บาท รวมเป็น 65,820 บาท ในปี 2522 มีผู้บริจาค

เพิ่มเติมจนถึงเดือนกันยายน เป็นเงิน 122,860.50 บาท และในปีต่อ ๆ มาได้มีการจัดกิจกรรมหาเงินมาสมทบทุนเป็นระยะ ๆ เช่น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสำนักหอสมุดกลางจัดงานในวันสัปดาห์ห้องสมุดขายหนังสือ และสิ่งของใช้แล้ว รณรงค์แจ้งให้ผู้มีจิตศรัทธาได้ทราบและขอรับบริจาค จนถึงเดือนมกราคม 2534 มีเงินทุนรวมทั้งสิ้น 685,426.10 บาท

ปัจจุบันกองทุนนี้อยู่ในความดูแลของคณะกรรมการชุดหนึ่ง ซึ่งมีอธิการบดีเป็นประธานกรรมการ โดยกองทุนมีวัตถุประสงค์ให้ใช้ดอกผลของเงินทุนเพื่อสนับสนุนการเรียน การสอน การวิจัย และสวัสดิการของข้าราชการและนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอแสดงความยินดี

สถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

เปิดบริการ อาคารเทพธานี (ศูนย์ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพ)

ด้วยห้องพักปรับอากาศเตียงคู่ ราคาย่อมเยา

รับจัดเลี้ยง บริการห้องประชุมสัมมนา

พร้อมอุปกรณ์โสต อันทันสมัย

สนใจ โปรดติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่

โทรศัพท์ (036) 411982, 411029, 412306, 413455

โทรสาร (036) 422610

คำปรารภ

เมื่อข้าพเจ้าได้รับตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อเดือนมกราคม 2512 ได้พบว่า การดำเนินงานของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไม่มีความคล่องตัวเป็นอันมาก จึงได้ร่าง พ.ร.บ.ยกฐานะวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยเสนอต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2512 และรอรับฟังพิจารณาอยู่ 1 ปีเต็ม จนถึงเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2513 จึงได้เสนอร่าง พ.ร.บ.นี้ต่อประธานสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง และเสนอให้เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอีกทางหนึ่ง

อาจจะเป็นเพราะวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็น “วิทยาลัย” ในความหมายของความเข้าใจของบุคคลทั่วไปว่าไม่ใช่สถานศึกษาชั้นปริญญาในระดับมหาวิทยาลัย ดังที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ดำเนินงานอยู่จริง จึงเห็นสมควรที่จะออกเอกสารฉบับนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลที่สนใจในการศึกษาชั้น “มหาวิทยาลัย”

ขอขอบคุณสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ที่ได้จัดพิมพ์เพื่อแจกจ่ายเนื่องในวันครบรอบปีที่ ๑๖ ของวันสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๑๓ นี้

สุดใจ เหล่าสุนทร

อธิการ

**ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ด้วยความปรารถนาดี

จาก

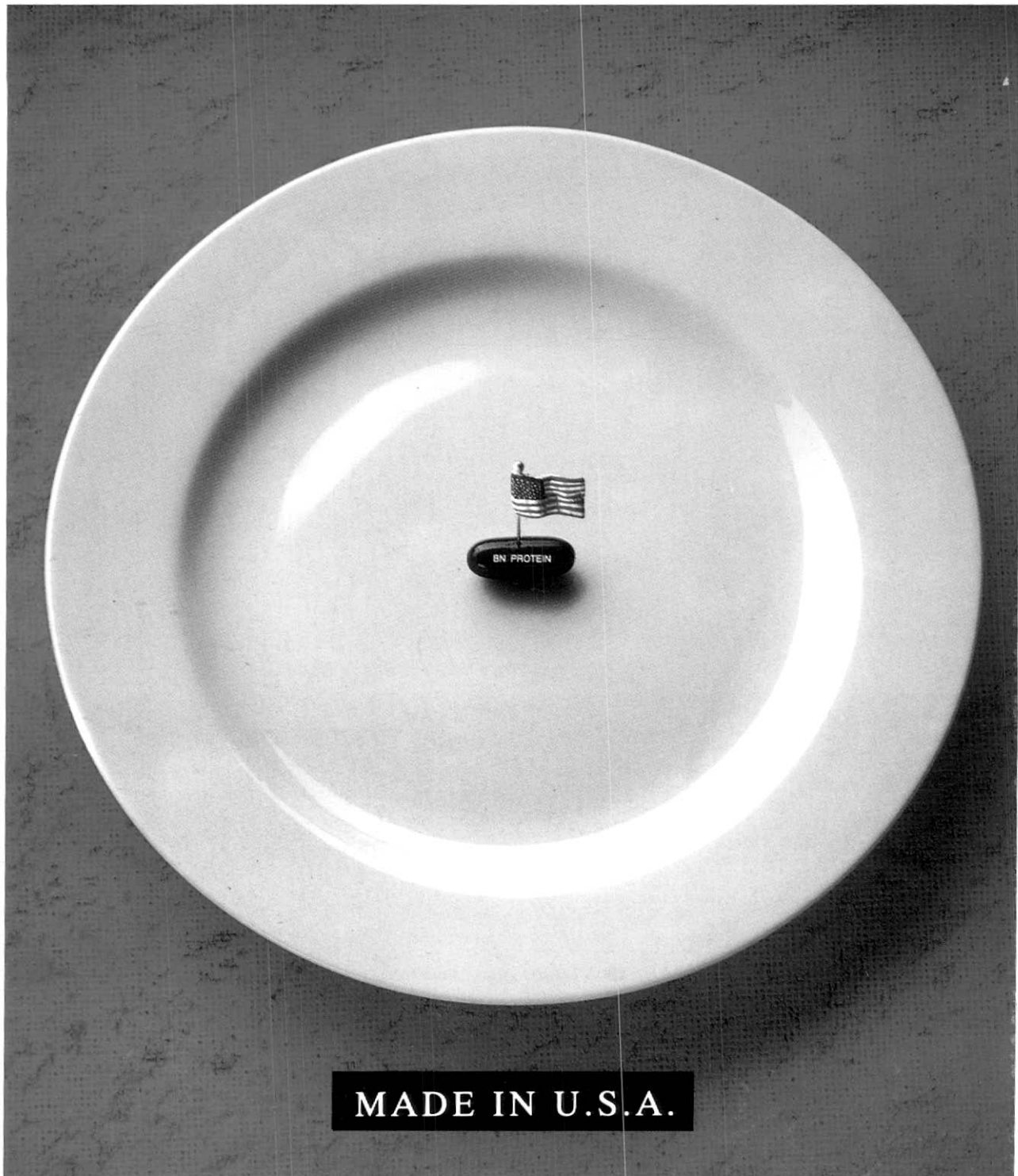
นิพนธ์ วงษ์ตระหง่าน

ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

The Most Beautiful Room In Your Home

*American
Standard*
LUXURY by DESIGN

แบนเนอร์โปรตีน อาหารเสริมโปรตีนที่วิจัยและผลิต โดยคณะ
ผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการ จากแบนเนอร์ ฟาร์มาแคปส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แบนเนอร์โปรตีน โปรตีนเสริมสุขภาพ จากสหรัฐอเมริกา

สร้างโลกสวย ด้วยคุณภาพสี จาก นิปปอนเพนต์

บริษัท นิปปอนเพนต์ (ประเทศไทย) จำกัด 101 หมู่ 3 ซอยสุขสวัสดิ์ 76 ถนนสุขสวัสดิ์ พระประแดง สมุทรปราการ โทร. 463-0032, 463-7243-7 แฟกซ์ : 463-2214

ความสุขไม่มีพรมแดน ที่บ้านสตาร์บลีด

จะอยู่เหนือจรดใต้ ... ใจกลางเมือง ... ชานเมือง ... บนเขาหรือริมทะเล ทุกคนก็มีสิทธิ์ มีความสุขในบ้านสตาร์บลีดได้เหมือนกัน จากบริการคุณภาพของสตาร์บลีดที่ทำให้คุณวางใจมากกว่า 12 ปี ปัจจุบันเรามีสำนักงานบริการมากถึง 18 แห่งทั่วประเทศ ทุกๆ ที่ ทีมงานผู้เชี่ยวชาญของเรา พร้อมจะให้บริการสร้างบ้านของคุณด้วยคุณภาพมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ไม่ว่าที่ไหน ... เมื่อไร ถ้าขึ้นชื่อว่าบ้านสตาร์บลีด ก็เรียกว่า "บ้านคุณภาพ" ได้เท่าเทียมกัน

- ควบคุมงานโดยทีมสถาปนิก วิศวกรผู้ชำนาญ และทีมผู้เชี่ยวชาญในแต่ละขั้นตอนการก่อสร้าง • ใช้วัสดุก่อสร้างเกรด A จากโรงงานสตาร์บลีด
- ควบคุมราคาและระยะเวลาก่อสร้างเสร็จตามกำหนด • บ้านสตาร์บลีดรับประกันการบริการ 3 ปี

บริษัท สตาร์บลีด กรุป จำกัด (มหาชน)

สำนักงานใหญ่ 3941 ถนนพหลโยธิน แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กทม. 10110 โทร. 392-1288, 392-5144, 392-7975, 390-2702-3, 361-2802 (Fax) สาขาพระราม 4 โทร. 249-1506, 249-03, 249-7295, 249-6571, 249-1462, 249-6498, 249-7296 (Fax) สาขาสุขุมวิท โทร. 746-0573-4 สาขาปิ่นเกล้า โทร. 424-6537, 434-1783, 434-1813 สาขามหาพฤกษา โทร. 217-9300, 217-9, สาขารามคำแหง โทร. 314-7086, 318-7259 สาขาลาดพร้าว โทร. 513-1166 สาขาคลองเตย โทร. 437-7973, 437-3415 สาขาแจ้งวัฒนะ โทร. 574-4390, 574-5470 สาขาจิตรกร โทร. (053) 712-1, สาขาเชียงใหม่ โทร. (053) 275-942, 272-409, 272-696 (Fax) สาขาโคราช โทร. (044) 255-271, 246-744 (Fax) สาขาจันทบุรี โทร. (039) 311-479 (Fax) สาขาชลบุรี โทร. (038) 266-057, 276-311, 287-595 (Fax) สาขาขอนแก่น โทร. (038) 614-584 (Fax) สาขานครปฐม โทร. (034) 241-533, 256-365 (Fax) สาขาเพชรบุรี โทร. (032) 410-676-7 สาขาหัวหิน โทร. (074) 221-045-9 ต่อ 8218, 82

สตาร์บลีด ปลุกบ้านที่คุณพอใจ

ขอแสดงความยินดี เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วยอภินันทนาการจาก

บริษัท สันทราย คอนสตรัคชั่น จำกัด
SUNSAI CONSTRUCTION CO., LTD.

11 ซอยอรรถกระวี 1 ถนนสุขุมวิท 26 กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ : 2588982-3, 2593507-9, 2594873-4

โทรสาร : 2593506

หลงใหลในรูป

เคลิบเคลิ้มในเสียง

รู้รรมย์ในกลิ่น

ในรสล้ำลึก

ในสัมผัสสนิทเสนาหา

จอห์นนี่ วอล์กเกอร์ แบล็กเลเบิ้ล
เพลิ้นกับทุกสัมผัส

สมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค

อดีต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เดิมจึงชื่อว่า สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2517 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2517 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2517 ดังนั้นจึงมีผลบังคับในวันที่ 29 มิถุนายน 2517 สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงเปลี่ยนชื่อเป็น สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอดีตมาตั้งแต่เป็นสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ พ.ศ.2507 อยากจะย้อนประวัติสมาคมไว้ละเอียดพอสมควร โดยผู้เขียนขอเอาประวัติสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้เขียนเองและนำลงตีพิมพ์ในนิตยสารการศึกษา ฉบับธันวาคม 2507 ดังนี้

สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นสมาคมซึ่งบรรดาศิษย์เก่าของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ทั้งสามสาขา คือ ประสานมิตร ปทุมวัน และบางแสน ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้น เป็นสมาคมที่ได้รับการจดทะเบียนจากทางกรมตำรวจ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2507 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมบรรดาศิษย์เก่าทั้งหลายให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำงานเพื่อชื่อเสียงเกียรติคุณของวิทยาลัย ความเป็นมาของสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา เริ่มมาตั้งแต่ปี 2500 ในปีนั้นมีนิสิตที่สำเร็จการศึกษา เป็นรุ่นที่ 3 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ศิษย์เก่าที่สำเร็จออกไปทั้งสามรุ่นได้ร่วมกันเข้าเป็นรูปเป็นร่าง เรียกว่า องค์การนิสิตเก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในปี 2500 นี้ มีนายสมบุรณ์ พรรณภพ เป็นนายกองค์การนิสิตเก่า ทุกปีก็ได้จัดงานชุมนุมกันขึ้น และมีการเลือกตั้งนายกองค์การทุกปี ซึ่งมีผู้ที่เป็นนายกองค์การดังนี้ คือ พ.ศ.2501 นายจรูญ มลิพันธ์ พ.ศ.2502 และ พ.ศ.2503 นายสมบุรณ์ พรรณภพ พ.ศ.2504 และ พ.ศ.2505 นายสุภรณ์ ศรีพล เป็นนายกองค์การ พ.ศ.2506 นายชม ภูมิภาค ได้รับเลือกเป็นนายกองค์การ ซึ่งในปี พ.ศ.2506 นี้ ได้มีการรวมการจากปทุมวัน และบางแสนร่วมเป็นปีแรก ที่ประชุมคณะกรรมการได้ลงมติให้เปลี่ยนชื่อจากองค์การนิสิตเก่า เป็นองค์การศิษย์เก่า ทั้งนี้เพราะผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น มีทั้งที่เรียกว่านิสิต นักศึกษา และผู้อบรมพิเศษ เช่น ครูใหญ่

อาจารย์ใหญ่ ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด เพื่อให้เหมาะสม ให้บุคคลประเภทต่าง ๆ ที่เคยเข้ารับการศึกษอบรมในวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้งสามสาขา ได้เข้ามาเป็นสมาชิกได้โดยไม่ติดขัดอะไร จึงเปลี่ยนชื่อเป็น องค์การศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา และคำว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา นี้ เราก็หมายถึงทั้งสามสาขา คือ **ประสานมิตร ปทุมวัน และ บางแสน** เป็นการรวมเอาบรรดาศิษย์เก่าทั้งหลาย จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้งสามสาขา คือ ประสานมิตร ปทุมวัน และ บางแสน เข้ามาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในปี พ.ศ.2506 นี้ จึงมีกรรมการจากทั้งสามสาขาเป็นปีแรก มีกรรมการทั้งหมด 23 คน เมื่อกรรมการคณะนี้ได้รับมอบหมายงานจากกรรมการชุดปี พ.ศ.2505 ในเดือน เมษายน 2506 ก็ได้ร่วมประชุมกันเพื่อร่างข้อบังคับของสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีการประชุมแก้ไขข้อบังคับอยู่หลายครั้ง จึงได้เขียนข้อบังคับสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.2506 เสร็จ และได้ยื่นเรื่องราวขออนุญาตเพื่อจัดตั้งสมาคมต่อกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2506 โดยมีผู้ร่วมการก่อตั้งสมาคมรวม 9 คน ดังรายนามต่อไปนี้ นายชม ภูมิภาค (ประสานมิตร) น.ต.พิมล จักรทอง (ประสานมิตร) นางอวยพร เปล่งวานิช (ประสานมิตร) นายสุวรรณ มาลัย (ปทุมวัน) นางสาวนลินี จงพยุหะ (ปทุมวัน) นายพงษ์ศักดิ์ รัตนวงศา (ปทุมวัน) นางสาวพิศมร ภูยานนท์ (บางแสน) นายดิเรก ศรีสุขไช (บางแสน) นายชลอ นุ่มมีชัย (บางแสน) เมื่อยื่นคำร้องไปทางกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงส่งเรื่องไปให้สันติบาลสอบสวนพฤติการณ์ของผู้เริ่มการ กว่าทางสันติบาลจะสอบสวนเสร็จ และทำเรื่องตอบไปทางกระทรวงศึกษาธิการ ก็เสียเวลาถึง 7 เดือน ผู้เขียนจำได้ว่าทางสันติบาลส่งเรื่องผลการสอบสวนไปยังกระทรวงศึกษาธิการ ตอนเดือนมีนาคม 2507 และกลางเดือนมีนาคม นั้น กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ออกใบอนุญาตให้ก่อตั้งสมาคมได้ จึงได้นำใบอนุญาตนั้นไปขอจดทะเบียนสมาคมที่สันติบาลในเดือนมีนาคมนั้น ทางสันติบาลให้ทางตำรวจท้องที่ คือสถานีตำรวจพระโขนงตรวจสอบสวนที่ตั้ง และกว่าทางสันติบาลจะจดทะเบียนให้ก็วันที่ 18 สิงหาคม 2507 ระยะเวลาครั้งนี้เสียเวลานานถึง 5 เดือน ถ้าจะคิดเวลาดังแต่ส่งเรื่องขอตั้งสมาคมไปทางกระทรวงศึกษาธิการ คือ วันที่ 29 กรกฎาคม 2506 จนกระทั่งทางสันติบาลจดทะเบียนให้ คือ วันที่ 18 สิงหาคม 2507 ก็เป็นอันว่าเราต้องใช้เวลาถึง 1 ปี กับ 20 วัน จึงได้จดทะเบียนเป็นสมาคม ถ้าพิจารณาดูแล้วจะเห็นว่า สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาของเราต้องเสียเวลาในการขออนุญาต และขอจดทะเบียนเป็นสมาคม นานที่สุด อยากจะพูดว่านานที่สุดในโลก ในบรรดาสมาคมประเภทศิษย์เก่าด้วยกัน นี่แหละเป็นตัวอย่างของการทำงานราชการเมืองไทยเรา ของที่ควรจะเสียเวลาเพียง 2-3 เดือน เราเสียเวลาเป็นปี เหตุนี้แหละเมืองไทยเรามันจึงเจริญไปได้ช้าและเนิบนาบเหมือนคนจะขาดใจ ตัวผู้เขียนเองในฐานะเป็นผู้ยื่นคำร้อง ก็ได้ติดตามเอาใจใส่ทวงเรื่องอยู่เสมอ มิใช่ว่าละเลยไม่เอาใจใส่ก็หาไม่ได้ เพราะผู้เขียนทราบดีว่าการทำงานในเมืองไทยเรายังขาดระบบก่อนหลัง เรื่อยไต่ก่อนหลังไม่สำคัญ ใครมีพรรคพวกวิ่งได้วิ่งเอา ไม่มีลำดับ จะอย่างไรก็ช่างเถอะ ขอให้พวก

เราทราบก็แล้วกันว่า ตั้งแต่ยื่นเรื่องขอตั้งสมาคม จนกระทั่งได้จดทะเบียนสมาคม เราเสียเวลาถึง 1 ปี กับ 20 วัน สมาคมของเราต้องเสียเวลาและลำบากทุกทีเหลือเกินกว่าจะได้จดทะเบียน ผมจึงอยากขอร้องให้พวกเราได้ช่วยกันรณรงค์ พรวันดิน ใส่ปุ๋ยให้สมาคมของเราเจริญรุ่งเรืองต่อไป ให้เป็นสมาคมที่มีชีวิตชีวา มีกิจกรรม มีชื่อเสียงต่อไป

สำหรับในปี 2507 นี้ มีคณะกรรมการบริหารสมาคม 23 คน นายชม ภูมิภาค เป็นนายกสมาคมคนแรก และมีกรรมการอื่นดังรายนามต่อไปนี้

นายวิจิต ไซติกธีรกุล	อุปนายก
นายเปื้อง กุมุท	เลขาธิการ
นายสุริน สุพรรณรัตน์	ผู้ช่วยเลขาธิการ
นายยัง พิตยานิยม	ที่ปรึกษากฎหมาย
น.ส.ส่องแสง พงษ์ประภาศร	เหรัญญิก
นางอโณทัย ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้ช่วยเหรัญญิก
นายเลิศ ชูนาค	นายทะเบียน
นายสุวรรณ มาลัย	ผู้ช่วยนายทะเบียน
นายชลอ นุ่มมีชัย	ผู้ช่วยนายทะเบียน
นายวิจิต เมฆยงค์	ปฏิคม
นายนิทัศน์ คุรุการโกวิท	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
นายถวัลย์ ธิปประเสริฐ	สาราณียกร
นายวรวิทย์ รักษา	ผู้ช่วยสาราณียกร
นายอุดม ดั่งเดช	เจ้าหน้าที่การกีฬา
น.ต.พิมล จักรทอง	เจ้าหน้าที่โครงการและกิจกรรม
นายศุภชัย ราชพิตร	เจ้าหน้าที่โครงการและกิจกรรม
นางนลินี โพธิ์ทัด	เจ้าหน้าที่โครงการและกิจกรรม
ดร.อุดม วโรตมสิกขิตต	เจ้าหน้าที่โครงการและกิจกรรม
นางอวยพร เปล่งวนิช	เจ้าหน้าที่จัดหาทุน
นายพงษ์ศักดิ์ รัตนวงศา	เจ้าหน้าที่จัดหาทุน
น.ต.ประดิษฐ์ ฉายพงษ์	เจ้าหน้าที่สถานที่และพัสดุ
น.ส.พิศมร ภูยานนท์	เจ้าหน้าที่สันทนการ

ตั้งแต่ เมษายน 2508 - เมษายน 2516 นายจรัส มหาวัจน์ เป็นนายกสมาคม

เมษายน 2516 จนถึงปัจจุบัน นายชม ภูมิภาค เป็นนายกสมาคมมาโดยตลอด มีวาระคราวละ 2 ปี

เมื่อวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อปี

พ.ศ.2517 สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้จดทะเบียนเปลี่ยนเป็น สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามข้อบังคับสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517

ปัจจุบัน

คำว่า “ปัจจุบัน” ในเรื่องนี้หมายถึง ขณะที่เขียนเรื่องนี้ วันที่ 3 มกราคม 2538

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้พยายามทุกวิถีทางในอันที่จะช่วยส่งเสริมเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยการสนับสนุนกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มุ่งที่จะกระตุ้นให้บรรดาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย ได้จัดตั้งชมรมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจังหวัด ขึ้นทุกจังหวัด เมื่อเดือนเมษายน 2537 สมาคมได้จัดประชุมผู้แทนสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประจำจังหวัดขึ้น ที่โรงแรมยูเนียนทาวเวอร์ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ กรุงเทพมหานคร ที่ประชุมได้มีมติสำคัญดังนี้

1. ให้ศิษย์เก่า มศว. ในทุกจังหวัด ดำเนินการก่อตั้งชมรมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจังหวัดขึ้น นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หรืออธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรจะได้ออกไปพบปะผู้แทนสมาคมศิษย์เก่า มศว. ประจำจังหวัดในเรื่องการดำเนินการก่อตั้งชมรมศิษย์เก่า มศว. จังหวัด

2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ควรจะร่วมมือกับสมาคมศิษย์เก่า มศว. ในการดำเนินการให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทุกปีการศึกษา ได้สมัครเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่า มศว. โดยหักค่าบำรุงสมาคมจากเงินประกันของเสียของนิสิต

3. ให้ชมรมศิษย์เก่า มศว. จังหวัดทุกจังหวัด ถือเอาวันที่ 28 เมษายน เป็นวันศรีนครินทรวิโรฒ ถึงจะเป็นวันที่ชมรมศิษย์เก่า มศว. จังหวัดทั่วประเทศจัดกิจกรรมวันศรีนครินทรวิโรฒในรูปแบบต่าง ๆ

4. ให้สมาคมศิษย์เก่า มศว. จัดให้มีเพลงประจำมหาวิทยาลัย นายกสมาคมขอให้ใช้เพลงศรีนครินทรวิโรฒเป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยไปก่อน สมาคมได้จัดบันทึกเทปเพลงชุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาเป็นเวลา 10 กว่าปีแล้ว

ตั้งแต่ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ได้จัดงานเฉลิมฉลองโอกาสครบรอบปีของมหาวิทยาลัยตลอดมา จัดงานรื่นเริงบ้าง จัดรายการพิเศษทางโทรทัศน์บ้าง

และเมื่อได้มีการยอมรับกำหนดเอาวันประกาศตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสาน-

มิตร คือวันที่ 28 เมษายน เป็นวันศรีนครินทรวิโรฒ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดงานเฉลิมฉลองครบรอบปีของมหาวิทยาลัยตลอดมา และตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 เป็นต้นมา ได้มีการสรรหาศิษย์เก่า มศว. ดีเด่น ประจำปี และดำเนินการประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่า มศว. ดีเด่นในงานเฉลิมฉลองนี้ด้วย

ในปี 2538 จะจัดงาน 46 ปี มศว. ขึ้นที่ศูนย์ ในวันที่ 29 เมษายน 2538 ณ บริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กิจกรรมต่าง ๆ ในงานก็เช่นที่เคยปฏิบัติมาทุกปี

อนาคต

ในอนาคตอันใกล้ นั้น สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะต้องดำเนินงานให้บรรลุนโยบายต่าง ๆ ให้ได้

นโยบายสำคัญได้แก่นโยบายต่อไปนี้

1. สร้างภาพพจน์ที่ดีต่อสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้เกิดขึ้นในคณาจารย์ ผู้บริหาร นิสิต และศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพิ่มบทบาทของสมาคมในการมีส่วนสนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัย
3. ส่งเสริมให้ศิษย์เก่า ได้มีโอกาสในการเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากขึ้น
4. สร้างความเป็นปึกแผ่นของสมาคมและองค์กรอื่น ๆ ของศิษย์เก่า เช่น ชมรมศิษย์เก่า มศว. จังหวัด
5. ส่งเสริมให้ศิษย์เก่า มศว. โดยผ่านชมรมศิษย์เก่า มศว. จังหวัด ให้ได้มีบทบาทต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสังคมโดยส่วนรวมมากขึ้น
6. ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการของศิษย์เก่า มศว. ให้มากขึ้น
7. ดำเนินการเพิ่มจำนวนสมาชิกของสมาคมให้มากขึ้น
8. ปรับปรุงการดำเนินงานของสมาคมให้มีความกระฉับกระเฉงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการคัดเลือกกรรมการบริหาร
9. ปรับปรุงข้อบังคับสมาคม ให้สมาชิกสมาคมมีส่วนร่วมในการสรรหานายกสมาคม และเลือกตั้งนายกสมาคมอย่างกว้างขวางขึ้น

ARPHIWATNA

ARPHIWATNA

Co., Group.

**We never met a product
that we couldn't do the packaging**

Regardless of Size, Shape or Ultimate Use. Successful
Packaging, so When You're Looking for The Best Productions
Solutions to Your Next Packaging Challenge, Think of us,
We Sincerely Serve You The Packaging

Arphiwatna Packaging Industry Co., Ltd.

Arphiwatna Interpacking Co., Ltd.

NSP Printing Products Ltd.

- Corrugated boxes for non statistic electronic accessories
- Carton boxes with inner partiton for special care products
- Carton boxes for frozen and refrigerated products
- 1 To 4 colours printed corrugated boxes
 - Aluminum laminaed boxes
 - Corrugated boxes with special element clothing.
- Corrugted boxes with colourful offset printing.
- Inside shape-keeping boxes
- Printing products, brochures, catalogues, magazines, hand boods, posters, etc
- Full colors shelves and displays for products showing boxes.

101/2-4 Gp. 1 Rama 2 Rd., Samae-Dum, Bangkhuntien,

Bkk. 10150, Thailand. Fax : 4155100

Tel : (02) 4521739-40, 4521747-48

Fax : 4521747

Factory at Doakanong

Tel : (02) 468-1377, 460-1410-11 Fax : 4601411

We are the producer who service you all kinds of product and our two
companies join together to complete products of Packaging & Printing

มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค

ความนำ

ในมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา เขามักจะก่อตั้งมูลนิธิมหาวิทยาลัยขึ้นมา มูลนิธิมหาวิทยาลัยจะรณรงค์เพิ่มกองทุนเพื่อเอาดอกผลมาใช้ในการสนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัย มูลนิธิมหาวิทยาลัยจะติดต่อบรรดาศิษย์เก่าของมหาวิทยาลัย เพื่อเชิญชวนให้บริจาคเงินเข้ามูลนิธิมหาวิทยาลัยเป็นประจำปี นอกจากนั้นก็ติดต่อประสานงานกับแหล่งทุนเอกชนอื่น ๆ เพื่อบริจาคสนับสนุน มูลนิธิมหาวิทยาลัยจะใช้ดอกผลสนับสนุนกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ด้วยความคิดเช่นนี้ ผู้เขียนในฐานะนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้ดำเนินการก่อตั้งมูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒขึ้น ในปี 2517 และได้นำดอกผลมาสนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยโดยตลอดมา เช่น ให้ทุนสนับสนุนการทำปฏิญานพนธ์ปริญญาโท และปริญญาเอก ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาแก่นิสิตปริญญาตรี ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาในต่างประเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติมูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ได้มีคณะนิสิตนักศึกษา ศิษย์เก่าและอาจารย์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา กลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง มาร่วมคิดกันทำบุญโดยหาเงินหนึ่งมาตั้งเป็นมูลนิธิ เพื่อช่วยเหลือคนที่ต้องการให้ช่วยเหลือ กลุ่มบุคคลคณะนี้ได้ประชุมกันหลายครั้งกำหนดจุดมุ่งหมายของมูลนิธิและแสวงหาผู้มีใจกุศลอุทิศเงินเพื่อก่อตั้งมูลนิธิต่อไป

จุดมุ่งหมายแรกก็คือ ศิษย์เก่าของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งขณะนั้น (พ.ศ.2515) มีประมาณ 20,000 คน ถ้าทุกคนบริจาคคนละ 100 บาท ก็จะได้เงินสัก 2 ล้านบาท

จุดมุ่งหมายที่สองก็เพื่อเปิดให้สาธารณชนทั่วไปบริจาค

จากนั้นได้มีการยกร่างตราสารขึ้น และขออนุญาตจดทะเบียนเป็นมูลนิธิเรียบร้อยแล้ว กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้จัดตั้งได้เมื่อ 3 ตุลาคม 2516 กระทรวงมหาดไทยได้อนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งได้เมื่อ 16 พฤษภาคม 2517 และกรุงเทพมหานครได้จดทะเบียนแล้วตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม 2517

ขณะนี้มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตั้งอยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ

กลุ่มผู้ก่อตั้งมูลนิธิ ได้มีชีวิตคลุกคลีอยู่กับสถาบันการผลิตครูมาเป็นเวลานาน และหลายคนเคยเป็นนักเรียนครู เท่าที่กลุ่มผู้ก่อตั้งมูลนิธิพบ นักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาที่มาเรียนทางครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประมาณ 30 กว่าปีมาแล้ว มักจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน นักเรียนนิสิตนักศึกษาเหล่านั้นจึงพบปัญหาเศรษฐกิจอยู่เนื่อง ๆ

ปัจจุบันผู้มาเรียนในทางครู เป็นที่นิยมของคนหลายอาชีพ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เรียนครูเป็นอันมากยังขัดสนมีฐานะยากจนอยู่

จากประสบการณ์อันยาวนานนี้ กลุ่มผู้ก่อตั้งมูลนิธิได้เห็นพ้องต้องกันว่า น่าจะได้หาเงินสักจำนวนหนึ่ง มากองทุนเป็นมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ เพื่อจะได้ช่วยเหลือให้เขาได้เล่าเรียนได้สำเร็จสมตามความมุ่งหมาย

เพื่อให้ได้เงินมาดำเนินการจดทะเบียนก่อตั้งมูลนิธิโดยเร็ว คณะผู้ก่อตั้งได้มีมติว่า นอกเหนือจากการขอบริจาคจากคณาจารย์ ศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบันแล้ว ควรจะได้ติดต่อขอเงินบริจาคสนับสนุนจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล นายชม ภูมิภาค นายกสภาค ศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในฐานะประธานกรรมการก่อตั้งมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงได้ทำหนังสือถึงจอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2516 และได้รับการติดตามโดย สำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2516 ดังสำเนาหนังสือทั้งสองฉบับ ดังนี้

อกินันทนากการจาก

โรงเรียนไฟทอดมศึกษา

201 ถนนวิภาวดีรังสิต ดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210

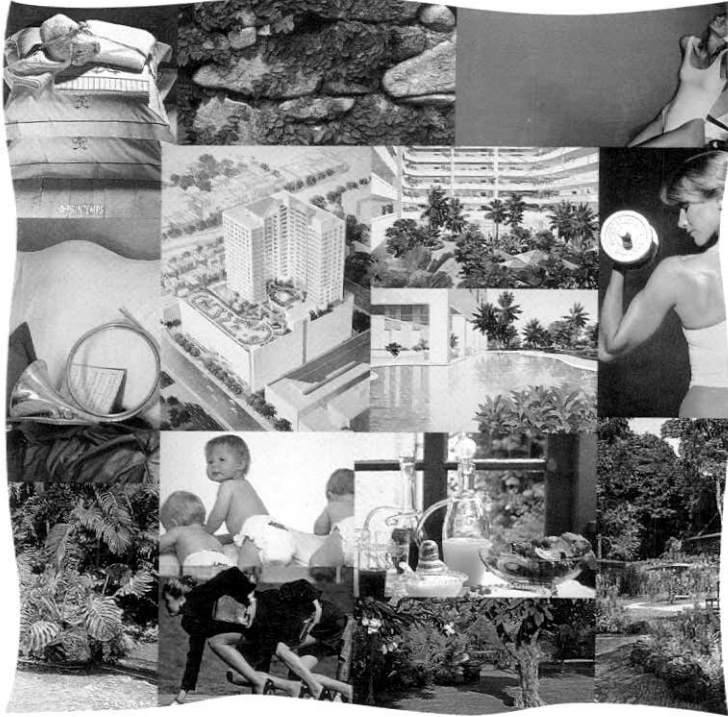
โทร. 5211457-8 แฟกซ์ 5512233

เปิดทำการสอน ระดับอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 3

มีรถโรงเรียนบริการ รับ-ส่ง

นางพริ้มพราย สุฟโปฏก

ผู้อำนวยการ

นอรา เฟลซ ปทุมวัน บ้านร่วมสมัย สไตล์อนาคต

แนวคิดใหม่ของการดีไซน์ เพื่อคุณภาพชีวิตร่วมสมัยใจกลางเมือง
มุ่งเน้นสร้างสรรค์ มิใช่เพียงเพื่อนบ้าน

แต่เพื่อความเป็นอยู่ และการบริหารการเงินที่ดีกว่าในวันหน้า

สู่จินตนาการกว้างไกลด้วย Open Well โถงรับแสงกว่า 15,000 ตรม. โปร่ง โดด สบาย

รับอากาศบริสุทธิ์ โดยมี Single-Loaded Corridor มอบความเป็นส่วนตัวสูงสุด

หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าในทุกจุด และ Nature Touch อุทยานลอยฟ้าที่ร่มรื่นด้วยแมกไม้เขียวชอุ่ม

นอรา เฟลซ สะดวกสบายสูงสุด ภายใต้งดงคาเดยวกัน พรั่งพร้อมด้วยข้อบ่งชี้ มอลล์...

บิสซิเนส เซ็นเตอร์...เฮลท์ เซ็นเตอร์...จ็อกกิ้ง แทร็ค

รวมทั้งสระว่ายน้ำทรงอิสระ เพื่อสุขภาพและการพักผ่อนของชีวิตสมบูรณ์แบบที่คุณเลือกได้

สอบถามและชมห้องตัวอย่าง

พร้อมข้อเสนอพิเศษของการบริหาร

การเงินที่ดีกว่าได้ทุกวัน ที่ สำนักงานขาย:

เจิงสะพานหัวช้าง ราชเทวี

โทร. 215-8561-4, 215-8935-9

เตรียมสอบคัดเลือก

เพื่อสอบเข้า บดินทรเดชา 1 2, 3 และ 4 หอวัง สตรีวิทยา 2

สามเสนวิทยาลัย ลาธิตปทุมวัน สวนกุหลาบนนทบุรี

เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

สถานที่เรียน โรงเรียนแมนศรีพิทยาลัย (เวลาพิเศษ)

ลาดพร้าว 34 (ใกล้สี่แยกรัชดาภิเษก) โทรฯ 511-2427

และโรงเรียนกานดา (เวลาพิเศษ) ลาดพร้าว 78

สถาบันแห่งแรกที่ใช้ คอมพิวเตอร์ ในการประเมินผล

ประเภทที่เปิดสอน

กวดเข้า ป.6 สอบเข้า ม.1 และ ม.3 สอบเข้า ม.4

กวดเข้ม ป.3, ป.4, ป.5, ม.1, ม.2 และ ม.3

เปิดสอนทั้งประเภทวันเสาร์และวันอาทิตย์

มีรอบให้เลือกตามต้องการ รายละเอียดอยู่ด้านใน

การรับสมัคร

เปิดรับสมัครทุกประเภทตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ทุกวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 08.00-16.00 น.
ที่โรงเรียนแมนศรีพิทยาลัย (เวลาพิเศษ) หรือติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทรฯ 538-9993,
538-9994, 514-2137, 538-1382 และ 539-0816 เวลา 07.00-18.00 ทุกวัน

สถาบัน เอี่ยมจิตร มี 2 แห่งเท่านั้น

1. โรงเรียนแมนศรีพิทยาลัย ลาดพร้าว 34

2. โรงเรียนกานดา ลาดพร้าว 78

(ห้องเรียนปรับอากาศ)

ขอบคุณ

กำลังใจ เป็นพลัง สร้าง วันนี้

พลังศรัทธา
และความเชื่อมั่น

ที่ลูกค้าประชาชน ผู้มีอุปการคุณ
ทุกท่านได้มอบให้แก่ธนาคารกรุงเทพ
ตลอดระยะเวลายาวนานถึง 50 ปี
คือกำลังใจอันสำคัญ ที่ทำให้ธนาคาร
สามารถสร้างสรรค์ผลงานเพื่อการ
เป็นธนาคารคุณภาพ ที่เคียงคู่กับ
พัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมไทย
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

ขอถือโอกาสนี้ กราบขอบพระคุณ
ในไมตรีจิต และความปรารถนาดีของ
ทุกท่าน ที่ร่วมสนับสนุนให้ธนาคาร
ได้เจริญเติบโตก้าวหน้ามาจนถึงวัน
แห่งความภาคภูมิใจนี้

พลังศรัทธาและความเชื่อมั่นที่
ธนาคารได้รับ จะเป็นกำลังใจอันสำคัญ
เพื่อร่วมสร้างสรรค์ความไพบูลย์
รุ่งเรือง แก่เศรษฐกิจ และสังคมไทย
ยิ่งๆ ขึ้นไป

50 ปีบัวหลวงเพื่อปวงชน

1 ธันวาคม 2487 ถึง 1 ธันวาคม 2537

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

เพื่อพ่อหลวงไทย ด้วยป่าไม้ใหญ่ทวยภาคตะวันออก

เพื่อสนองพระราชดำริ
"คืนคืนป่าให้แผ่นดิน"
เรากลุ่มนักอนุรักษ์ภาคตะวันออก
พร้อมอุทิศแรงกายแรงใจฟื้นฟู
สภาพผืนป่าพัฒนาสิ่งแวดล้อมน้อมเกล้าฯ
ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50
เราหวังว่าสิ่งที่เราทำไปจะมีส่วน
ในการสร้างเสริมจิตสำนึกของคนไทย
ให้รักและหวงแหนธรรมชาติ
ร่วมใจกันปลูกป่า เพื่อพ่อหลวงไทย
สืบความเขียวสดใสให้กับแผ่นดิน

ที่ 11/2516

สำนักงานคณะกรรมการตั้งมูลนิธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา
วิทยาลัยวิชาการศึกษา สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ

26 มิถุนายน 2516

เรื่อง ขอลเงินสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อสมทบทุนมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ขอประทานกราบเรียน ฯพณฯ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี และประธานกรรมการ
สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

ด้วยศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันแห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง 8 แห่ง และบุคคลผู้สนใจใน
การศึกษาของชาติคณะหนึ่ง ได้เริ่มการก่อตั้ง “มูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ก. เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา

ก. 1 ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนนิสิตนักศึกษาภายในประเทศ หรือนักเรียนนิสิต
นักศึกษาเชื้อสายไทยในต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือสถานศึกษา
อื่นที่มูลนิธิเห็นสมควร

ก. 2 ให้ทุนวิจัยแก่นักศึกษา และอาจารย์ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือบุคคล
ภายนอกที่มูลนิธิเห็นสมควร

ก. 3 ให้ทุนแก่อาจารย์ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือการศึกษาต่อในระดับปริญญา
โท และปริญญาเอกทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ข. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่วิทยาการ เช่น การพิมพ์ตำรา รายงานการวิจัย หรือรายงาน
ผลการสัมมนาเป็นอาทิ

ค. เพื่อให้ความช่วยเหลือทางสวัสดิการแก่นักศึกษาและครูอาจารย์ที่มูลนิธิเห็น
สมควร และ

ง. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบสาธารณภัย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนเชื้อสายไทยในต่างประเทศมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเราไม่เคยมี
สถาบันใดติดต่อมาก่อน ถ้าเราได้มีโอกาสติดต่อและเอื้ออาทรแก่เขา นอกจากจะเป็นกุศลวิทยา-
ทานและประชาสัมพันธ์ประเทศของเราแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์,

วัฒนธรรม ตลอดถึงความมั่นคงของชาติในอนาคตด้วย และการให้ทุนแก่คนเชื้อสายไทยในต่างประเทศดังกล่าวนี้ ต้องอยู่ในดุลยพินิจของรัฐบาล ซึ่งมูลนิธิย่อมอยู่ในฐานะเป็นผู้เผยแพร่เกียรติคุณของรัฐบาลไทยและชาติไทยเท่านั้น

ขณะนี้มูลนิธิได้มีเงินอยู่จำนวนหนึ่งประมาณ 50,000.- บาท (ห้าหมื่นบาท) ซึ่งได้จากการบริจาคของศิษย์เก่า, ศิษย์ปัจจุบัน, คณาจารย์ และบุคคลผู้สนใจในกุศลวิทยาทาน แต่ยังไม่พอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ จึงขอประทานกราบเรียนขอเงินสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งผู้ถูกรางวัลไม่มีโอกาสจะมารับได้แล้ว หรือเงินประเภทใดประเภทหนึ่งตามที่ ฯพณฯ ได้เคยกรุณาต่อสถาบันสาธารณกุศลอื่น ๆ มาแล้ว

ทางมูลนิธิใคร่ขอความกรุณาประมาณ 500,000.- บาท (ห้าแสนบาท) หรือสุดแล้วแต่ ฯพณฯ จะกรุณาเป็นการอื่น

ทั้งนี้ เพื่อเป็นกุศลวิทยาทานและเป็นเกียรติประวัติในส่วนของ ฯพณฯ และในส่วนของรัฐบาลด้วย หรือจะตั้งเป็นทุน “กิตติขจร” เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของมูลนิธิก็สุดแล้วแต่จะโปรดพิจารณา

ในความกรุณาของ ฯพณฯ ดังกล่าวนี้นี้ จะเป็นอนุสาวรีย์ในขบวนการศึกษาของชาติและในหัวใจของบรรดานิสิตนักศึกษา, ศิษย์เก่า, และคณาจารย์แห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตลอดถึงประชาชนทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ได้รับทราบภายหลัง ซึ่งทางมูลนิธิจะได้ประชาสัมพันธ์ต่อไป

ในนามของนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน, ศิษย์เก่า, คณาจารย์แห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษา และบุคคลผู้สนใจในการศึกษาของชาติ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นกลุ่มชนในมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา ขอตั้งสัตยาธิษฐานอ้ออ้ออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และอำนาจแห่งกุศลวิทยาทานจากอาทิภเจตนาในมูลนิธิ ขอให้คุ้มครอง ฯพณฯ ให้ดำรงมั่นอยู่ด้วยอายุ, วรรณะ, และลาภ, ยศ, สรรเสริญ, สุข จนชั่วนิรันดร์

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจาก ฯพณฯ ทั้งในส่วนราชการและส่วน จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างยิ่ง

ควรมิควรประการใดสุดแล้วแต่จะได้โปรดพิจารณา

ขอประทานกราบเรียนด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

นายชม ภูมิภาค

นายกสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประธานกรรมการก่อตั้งมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการตรวจ
และติดตามผลการปฏิบัติราชการ

10 กรกฎาคม 2516

เรื่อง ขอลงเงินสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่อสมทบทุนมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาภาพถ่ายหนังสือของนายกสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา 1 ฉบับ

ด้วยนายชม ภูมิภาค นายกสมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา และประธานกรรมการก่อตั้งมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้มีหนังสือกราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีว่า ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันแห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาทั้ง 8 แห่ง และบุคคลผู้สนใจในการศึกษาของชาติคนหนึ่งได้เริ่มการก่อตั้ง “มูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษา” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ก. เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการศึกษา

ก. 1 ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนนิสิตนักศึกษาภายในประเทศ หรือนักเรียนนิสิตนักศึกษาเชื้อสายไทยในต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือสถานศึกษาอื่นที่มูลนิธิเห็นสมควร

ก. 2 ให้ทุนวิจัยแก่นิสิตนักศึกษา และอาจารย์ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา หรือบุคคลภายนอกที่มูลนิธิเห็นสมควร

ก. 3 ให้ทุนแก่อาจารย์ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา สำหรับดูงาน หรือการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ข. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่วิทยาการ เช่น การพิมพ์ตำรา รายงานการวิจัย หรือรายงาน

ค. เพื่อให้ความช่วยเหลือทางสวัสดิการแก่นักเรียนนิสิตนักศึกษาและครูอาจารย์ที่มูลนิธิเห็นสมควร และ

ง. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบสาธารณภัย

ขณะนี้ มูลนิธิมีเงินอยู่จำนวนหนึ่งประมาณ 50,000.00 บาท (ห้าหมื่นบาท) ซึ่งได้จากรายการบริจาคของศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และบุคคลผู้สนใจในกุศลวิทยาทาน แต่ยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ จึงขอประทานกราบเรียนขอเงินสลากกินแบ่งรัฐบาลตามที่ได้เคยรณาดต่อสถาบันสาธารณกุศลอื่น ๆ มาแล้ว โดยทางมูลนิธิใคร่ขอความกรุณาประมาณ

500,000.00 บาท (ห้าแสนบาท) ตามสำเนาหนังสือของนายกสมาคมศิษย์เก่าฯ ที่แนบมาพร้อมนี้

สำนักงานคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการได้นำเสนอ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแล้ว มีปัญหาว่า “ส่งสำนักงานสลากกินแบ่งฯ พิจารณาช่วยเหลือเช่นเดียวกับมูลนิธิอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกันนี้มาแล้ว”

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการตามบัญชาของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

พันเอกณรงค์ กิตติขจร

รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 814107, 822695

และต่อมา นายชม ภูมิภาค ได้ทำหนังสือถึง ฯพณฯ สุกิจ นิมมานเหมินทร์ รองนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น ขอความอนุเคราะห์ติดตามรับเงินจากสำนักงานสลากตามที่ได้รับอนุมัติไว้

และคณะกรรมการอันประกอบด้วย นายชม ภูมิภาค นายคณิสเชียน นรินทสิทธิ์ตถะ นายบุญถึง แนนหนา และนายสุวรรณ วีระผล ได้รับเงินจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2517

ได้ดำเนินการจดทะเบียนมูลนิธิวิทยาลัยวิชาการศึกษาเรียบร้อย เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2517 มีคณะกรรมการบริหาร 26 คน

รายนามคณะกรรมการบริหาร ชุดที่ 1 (พ.ศ. 2517)

1. ศาสตราจารย์สุกิจ นิมมานเหมินทร์	ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร	รองประธานกรรมการ
3. ศาสตราจารย์ ละม้ายมาศ ศรีทนต์	รองประธานกรรมการ
4. นายสุวรรณ วีระผล	กรรมการผู้จัดการ
5. นายชม ภูมิภาค	กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการ
6. นายคณิสเชียน นรินทสิทธิ์ตถะ	กรรมการเลขานุการ
7. นางสาวช่ออารีย์ จำนงค์นุช	กรรมการผู้ช่วยเลขานุการ
8. พันโทบุญเชิด วงศ์ไศลย์	กรรมการและผู้ช่วยผู้ควบคุม
9. นางสาววิจิตร วีระกุล	กรรมการและผู้ช่วยผู้ควบคุม
10. นางสาวศรีวิบูลย์ จปานนท์	กรรมการและผู้ช่วยผู้ควบคุม
11. นายนิทัศน์ คุรุการโกวิท	กรรมการและผู้ช่วยผู้ควบคุม
12. นายวิษณุ ทับเที่ยง	กรรมการเหรัญญิก
13. นายสุวิทย์ สารวัตร	กรรมการและผู้ช่วยเหรัญญิก
14. นายบุญถึง แนนหนา	กรรมการประชาสัมพันธ์
15. นายไพฑูรย์ ศุภวารี	กรรมการและผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
16. นายอำนาจ สอนอิมศาสตร์	กรรมการและผู้ช่วยประชาสัมพันธ์
17. นายนรชัย มานิตกุล	กรรมการนิติกร
18. นายจักรกฤษ เจษฎางกูร ณ อยุธยา	กรรมการและผู้ช่วยนิติกร
19. นายสุภรณ์ ศรีพล	กรรมการวิเทศสัมพันธ์
20. นายวีระพันธ์ จิรันทนากร	กรรมการผู้ช่วยวิเทศสัมพันธ์
21. นายอุดม วโรตม์ลิขิตดี	กรรมการ
22. นายเปื้อง กุมุท	กรรมการ
23. นางสาววรรณยุพา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ

24. นายคุณวุฒิ คนฉลาด	กรรมการ
25. นายสำราญ เขตสุข	กรรมการ
26. นายประเสริฐ วิทยารัฐ	กรรมการ

การให้ทุนสนับสนุนการศึกษาของมูลนิธิ

1. พ.ศ. 2519

ทุนหมุนเวียน จำนวน 10 ทุน ทุนละ 4,000 บาท รวมเป็นเงิน 40,000 บาท

2. พ.ศ. 2521

ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อทำปริญญานิพนธ์ ปริญญาโท จำนวน 4 ทุน ทุนละ 3,000 บาท เป็นเงิน 12,000 บาท

3. พ.ศ. 2522

1. ทุนสนับสนุนการศึกษาปริญญาโท ณ ประเทศมาเลเซียแก่ นางสาวรัตติยา สาและ อาจารย์ มศว.สงขลา จำนวนเงิน 10,000 บาท

2. ทุนสนับสนุนการศึกษาปริญญาเอก ณ สหรัฐอเมริกาของ นายคุณวุฒิ คนฉลาด อาจารย์ มศว.บางแสน จำนวนเงิน 20,000 บาท

3. ทุนสนับสนุนการศึกษาปริญญาเอก ณ สหรัฐอเมริกาของ นางสาวกชกร สังขชาติ จำนวนเงิน 20,000 บาท

รวมเป็นเงิน 50,000 บาท

4. พ.ศ. 2523

ให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตปริญญาตรี ปริญญาโท ของทั้ง 8 วิทยาเขต เป็นเงิน 55,000 บาท

5. พ.ศ. 2524

ให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตปริญญาตรี และปริญญาโท ทั้ง 8 วิทยาเขต เป็นเงิน 60,000 บาท

6. พ.ศ. 2525

6.1 ให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตปริญญาตรี และปริญญาโท ทั้ง 8 วิทยาเขต เป็นเงิน 66,000 บาท

6.2 ให้สนับสนุนการวิจัยเพื่อทำปริญญาเอก ณ ประเทศแคนาดา แก่อาจารย์ มศว. ประสานมิตร เป็นเงิน 10,000 บาท

รวมให้ทุนทั้งสิ้น เป็นเงิน 76,000 บาท

7. พ.ศ. 2527

ให้ทุนการศึกษาแก่นิสิตปริญญาตรี และปริญญาโท ทั้ง 8 วิทยาเขต เป็นเงิน 78,000 บาท

8. พ.ศ. 2528-2531

ให้ทุนสนับสนุนโครงการเพชรในตม ปีละ 20,000 บาท รวมเป็นเงิน 80,000 บาท

9. พ.ศ. 2533

9.1 ให้ทุนวิจัยทำปริญญานิพนธ์ 30,000 บาท

9.2 ให้ทุนสนับสนุนโครงการเพชรในตม 30,000 บาท

10. พ.ศ. 2534

ให้ทุนแก่นิสิตปริญญาตรี โท รวมเป็นเงิน 80,000 บาท

11. พ.ศ. 2535

ให้ทุนแก่นิสิตปริญญาตรี โท และเอก รวมเป็นเงิน 90,000 บาท

12. พ.ศ. 2536

ให้ทุนแก่นิสิตปริญญาตรี โท และเอก รวมเป็นเงิน 96,000 บาท

13. พ.ศ. 2537

ให้ทุนแก่นิสิตปริญญาตรี โท และเอก รวมเป็นเงิน 84,000 บาท

รวมเป็นเงินที่ได้สนับสนุนมาแล้วทั้งสิ้น 861,000 บาท

คำเชิญชวน

การที่มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่สามารถจะสนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยได้ด้วยเงินก้อนใหญ่ เพราะในขณะนี้เงินกองทุนมูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังมีน้อย จึงอยากจะเชิญชวนชาวศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านได้บริจาคเงินแก่มูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นประจำปีตามกำลังศรัทธาด้วย เพื่อให้เงินกองทุนในมูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีก้อนโตขึ้น เพื่อจะได้มีดอกผลมาช่วยสนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยได้มากขึ้น

โปรดบริจาคเงินเป็นเช็คหรือธนาคาณัติ สั่งจ่าย ณ ไปรษณีย์โทรเลขศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110 ในนาม รศ.ชม ภูมิภาค หากเป็นเช็คเขียนเช็คขีดคร่อม สั่งจ่ายมูลนิธิมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หากประสงค์จะสอบถาม ก็สอบถามได้ที่ รศ.ชม ภูมิภาค กรรมการผู้จัดการมูลนิธิ โทรศัพท 260-3555 โทรสาร 259-9150

ฟาร์มจระเข้ และสวนสัตว์ สมุทรปราการ ใหญ่ที่สุดในโลกมีจระเข้มากกว่า 40,000 ตัว

ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ (มีอยู่แห่งเดียว)

ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ ก่อตั้งขึ้นในปี 2493 โดยคุณอุทัย
ยังประภากร ปัจจุบัน มีจระเข้รวมมากกว่า 40,000 ตัว เป็นฟาร์มจระเข้แห่งแรก
ของโลกและใหญ่ที่สุดในโลก นอกจากนั้นยังมีสัตว์ป่าอีกหลายชนิดที่เพาะเลี้ยง
ขึ้นมา โดยจัดให้อยู่ในอุทยานที่คล้ายกับธรรมชาติของสัตว์ป่า เช่น อุทยานกวาง,
เสือโคร่ง, เสือดาว, เสือดำ, สิงโต, หมูป่า, ชะนี, งู, ตะกวด, นกนานาชนิดและ
ลิงชิมแปนซี มีสวนและสระน้ำอันร่มรื่นพร้อมปลาสวยตัวใหญ่กว่า 20,000 ตัว
เหมาะแก่การพาครอบครัวมาพักผ่อน และการศึกษาความรู้ในด้านธรรมชาติวิทยา

ชมการแสดงการต่อสู้และจับจระเข้ด้วยมือเปล่า โดยพรานจับจระเข้
ที่ชำนาญ ที่จะให้ความตื่นเต้นแก่ท่านในทุกวินาที ในอัฒจันทร์ที่ทันสมัยที่สุด
พร้อมที่นั่ง 1,500 ที่ พร้อมทั้งชมการแสดงของช้างแสนรู้ที่จะแสดงกายกรรมเดินดิสโก้
เก็บสิ่งของ เดินข้ามคน และเชิดสั้ผสมกับลิงชิมแปนซีที่เชื่อง 5 ตัว ที่จะแสดง
กายกรรมและความขบขันให้ท่านได้หัวเราะอย่างไม่รู้ตัว เชิญถ่ายรูปกับช้าง เสือโคร่ง
สิงโต ลิง งู

เวลาแสดงโชว์จับและต่อสู้จระเข้

วันธรรมดา 9.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00 น.

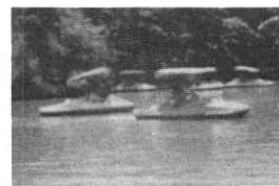
วันหยุดราชการ เพิ่มรอบ 12.00 และ 17.00 น.

เวลาแสดงโชว์ช้างแสนรู้

วันธรรมดา 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30 น.

วันหยุดราชการ เพิ่มรอบ 17.30 น.

สนุกกับการนั่งรถไฟ รถม้า ชมทิวทัศน์โดยรอบ หรือฝึกหัดยิงปืนอัดลมที่มี
ผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำอย่างดี ยามหิวเรามีร้านอาหารบริการทุกอย่างในราคา
ปกติ ในบรรยากาศที่ร่มรื่นและเป็นธรรมชาติก่อนกลับบ้านขอเชิญเลือกซื้อผลิตภัณฑ์
เครื่องหนังจระเข้และงูแท้หรือซื้อของที่ระลึกจากฟาร์มจระเข้ที่คุณรักก็เชิญตามสะดวก

บริษัท ฟาร์มจระเข้และสวนสัตว์สมุทรปราการ จำกัด

777 หมู่ 7 ถนนท้ายบ้าน อ.เมือง จ.สมุทรปราการ 10270

โทร. 3870020, 3871168, 3872375

มูลนิธิศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค

ความนำ

บุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร และวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น ได้แก่ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ศาสตราจารย์ ดร.สุदीใจ เหล่าสุนทร นั้นทุกท่านยกเว้น ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ชาวศรีนครินทรวิโรฒต่างได้ดำเนินการก่อตั้งมูลนิธิในนามของท่านไว้ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้ว ได้แก่ มูลนิธิหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ มูลนิธิ ดร.สาโรช บัวศรี และกองทุนศาสตราจารย์ ดร.สุदीใจ เหล่าสุนทร

ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านเป็นผู้ที่ริเริ่มดำเนินการซื้อที่ดินและก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร แต่พวกเราชาวศรีนครินทรวิโรฒรู้สึกว่าจะลืมท่านเสียแล้ว ผมเห็นว่าสมควรที่จะก่อตั้งมูลนิธิศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขึ้นไว้ใน มศว. ประสานมิตร

ท่านเขียนเรื่อง อินไซด์ประสานมิตร ที่ตีพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกของชาวแสนแสบ ซึ่งผมพยายามนำตีพิมพ์เผยแพร่หลายแห่ง เช่น หนังสือที่ระลึก 45 ปี มศว. และอื่น ๆ อีก และในเรื่องนี้ก็อยากจะนำมาลงตีพิมพ์ทั้งหมดดังนี้

อินไซด์ ประสานมิตร

ม.ร.ว. จุรีพรหม กมลาสน์ เพื่อนที่รักของข้าพเจ้าขอให้เขียนเรื่อง อินไซด์ ประสานมิตร ราวกับว่ามีใครปวดท้องอยากจะไปห้องน้ำ

อันที่จริง Inside Prasanmitr เป็นฝรั่งมากกว่าไทย จะให้ข้าพเจ้าเขียนบทความภาษาใดก็ไม่เห็นบอกมา

การปฏิเสธเธอนั้นทำได้ ได้แต่ขอผ่อนเรื่องเวลา บทความนี้จึงสำเร็จเป็นรูปร่าง แต่อาจล่าช้าไปบ้าง

โครงการประสานมิตรของเราเริ่มด้วยน้ำตา ท่านผู้ใหญ่ในวงการศึกษาท่านหนึ่ง ทราบว่าท่านนายกรัฐมนตรี จะตั้งกระทรวงอุตสาหกรรม แต่ไม่มีอาคารสถานที่ที่ยกโรงเรียนฝึกหัดครูประถมให้ท่านโดยที่ท่านมิได้ร้องขอ ท่านที่กำลังเดือดร้อนเพราะกระทรวงอุตสาหกรรมไม่มีอาคารสถานที่ถึงกับตกใจ แต่ก็ยินดีที่มีคนเอาข่าวมาป้อนให้

ข้าพเจ้าได้ข่าวนี้จากท่านหัวหน้ากองฝึกหัดครูที่รึมนันไดหลังของกระทรวง พอบอกข่าวให้ข้าพเจ้าทราบแล้วก็ร้องไห้โฮออกมา รวากับเด็กอนุบาลที่มีเพื่อนแ่่งตึกตาไป

แต่เรามีได้รับทราบข่าวนี้เฉย ๆ ต้องหาที่โยกย้ายโรงเรียนฝึกหัดครูประถมไปจากที่เดิมไม่มีที่ ไม่มีเงิน จะทำอย่างไร ในที่สุดก็ไปยึดเอาอาคารใหญ่หลังหนึ่ง ในบริเวณหลังกระทรวงศึกษาธิการ อาคารนั้นพอคุ้มฟ้าคุ้มฝนได้ ที่หน้าต่ามีลูกทรงเหล็กเพื่อกันขโมย

ข้าพเจ้าไปเยี่ยมโรงเรียนฝึกหัดครูประถมที่โร นักเรียนก็วิ่งหนีเข้าห้องนั้น แอบดูข้าพเจ้าจากหน้าต่างนั้นคล้ายว่าเป็นคนโทษในคุกไม่มีผิด ข้อนี้สะเทือนใจข้าพเจ้ามาก

ความคิดเรื่องสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูที่จะไม่มีใครจะมาแ่่งได้ จึงเกิดขึ้นมา

ระยะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล เสด็จกลับมายังเมืองไทยชั่วคราว ทรงเป็นเด็กหนุ่มที่น่ารัก แต่พระองค์ไม่ค่อยจะรู้เรื่องเมืองไทย จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการผู้ใหญ่ที่ทรงเชื่อถือเข้าเฝ้าที่พระที่นั่งบรมพิมาน เพื่อ “ถวายพระอักษร” ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานทีละคน ข้าพเจ้าเป็นคนสุดท้าย คือได้เฝ้าเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2489

ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลในเรื่องการศึกษาจากใจจริง ในที่สุดก็ขมวดเข้าที่เรื่องการฝึกหัดครูซึ่งไม่มีใครเห็นว่สำคัญ โยนไปโยนมาคล้ายลูกฟุตบอล ถูกเตะอย่างแรงเสียด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นด้วยว่าการฝึกหัดครูให้ดีมีหลักฐานนั้นสำคัญ ขอให้ข้าพเจ้าทำงานนี้ “อย่าทิ้งส่วนนี้” ข้าพเจ้ากราบลงรับพระบรมราชโองการในเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง

อีก 9 วันต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล ก็สวรรคต

ถ้าข้าพเจ้าไม่ทำตามพระบรมราชโองการ ก็ไม่ทราบว่จะไปกราบบังคมทูลขอตัวจากผู้ใด เพราะพระองค์ก็สวรรคตเสียแล้ว

คิดดูอีกแง่หนึ่ง ข้าพเจ้ากลับมั่นใจ จะต้องสร้างโรงเรียนฝึกหัดครูที่ดี และมีความถาวรให้ได้ มีพระบรมราชโองการของพระเจ้าแผ่นดินกระชั้นแต่ือนอยู่ในใจ

ข้าพเจ้าเริ่มทำงานโดยติดต่อกับเจ้าคุณไชยยศสมบัติ ที่ดินที่ประสานมิตรนั้น ฎีปุ่นใช้เลี้ยงโคนม เสร็จสงครามแล้วก็จะล้มเลิกงานนั้น ท่านเจ้าคุณเป็นผู้สละงานบัญชียี่สิบทีจะขายให้ข้าพเจ้าตารางวละ 38 บาท แต่ถ้าที่ได้ถมดินเรียบร้อยแล้ว ขออีก 5 บาท

ข้าพเจ้าจึงเริ่มวางแผนสร้างโรงเรียน “ฝึกหัดครูชั้นสูง” มีสมุดบันทึกเหตุการณ์ไว้อย่างละเอียด ชื่อที่ดินเมื่อไรราคาเท่าใด ก็บันทึกไว้ ใครมาเยี่ยมก็จดลงไว้ ตลอดจนมีงานเปิดอาคารทีละหลังก็บันทึกไว้อย่างละเอียด

แต่อนิจจา ข้าพเจ้าไปถามหาสมุดเล่มนี้ในระยะหลัง บรรดาอาจารย์ทั้งหลายบอกว่า “ไม่เคยเห็น”

ข้าพเจ้าสงสัยว่หาย เพราะท่านรัฐมนตรีที่มาเปิดตึก 2 รับเอาไปเพื่อดูว่สมุดนั้นเป็นอย่างไร ท่านจะต้องแก้คำกล่าวเปิดของท่านให้เรียบร้อย แต่แก้ไม่เสร็จสักที จนกระทั่งท่านสิ้น

ชีวิตไป สมุดสำคัญเล่มนั้นก็สิ้นชีวิตไปด้วย

ข้าพเจ้าต้องกล่าวถึงการก่อสร้างสักหน่อย เป็นความประสงค์ของข้าพเจ้าที่จะต้องสร้างตึกนอนก่อน ให้เป็นที่ประชุมได้ เพราะเห็นว่าผู้ที่มาอยู่ร่วมกันจะรักใคร่กันและการร่วมกันทำงานจะเกิดผลต่อส่วนรวม ตึก 1 ของเราจึงเป็นตึกนอน รับเจ้าหน้าที่ฝ่ายศึกษาธิการจังหวัดให้เข้าเรียนเพื่อเพิ่มวิชาสมัยใหม่ให้ และปรับปรุงวิทยฐานะไปด้วย

ข้าพเจ้าเชิญท่านรัฐมนตรีว่าการไปเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารแห่งแรกนั้น

“จะไปอย่างไร เขาว่าถนนเป็นโคลน รถยนต์ติดหล่มเสมอ ๆ ไม่ใช่หรือ”

“ก็มีทางเรือครับ ออกจากประตูน้ำไปตามคลองแสนแสบ ที่คนมักจะเรียกว่าคลองบางกะปิ”

ท่านรัฐมนตรีจึงได้เดินทางไปทางเรือ

ข้อที่น่าสังเกตข้อหนึ่งคือ การวางศิลาฤกษ์ของท่านไม่เหมือนกับคนอื่น ท่านป็นขึ้นไปตอกเข็มด้วยสามเกลอ ร่วมกับคนงานอีก 2 คน

ฮุย เล ฮุย แล้วท่านก็ตอกลงไป

ระยะนั้นข้าพเจ้าได้รับเกียรติจากองค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของสหประชาชาติให้รับไปจัด Seminar ที่ประเทศอินเดีย พอกลับมาข้าพเจ้าก็เสนอให้จัดบ้างที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงของเราเรียก Seminar นั้นว่า “การประชุมศึกษาอบรม” ซึ่งเย็นเยือกและยากไปสักหน่อย ข้าพเจ้าจึงวานให้หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ คิดคำให้ใหม่

เราจึงได้ศัพท์ “สัมมนา” มาใช้

แต่การสัมมนาของข้าพเจ้า มักจะต้องใช้เวลาประมาณ 1 เดือน แต่สมัยหลังนี้ วันเดียวก็เป็นสัมมนาได้

ศิษย์รุ่นแรก ที่อยู่กินนอนด้วยกันที่ตึก 1 บัดนี้เป็นอธิบดีบ้าง รองอธิบดีบ้าง น่าดีใจจริง ๆ ท่านรัฐมนตรีถามว่า “ที่ดินตรงพุ่มไม้นั้น เราซื้อไว้แล้วหรือ” ข้าพเจ้าต้องตอบว่า “ยังซื้อไม่ได้ครับ เจ้าของบอกว่าสุนัขของเขาไม่มีที่ถ่าย”

แต่ที่ดินประมาณ 80 ไร่ ที่เราซื้อมาได้นั้นไม่พอสำหรับสถาบันการศึกษาชั้นสูง จำเป็นต้องซื้อเพิ่มเติม

โชคไม่ดีเลย “เพื่อนเราเผาเรือน” กันเสียแล้ว

เพื่อนผู้นั้นพยายามกว้านซื้อที่ดินหน้าโรงเรียนไว้ขายเอากำไร เราซื้อได้ราคา 38 บาท นี่จะมากองเป็น 50 บาท ไม่เอาละ แล้วข้าพเจ้าก็ถูกฟ้องไปยังรัฐมนตรีว่า “หม่อมหลวงปิ่น เล่นตลกกับการซื้อขายที่ดิน”

ดังนั้นจึงมีคำสั่งในหน้าบันทึกเรื่องที่กระทรวงว่า

“ไม่ให้หม่อมหลวงปิ่น ซื้อที่ดินอีก”

ระยะนี้เราไม่สามารถจะฟันฝ่าอุปสรรคได้ จนกระทั่งผู้สั่งห้ามไม่ให้ซื้อนั้นออกไปราคา

ที่ดินถึบสูงขึ้นทุกวัน จนเราต้องซื้อแปลงเล็ก ๆ จากคุณหญิงกระจ่างศรี รักตะกนิษฐ์ ในอัตราตารางวาละ 500 บาท คือที่ที่เป็นโรงเรียนประถมสาธิตปัจจุบัน

เรื่องโรงเรียนสาธิตนี้ เกี่ยวกับท่านนายกรัฐมนตรี ท่านกล่าวว่า “ผมออกจากบ้าน เห็นรถฝรั่งกันคึกคัก ทำไมไม่ทำให้โรงเรียนของไทยเราเป็นอย่างนั้นบ้าง

“ทำได้ครับ ถ้าท่านจะให้เงินเพิ่มอีกเพียงเล็กน้อย”

แล้วก็มีรถจอดเป็นแถวยาวที่หน้าโรงเรียนประถมสาธิตของเรา

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงมีหน้าที่ผลิตครูให้กระทรวงศึกษาธิการ ภายหลังได้เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาและให้ได้รับปริญญาด้วย

ยังคงมีหน้าที่ผลิตครูให้กระทรวงศึกษาธิการ

แต่ภายหลังบรรดานักศึกษาไม่พอใจ เพราะเห็นว่าใคร ๆ เขาเป็นมหาวิทยาลัยกันได้ ก็อยากจะได้เกียรตินั้นบ้าง ดังนั้นจึงเกิดมี “มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” โดยทิ้งหน้าที่ผลิตครูให้กระทรวงศึกษาธิการนั้นเสีย

ผลดีเกิดขึ้นเพียงใด ก็ต้องรอดูต่อไป

 ชวน หลีกภัย

คำเชิญชวน

ดังที่ได้กล่าวไว้ในความนำซึ่งค่อนข้างจะยาว ก็เพื่อให้เห็นว่าพวกเราชาวศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกัน รวบรวมเงินเพื่อก่อตั้งมูลนิธิ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขึ้นไว้ที่ มศว. ประสานมิตร

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับจะเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้ ตั้งแต่รวบรวมเงินบริจาคสร้างตึกรางสธารมูลนิธิ และดำเนินการเพื่อจดทะเบียนเป็นมูลนิธิเป็นนิติบุคคลต่อไปเพื่อเป็นเครื่องแสดงน้ำใจชาวประสานมิตร หรือชาวศรีนครินทรวิโรฒ ว่ามีความกตัญญูรู้คุณผู้มีบุญคุณต่อสถานศึกษาแห่งนี้

มูลนิธิ หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ

ป้ายหน้าตึก 3 จะมีชื่อ มูลนิธิหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ หน้าบันโดทางขึ้นชั้น 2 ตึก 9 จะมีรูปครึ่งตัว ของหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ และป้ายทำเนียบผู้บริหารมหาวิทยาลัย จะเห็นมีข้อความ ผู้อำนวยการ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร คือ หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ท่านเป็นผู้อำนวยการคนแรกของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ระหว่าง 2492-2496 ในขณะที่เดียวกับท่านเป็นอธิบดีกรมวิสามัญศึกษาด้วย

หลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ เกิดเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 เมื่อท่านสำเร็จปริญญาตรี ทางวิทยาศาสตร์จากประเทศอังกฤษ พ.ศ. 2469 ท่านมาเป็นอาจารย์โรงเรียนมัธยมเทพศิรินทร์ พ.ศ.2492-2496 ท่านเป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา และผู้อำนวยการ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ท่านมาอยู่บ้านพักในประสานมิตร ใกล้ชิดกับนักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ทั้ง 5 รุ่น ซึ่งนักเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ทั้ง 5 รุ่นนี้ นัดพบปะกันทุกปีในนาม “แสนแสน”

บรรดาชาวแสนแสนทั้งหลายได้ร่วมกันก่อตั้งมูลนิธิหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ และรูปปั้นหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ไว้ที่ มศว. ประสานมิตร

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เขียนถึงหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ลงในหนังสือที่ระลึก แสนแสน 168 ครั้งที่ 21 ปี 2529 ไว้ดังนี้

ผมรู้สึกยินดีและปิติเป็นอย่างยิ่ง ที่ชาวแสนแสนได้จัดตั้ง มูลนิธิหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิขึ้นสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว นับว่าเป็นการแสดงกตัญญูต่ออาจารย์ที่ดีเยี่ยมที่สุดคนหนึ่งของประเทศของเรา

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2492 ตอนนั้นผมเองยังศึกษาอยู่ต่างประเทศ จึงไม่รู้เรื่องอะไรเลย เมื่อกลับมาในปลายปี 2494 ถูกให้มาอยู่ที่กองการต่างประเทศ สำนักปลัดกระทรวง ประมาณ 2 เดือน แล้วก็ย้ายไปเป็นอาจารย์อยู่ที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ตอนนั้นเองจึงได้ไปเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของคุณหลวงสวัสดิสารศาสตร์พุทธิ ผู้อำนวยการของโรงเรียนเป็นครั้งแรกในชีวิต

ผมสังเกตเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่เอาใจใส่ รักใคร่ และเป็นห่วงนักเรียนฝึกหัดครูในขณะนั้น (คือ ชาวแสนแสนนั่นเอง) เป็นอย่างมาก ท่านได้วางรากฐานในการปฏิบัติหน้าที่ดีสำหรับเรียนได้อย่างดีเยี่ยม นักเรียนทุกคนมีวินัยสูงมาก ตื่นเช้าทำที่นอนเรียบร้อย ออกไปฝึกหัดกำลังกาย กลับมาอาบน้ำแต่งตัว รับประทานอาหารเช้า เข้าเรียน ตอนเย็นฝึกพลศึกษา เล่นฟุตบอล เล่นรักบี้ รับประทานอาหารเย็น แล้วเข้าห้องเรียนกลางคืนเพื่อรับการอบรม หรือทำงานเฉพาะตัว แล้วก็สวดมนต์ไหว้พระ แล้วจึงเข้านอน นับเป็นชีวิตที่บริสุทธิ์สะอาดเรียบร้อย สวยงาม และเบิกบาน

ซึ่งย่อมจะเป็นที่ประทับใจของผู้ที่ได้เห็นทุกคน ท่านคุณหลวงสวัสดิสารฯ มักจะออกตรวจตรา นักเรียนเสมอในยามกลางคืน ทั้งนี้ก็ด้วยความรักและเป็นห่วง ในขณะเดียวกันนั้นท่านก็เป็นอธิบดี กรมวิสามัญด้วย นับว่าเป็นภาระหนักแก่ท่านมิใช่น้อย แต่ท่านก็ได้ปรึกษาอะไร ก็หมั่นทำตาทำ ไปอย่างเต็มที่ อย่างน่าสรรเสริญที่สุด ผู้ที่แบ่งเบาภาระของท่านในขณะนั้น ก็คงเป็นท่านอาจารย์ เกยูร ลิมทอง, ท่านอาจารย์สวัสดิ์ สิงหนพงศ์, ท่านอาจารย์หม่อม (ม.ร.ว. จุรีพรหม กมลาคณ์) และท่านอาจารย์อื่น ๆ อีกทุกท่านช่วยกันทำงานหนักตัวเป็นเกลียวน่าประทับใจ รู้สึกว่าอาจารย์ ทุกท่านมีความเฉลียวใจพิเศษในขณะนั้น มุ่งทำงานกันอย่างเต็มกำลัง

เมื่อผมมาประจำที่ประสานมิตร ก็เริ่มสอนวิชาการศึกษาแผนใหม่ทันทีแก่นักเรียนฝึกหัดครูในสมัยนั้น เพราะเป็นปีที่เข้าชั้นเรียนในระดับ ป.ม. พอดี เหมาะแก่การที่จะได้รับความรู้สมัยใหม่ที่กำลังแพร่อยู่ในประเทศต่าง ๆ สมัยนั้น ต่อมาผมก็ถูกตั้งให้เป็นผู้อำนวยการ ท่านหลวงสวัสดิสารฯ นั้นท่านเป็นคนพูดน้อยแต่ทำมาก ทำมากเด็ดขาดเลย ดังนั้น ในการมอบงานให้แก่ผมนั้น ท่านส่งสมุดส่งงานให้ผม 1 เล่ม ผมเปิดดูมีเขียนอยู่หน้าเดียวและบรรทัดเดียวเท่านั้น ผมอ่านแล้วก็ยังดั่งก้องอยู่ในหูผมจนบัดนี้ “ให้รักษาสวนบริเวณแห่งนี้ให้เป็น Sanctuary ของนกและสัตว์ทั้งปวง” (Sanctuary แปลว่า ที่อาศัยอันปลอดภัย ดังนั้นเมื่อนิสิตบางคนลงจับปลาในสระน้ำหน้าตึก 3 ผมจึงไม่ยอม) ส่วนงานด้านอื่น ๆ เช่น การเงิน การบริหารบุคคล การบริหารวิชาการ ท่านไม่กล่าวถึงเลย เพราะถือกันว่ารู้กันอยู่แล้ว และโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ก็ยังขึ้นตรงต่อกรมวิสามัญศึกษา ซึ่งมีท่านเป็นอธิบดีอยู่นั่นเอง ดังนั้นทุก ๆ อย่างจึงไม่มีปัญหา ท่านอาจารย์เกยูร ท่านอาจารย์สวัสดิ์ จัดเรียบหมดอยู่แล้ว

ขณะที่ท่านเป็นอธิบดีอยู่นั้น ท่านเป็นที่เคารพนับถือของคนทั้งหลายอย่างมากมาย ท่านแผ่เมตตาและแสดงอาวรณ์ต่อผู้ได้บังคับบัญชาทั้งปวง จนเกิดความร่มเย็นขึ้นอย่างยิ่งในกรมวิสามัญสมัยนั้น

ครั้งหนึ่งตอนที่ท่านยังอยู่ประสานมิตร ผมก็เพิ่งเข้ามาอยู่ เพื่อนของผมคนหนึ่งเป็นชาวต่างประเทศ เพิ่งเรียนสำเร็จ Ph.D. และเดินทางผ่านกรุงเทพฯ เพื่อกลับบ้านเมืองของเขา ผมก็อนุญาตให้เพื่อนคนนั้นมาเยี่ยมประสานมิตร ท่านผู้อำนวยการและภริยาของท่านได้กรุณาเชิญไปพบที่บ้านท่านบนคลองแสนแสบ และจัดเลี้ยงน้ำชาเขาด้วย เครื่องใช้ในการเลี้ยงน้ำชานั้นก็เป็นเครื่องเงิน (Silver Service) ทั้งนี้ ทำให้เป็นเกียรติเป็นอย่างยิ่ง ผมเองรู้สึกในพระคุณของท่านเป็นอย่างสูงในครั้งนั้นจนกระทั่งบัดนี้ ผมเองขณะนั้นยังมิได้แต่งงาน จึงไม่มีใครอาจจัดในเรื่องอย่างนี้ได้ ดังนั้นที่ท่านกรุณาผมคราวนั้นจึงประทับใจผมมาก

เมื่อท่านเกษียณอายุราชการแล้ว อยู่ได้ไม่เท่าไร ฯพณฯ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับการกิจให้ดำเนินการตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฯพณฯ ก็ได้เชิญคุณหลวงสวัสดิฯ ผู้เป็น “นักทำ” มาร่วมงานด้วย การเริ่มตั้งสถานศึกษาใหม่นั้นยุ่งยากไม่ใช่เล่น โดยเฉพาะเรื่องสถานที่ตั้ง (Site) ต้อง

บุกป่าฝ่าเขาเข้าไปดูสถานที่ ต้องใช้เครื่องบินไปดูภูมิประเทศทางอากาศ ต้องทำ Contour map เพื่อดูความสูงต่ำของแผ่นดิน ฯลฯ ท่านคุณหลวงสวัสดิฯ ต้องผจญกับสิ่งเหล่านี้อย่างมาก การบุกเข้าไปด้วยเท่านั้นยากมาก ท่านจึงลงทุนซื้อรถจี๊ปหนึ่งคันด้วยเงินของท่านเองเพื่อใช้ในการนี้ ท่านผู้ใหญ่และข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการทุกระดับที่ถูกเรียกตัวไปทำงานริเริ่มบุกเบิกนี้ ต่างก็เสียสละกันอย่างยิ่ง ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังใจ และกำลังกาย เป็นที่น่าชื่นชมยิ่งที่คนไทยมีความมานะในการศึกษา

ตามที่ “คณะแสนแสน 168” อันเป็นศิษย์โดยตรงของโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ได้ร่วมจิตร่วมใจกันแสดงออกซึ่งความเคารพ รักใคร่ และกตัญญู โดยการตั้ง “มูลนิธิหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ” นั้น นับว่าเป็นความดี เป็นความงาม และเป็นความจริงที่น่ายกย่องสรรเสริญ ขอให้มูลนิธินี้จงก้าวหน้า และจำเริญวยตามวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็วเกิด

สาโรช บัวศรี
(ศาสตราจารย์ สาโรช บัวศรี)

10 ก.ค. 2529

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วยความปรารถนาดี

บริษัท จี.เอ็ม.ไทย จำกัด

1091/189-191 ถ.เพชรบุรีตัดใหม่ (ศูนย์การค้าเมโทร) มักกะสัน ราชเทวี กทม. 10400
โทร. 2553114-7, 2555698-9, 2555700-1

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วยความปรารถนาดี

บริษัท ชินวัตรเพจจิ้ง จำกัด

ชั้น 18-20 อาคารชินวัตร 2 เลขที่ 1291/1 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 299-6444 โทรสาร 299-6445

ทำเนียบศิษย์เก่า ดีเด่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2531

1. นายสำราญ ถาวรายุศม์	เลขาธิการ ก.พ.
2. นายบรรจง ชูสกุลชาติ	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. นายทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
4. นายปริญญา นาคฉัตรีย์	ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
5. นายวิศิษฐ์ ลิ้มานนท์	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
6. พลอากาศตรี วิวัฒน์ กระแสร์ตานนท์	เจ้ากรมสวัสดิการทหารอากาศ
7. นายบุญชู ตรีทอง	เจ้าของบริษัท สิริโน เทคโนโลยี จำกัด
8. นายจรรยา มิลินทร์	อดีตเลขาธิการคุรุสภา
9. นางปลั่งศรี มูลศาสตร์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสิรินธร จ.สุรินทร์

พ.ศ. 2532

1. ดร.สมชัย วุฑฒิปรีชา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย	รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
3. ศาสตราจารย์ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์	ผู้อำนวยการสถาบันทักษิณคดีศึกษา มศว สงขลา
4. นายสุฤษฏีเดช สมบัติพานิช	เจ้าของราชาแกเลเลอรี
5. นางสาวสายสมร เจริญจันทร์แดง	ผู้อำนวยการโรงเรียนเขลางค์นคร จ.ลำปาง
6. คุณหญิงสุคนธ์ ชลออยู่	นายกสหพันธ์สมาคม Y.M.C.A. แห่งประเทศไทย
7. คุณหญิงพวงรัตน์ วิเวกานนท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิต

พ.ศ. 2533

1. นายมงคล ศรีไพรวรรณ	อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. ดร.วิลาส สิงห์วิสัย	รองเลขาธิการ ก.พ.
3. นายสำเริง นิลประดิษฐ์	เลขาธิการคุรุสภา
4. นายนิเวศน์ คำผอง	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
5. พลโทผ่องพร บุญเลี้ยง	ราชองครักษ์พิเศษ
6. นายบุญส่ง วรรณกลาง	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
7. นายอำนาจ คงมีสุข	ผู้จัดการบริษัทพัฒนาการจัดการ
8. นางสาวยุพิน ดุซียามี	ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ นครปฐม
9. นางศิริพร ตันติยมาศ	ครูโรงเรียนประชานิเวศน์ กทม.
10. นายมานิต ศรยุทธเสนี	บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด

พ.ศ. 2534

1. ศาสตราจารย์ ดร.มนู วัลย์เพชร
2. รศ.ลำพอง บุญช่วย
3. ศาสตราจารย์ บัณฑิต พุกษะวัน
4. นางจิระพันธุ์ พิมพ์พันธุ์
5. ดร.ประหยัด ลักษณะงาม
6. ผศ.อโณทัย ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา
7. ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์
8. คุณหญิงจวบ จิรโรจน์
9. นายแสวง เอี่ยมองค์
10. นายยุทธชัย อุตมา
11. นายสำเนียง พาแพง
12. รศ.จรรยา ทองถาวร
13. นายปริญญา กรวยทอง
14. นายวิศิษฐ์ หิรัณยโกวิท
15. นายประสิทธิ์ จันทร์ดา

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อธิการวิทยาลัยสวนดุสิต
ข้าราชการโรงเรียนจิราศาสตร์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจิราศาสตร์
อธิการวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
ข้าราชการบำนาญ มศว
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุสรณ์ เพชรบุรี
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
ผู้อำนวยการโรงเรียนนครนายกพิทยาคม
รองศาสตราจารย์ วิทยาลัยครูธนบุรี
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
ผู้อำนวยการโรงเรียนสีคิ้ว
ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

พ.ศ. 2535

1. ฯพณฯ นายสัมพันธ์ ทองสมัคร
2. ดร.ธวัช วิชัยดิษฐ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติรี เมืองนาโพธิ์
4. ดร.รุ่ง แก้วแดง
5. นายจำเริญ เสกธีระ
6. นายสุธรรม ปิ่นประเสริฐ
7. นายสมคิด โชติกวนิชย์
8. นายกำร รบคอบ
9. นายสิริ เทศประสิทธิ์
10. นายสุขสันต์ สุขสมบุญ
11. นายกลาย กระจ่ายวงศ์
12. ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตตากร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
เลขาธิการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
อธิบดีกรมการศาสนา
เลขาธิการคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
อธิการวิทยาลัยครูธนบุรี
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2536

1. ดร.วิจิตร จันทรากุล

อธิบดีรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. ดร.จันทร ชุ่มเมืองปัก
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
3. อาจารย์บัวทอง พัฒนถาบุตร
ข้าราชการบำนาญกระทรวงศึกษาธิการ
4. ศาสตราจารย์ ดร.ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์
ผอ. สำนักวิทยบริการ มศว. มหาสารคาม
5. อาจารย์สมบุรณ์ สวงนญาติ
อธิการสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี
6. รองศาสตราจารย์เชาว์ มณีวงศ์
อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา
7. รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข วัจนสุนทร
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
8. อาจารย์จรรยา มุ่งการนา
ผอ. ระดับ 9 ร.ร.พ้านีลวัชรระ สมุทรปราการ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำโตนด
อธิการบดีสถาบันราชภัฏ อุตรธานี
10. ดร.พา อักษรเสือ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
11. รองศาสตราจารย์ ดร.ทองคูณ หงส์พันธุ์
อธิการสถาบันราชภัฏ จันทระเกษม
12. ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์
รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
13. นายณรงค์ นุ่นทอง
ที่ปรึกษาประธานรัฐสภา
14. นายดำรง พุฒตาล
เจ้าของห้างหุ้นส่วน พุฒตาลโปรดักชั่น
15. อาจารย์จรรยา เกษโพธิ์ทอง
ผอ.ระดับ 9 ร.ร.สตรีชัยภูมิ

**ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

**ด้วยความปรารถนาดี
จาก
โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์**

ประกาศสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537

เพื่อให้การสรรหาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตามประกาศสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การสรรหาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น

จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537
ดังนี้

1. ดร.จรรยา มลิษฐ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.จันทร์ ชุ่มเมืองปัก	กรรมการ
3. อาจารย์บัวทอง พัฒนถานุตร	กรรมการ
4. ดร.สมสุข ธีระพิจิตร	กรรมการ
5. อาจารย์จรรยา มุ่งการนา	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การสรรหาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น เพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิจารณาดัดสินอย่างช้าภายในเดือนมกราคม 2538 เพื่อจะได้ดำเนินการประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่าดีเด่นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537 ในโอกาส 46 ปี มศว. ขึ้นชุมนุม ในวันเสาร์ที่ 29 เมษายน 2538

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2537

(รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค)

นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ด้วยความปรารถนาดี

จาก

บริษัท สยามฟลาวเวอร์ แล็บ จำกัด

308 ถ.สีลม แขวงสุรวงค์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ

โทร. 2367100-2

ประกาศสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรื่อง ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537

ตามที่สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ดำเนินการสรรหาศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537 นั้น ในการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครั้งที่ 3/2538 เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2538 ได้มีมติเป็นเอกฉันท์คัดเลือกศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น พ.ศ. 2537 ดังรายนามต่อไปนี้

1. รศ.ท่านหญิงประภาพรรณ กรโกสยกาจ ข้าราชการบำนาญ มศว.
2. ดร.คณิง ไทยประสิทธิ์ ผู้อำนวยการ ระดับ 9 โรงเรียนสตินนทบุรี
3. นายประจวบ แสงอินทร์ ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายเสรี พงษ์ภิญโญ เจ้าของและผู้อำนวยการ
โรงเรียนพงษ์ภิญโญเทคโนโลยี
5. ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา
6. ผศ.วิจิต หลักทรัพย์ รักษาการอธิการบดี สถาบันราชภัฏยะลา
7. ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ หัวหน้าหน่วยวิจัยและประเมินผล สปจ.
อำนาจเจริญ
8. นายบุญชู มูลพินิจ ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา
9. ว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา ผู้อำนวยการการประถมศึกษา
จังหวัดอุดรธานี
10. นายดิเรก มีสมดี ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษา
จังหวัดตราด
11. นายประกอบ พรหมรักษ์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาอุดรธานี
12. รศ.ดร.ประพาศน์ พุทธิประภา คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มศว.
13. รศ.เทือน ทองแก้ว รักษาการแทน อธิการบดี
สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี
14. นายดิลก พัฒนวิชัยโชติ ผู้อำนวยการการประถมศึกษา
จังหวัดชัยนาท
15. ศ.ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ ข้าราชการบำนาญ มศว.

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะได้ประกาศเกียรติคุณ และมอบโล่สดุดี
เกียรติคุณแก่ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น ในงาน “46 ปี มศว. ขึ้นขุนนม”
วันเสาร์ที่ 29 เมษายน 2538 ณ บริเวณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประกาศมา ณ วันที่ 10 มีนาคม 2538

(รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค)

นายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

**ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ด้วยความปรารถนาดีจาก

พล.อ.อ.เอนก เขมะสิงคิ

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ฉบับที่ ๑
๒๕๖๕
๑๓๕

บริษัท เอส ช่อม วิศวกรรมและก่อสร้าง จำกัด

32/2 หมู่ 12 ถนนพุทธมณฑล สาย 5 กม.5 ต.ไร่ขิง อ.สามพราน จ.นครปฐม

โทร. 431-0865, 01-9127566, 01-9152316

ผลิต และจำหน่าย แอสฟัลท์คอนกรีต

รับก่อสร้างถนนทุกชนิด

ขอสนับสนุนกิจกรรมในโอกาสที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีอายุครบ 46 ปี

ขอแสดงความยินดียิ่ง
ดร.เจริญ-คุณหญิงวรรณ สิริอัมพนาภักดิ์

ขอแสดงความยินดี
เนื่องในโอกาสครบรอบ 46 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ด้วยความปรารถนาดี
จาก

บริษัท ซีวิล ดีไซน์ จำกัด

3/5 ถนนศาลาแดง แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10550

โทร. 2343139, 2344405

คำประกาศเกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ ท่านหญิงประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ

รองศาสตราจารย์ ท่านหญิงประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ เกิดเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2472 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สมัยยังเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2500

เริ่มรับราชการเป็นอาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2499 และเป็นอาจารย์เรื่อยมา จนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. 2517 และเกษียณราชการในตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ระดับ 9 เมื่อ พ.ศ. 2533 เกษียณราชการแล้วยังคงช่วยงานมหาวิทยาลัย โดยเป็นกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยในโอกาสต่าง ๆ เป็นอาจารย์พิเศษ ของคณะศึกษาศาสตร์ ได้ประพันธ์เพลงร่วมกับศิลปินแห่งชาติ ถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และประพันธ์เพลงให้ คณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ท่านหญิงประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ เป็นผู้ที่มีใจรักดีต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นอันมาก ได้พยายามช่วยงานมหาวิทยาลัยในทุกโอกาสที่จะทำได้ เป็นกรรมการบริหารสมาคม ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีความเข้มแข็งเสียสละมาก

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องรองศาสตราจารย์ ท่านหญิง ประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศให้ ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ ดร.คณิง ไทยประสิทธิ์

ดร.คณิง ไทยประสิทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2478 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2405

ดร.คณิง ไทยประสิทธิ์ เริ่มรับราชการ เมื่อ พ.ศ. 2497 เป็นครูจัตวา โรงเรียนสตรีกำแพงเพชร พ.ศ. 2502 เป็นครูตรี โรงเรียนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2507 เป็นครูโทโรงเรียนเดิม พ.ศ. 2515 เป็นอาจารย์เอก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นอาจารย์ใหญ่ โรงเรียน กุณนทีรุทธธารามวิทาศคม พ.ศ. 2523 เป็นผู้อำนวยการระดับ 7 โรงเรียนเดิม พ.ศ. 2525 เป็น ผู้อำนวยการระดับ 8 โรงเรียนเดิม และย้ายไปเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ ในปี พ.ศ. 2527 พ.ศ. 2532 ย้ายมาเป็นผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2533 เป็น ผู้อำนวยการสามัญ จังหวัดนนทบุรี ด้วย พ.ศ. 2536 เป็นผู้อำนวยการ ระดับ 9 โรงเรียนสตรีนนทบุรี

ดร.คณิง ไทยประสิทธิ์ เป็นผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ได้รับความสำเร็จ และได้รับการยกย่องมาก อาทิ พ.ศ. 2533 ได้รับการยกย่องเป็นผู้บริหารดีเด่น ของสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2534 ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารดีเด่นของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2536 ได้รับการคัดเลือก เป็นผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่น ประเภทผู้บริหารสถานศึกษา รางวัลครูสภา

ดร.คณิง ไทยประสิทธิ์ ได้สนับสนุนกิจการของสมาคม และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยดีตลอดมา สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องอาจารย์คณิง ไทยประสิทธิ์ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศมาให้ทราบทั่วกัน

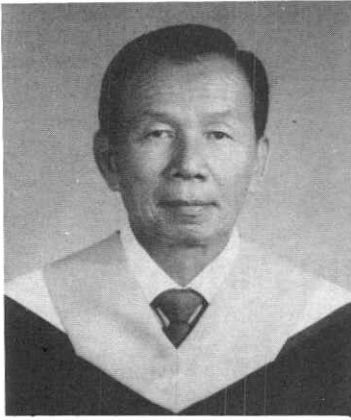
คำประกาศเกียรติคุณ นายประจวบ แสงอินทร์

นายประจวบ แสงอินทร์ เกิดเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2473 ที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสำเร็จ กศ.บ. จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2501 เริ่มรับราชการเป็นครู จัตุวา โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม พ.ศ. 2495 ต่อมาดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการกองนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครู รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตำแหน่งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการเมื่อ พ.ศ. 2534 คือ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ระดับ 10

ในระหว่างรับราชการ นายประจวบ แสงอินทร์ ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่เกี่ยวกับงานระเบียบวินัย และกฎหมายมาโดยตลอด เป็นผู้หนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีอิสระขาด ตรงไปตรงมา มีความขยันหมั่นเพียร ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 ซึ่งเข้ามารับราชการในส่วนกลาง จนเกษียณอายุราชการ เมื่อ พ.ศ. 2534 ไม่มีวันป่วย ลา ขาดหรือสายเลยแม้แต่วันเดียว

นายประจวบ แสงอินทร์ ได้ใช้วิชาการศึกษาและวิชากฎหมายควบคู่กัน ทำให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการมาด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ในขณะที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ นอกจากปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติแล้ว ได้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษ เช่น เป็นกรรมการพัฒนา ระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี กรรมการจัดประโยชน์ที่ราชพัสดุ กระทรวงศึกษาธิการ กรรมการที่ปรึกษากฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ กรรมการที่ปรึกษากฎหมายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน อ.ก.ค. กฎหมายและระเบียบข้าราชการครู อนุกรรมการปรับปรุงกฎหมายของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประธานคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ กรรมการอำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประธานจัดงานวันครูประจำปี 2534 อนุกรรมการว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสาขากฎหมาย ก.พ. เป็นต้น

นายประจวบ แสงอินทร์ เป็นผู้สนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยตลอดมา เป็นกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาหลายสมัย สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องนายประจวบ แสงอินทร์ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดีเด่น จึงประกาศเพื่อทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ นายเสรี พงษ์ภิญโญ

นายเสรี พงษ์ภิญโญ เกิดเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2475 สำเร็จปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดีศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พ.ศ. 2534

นายเสรี พงษ์ภิญโญ เมื่อสำเร็จปริญญาพาณิชยศาสตร์บัณฑิต จากไอร์แลนด์ พ.ศ. 2502 ก็ประกอบอาชีพธุรกิจ เป็นเจ้าของและผู้จัดการโรงเรียน ในปัจจุบันเป็นเจ้าของและผู้อำนวยการโรงเรียนพงษ์ภิญโญเทคโนโลยี

นายเสรี พงษ์ภิญโญ ได้ดำเนินการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ ตลอดมา ด้านการศึกษา ได้สนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนในชนบท ช่วยเหลือส่งเสริมพระพุทธศาสนา เช่น บริจาคเงินสร้างอุโบสถหลายแห่ง ด้านการพัฒนาชุมชน ได้สนับสนุนด้านการเงินในการสร้างถนน สร้างเขื่อนกั้นน้ำ

นายเสรี พงษ์ภิญโญ ได้สนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ตลอดมาได้รับโล่เกียรติบัตรมหาบัณฑิตดีเด่นของ มศว มหาสารคาม ได้สร้างห้องประชุมพงษ์ภิญโญ ไว้ ณ มศว มหาสารคาม ตลอดจนบริจาคเงินสนับสนุนกิจการของ มศว. มหาสารคาม เป็นจำนวนมาก

นายเสรี พงษ์ภิญโญ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 และกำลังดำเนินการเพื่อก่อตั้งมูลนิธิศิษย์เก่า มศว. มหาสารคาม

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องนายเสรี พงษ์ภิญโญ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศมาเพื่อทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า

ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า เกิดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2482 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา จากวิทยาลัย
วิชาการศึกษา บางแสน เมื่อ พ.ศ. 2506 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา
จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2513 และ พ.ศ. 2529 สำเร็จการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า เริ่มรับราชการเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2507 เป็นครูโรงเรียนลำปาง-
กัลยาณี

พ.ศ. 2517 ย้ายมาดำรงตำแหน่งวิทยากรโท กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา

พ.ศ. 2528 เป็นผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา

พ.ศ. 2534 เป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

และเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2535 เป็นรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา

ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในงานสูง ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผลสำเร็จดียิ่ง
หลายด้าน เป็นผู้ให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒด้วยดีเสมอมา

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่อง ดร.สุวัฒน์ เงินจ๋า เป็นศิษย์เก่า
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิต หลักทรัพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิต หลักทรัพย์ เกิดเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2478 สำเร็จการศึกษา
บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2507 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิต หลักทรัพย์ เริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2502 ตำแหน่งครูตรี โรงเรียน
ฝึกหัดครูสงขลา

พ.ศ. 2508 เป็นครูโท พ.ศ. 2509 เป็นอาจารย์โท พ.ศ. 2518 เป็นอาจารย์เอก

เป็นอาจารย์ 2 เมื่อ พ.ศ. 2520 เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 วิทยาลัยครูสงขลา เมื่อ
28 กันยายน 2528 และได้ทำงานด้านบริหารมาตั้งแต่ พ.ศ. 2524 คือเป็นรองอธิการฝ่ายบริหาร
วิทยาลัยครูสงขลา พ.ศ. 2528 ดำรงตำแหน่งอธิการวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง

พ.ศ. 2532 เป็นอธิการวิทยาลัยครูยะลา

พ.ศ. 2533 เป็นประธานคณะกรรมการสหวิทยาลัยทักษิณด้วย

ในการปฏิบัติงาน ได้รับรางวัลเกียรติคุณต่าง ๆ ดังนี้

- ในฐานะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ได้รับการยกย่อง เช่น เป็นผู้บริหารดีเด่น
3 ปีติดต่อกัน คือ พ.ศ. 2535-2537 เป็นผู้บริหารดีเด่นของคุรุสภา จังหวัดยะลา พ.ศ. 2537

- ในฐานะผู้บริหารหน่วยงานภายนอกวิทยาลัยก็ประสบความสำเร็จ ได้รับการ
ยกย่อง เช่น ได้รับโล่ยกย่องว่าเป็นนายกสโมสรไลออนส์ดีเด่น 2 สมัย ได้รับเกียรติบัตรยกย่องจาก
คณะกรรมการองค์การกลางการเลือกตั้ง ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือองค์กรกลางอย่างดียิ่ง

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิต
หลักทรัพย์ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น 2537 จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์

ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ เกิดวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2483 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2507 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร สำเร็จปริญญาโท จากมหาวิทยาลัยปทุมนา พ.ศ. 2527 และปริญญาเอกการนิเทศการศึกษาและการวิจัย จากมหาวิทยาลัยปทุมนา พ.ศ. 2532

ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ เริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2503 ครูตรีโรงเรียนบ้านทรายมูล จังหวัด ยโสธร

พ.ศ. 2509 เป็นศึกษานิเทศก์ตรี ฝ่ายสามัญ ประจำจังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2512 เป็นศึกษานิเทศก์โท จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2520 เป็นศึกษานิเทศก์ 4 จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2524 เป็นศึกษานิเทศก์ 5

พ.ศ. 2531 เป็นศึกษานิเทศก์ 6

พ.ศ. 2535 เป็นศึกษานิเทศก์ 7

พ.ศ. 2536 รักษาการหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดอำนาจเจริญ

พ.ศ. 2537 ศึกษานิเทศก์ 7 หัวหน้าฝ่ายวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จังหวัดอำนาจ-
เจริญ

ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ มีผลงานทางวิชาการมาก ทั้งงานเขียนตำราและงานวิจัย นวนิยาย สำหรับเยาวชน เรื่อง “จนต้องสู้” ได้รับรางวัลที่ 1 ของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ รวมทั้ง เป็นวิทยากรในการอบรมต่าง ๆ เป็นประจำ

ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพหลายสมาคม อาทิ สมาคมการศึกษา แห่งประเทศไทย สมาคมเกียรตินิยมการศึกษา

ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ ได้สนับสนุนกิจการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสมาคม-ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาโดยตลอด

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่อง ดร.ประสิทธิ์ เครือสิงห์ เป็น ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย ดีเด่น ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ นายบุญชู มุลพินิจ

นายบุญชู มุลพินิจ เกิดวันที่ 28 ตุลาคม 2480 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2516 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เริ่มรับราชการ เมื่อ พ.ศ. 2501 เป็นครูสอนโรงเรียนการช่างปราจีนบุรี พ.ศ. 2507 ครูใหญ่โรงเรียนการช่างอ่างทอง พ.ศ. 2519 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนการช่างขอนแก่น

พ.ศ. 2522 ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

พ.ศ. 2523 ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี

พ.ศ. 2529 ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ

พ.ศ. 2537 รักษาการผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา

นายบุญชู มุลพินิจ ได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ เป็นเวลา 9 ปี ได้บริหารงานวิทยาลัยเทคนิคสมุทรปราการ มีความเจริญรุดหน้าไปมาก เป็นสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบการพัฒนา เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ลักษณะเช่นนี้เป็นเช่นกับที่วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี วิทยาลัยเทคนิคทั้งสองแห่งได้รับการยกย่องเป็นสถานศึกษาดีเด่นของกรมอาชีวศึกษา

นายบุญชู มุลพินิจ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายในหลายหน่วยงาน เช่นสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

นายบุญชู มุลพินิจ เป็นผู้บริหารที่มีความเสียสละ อุทิศเวลาให้สถานศึกษา ติดตามดูแลผลงานอย่างใกล้ชิด

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องนายบุญชู มุลพินิจ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ ว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา

ว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา เกิดวันที่ 16 กรกฎาคม 2482 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

ว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา เริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2505 ตำแหน่งครูตรี โรงเรียน บ้านปางดัก อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2508 ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนบ้านท่า อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

พ.ศ. 2515 ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ โรงเรียนบ้านสุนหลวง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

พ.ศ. 2524 ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนบ้านสุนหลวง อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

พ.ศ. 2524 ดำรงตำแหน่ง ผช.ผอ.ปจ.น่าน

พ.ศ. 2528 ดำรงตำแหน่ง ผช.ผอ.ปจ.แพร่

พ.ศ. 2531 ดำรงตำแหน่ง ผช.ผอ.ปจ.ปราจีนบุรี

พ.ศ. 2532 ดำรงตำแหน่ง ผอ.ปจ.มุกดาหาร

พ.ศ. 2536 ดำรงตำแหน่ง ผอ.ปจ.อุตรดิตถ์

ในขณะที่ดำรงตำแหน่ง ผช.ผอ.ปจ.แพร่, ปราจีนบุรี และ ผอ.ปจ. มุกดาหาร ให้ดำรง ตำแหน่งนายกสมาคมครูของจังหวัดแพร่, ปราจีนบุรี และมุกดาหาร

ในฐานะผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุตรดิตถ์ ว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา ได้ริเริ่มโครงการอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของเยาวชน และชุมชนหลายโครงการ เช่น โครงการ โรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน ส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการของครู พัฒนาคุณภาพการสอน อย่างจริงจังโดยเฉพาะกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ภาษาไทย และ สปช.

ว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา เป็นผู้แทนสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำจังหวัดอุตรดิตถ์ ให้ความร่วมมือในกิจการของสมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยดีตลอดมา

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องว่าที่ ร.ต.พิสิทธิ์ ปัญญามูลวงษา เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศมาเพื่อทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ นายดิเรก มีสมดี

นายดิเรก มีสมดี เกิดวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2486 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2514 จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. 2533

นายดิเรก มีสมดี เริ่มรับราชการ พ.ศ. 2507 ตำแหน่งครูโรงเรียนวัดตำหนัก อ.เมือง จ.สมุทรปราการ

พ.ศ. 2508-2513 ครูใหญ่โรงเรียนคลองบางปู อำเภอเมืองสมุทรปราการ

พ.ศ. 2513-2514 หัวหน้าหมวดบริหารการศึกษา ส่วนการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. 2515-2518 รักษาการผู้ช่วยหัวหน้าส่วนการศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. 2519-2525 หัวหน้าหมวดการศึกษา อำเภอเมืองสมุทรปราการ

พ.ศ. 2525-2536 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบางบ่อ, อำเภอบางพลี, อำเภอเมือง-สมุทรปราการ

พ.ศ. 2537 เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตราด

นายดิเรก มีสมดี เป็นผู้ปฏิบัติงานได้ผลดียิ่ง เป็นผู้ใฝ่รู้ ศึกษาหาความรู้เสมอ เป็นวิทยากรให้การอบรมต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัด และระดับชาติ เป็นผู้หนึ่งที่นำชื่อเสียงเกียรติภูมิมาสู่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ นายประกอบ พรหมรักษ์

นายประกอบ พรหมรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2487 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2517 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ. 2523 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นายประกอบ พรหมรักษ์ เริ่มรับราชการในตำแหน่งครูโรงเรียนบ้านแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2518 เป็นครูใหญ่โรงเรียนบึงอ้อ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2521 อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนบ้านจอก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2524 เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2530 เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม และตั้งแต่ พ.ศ. 2534 เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี

นายประกอบ พรหมรักษ์ เป็นบุคคลที่มีความเป็นผู้นำองค์กรสูงมากคนหนึ่งในระดับ จังหวัด มีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก เป็นที่ยอมรับของหน่วยราชการอื่น ๆ มีบทบาทความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มโครงการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดหลายโครงการ และได้ผลดีต่อการศึกษาของเด็ก คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ตรวจราชการประจำเขตการศึกษา 9

นายประกอบ พรหมรักษ์ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา เป็นผู้ที่เผยแพร่ผลงานของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปสู่ชุมชนและส่งเสริมเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างดียิ่ง

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องนายประกอบ พรหมรักษ์ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น 2537 จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพาศน์ พุทธิประภา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพาศน์ พุทธิประภา เกิดวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2479 สำเร็จการศึกษบัณฑิต จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2502 รับราชการเป็นอาจารย์วิทยาลัยครู ต่อมาโอนมาเป็นอาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในระหว่างเป็นอาจารย์ได้ทำหน้าที่หลายประการ ทั้งทางวิชาการและบริการ อาทิ รองผู้อำนวยการ ศูนย์ภาษาอังกฤษ ทบวงมหาวิทยาลัย หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันตก ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มศว ประสานมิตร ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย บรรณาธิการวารสาร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ และเลขาธิการสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย

ปัจจุบัน เป็นคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มศว ประสานมิตร กรรมการบัญญัติศัพท์ภาษา-ศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน กรรมการประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับศูนย์ภาษาซีทีโอ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพาศน์ พุทธิประภา ได้รับการยกย่องเป็นนักวิจัยดีเด่น ของ มศว. สาขามนุษยศาสตร์ พ.ศ. 2537 เป็นศิษย์เก่าดีเด่นของสถาบันราชภัฏนครราชสีมา พ.ศ. 2538

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องรองศาสตราจารย์ ดร.ประพาศน์ พุทธิประภา เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศมาเพื่อทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ รองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว

รองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว เกิดเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2489 สำเร็จการศึกษา
บัณฑิตจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เมื่อ พ.ศ. 2513

รองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว เริ่มรับราชการเมื่อ พ.ศ. 2508 ในตำแหน่งครูจัดวา
โรงเรียนบ้านโสน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

พ.ศ. 2514-2520 อาจารย์ตรี วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม

พ.ศ. 2520-มกราคม 2537 อาจารย์วิทยาลัยครูสุรินทร์

18 มกราคม 2537 รักษาการอธิการบดีสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี

รองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ได้ปฏิบัติหน้าที่การสอน
และการบริหารด้วย เป็นหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ และระหว่าง พ.ศ. 2524-2532 เป็นรองอธิการ
ฝ่ายวิชาการ

พ.ศ. 2534-2536 เป็นหัวหน้าหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์

รองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว มีผลงานทางวิชาการ มีเอกสารตำราที่เรียบเรียง
มากกว่า 20 เล่ม เอกสารรายงานและการวิจัยกว่า 10 เรื่อง เป็นวิทยากรในการอบรมให้บริการ
ทางวิชาการแก่ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ มากมาย มีโครงการริเริ่มในด้านการศึกษา การพัฒนา
ชุมชนหลายโครงการ

รองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว ได้รับการยกย่องหลายด้าน อาทิ เป็นผู้นำทางวิชาการ
ดีเด่นสาขาการศึกษา พ.ศ. 2526 กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับเข็มสดุดีจากคุรุสภา พ.ศ. 2537

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องรองศาสตราจารย์ เทื่อน ทองแก้ว
เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศมาเพื่อทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ นายดิลก พัฒน์วิชัยโชติ

นายดิลก พัฒน์วิชัยโชติ เกิดวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2488 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร (บางเขน) เมื่อ พ.ศ. 2514 เริ่มรับราชการ พ.ศ. 2510 ใน ตำแหน่งครูโรงเรียนวัดตะไหนด อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2515 ครูช่วยราชการหมวดวิชาการ และแผนงานส่วนการศึกษา องค์การบริหารส่วน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2520 เป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2524 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และในปี เดียวกันได้เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2530 เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก และในเดือนธันวาคม 2530 เป็นหัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2533 เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

พ.ศ. 2536 เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท

นายดิลก พัฒน์วิชัยโชติ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นวิทยากรในการอบรมหลักสูตร ต่าง ๆ ของหน่วยงานต่าง ๆ มากมายทุกปีตลอดมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 ปีละหลายครั้ง

ในด้านการบริหาร ก็ได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยเป็นครูใหญ่ ได้รับผลสำเร็จต่อการ พัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาอย่างยิ่ง เมื่อดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ก็ได้พัฒนางานทั้งในด้านอาคารสถานที่ และด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล

นายดิลก พัฒน์วิชัยโชติ ได้รางวัลเกียรติยศยกย่องมาก อาทิ

พ.ศ. 2524 รางวัลครูสุภาครู ดีเด่น

พ.ศ. 2535 โล่เกียรติยศบริหารสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยอดเยี่ยม

พ.ศ. 2537 โล่เกียรติยศศิษย์เก่าดีเด่น จากวิทยาลัยครูเทพสตรี

พ.ศ. 2537 โล่ประกาศเกียรติคุณสำนักงานการประถมศึกษาดีเด่นของประเทศ

สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องนายดิลก พัฒน์วิชัยโชติ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศเพื่อทราบทั่วกัน

คำประกาศเกียรติคุณ

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ เกิดวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2575 สำเร็จการศึกษา
บัณฑิต (เกียรตินิยม) จากวิทยาลัยการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2498

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ เริ่มรับราชการ ปี พ.ศ. 2496 ในตำแหน่งครูตรี
โรงเรียนฝึกหัดครูตรัง

พ.ศ. 2497-2499 ครูตรีประจำกรมวิสามัญศึกษา

พ.ศ. 2499 อาจารย์ตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา

พ.ศ. 2504 อาจารย์โท วิทยาลัยวิชาการศึกษา

พ.ศ. 2513 อาจารย์เอก วิทยาลัยวิชาการศึกษา

พ.ศ. 2517 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2519 รองศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2531 ศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในระหว่างรับราชการ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ ทำงานด้วยบริหารหลาย
ตำแหน่ง เช่น รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานโครงการจัดตั้งคณะ
แพทยศาสตร์ และโครงการอื่น ๆ อีกหลายโครงการ รวมทั้งเป็นนายกสมาคมภูมิศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย

ปัจจุบันเกษียณอายุราชการแล้ว และเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธุรกิจ
บัณฑิตย์ และรักษาการคณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เป็นภาคีสมาชิก
สาขาธรรมศาสตร์และการเมืองราชบัณฑิตยสถาน

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ แม้เกษียณอายุราชการ และทำงานมหาวิทยาลัย
เอกชนแล้ว ก็ยังช่วยเหลือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ไม่ได้ขาด สมาคมศิษย์เก่ามหา
วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยกย่องศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ เป็นศิษย์เก่ามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ดีเด่น จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน